

ULB Halle
002 703 610

3/1\$

✓
D Fa 3381

9 87 2/11 1334 48 1338 180

قابوس نامه
ترجمه سی

کیکاوس بن اسکندر پادشاه اوزی ننگ اوغانه
یازغان نصیحتلری در

قرق دورت باب اوزه تصنیف قیلنوب
ترجمه سنه

برآز اختصار قیلندی

عبدالقیوم ملا عبدالناصر اوغلی ننگ ترجماتند اندر
ایکینچی مرتبه

قزان اونبویر یستیتی ننگ طبع خانه سنه باصمه اولنمشدر
سنه ۱۸۹۸ نهده

КАЗАНЬ.
Типо-Литография Императорскаго Университета.
1898.

D. Fa

387

قابوس نامه
ترجمه سی

کیکاوس بن اسکندر پادشاه اوزی ننگ اوغلنه
یازغان نصیحتلری در

قرق دورت باب اوزه تصنیف قیلنوب
ترجمه سنده

بر آرز اختصار قیلندی

عبد القیوم ملا عبد الناصر اوغلی ننگ ترجمانند اندر
ایکنچی مرتبه

بو کتاب باصمه سنه رخصت بیرلدی سانکت پیتربورخ ل ۱ نجی نویابرد
۱۸۹۷ نجی یلک

بو کتاب قزان اونیویرسیتیتی ننگ طبع خانه سنه باصمه اولنمشدر
ل ۱۳۱ نجی یلک هجری

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 15 ноября 1897 г.

Казань

Типо-литографія Императорскаго Университета
1898 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الاهد الفرد الصمد حمدا لا يحصى العدد ولا يحد به الحى والصلوة والسلام
الاكمل الانم على النبي الرؤف الاكرم والرسول العطوف المختشم محمد المصطفى
والنبي المجتبي وعلى اله شمس الضحى واقمار الدجى ونجوم الهدى لمن اهتدى
(اما بعد اوشبو قابوس نامه كتابي اول باشده فارسى تلى اوزرينه تصنيف قىلغلوب
عثمانلى خاقان نظمى زاده افندى وغير لرى عثمانلى تلى اوزره ترجمه قىلغلبان
بولسه لارده روس مملكتى ننگ مسلمانلارى اوچون تلى آور ومعناسين فهملاو مشكل
بولغالبق جهنندن علم احاطه قىلغلبان قدر سعى واجتهاد صرف قىلوب عثمانلى
تلندن اوز تلموزكا ترجمه سنه شروع قىلدم عبد القيوم ملا عبد الناصر اوغلى منكده
ايكى يوزده توقصان سكرنجى يلك - ترجمه قىلوب تمام ايتما كنى حق تعالى
حضرتى اوزى ميسر ايتكاي ايدى آمين * عيايب فايدة ونصايحنى مشتمل كتابدر

مقدمه

راويان اخبار وناقلان آثار شويله روايت قىلورلار كه زمان قد يمد كوهستان مملكتنده
بر اولوغ پادشاه بار ايدى اسمنه كيكاوس بن اسكندر بن قابوس ديار ايدى -
اسلام پادشاهلارندن ان بولوب غايت اوزاق ياشامش عادل وعادل پادشاه ايدى -
عمرى ننگ اولنده راك اوغلى قزى يوق ايدى قار تلى زماننده الله تعالى آنكا
بر اوغل روزى قىلدى اوغلنه كيلان شاه ديارل ايدى عقل وفهم اياسى بر اوغلان
ايدى - بر كون پادشاه اوغلى ننگ يوزينه قارادى وفراس تى بلان حالنه نظر
قىلدى - كرچه اوغلنده عقل وكمالت اثرن كورسده لکن يكت لکنه مغرور
بولوب غفلت بوقوسنده فالماقن هم احتمال توتدى - بس پادشاه فكر ايتدى كه اكر
بو بالانى اوزى تربيه قىلسه عمرى وفا ايتناچك توكل چونكه بصيرت اهلى اجلى

اوزارينه

اوزلرينه ياقن كورورلر - اكر تربيه ايتماسه اوزي ننگ جوهرن توفراقه آتمش
بولور - پس شويله موافق كوردى كه اوغلنه در اوستاد معلم نابوب اوغلى دايا
آننگ سوزى بلان عمل قيلمسون بس اوشبو كتابنى تصنيف قيلمى واوغلين ياننه
چاقروب ايتدى اى اوغل بللك كه من قارتايدم ضعيف بولدم و آرقمز يول باشنه كيلدم
سفر نامه سمين قولومه صوند يلار كه اول نامه صقال آغار مقدر آدم ننگ صقالى آغار مق
الله تعالى دن - اگاه بول اى قلم بولدنيا ملكتن قويوب آخرت يورطنه كيتما كنك
اوچون حاضرلن ديكان سوزدن عبارتدر - ايمدى اى اوغل بللك كه مغرورلق يامان
اشدر چونكه اوزمنى مغرورلار قطاره سنده كوردم عقلمه شول كيلدى كه بوقنا
ملكندن كيتماس بورون سنگا بر نيجه نصيحت بير سام كيزاك كه دولت وسعادت يولنه
سنگا يتا كچي بولسون - وسنگا بر يادكار قالدر سام كيزاك كه آننگ بلان عمل اينكايسن
وهر اشكده ايد كو اسم حاصل ايتوب روزگار قولندن زحمت چيكما كايسن چونكه
آناننگ غايت شفقته ندر بالادنيا قولندن ان كوشمال بولماقن يعنى دنيا ده حور حقير
بولماقن استاماس - ايمدى اى اوغل كونك قولاغن بو اوگوت ونصيحت اوچون آچق
توت تاكه صونكندن پشيمان بولماغايسن - فى الجملة اكرده سن يكت لك غرورى
بلان بو نصيحتنى قبول ايتماسانك باري من آتالق حقن پرينه كيتورمش بولور من
يا كه سن بو نصيحت لرنى توتماسانك ده بلكه غير لرتوتار اكر چه عادتدر هر اوغل آتا
نصيحتن توتماس لكن ايمدم باردركه انشاء الله صقول ايتارسن - ودخى بللك اى
اوغل ياشلر يكتنك غرورى بلان شويله تصور ايتارلركه اوزلرى ننگ بلما كلكى
قارتلارودنيا كوركان آدم لرننگ بلماك لگندن بخشير اقدر ديرلر اما بو تصور خطا
وغفلت ايكانن بلكانم قدر نجه سنگا يول كورسانما كده سكوت قيلماقنى لايق
كورمادم و بو كتابنى يادكار ايتدم لكن مختصر ومفيد قيلم چونكه هر بر نرسه ننگ
مختصر بولوب مفيد بولغانى اوزون بولوب فايده اسز بولغاندن ان بخشير اقدر - ودخى
بللك اى اوغل دنيا خلقى ننگ بر عادتى باردركه بر عز يز نرسه لرى بولسه عز يز آدم كا
بيرورلر بس دنيا حاصلندن غايت عز يز نرسه بونصحتلردر ودخى غايت عز يز
كوركانم سن سن ايمدى آخر وقتده بو عز يز نصيحت لرمنى سنگا بيردم انشاء الله
تعالى ايمدم شولدر كه سن قبول ايتارسن وموننگ بلان كوب عمل قيلوب فايده
كورورسن - ودخى اى اوغل جهاننده اصلنك كبك پاك تركك قيل چونكه اصلنك
ونسبنك اولوغ آدم لردر وجهان پادشاهلاريدر وبابانك شمس المعالى قابوس بن
وشمكيردر كيلان بيكرى در - وابو المؤيد بلخى بابالارنك زماننده بر شاهنامه
تصنيف ايتمشدر حالا كيلانده اول تاريخ نذكره قالمشدر اجتهاد قيل سننگ دخى
ايد كو اسمنك نوار بحده يادكار قالسون - ودخى منم آتام كه سننگ اولوغ بابانكدر
اون اوچ بونند ان كيوس بن قبادقه ايرشور كه نوشير وان عادل ننگ قزند اشيدر

و مهر بان آنانك غازی پادشاه سلطان محمود بن ناصر الدین قزیدر ایمی دی بولای بولغانده ای اوغل عقللی
 آناسی ملک امیر حسن فیروزان قزیدر ایمی دی بولای بولغانده ای اوغل عقللی
 بول اوزنکننك اصلقك و نسبك هر متن زیاده صاقلانا که ادنی و ذلیل لر جمله سندن
 بولماغای سن اگر چه سن ده عقل فراست و هنر کوردم اما نصیحت عقل بیزار کیدر
 مرادم آتی سنکا هدیه قیلیمکدر اگر صاقلانما سانك زیان کار بولور سن - و دخی اگاه
 بول منم عمر مننك آخری یافتدر و منم آرتمدن سننك دخی بار اچاغنك مقرر
 اجتماع قیل که مؤمنان بول آزوجی آلوب بار غایسن که اول یول غه کوره موافق
 بولسن چونکه بوجهان اول جهان ننگ مزرعه سیدر یعنی ایگونیلکیمدر اجتماع قیل که
 سننك ایگونیلکنکا ایگنچی کسمنه ایگون ایکماسون چونکه ایگنچی کشی ننگ
 زراعتند ان سنکافید ا حاصل بولماس - و بوفانی دنیانی اول باقی دنیاغه آلوشدن رما -
 اینکو کشیلر بوجهانده آرسلان کبکدر و یاراماس کشیلر ات کبکدر چونکه ات
 نی نرسه تابسه تابقان یرنده آشار اما آرسلان تابقان نرسه سین اوزی ننگ مقامنه
 کیتور و ب آنده اکل ایثار - بس مؤننك معناسی بودر که ات نفس ایاسیدر نی تابسه
 آشوغوب تابقان یرنده آشار اما آرسلان عقل ایاسیدر مؤنك تابقان اول عالم کا آلوب
 بار و ب ذخیره ایثار - ایمی دی ای اوغل جه قیل سننك شکار ننگ اینکو بولسون یعنی
 قایدہ اینکو لکنی نابسانك آند ان اخن قیل که اول سنکا کیلاچك دنیاغه کیراک
 بولور - و اینکو لکنن مراد الله تعالی ننگ طاعتیدر چونکه بنك طاعتدن بخشیراق
 هیچ شکاریوندن آننك اوچن طاعت قیلغانلار ننگ مثالی اوطقه بنکزار اوطقی نی قدر
 توبان یرکایا قسانك همان شغله سی یوقاری چقار - و اول بنده که طاعت بولنه کیتماس
 صوغه او حشار صونی نی قدر یوقاری کوتارستك همان توبان کامیل قیلور ایمی دی ای
 اوغل طاعتنی اوزنکا واجب بل - بوقابوس نامه فرق دورت فصل اوزده در *

(اولنچی فصل الله تعالی نی بلمك بیانده)

ای اوغل بلکل که بر نیچه سوز حق تعالی ننگ بر لکنی بلمك اوچون کتاب ننگ اولنده
 یاد قیلیم نا که اعتقادنك یولی محکم بولسون چونکه کوب کشیلر آتی بلماکانلک
 سبیلنی کمره بولدیلار یعنی آزونلاردان بولدیلار - اما پاک نظر ایالری خطا
 ایتمادیلر - ای اوغل شویله بلکل که حق سبحانه و تعالی ننگ بارلغی ظاهرده و یاشرنه -
 یرده و کورکده بولغان نرسلردان استدلال قیلوب عقل بلان بلمور اما الله تعالی ننگ
 ذات شریفی تصور عقلدن منزهدر یعنی الله تعالی آلا میکان بولای میکان دیب
 کونکل کا کیلکان نرسلردن همه سندن منزهدر - اما الله تعالی نی نانیمق تلاسك اول
 اوزنکنی اوزنك تانی و اوز حالنکدن خبردار بول آننك اوچون هر کم اوزین

نانیدی

تائیدی حق تعالی نی ثانیدی بو سوزدن مقصود شولدر که سن بلنمش سن اول بلکوجی در
یعنی سن نقش سن اول نقاشدر - ایمی اوزنک نقشنک طریقندن آنی بلماکا
جهت ایت و آننک نقاشلغی طریقندن فکر قیل - امانقاش ننگ کمالی محل قبول
بولماغان برده بلماس موننگ مثالی بالاوز بلان طاش قه بنکزار مثلاً تاش محل قبول
بولماغان اوچون هیچ کم تاش قه مهر باصماس اما بالاوز که محل قبولدر یعنی نقشنی
قابیلدر خاتمنی نی تورلو نقش بار ایسه بالاوز ده اول نقش ظاهر بولور - ودخی بر پادشاه
خاتمی بلان بر پاره بالاوز غه مهر اور سه اول بالاوز غه پادشاه خاتمیدر دیما سار بلکه
پادشاه مهر یدر دیر لر - ایمی ای اوغل بلکل که آدم بلان حیوانننگ مثالی بالاوز بلان
تاش کیکدر - بس حق تعالی ننگ قدرت خاتمنک بولغان کمال نقشنی آدم ننگ وجودنک
نقش ایتدی تا که هر آدم اول نقشنی کور سون و نقاشنی بلوب فهم ایتسون - بس
گماننی قویق کیراک یعنی بو نقشنی نیچوک نوزودی نقاشی نیچوک ایکل دیمه صنعن
کور و صانعنی بل صاقلان فتنه اهلی ننگ یولنه کیتمه و اعتقادینه او یومه نا که سنی دهریه
دیما سونلر چونکه دهر یلر هر نی بولسه زماند ان دیب اعتقاد قیلورلار دهری لر ننگ
فکرن خطا دیب بل آننک اوچون زمان بر کیلور بر کیتار نر سه در بس بر نر سه ننگ
اولی کیلیمک و آخری کیتیمک بولسه آنکا بصیرت اهلی فاعل دیمکنی نیچوک جایز
کورور لر جایز کورماسلر - اما ای اوغل بر اهلی بار مد تن زمان دخی بار در غافل بولما بو
بند باغلو قالما سدر - والله تعالی ننگ صنعی نیچوک بولوین فکر ایتسنک جایز در اما الله
تعالی ننگ ذات مقدسی نیچوک ایکل دیب فکر ایتمه بو آرزو نلق علامتدر و بو
آرزو نلق قورقوسندن حضرت رسول صلی الله علیه وسلم امتنه نصیحت اوچون
حدیث شریف بیوردی تفکروا فی آلاء الله ولا تفکروا فی الله یعنی حق تعالی ننگ
خاقلی و احسانی حقند فکر قیلنک ذات مقدمی حقند فکر قیلما نکز - ودخی ای اوغل
بیک بلکل که بز ننگ صانعز و خالقز جل جلاله شریعت اولوغلاری تانیدن بیک لرینه
تکلف سز اوزینی بلدر مکده بر طریق کورساتماسه هیچ بر آدم حق تعالی صفاتی ننگ
یو'ین کورساتماکا قادر توکلدر بس هر بر آدم الله تعالی ننگ صفات مقدسه لرین
کما هو حقه بلماکده عاجز اردر - ایمی ای الله تعالی حضرتینی عظم مننه کوره بلیم دیمه باری
اوزم ننگ عاجز لکم قدر نیچه بلیم دیکن - آننک اوچون سن الله تعالی حضرتن کما هو
حقه بله آلماس سن و آنکلا ماس سن - اما توحید ننگ حقیقتن استاسنک توحید ننگ
حقیقتی اولدر که سننک حقیقتک هر نی کم محالدر الله تعالی قاننده ممکنر مثلاً سنکا بقا
محالدر یعنی سنکا دنیا ده منکو قالمق محالدر - آنکا بقا محققدر و غیر لرین هم مونکا قیاس
قیل - ودخی بلکل که بو دنیا غه کیلیمکن مقصود آنی بر بلماکدر نس شکسز و شبهه سن

الله تعالی برادر آند ان غیر هر بر نرسه جفتدر یعنی ایته شاردر بو ایکی بر برینه
ضد لاردر مثلا جسم جان- تار قالمق حیولق صورت صبت- اصل فرع- زمان مکان- شک
یقین- کبک بو بار چه سی ایکیلک علامتیدر بولارنی بر یرکا جیوب بر دیمک بولماس
الضدان لا یجتمعا ندر- بر در دیمک الله تعالی کا کنه یار اشور- اما اصل توحید اولدر که
الله تعالی فی کونکنکده آلا میکان بولای میکان دیب هر نرسه کا بنکنز انور سن الله
تعالی اول بنکنز انکانکندن منزهدر یعنی الله تعالی حضرتی آلا میکان بولای میکان
نور کبک میکان آدم صفتند میکان دیب کونکنکا کیلکان نرسه لردن همه- سندن
الله تعالی منزهدر نتا که علی رضی الله عنه ایلدی ما خطر بیالک فالله سوی ذلک-
اول کونکنکا کیلکان نرسه لرننک خالق الله تعالی در شر یکدین ونظیردان مبرادر-
جل جلاله ولا آله غیره *

(ایکنچی باب پیغمبرننک وصفی بیاننک)

ای عزیز اوغل بلکل که حق تعالی بو عالمی یارانندی عبث و بوشقه یارانمادی بلکه
اوزی ننگ عدل لکن و فضلن بنده لرینه بلدر مک او چون یارانندی و حکمت موجدی
زینت بیردی - چون حق سبحانه و تعالی عالمدر که کوزال چرکندن - بارلق بوقلقدان
افضلدر مثلا عدل و حکمت موجدی بولای ننگ علامتی بودر که آدم کا آدم صفتن
حیوانغه حیوان صفتن بیردی بولارننک دخی ایچنه هر فی قویدی حکمت بلان قویدی
و هر نرسه کا بر خاصیت بیردی تا که اول خاصیت بلان موصوف بولسون - اول
وصندان اطل نظر حکمت فهم ایتمسون - اما الله تعالی ننگ قدرتی حکمتندن زیادهدر
مثلا الله تعالی قادردر قویاش سز یا قتیلق بیرسه ده و بولوط سز یا غمور یا و درسه ده- و بر
ترکیب خلق اینار که آننک طبیعتن هیچ کسه بلماس و کوا کب تأثیرندن باشقه ده
عالمده اینکو ویاوزلق کورسانور اما حکمتی باردر که واسطه سبب بولدی ننا که
بولوط یا غمور غه سبب درو عالمده حوادث ظهورینه یولدوزلار واسطه در- ایمدی
کون و فسادقه واسطه سببدر بو واسطه بوزولور ایسه ترتیب بوزلوب عالمده نظام
قالماس - چونکه بو واسطه لاردان بر اش پیدابولور که آننک بلان عالم نظامی قائمدر
شول سببندن جمیع اشیاننک مابیننده واسطه قویدی مثلا بری بیرکوچی بری
یمکوچی بولسون اما هر ایکسی الله تعالی ننگ بر لکنه شاهددر- ایمدی ای اوغل زنه ار
اول واسطه غه نظر ایتمه و لکن واسطه ده غرض فی نرسه بولسه آنی کوزله مثلا اورلوق
ساجماکا یرو واسطه در قاچان که اورلوقنی یرکا ساچوب یا شارماسه یعنی تبشولوب
چغوب اوسماسه آنی یردن دیب بلمه - اگر بر اش مرادکنچه بولماسه آنی زمانه دان
یا که بولدوزدان دیب او یلامه اگر بولارننک تأثیراتی بولسه ده اما بولارننک اول

تأثیراندین

تأثيراندن خبرلری یوقدر یعنی نه یولدورننک تأثیرندن خبری بارنه یرننک
 اورلوقنی اوسدوردن خبری بار چونکه یرننک قدرتی یوقدر که تریاق ساچسانک آغو
 اوسدوره یولدورننک دخی اوشاند اقدردی یوقدر که اوزی سعدایکان تأثیرینی
 نحس ایته-بس قاچان جهان حکمت بلان آراسته بولدی یعنی حکمت بلان توزولدی
 بو توزو کلکنه البته بیزاک کیرا کدر-ایمدی جهانغه نظر قیل تا که زینتن کوراسن
 مثلاً نباتان-حیواندان یمکدن-کیمکدن-بخشی دان-یاماندان که بولار بارچه سی
 دنیا ننگ زینتی و بیزا کیدر واللہ تعالی ننگ حکمتی مونک بلان ظاهر بولورن تا که
 حق تعالی بیورور و ما خلقنا السموات والارض وما بینهما الا عین-ایمدی ای اوغل
 بلدنک الله تعالی بو جهاننی عبث و بوشقه خلق ایتمادی البته بر مقصود اوچون خلق
 ایتمدی-مقصود اولدر کم قاچان الله تعالی رزقنی یاراندی اول رزقنی آشاوچی دخی
 خلق ایتمدی اگر آشاوچی یار انما سه رزقنی یار اتماقی عبث بولور ایدی-بس الله
 تعالی آدمنی یاراندی اول نعمت ننگ ناملغن آدم کاییردی آدم ننگ دخی تماملغی
 سیاست بلان در که اول سیاست اولومدر اگر سیاست بولماسه آدم دخی بی خبر قالور
 ایدی یعنی خلق ایتموب بور رزقنی بیرکان خالقند ان خبردار بولماس ایدی بس
 مونک اوچون سیاست ترتیب قیلدی اما سیاست ترتیبی بلمک شاهد سن بولسه
 اول دخی عدلسز لک علامتی بولور ایدی چونکه آدمنی یار اتوب بردن فنا ایتمسه آدم
 غافل قالور ایدی اما آننگ اوچون آدم ننگ اونک قولین صونک قولنه شاهد قیلدی
 تا که نعمت شکرین بلسون و دخی اگر بو ترتیب بولماسه آدم الله تعالی ننگ انعامندان
 خبردار بولماس ایدی بس خالق قه بود دخی نقص بولور ایدی که الله تعالی اوزی ننگ
 رزقن بلماکانلرکا و شکرین قیلماغانلارغه بیرسه الله تعالی خود نقصانندان منزه در
 جل جلاله بیورور و ما خلقت الجن والانس الا ليعبدون-بس اوشبو وجهدن الله تعالی
 بنده لرینه پیغمبرلر یباردی تا که بنده لرکا عبادت طریقن اوکراتسونلر و حق
 تعالی ننگ بنده لرینه بیرکان نعمتلرینه شکر قیلماق ننگ کیفیتن کورساتوب شرطن
 یرینه کنتورمکنن بلسونلر-ودخی حقیقتده شویله بلمک کیرا کدر که رزق
 الله تعالی طرفندان بر فضل در آدمکا و حیوانغه-آدم ننگ فضیلتی حیوانندان
 نی قدر زیاده ایسه طوغرو یول کورساتوچی پیغمبرلرننگ فضیلتی باشقه آدملر
 اوزرینه اول قدر زیاده در-وواجبدر که کشی اوزینی هدایت یولینه کوندروک چینی
 بلسون و اوزینه رزق بیرکوچی ننگ منتن جاننده صاقلاسون و جمیع پیغمبرلرنی
 حق دیب بلسون شویله که حضرت آدمدن تا که حضرت محمد صلی الله علیه
 وسلم کاچه هیچ برین آیورماسون تا کم دینی راست بولوب حق تعالی ننگ شکرین
 یرینه کیتورمش بولور و دنیا ده ایدکو اسم حاصل اینار *

(اوچونچى باب حق تعالى نىڭ شكرىن ادا قىلىق يىماننىك)

اي اوغل شويىله بىلكل كەدنياده كىمنىڭ نىعمى كىنىڭ بولسە تمام پىرىنە يىتكىروب شكر ايتىمىڭ محالدر. قاچان كەسەن حق تەئالى نىڭ شكرىن ادا قىلايم دىسانىڭكە اوز وجودنىڭ نىڭ مىڭدىن بىرىنىڭ شكرىن ادا قىلماستىن باشقە نىعمىلرىنە نى قالدى اما اللە تەئالى بىيورغان روشقە درمان وممكن قدرىچە شكر ايتىسنىڭ آرزى شكر بولسە دە كىوب شكر اورننە كىچارنىڭ اللە تەئالى بىش تورلو طاعت بىيورورا كىرتون كىون طاعت ايتىسنىڭ عاجزلىكىدىن غىبرى حاصلنىڭ بولماس اماحق تەئالى سىڭا اولچاوبلان بىش تورلو طاعت بىيوردى آننىڭ دىخى ايكىسى بايلار اوچون خاىدر مىثلا زكوة وحج كىبك واوچوسى هر آدمكا فرضدر اما هر كىمكا لازم بولغان طاعت نىڭ بىرى شهادتىدر يعنى حق تەئالى نىڭ بىرلىكنە ئىلان اقرار قىلۇب وكىونىك بىلان ايتىنمىقدر. ايكىنچى سى بىش وقت نمازدر. اوچونچى سى دىخى يىلدە اونوز كىون روزە توتىمىقدر اما ايمان وشهادت باطن عمل درو حق قە ياقىن بولمىقدر ونماز او قىمى اول اقرارنى تصدىق و بىندە لكىدە همىشە قايم بولمىقدر و روزە توتىمىق يىنە اول اقرارنى تصدىق ايتىوب بىندە لكىنى بىلىرىمىقدر. اكر مىن بىنە مىن دىمىسنىڭ بىندە لكىدە ثابت قىمى بولمىق كىرا كىسەن. نىڭا كە سىڭ قىلنىڭ بولسە اول دىخى سىڭنىڭ قىلغىنىڭكە ثابت قىمى بولسۇن سىن اوزنىڭ اللە تەئالى كابىندە لك قىلماستىڭ قىلغىنىڭكە ان طاعت اميد ايتىمە چىونكە اللە تەئالى سىڭا ايدى كىولك ايتىڭان قدر سى قىلنىڭا ايتىمكا قادىر توكىل سىن. بىش بويىلە چە قىلغىنىڭكە ان طاعت اميدى ايتىسنىڭ نىكرى تەئالى نىڭ طاعتىدىن قاچمە سىڭنىڭ دىخى قىلنىڭ طاعتىدىن قاچماس يعنى قىلنىڭ خىدمىتىدىن يوز چورماس آننىڭ اوچون كە بىر قىل قىللىق قە مشغول بولماشە اولوغلىق قە طمع ايتىمىش بولور و اول طمع آننىڭ كىبك قىلنى تىز هلاك ايتار. و دىخى بىلكل كە نماز قىللىق روزە توتىمىق اللە تەئالى نىڭ نىعمىتىدر كە خاص بىندە لىرىنە روزى قىللىق ادا سىڭنىڭ تقصيرلىك ايتىمە عامىلردىن بولوب كىناكار بولماغى سىن چىونكە حضرت رسول صلى الله عليه وسلم نمازنى تمام دىن كا بىر ابر دىمىشدر شويىلە كە بىر كىشى نمازداى باش تارتسە تمام دىندىن باش تارتىمىش بولوب دىنسىر قالور ايكىنچى دىنياده عذاب قە مستحق بولور. زىنهار اى اوغل بو ايتىڭان سوزلىرمە كىونىڭكە يامان فكر توتىمە يعنى نماز دە تقصيرلىك جايزدر دىمە دىن طرىقەچە نظر ايتىمىسنىڭ بارى عقل طرىقەچە نظر قىلۇب قارا. كىورور سى كە نى قدر فايداسى باردر. اولا نماز قىلغان نىڭ تىنى و كىيىمى پاك بولور پا كىلگىچىسىدىن بىخشىرا قدر آنى بىلاس. يىنە دىخى نماز قىلغاندە تىكىرلىك بولماس نىڭا كە كىوراسىن مىسجىلردە باى فقير عالم دان بىر ابر

تورۇپ

توروب نماز قیلورلار اکر نمازده تکبر لک ممکن بولسه اییدی بایلار فقیر لر کا یانلارنده
نماز قیلور ماسلار اییدی - چونکه نماز ننگ اصلی تواضعدر بس طبیعتنکی تواضعلق قه
عادتلاندر - بدننگ دخی طبیعتنکا ایاروب آلچاقلق حاصل ایثار - بو طریقه
آلچاقلق قه توجه فلساننگ حق تعالی اورنکنی بلند قیلور - ودخی بلکل ای اوغل بر
کشی بر طائفه ننگ خلقی بلان خاقلانمق استاسه همان اول طائفه بلان هم صحبت بولور
وآلار ننگ خلقن حاصل ایثار - مجلسی مؤثر طبیعت سارق دیرلر یعنی ایذ کولر
مجلسی ننگ ایذ کولکی اثر ایثار و یامانلار مجلسی ننگ یامانلق اثر ایثار جمله
معرفت اهلی قاشنده دین اسلامدان آرتوق دولتلو دین بوقدر واسلام حکمندان
آرتوق حکم بوقدر - اییدی اکر دایم دولتلو بولمقنی تلاسنگ دیانت بایند دولتلور
بلان صحبت ایت و دین اولوغلارینه خلافلک ایتمه نا که شقاوت اهلندن بولماغای سن -
ودخی زنهاری اوغل نمازی جینکل کاصایمه رکوع و سجده ده آشوقمه قومه و جلسده
عجله ایتمه ورکوع سجودنی بر برینه قاروشدرمه یعنی رکوعدان قومه قیلما ییچه
سجده کابارمه نا که شقاوت اهلندن بولماغای سن دین و دنیا نکی خراب ایتماکای سن *
ودخی ای اوغل بلکل که روزه نوتوق بر طاعتدر که یلمک بر آی بولور - روزه نوتوق
دخی نقصانلق قیلمه و تعصب اهلندن بولمه یعنی روزه ننگ ایتد اسنده و آخر ننگ اوز
راینکا قاراما - قاچان شهر ننگ قاضی سی - اعتمادلی و اولوغ علمالری روزه نوتوقه سن
دخی توت آلار افطار قیلسه سن دخی افطار قیل نادانلارغه ایارمه - ودخی بلکل که
حق تعالی سننگ آچلغنکدان و توفلغنکدان مونکسزدر یعنی الله تعالی کاروزه توتوب
آچ بور سننگ فایده یوق روزه توتما ییچه توق بولوب یور سننگ ضرر یوق - اماروزه دان
مقصود مهر الهی در و بومهر جمله بدن کا بولمق کیرا کدر یعنی آشاماسقه روزه
مهرین اورغاچ تلنکا کوزنکا قولنکا آیاغنکا و اینا کنکا دخی مهر اورمق کیرا کسن
تا که مذکور اعضالرنکا کناه قیلورغه اختیار بولماسون و روزه سن دن راضی بولسون
ایمیدی غایت صاقلان روزه طاعتی عامدر نقصیر لک ایتماکای سن چونکه توحید کا
روزغه نمازغه هیچ عذر یوقدر فقیر بولسون بای بولسون برابردر یعنی من فقیر
من نماز او قورغه روزه تونارغه حالم یوق دیب بهانه کورسانماکا یول بوقدر - اما اول
ایکی طاعت که بایلارغه مخصوصدر زکوة بیرمک و حج قیلمق کبک - عذر کا امکانی
باردر یعنی زکوة بیرور کا مالم یوق حج بارورغه کو چوم یتمای دیب عذر کورسان سننگ
یول باردر - اما بوبابده سوز کو بدر قسقهلق بلان بیان ایتدم *

(دورتیچی باب طاعت کو بلیکی ننگ فایده سی بیانند)

ای اوغل بلکل که طاعت حق تعالی جمله سندن ایکی فرض اش بیوردی بایلارغه

غاصدر و مسلمان بنده لركا مخصوصدر ايمدی اول فرض ننگ بری هج در وبری
زکوة در هر کم ننگ اول يول خر چنه کوچی يتارلك بولسه حق تعالى بيوردي که اول
کمسنه که به کاباروب زيارت ايتسون - واول يول ياراغنه کوچی يتماکان آدمی الله
تعالی تکليف قيلمادی کوچی يتماکان آدم کا واجب توکلدر ايمدی يارا قسز و آرزق سز
سفر کا چقمق خطر در - بر دولتلو آدم سفر ياراغنه حالی يتوب و بدنی سلامت بولوب
حج سفرينه بارماس ايسه اول کشی بايلقننگ لذتن تايماس چونکه سفر قيلمق بلان
دنیا ننگ لذتی حاصل بولور - کشی کورماکانن کورسه نعمتدر - آشاماغانن آشامق -
ايشوتماکانن ايشتمک ونی کم بولارغه او حشار نرسه بار ايسه بار چه سی نعمتدر بر
کمسنه کوچی يتوب سفر ايتماسه بولند تاردن محرومدر - ودخی سفر اهلی جهان
کيزوب دنيا ننگ ايند کو وياوزلارندن خبردار بولور - بس بر کشی کوچی
يتوب حجاز سفرن یعنی حج سفرن ايتسه حق تعالى ننگ فرمانن توتقانلاردان بولوب
تجر به اهلندن صايلور - وسفر ننگ دخی بر فايده اسی بودر هر نرسه نی کم دنيا ده کورور
ايسه دنيا ده بو نرسه بار ايکان ديب گمانسن بلور و کورماکان نرسه سين عجبانيچو ک
نرسه ايکان ديب که اندان خالی بولماس بس بر نرسه نی کورمک ايشتمکدن
خير ليبر ا کدر نتا که عربلر ايتورلر ليس الحير کالعاينه یعنی نرسه نی قولاق بلان
ايشتمک کوز بلان کورمک کبک ايمسدر - ودخی فارسی ده - شنيدن کی بودمانند
ديده ديرلر شول معناه ده در بس کورکان بلان ايشتمکان بر توکلدر - ايمدی شول
جهتدن حق تعالى کوچی يتکل مؤمن قل لارينه حج سفرن لازم ايتدی تا که مال لارندن
فايله کورسونلر و تکرری فرمانن برينه کيتورسونلر ور وضه مطهره کاز يارت قيلمسونلر
اما يوقسول بنده لرينه الله تعالى حج بيورمادی بو خصوصه الله تعالى يوقسول بنده لرينه
شفقت قيلمی چونکه الله تعالى بنده ننگ کوچی يتماکان اش کا تکليف قيلمادی لايکلف
الله نفسا الاوسعها - اما يوقسول کشی حج کا بارسه اوزين هلاکت کا صالمش بولور
ودخی اوزی ننگ حدین بلماييچه کو چلانوب بايلارغه ايارمش بولور بس بايلارغه
اياروب اش قيلمغان فقير آدم شول خسته کابنکرز که صاغ سلامت کشيلر اشلاکان
اشنی اشلا ما کاهوش اينار - وموننگ مثالی شول ايکی حاجی غه بنکرز که بری بای
بری يوقسول ایدی - بو ايکسی ننگ صحرا ده اوچرا شوب شويلا شکانلری اوشبودر -
حکایت - شويله ر وابت قياورلار که بخاراده اعيان دولندن بر رئيس بار ایدی غایت
کوب مال اياسي بای آدم ایدی حق تعالى آننگ کونکنه صالدي بو آدم حج سفرينه
نيت ايتدی بس يوز دوه حاضر ايتدی و تحت روان ديرلر ايکی دوه اوستنه پيشک
ياصاندي يول اوچون صو و آرزق حاضر لب تمام بولغه کيراک نرسه لرين آلدی تحت

روان اوستند راحت ايونده اوتورغان كيك اول صحرا ده بارور ايتدی كوردی كه بر
 درویش فقیر آدم حیا و لب بار - آرغان آياقلاری قاربارغان - اسی كونه صوسزلقدان
 بی طاقت بولوب بارغانه ناكاه اول دولتلو آدم كا يولوقدی كه هیچ مشقت سز راحت
 عز و ناز بلان توه اوستند بارور آشیم دیسه اشی حاضر ایچیم دیسه صوی حاضر
 خدمتكارلری خدمتنه طیار اوزلری بر كاروان بولوب بارلار - بس بوفقیر اول
 دولتلو آدم كا قارشو کیلوب سلام بیردی و ایتدی ای خواجه سندن بر سوالم باردر
 توغری جواب بیر دیدی - دولتلو افندی ایتدی نی سوالنك بار صوراً اكر بلسام
 جوابن بیر ورم دیدی - فقیر ایتدی ایكمزده الله تعالی بو رطنه زبارت ایتماكا بارا
 یاتورم زسن شویله راحت بارورسن كه اصلار همتهنك یوقدر امامن بویله یالانچاق
 و یالان آياق آچ و صوسز بارورمن حق تعالی ایكمز ننگ دخی ثوابم زنی برابر می یازار
 یوقسه برمن ننگ ثوابی آرتوقمی بولور دیدی اول دولتلو بای كمسنه ایتدی - یوق -
 نیشلاب منم ثوابم سننك ثوابنك بلان برابر بولسون - اكر سننك ثوابنك بلان منم
 ثوابم برابر بولغانن بلكان بولسه ایدم من حج كا بارماس ایدم دیدی فقیر ایتدی
 نیدن بولای اینه سن - ای دولتلو بای كمسنه ایتدی آنی شونندان ایتامن كه حق
 تعالی منی فرمانن تونقانلاردان ایتدی اما سن الله تعالی ننگ فرمانن تونماغانلاردان
 بولدنك ای درویش حق تعالی قدرتی بولغان بایلارغه ولله حج البیت من استطاع
 اليه سبیلا و دخی كوچی یتماكان فقیراركا ولانلقوا باید یكم الى التهلكة بیوردی -
 بس مونكار بناء من حق تعالی ننگ بیوروغن توتمش بولورمن و سن اوزنكنی هلاكت كا
 صالغاننك او چون بیوروغن تونماغانلار جمله سندن بولورسن دیدی درویش ایتدی
 تهلكه ديكاننك جانغه خطر ایرشمكدر حج كا کیلكانلاركا جانغه خطر نیچوك بولور دیدی
 اول بای كمسنه ایتدی جانغه خطر بولماسه ده یولك آچاقدان اولك بار اول دخی بولماسه آطی
 طونی یوقاقدان یولده قانوب اولك احتمانی باردر دیدی درویش ایتدی لم نكونوا
 بالغه الابشق الانفس یعنی بر كمسنه حج مقصودینه ایرشماش الامشقت بلان - مونكار
 جوابنك نیدر دیدی اول بای كمسنه ایتدی شق دیمك ننگ دخی ایکی معناس
 باردر بر معناس شق دیمك نصف یعنی یارطی دیمكدر و بر معناس زحمت دیمكدر
 و نفس ننگ دخی ایکی معناس بار بر معناس نفسدر و بر معناس تن در یعنی بر
 آدم ننگ آياغنندن باشنه چه بر اندامدر - ایتدی بوسوزنی شرح و بیان ایتایم
 معلومدر كه بو سفر ننگ مقصودی حاصل بولماس الامشقت نفس بلان یعنی بدن ننگ
 زحمتی بلان حاصل بولور اما مشاغلر فاشنده مشقتدن مراد بودر كه بر نفس بر
 تركیبدر كه ایکی بولوكن مركبدر بر بولوکی روحانی و بر بولوکی نفسانیدر اول

روحانی بولغانی عقل علم حلم صدق تواضع و تقوا در و دخی اول نفسانی بولغانی
احمقلى نادانلى و قاطى كونك و دخی يالغان فسق و تكبر لكدر - بس حج كا
بارغانلار حج ننگ ثوابن تابا آلاسلار الانفس ننگ بر بولوكن آيورورلار - ايمدى
مراد زحمت چيكوب اول بولوكنى آيورمق بلان مقصودكا ايرشمكدر والا هلاك
بولمق بلان توكلدرديدى درويش ايتدى زحمت ديب نى نرسه نى ايتهلر - باى
ايتدى زحمت شولدر كه بدننكنى رنجتورسن لكدر هلاك ايتماس سن - درويش
ايتدى حالاسن بويولمق نى زحمت كورورسن ديدى اول باى ايتدى فقط قونوب
كوچوب يورمك اوزى زحمتدر آندان آرتوغى هلاكلكدر ديدى درويش
ايتدى من آلايسه همه سين راحت كا ونممت كا صايامن كوب مشقت ننگ كوب
ثوابي بولسه كيراك ديب بلامن ديدى - اول باى كمنه ايتدى خير افندم بوقدر
قضيه دن نيجه فهلاما دنك بوسوزلر همه سى تورسون ايمدى فهمنگ يتارلك بر
مثل كيتورايم مثل بودر كه بر كشي براونى حرمتلاب اوزى ننگ يورطنه دعوت
قيلسه ايكنچى بر كشي دخی دعوتسز آنكا اياروب بارسه اول يورط اياسى قايسين
آرتوغراق حرمت ايتار ديدى درويش ايتدى اول دعوت بلان كيلكانى آرتوغراق
حرمت كورسه كيراك ديدى اول دولتو باى ايتدى ايمدى اول دعوت قيلنغان
قوناق من من كه حق تعالى منى اوزى ننگ لطفى بلان دعوت قيلدى يورطمه
كيلمك سنكلازم بولدى كيل ديدى من هم سمع و طاعة ديب يولغه چقدم امامن
دعوت سز بايلارغه اياروب بارغان كيك باراسن بس منم ثوابم قاچان سننگ ثوابنك
بلان برابر بولور ديدى - سوزبو اورونغه يتكاج درويش اوزى ننگ ايتكاننه
پشيمان بولدى - ايمدى اى اوغل اكر حج كا پارماغه كوچنك پتسه تقصيرلك ايتمه
واكر كوچنك يتماس ايسه لازم بولماغان اشنى اوستنكا لازم ايتوب اوزنكنى
هلاك لك صالمه چونكه اول يولغه بش نرسه كيرا كدر كه مهلكه دن خلاص بولورسن
اول يول غرجه كفايه قدر مال كيراك - ايكنچى اول يول مشقتنه طاقت قيلورلاق
قدر قوت كيراك - اوچونچى امن طريق كيراك يعنى يول خطرلارى بولماسون -
دورتچى نفسانى اشلىرى قويومق كيراك - بشنچى حج ننگ حرمتن صافلامق
كيراك قاچان كه بوبش شرطنى يرينه كيتورورسن حج ننگ حلاوتن تابارسن *

فصل - زكوة احوالى بياننده - اى عزيز اوغل بللك كه فرض ننگ برسى دخی
زكوة در اما بو فرض هجمن لازمرا كدر آننگ اوچون حج بر فرضدر كه قوتى بولغان
آدم بويولمق كا بارور من ديب نيت ايتسه اما بر مانع بولوب بارالماسه كيلچاك
يلده بارور من ويب قالسه ده جايزدر - اما زكوة بو قبيلدن توكلدردو نكه حج عمرده بر

مرتبه فرضدر اما زکوة باي بولغان آدم کايلا صايون فرضدر مالي بولوب يئلنده زکوة
 بيرماکان کشي کفران نعمت ايتمش بولوب کناهکار بولور زکوة بيرکانلرني حق
 تعالى اوزي ننگ مقربلرندن قيلمشدر وزکوة بيرکانلرننگ مثالن پادشاهغه
 بنکراتمشدر رعيت ايچنک - وبایلارني حق تعالى پادشاه قيلمشدر يوقسوللار ايچنده
 تا که پادشاه ننگ پادشاهلغی رعيت بلاندر وبایلار ننگ دخی بايلغی يوقسوللار
 بلاندر ننگا که پادشاهلار اعيان ووزراسنه وطيغه بيرماسه همه سی پادشاه يانندان
 قاجارلار پادشاه يالغوز قالور بايلار هم اوشانداق فقير فقراغه انعام احسان قيلماسه
 بايلغی ننگ قدری بولماس - بوتون عالم خلقی باي بولسه فقير اسمی قالماس ايدي
 وبارچه عالم خلقی فقير بولسه دنيا ده بايلغی و پادشاهلق اسمی بولماس ايدي حق تعالى ننگ
 کمال حکمتندندر که براونی باي براونی فقير وبراونی پادشاه براونی رعيت
 ايتوب خلق ايدي تا که آدم ار بربرينه محتاج بولسونلار - دنيا ننگ نورماقی
 اوشوننگ بلاندر - ودخی بيلکل که ای اوغل حق تعالى بندهلرني ايکی بولوك
 ايتوب يار اتماقنه سبب بودر که بر بولوك نفقه بيرکوچی و بر بولوك نفقه آلفوچی
 بولسونلار يعنی بری باي و بری يوقسول ودخی بری پادشاه و بری رعيتدر آننگ
 اوچون که پادشاه ننگ اولوغلی رعيت بلان معلوم بولور وبایلار ننگ عزتی
 يوقسوللارغه نسبة معلوم بولور قاجان که بر پادشاه اوزي ننگ رعيتن رعايه قيلماسه
 ايکنچی قوتلی پادشاه ننگ قورقوسندان ايمین بولماسه کيراک - بايلار دخی
 يوقسوللارغه بيرماسه الله تعالى ننگ خوفندن ايمین بولماسلار - ايمدی ای اوغل
 مالنگ بولاسه ياده بر مرتبه زکوة بيرماک کيراکدر لکن باشقه نفل صدقني تلاسنگ
 قاي وقت بير تلاسنگ نی قدر بير - اکر بيرماسانکده تکليف يوقدر لکن مروّت کا
 متعلقدر نی قدر آرتوق صدقه بيرسنگ اول قدر مروّتنگ مشهور بولوب هرمتنگ
 آرتور آدم قاشنده - اما صدقه چان کشي الله تعالى ننگ اماننده بولور - ودخی ای
 اوغل صاقلان که حج وزکوة حقنده کونکلنکاشک کيلمسون وگمان غه توشمه که حجه
 بولغان عملار ننگ بولای ونيک آلاي ديمه يعنی نيك يالان آياق - احرام کيمک
 نی اوچوندر طوافده سيکرمک وهر وله قيامتی اوچون لازم در و احرامده نی اوچون
 طرناق کيسمیلر وساچ نيك کيتارمیلر ديمه - وزکوة ده دخی يکرمی آلتونندان
 يارطی آلتون وقرق درهم کموشدن بيرمک نی نرسه در وقوی ده الله تعالى ننگ نی اش
 بار که قربان بيوردی ديمه ايمدی موننگ کيك گمانلارنی اصلا کونکلنکا کيتورماکای
 سن الله تعالى ننگ حکمتلری کو بدر عمل ننگ حکمتندن صوراشقی خطادر حکمتن
 الله تعالى اوزی بلور بز بيلماز ننگا که قرآنده بيورور والله يعلم وانتم لاتعلمون -

بس ایمدی سن حق تعالی ننگ فرماننده بولفدان عیری هیچ نرسه فکر ایتمه آننگ
کبک فکرلرده هیچ سننگ اشنگ یوقدر - ایمدی بوخلقلارنی اوزنگا واجب بلدنگ
آنا آناحقلارین دخی رعایه قیلحق الله تعالی ننگ امریدر اوزنگا واجب بلمک کیراک
(بشنچی باب آنا آناحقلارین یرینه کیتورمک بیانده)

ای اوغل بلکل که الله تعالی بو جهاننی روشن ایتماک اراده قیلوب تسلسل نسل اوچون
شهوت یارانندی و آدم ننگ آرقاسنده قویدی تا که جهانده آدم ننگ ذریتی کوب
بولماغه سبب بولسون بس آنا و آنا بیره جمع بولماقنه سبب بالا وجودگا کیلمکدر -
ایمدی ای اوغل واجیدر که آنا آناحقلارین و حرمتلرین صاقلایسن و اصلنی
اولو غلاغایسن اوز نفسنکنی اولوغلامش اولوغزاده بولورسن اوز اصلنگ ننگ
حرمتن یخش صاقلایسن و دخی صاقلان ای اوغل ایتمه که آنام آننگ غرضلاری
منی وجودگا کیتورمک توکل ایدی بلکه اوز آرزولاری یرینه کیلمک ایدی دیمه
چونکه فی الحقیقه سننگ وجودگا کیلاسنک سببلی آلارقاوشدیلار و دخی زنهار
ایتمه آنا آنام ننگ منم اوزرمده نی حقلاری باردیمه چونکه آنانک آنانک ننگ
سننگ اوزرنکدا کی حقلاری اولاسنی آلاردنیاغه کیتوردیلرر آنانک آنانک
بولماسه سن دنیاغه کیلماس ایدنگ الله تعالی شویله سبب قیامشدر - و دخی آنانک
آنانک سنکا بر ضرر ایرشدرماس اوچون اولوم کاراضی بولورلار فکر ایتوب قارا - الله
تعالی سنی آنانک آنانک قانده نی عزیز سوکلو و حرمتلو قیلدی که آطانک آنانک
سننگ اوچون اولوم کاراضی بولورلار سنکا بر ضرر ایرشدرر کاراضی بولماسلار - ایمدی
سنکا واجیدر که اوز جاننکنی نی قدر سوکلو و محبتلو کورسه سن سنی یارانقان الله
تعالی کا دخی اول قدر محبت ایتوب تعظیم ایتکای سن و نی قدر که حق تعالی سنی
سورسن آنانک آنانکنی دخی شویله سوکای سن و حرمتلاکای سن - بویله ایتماکان
اوغل یعنی حق تعالی نی و آنا آنانی حرمتلاکاکان اوغل الله تعالی بلان اوزی ننگ
آراسنده بولغان سببیتنی بلماش بولور بس قایو بالاغه عقل یولداش بولسه
آنا آنا محبتن و حرمتلرن یرینه کیتورمکدن خالی بولماس بس آناغه آناغه اطاعت
قیلمق فرضلاردن بر فرض درنتا که حق تعالی بیورور اطیعوا الله و اطیعوا الرسول
و اولی الامر منکم - بو آیت کریمه ننگ نیجه تورلو تفسیری باردن لکن بر تفسیرده
کوردم که اولوا الامر دن مراد آنا آنادر دیمشدر - اوغل آنا آناهکمنه راضی و مطیع
بولحق کیراک - ایمدی ای اوغل صاقلان آنا آنانکنی حور کورمه چونکه حق تعالی
آنا آناسین رنجوتکانلرکا حجت نوتحق اوچون قرآنده بیورور - ولانقل لهما فی
ولانتهرهما و قل لهما قولا کریم - و دخی خبرده کیلمشدر که امیر المؤمنین علی

رضی الله عنه حضرت نلرندن صورادیلار که اوغل اوزرنده آنا آنتک حق کوب مودر
 حضرت علی رضی الله جواب بیردی که آنا آنا حقلارین اوشبوندن فہم ایتولور که
 حضرت رسول صلی الله علیہ وسلم کا آناسی آناسی ننگ حیاتند پیغمبرلک کیلمادی
 نبوت زمانندن مقدم آنا آناسی وراثت بولشلار ایدی یعنی آنا آناسی حیاندہ
 پیغمبرلک کیلکان بولسه ایدی آنا آناسین اوزندن اولوغ کورمک پیغمبرکا واجب
 بولور ایدی اوغل لاق نواضعن کورسانمک واجب بولور ایدی بس بوخصوصہ
 حضرت رسول دن بر حدیث صادر بولدی کہ اناسید ولد آدم ولا فخر دیدی اکرده
 بووقت آنا آناسی حیاندہ بولسلار ایدی حضرت رسول بوکیفیتندہ اوزین
 اولوغلاماس ایدی بس موندن معلوم بولدی کہ آنا آناننگ حقلاری اولوغ مرتبہ دہدر
 ای اوغل آنا آنا حقلارین اکر دین یوزندن کورماسانک باری عقلنکا آلوب فکرلب قارا
 آنا آناسننگ دنیاغہ کیلما کنکا ووسما کنکا وئر بیہ لنما کنکا واولوغلغنکا سبب وباعث
 بولدیلار بس آلار بو قدر سننگ فایدانکا سببچی بولسلار اما سن آلار حقندہ
 تقصیرلک ایتسننگ بلکل کہ سن ایند کولک بلور بالانکل سن و ایند کولک کا یارار
 آدم توکل سن چونکہ براو آنا آناحقن حقلاماسہ غیرلر حقن دہ ہیچ حقلاماسہ کیراک
 موندن این آدم کاناسپاس دیرلر یعنی ایند کولک قدرین بلناکان آدم دیرلر بس
 ناسپاس بولغان آدم ایند کولک کادہ مستحق توکلدر صاقلان ناسپاسلار جملہ سنندن
 بولا کورمہ ناکہ ایند گولکدن محروم بولماغا یسن - ننا کہ سن اوزننگ اوغلنکدن
 حرمت امید ایناسن آنا آناکدہ سنندن حرمت امید ایتار - اکر سن آنانکا آنانکا
 ایند کولکنی یرینہ کیتورسننگ سنندن کوروب و اوکثر انوب اوغلنک دخی سننگ
 حقلارنکنی یرینہ کیتور چونکہ بالا آنادان کورکانن اشلار اوغل یمشدن آنا آنا
 آچادر یمشلی آچاچنی نی قدر تربیہ قیلسانک شول قدر یمشی کوب بولور و ہم
 یمشی طاطلی بولور مقصود آنا آناغہ نی قدر خدمت ایتسننگ شول قدر خیر
 دعالرون آلورسن آنا آنادعاسی اجابت مقروندر یعنی مقبولدر آنا آناسنندن
 راضی بولسه حق تعالی هم سنندن راضی بولور - ودخی ای اوغل صاقلان میراث
 اوچون یعنی آنام اولسہ مال منکا فالادیب آنا آنا اولومن تلامہ چونکہ اکر مقدر بولسه
 آنانک آنانک اولماس بورون هم سنکا ایرشور اکر سنکا مقدر بولماغان بولسه آلار
 اولکاچدہ سنکا نیماس خدا تقدیر قیلماغنی تارنوب آلا لاس سن رزق مقسومدر -
 بس آنا آنا اولومن استاما کدہ اوزنکا زحمت بیرماکایسن بس واجب بودر کہ حق
 تعالی نی نرسہ کم سنکا تقدیر ایتمشدر قناعت قیلوب شکر اینکای سن ینہ دخی جہد
 ایت کہ اوز حالنکا نسبتہ سنندن یوقار و لارغہ قاراب ملول بولمہ اوزنکدن توبانکا قاراب

شكر ايت ودخی اكر مالدان خالی ايكانس یعنی فقیر ايكانس عقل ودانشنك
 بولسه یعنی علمنك وعقلنك بولسه همان بای سن چونكه عقل ودانشلك مالدان
 بخشیرا قدر آننك اوچون كه عقل وعلم آرقاسنده مال حاصل ایتمك ممكندر لکن
 مال بلان علم وعقل حاصل بولماس یعنی علمنی وعقلنی آنچه غه صاتوب آلف بولماس
 دخی ده مال کیتمك احتمالی بار اما علم وعقل همان اوزنك بلان قلملردر دخی هر
 نرسه ننك اوغری سی بار اما عقل بلان علمنك اوغری سی یوق - یعنی مال
 وتجملات ننگ اوغری دان خوبی بار و یورط یرواسباب جانوب کیتمکن ایمن
 توکل لکن عقل ودانش گاهنج نرسه دن زیان کیلماس - ایمدی ای اوغل اكر عقلنك
 ودانشنك بار ایسه هنر اوگرن چونكه عقل ودانشنك بولوب ده هنرنك بولماسه جانسز
 صورت کا مشابه سن ایمدی عقلنك ده علمنك ده هنرنك ده بولدی ادبنك دخی
 بولسون - ننا كه الادب صورة العقل دیرلر *

(آلتنجی باب هنرنك نسب دن بخشیراق ايكلی بیانده)

ای اوغل بلكل كه هنر بلان فخر لنمك نسب بلان فخر لنمکن بخشیرا قدر ایمدی هنر
 آرتدر رغه اجتهاد قیل چونكه هنر سز كشی ننگ بر كم كاده فایدا سی بولماس بلكه
 اوزینه ده نفعی یوق هنر سز كشی مغیلان آغاجی بلان برابر در كوله كه سنده كشی ده
 راحت لانه آلمای اوزینه ده فایدا سی یوق - ایمدی البته كشی گاهنر كیراك هنری
 بولماسه ده كشی ننگ نسب ایذ كو بولسه خلق نسب ای چون حرمت ایتار اما مشكل
 بودر كه اصل سز نسب بولوب هنری ده بولماسه اول كشی حیوان درجه سنده در
 البقر فی صورة البشر دیب موند این كشین ای تورلر - ایمدی ای اوغل اصل
 كهرنك بولماسه یعنی نسلنك اصل بولماسه باری هنر كسب ایت - الشرف بالعقل
 والادب لا بالاصل والنسب دیرلر - یعنی كشیننك عزتی عقل بلان وادب بلان در
 اصل بلان ونسب بلان ایمسدر ایمدی ای اوغل جهدا ایت كه آتازك آنانك حاصل
 ایتكان اسم بلان فخر لنما كایسین بلكه اوز هنرنك بلان واوز كسبنك بلان حاصل
 ایتكان اسمنك بلان فخر لنسنك جایزدر - چونكه آتازك آنانك سنك باری بر اسم
 بیردی - یعنی احمد یا كه محمود یا كه عبد الله یا كه عبد الرحمن آطادیلار اما سننك
 اوزنك حاصل ایتكان اسمنك عالم یا كه حكیم یا كه استاد یا كه معلم یا كه هنر مند در
 بس آتا آنا قوشقان اسملر باری سنك مخاطبانده بر علامتدر و دلیلدر باری آتازك
 آنانك قاشنده مقبولدر اما اوز هنرنك بلان حاصل ایتكان اسمنك خلق قاشنده
 مقبول بولماقنك علامت و دلیلدر ایمدی ای اوغل ایند كو اسم بلان مشهور بولماغه
 جهدا ایت العیاذ بالله یا امان اسم بلان مشهور بولماقن الله تعالی كا صغن حاصل كلام هیچ

بولماغانده

بولماغاندا اصل ونسبیدن یا که کسب و هنر دن برسی سنه بولماغه محتاجدر اما بر او اوزی
 نادان ده بولسه اصل ونسبی ده بولماسه هیچ شی توکلدر ننا که بعض مقال الروث شیء
 والجاهل لیس بشیء دیر لر یعنی آط تیزا کی نرسه در اما جاهل کشی نرسه ده توکلدر
 آند این آدم ننگ صحبتندن براق بولم کبراک نا که اوزنکا نقص کیلما سون - اما
 بر کشی کم اصل زاده و هنر مند و عالم بولسه آننگ صحبتن غنیمت بل صحبتندن
 آیر و لما فاید اسندن محروم بولما - ایمدی کیلنک هنرلرننگ قایسی آرتوغراقدر
 ای اوغل شو یله بلکل که هنر لر آراسنده نطق یعنی سوز سویلا مکدن بخشیراق هنر
 یوقدر چونکه حق تعالی جمیع مخلوقاتنی یار اندی بنی آدمنی مخلوقات اوزره اون
 نرسه ده مشرف قیلدی اول اون نرسه ننگ بشی ظاهر د و بشی باطنده در اما باطنده
 بولغان نرسه لر بری حس مشترکدر که طشدان آلمان خبرنی آدم ننگ ایچر و سنه
 بیرو و ایکچسی خیالدر اول خبرکا بر صورت بیرو و اوچونچسی فکر در که
 اول نرسه ننگ عاقبتنه نتیجه بیرو و دور تیجی سی و هم در که اول صورت بیرو لکان
 نرسه ننگ خیرو و شر ن فهم ایثار بشیجی سی دخی حافظدر آلمان خبرلرنی و صورتلرنی
 حفظ ایثار - و دخی اول بش نرسه که ظاهر ده در بری سمع در یعنی ایشتمکدر
 ایکچسی بصردر یعنی کورمکدر - اوچونچسی لیس در یعنی بر نرسه نی توتوب
 بلمکدر - دور تیجی سی شدم در یعنی ایستنا بلمکدر - بشیجی سی ذوق در یعنی
 تمنی بلوب آچی سمن و طاطلی سمن آیورمقدر - اما بوجمله دن بعض سی کر چه
 حیوانده بار در لکن آدمده بولغان قدر ایمسدر بس بوسیدن آدم جمله حیوانات
 اوزرینه پادشاه در و بواون قوت خاصه ننگ خلاصه سی نطقدر و کلامدر چونکه
 آدم ننگ مذکور اون خاصیتی بار چه سی سوز سویلا ماکا آلت کیمکدر ننا که فهم
 سوز ننگنی یوزدن معناسی بولمقنه آلت در - و خیال ایشتمک نرسه کا صورت بیرو ما کنه
 آلت در و باشقه لار بن دخی مونگار قیاس قیل - ایمدی ای اوغل بیلنک که آدمده
 نطقدن آرتوق هنر یوقدر - بس جهد ایت تلنکنی سوز هنری بلان و فصاحت
 جوهری بلان بیزاکا یسن و خلق قه طاطلی تل بلان سویلا مکنی عادت ایتکای سن
 هر کمننگ تلی طاطلی بولسه دوستلاری کوب بولور ننا که دیمشدر من عیب لسانه
 کثر اخوانه - و دخی طاطلی سوز ایاسی سوز ننگ جاین تابمایچه سویلا ماس آننگ
 اوچون هر بر سوز جاینده و اورنونه سویلانمسه هر نی قدر طاطلی بولسه ده آچی
 کور نور و دخی بر سوز بولور که آننگ سیمیلی زحمت چیکار سن و فاید اسی بولماس
 موند این سوزدن سکوت قیلمق اولی در - حکیم لر سوزنی شرا بقه تشبیه قیلمشدر در
 هم خمار کیتور و هم خمار کیتارور - و دخی سندن سوز صور اماس بورورن سوز

سويلامه و دخی لازم بولغان بيهوه و معناسز سوزنى سويلامه بيهوده سوزدن زياده
 صاقلان - و هر بر ايشنگان سوزنگنى سويلامه بعض سوزنگنى اصلى يوق بولوب
 خلاف سويلامش بولورسن - و دخی ای اوغل بر کشى سن دن اوگوت و نصيحت
 استاماسه آنکا نصيحت بيرمه خوصا که سننگ نصيحتنگ بلان عمل قيلماسه - و دخی
 بر کشيک نصيحت بيرسنگ خلق کوب برده نصيحت بيرمه چونکه خلق آراسنگ اوگوت
 بيرسنگ اول کشى ننگ تمام عيبن باشنه اورغان کبک بولورسن نصيحت بيرسنگ
 اولاقده نصيحت بيرننا که ديمشدر النصح بين الملاء تفریع - يعنى کوب خلق
 آراسنگ اوگوت بيرمک آدم ننگ باشنه اورمق کبيدر و دخی بر کشيى کورورسن که
 ياوز خلقلی و ايکرى کشيدرسن آنى حوش خلق ايتماک و توزايتماک قادر
 توکل سن توزايتايم ديب چالشمه چونکه کاکرى اوسوب قارتايغان آغاچنى
 توزايتوب بولماي نا که کيسوب بالطه بلان جورناسانک - و دخی سوزنگ اورنى
 چقاندن صارنلق قيلماي نچه سويلامک ينجشيدر اگر قولنگدن کيلسه مالنگاده
 صارنلق قيلماچونکه خلق مالغه آلدانوب دولتلورننگ سوزين قبول ايتوچانراک
 بولورلار و دخی تهمتلى برده اوتورماو ياراماس يولده يورگان کشيک يولداش بولمه
 نا که سنى ياوزلق قه اوکرا نماکاي آند اين کشيدن يراق بول غافل بولما يامان ننگ
 کسافتى بر تيماسه بر تيار - حوش طبيعتلى ايگان سن شول طبيعتنگنى هيچ قاچان
 اوزگارتمه چونکه اولكى طبيعتنگنى اوزگار تسنگ اوزنگنى کوزدن توشورورسن اولدن
 اوزنگنى نى طبيعتده کورسانگان بولسانک همان شول طبيعتنگده کورسونلر نا که
 غافل بولوب اوياتقه قالماغاي سن - و دخی کشى ننگ قايغوسنه سونمه کرچه دوشماننگ
 بولسه ده نا که غيرلر سننگ قايغونکا سونماکاي لر اوزنگدن توبانکيلرکا کوچ ايتمه عدل لک
 قيل نا که اوزنگدن اولوغلاردن کوچ کورماکاي سن و عدل لک تابقاي سن - خلق قه
 توغرى سويله نا که توغرى جواب ايشتمورسن و دخی شوريرکا يعنى توزلى بيرکا ايکون
 ساچمه و آغاچ اوتورتما حصولى بولماس يعنى قدر بلمکان کشيکايى کولک ايتمه شول
 برده اورلوق ضايع بولغان کبک ايند کولک قدرين بلمکان کشيکايى کولک
 قيلسانک ايند کولکنگ ضايع بولور اما ايند کولکنى اهلندن دربع ايتمه و قزغانمه
 اگر ايند کولک قيلماغه قولنگدن کيلماسه بارى بامانلق قيلما و خلقتى ايند کولککا
 دلالت قيل الدال على الخير کفاعله يعنى بر کشى بر کشى نى ايند کولککا دلالت
 ايتسه اول ايند کولکنى قيلغان کشى کبک بولور - اگر بر اوکا ايند کولک قيلغان
 بولسانک من آنکانىک ايند کولک قيلدم ديب صونگندن اوکونه - و کشى کاخيانت
 ايتمگدن صاقلان چونکه کاها بولور ايند کولکنگ ننگ عوض و خيانتنگ ننگ جزاسى

فی الحال دنیا ده وقتیکه ایرشور - ودخی ایند کولک ایتکان کشینک نی قدر شاد بولسه
 سنکا دخی شول قدر راخت ایرشور واکر بر کشی کا خیانت وجفا قیاسانک اول کشینک
 کونگلنه نی قدر زحمت ایرشسه سنک کونگلنکا دخی اول قدر زحمت ایرشور بلکه
 قایغو و هسرتی سن ده زیاده بولور - ایمدی براوسنک سبیلی قایغولو بولسه سن دخی
 قایغولو بولور سن و براوسنک سبیلی شاد بولسه سن هم شاد بولور سن بس معلوم
 بولدی که ایند کولکدن ویاور اقدان هر نی قیاسانک جزاسین بو دنیا ده کورور سن
 بو دنیا ده کورماسانک البته اول جهانده کورور سن بوسوزکا هیچ کم انکار قیلماس
 ایند کولک ویا مانلق اصلا عوض سز قالماس ایمدی ای اوغل ممکن قدر ایند کولیک
 قیل ایند کولکنک ثمره سنه واصل بولور سن نتما که بغداد شهرنده باشماقچی محمد بن
 حسن ایتکان ایند کولکی ننگ ثمره سنه واصل بولدی - حکایت قیلنور که بغداد شهرندن
 متوکل خلیفه ننگ خن منک بر کشی بار ایدی اسمنه فتح دیرلر ایدی ادب اهلی ننگ
 جمیع هنرلر بن بلهش ایمدی و او کرانش ایدی خن منک و معامله ده خلیفه کاشول قدر
 یارامش ایدی که حتی خلیفه آنی اوز اوغلی منزلده بلکه اوغلندن ده آرتوق
 کورور ایدی آخر فتح دیکانمز یات صوده یوزماکا هوس ایندی خلیفه مونک
 مرادند ان خبردار بواب بیوردی ملاحلار و غواصلار کیلوب فتح نی یوزماکا تعلیم
 قیلا باشلا دیلار بر نیچه کونده صوده یورمکنی اوکراندی لکن صبی لغی سبیلی
 صوده یوزمک ننگ شرطلار بن یرینه کیتوره بلهش ایدی یاشلی بلان اوز بن
 اوستاغه صایار ایدی بر کون اوستادند ان باشقه صویقا سنه کیلدی چیشوندی صوغه
 کردی لکن صونک قوتلی آقغان یرینه توغری کیلوب صو فتحنی آغوزوب
 کیتدی جار چیتنه چماغه شول قدر اجتهاد قیلدی اصلا ممکن بولمادی آخر صو آغومی
 بلان توبان تابا شهر دن حیل یراق آغوب کیتدی بارا بارا صونک قراینه راق بر
 آغاج بوئاغنه بابوشدی قارادی صونک قرا بیگ یراق توکل لکن اصلا آدم یوری
 تورغان بر توکل ایدی - بو فتح حیران سرگردان بولوب تورغانده کوردی دجله
 کنارنده صویارغان بر بار ایدی اول یارق ننگ ایچنه کردی او توردی آزاراق یال
 ایتدی مونده آخر نی بولور ایکان لکن جان قورقوسن ان ایمین بولدم دیب شکر
 ایتوب تورور ایدی - بو طرفه صو کنارنده فتح بلان برکا بولغان آدملر کوردیلر
 فتح غایب بولدی صو چیتلرند یوکروب ازلب قارادیلار تابمادیلار آخر غرق
 بولدی بوغای دیب کیلوب خلیفه کا خبر بوردیلر - خلیفه بوخیر نی ایشکچ آه ایتوب
 تحتدن توشدی کوب یغلاب زاریلق قیلدی آخر تلادی که فتح ننگ میتن قایدان
 بولسه ده تابوب کیتورسونلر کونکلم بر آرتسلی تابسون دیب ملاحلرکا و غواصلارغه

بیوردی وایتدی هر کم فتح ننگ میتن تابوب کیتور سه من دن منک آلتون آلسون
دیددی ملاحلر در حال کیمه کا اوطروب صر بویلا رنده ازلاما کا باشلادیلار ناکاه اول
ملاحلر ننگ برسی اول فتح کرکان یارق قه راست کیلوب کوردی فتح یار جیتده بر
یارق ده صاغ سلامت اوتورور - بس ملاح مونی بر اوکاده ایتمادی کیمه سین کیری کا
بوروب خلیفه کا کیلیدی وایتدی یا امیر المؤمنین فتح ننگ اولوسین تابقانه منک
آلتون وعده اینکان ایدنک اما فتحنی ایسان صاوتابوب کیتور کان کشی کا کوب مو
بیورور سن دیدی خلیفه ایتدی ای والله سلامت تابوب کیتور سه لر بش منک آلتون
آلسونلار ایدی هیچ شی توکل بیورور ایدم دیددی بس ملاح کیتدی آلوب کیلیدی
خلیفه فتحنی سلامت کوروب سیوندی وشکر ایتدی و وعده قیلغان بېش منک
آلتوننی ملاح کایبردی آندان صونک وزیر لرینه ایتدی خزینه نی آچنکز یار یمن
فقیر لر کا صدقه قیلنکز دخی طعام کیتور نکزیدی کوندی فتحم آشاغانی یوقدر دیدی
فتح ایتدی یا امیر المؤمنین من آج توکل من الحمد لله قارنم توقدر دیدی خلیفه
ایتدی یافتح دجله صوبین ایچوب قارننگ نویدی مو دیدی فتح ایتدی یوق یا
امیر المؤمنین من یدی کون اول برده اوتوردم هر کون بر صارت ایچنده
یکرمیلپ ایکمک آغوب کیلور ایدی من ایکسین آلوب آشار ایدم بوییدی کونده
منم رزم آندان ایدی دیدی خلیفه ایتدی عجباً بوایکما کلرنی کم یبارور ایدی
ایکان دیدی فتح ایتدی بلما دم لکن هر ایکما طننگ اوستنده محمد بن حسن الاسکاف
دیب یازلمش ایدی دیدی اول ساعت خلیفه بیوردی ندا قیلدی یلار که محمد بن حسن
اسملی کشی کم بولسده کیلسون دیدیلر آخر بر کشی کیلوب من محمد بن حسن
باشماقچی من دیب معلوم ایتدی خلیفه ایتدی مونکار دلیلنگ نیدر - اول کشی
ایتدی هر بر ایکما کده منم اسمم یازلور دیدی بس خلیفه بلدی وایتدی یا محمد
اول ایکما کلرنی سن صوغه آغوزور سن ایش لکن نی قدر زماندان بیورلی بیله
کیلور سن دیدی باشماقچی ایتدی والله اعلم بریل قدر باردر - خلیفه ایتدی سننگ
بو اشدن مقصودنگ نیدر - باشماقچی ایتدی یا امیر المؤمنین من بر رقت بر
کشیدن ایشتم که اول ایتدی ایند کولک ایت صوغه تاشلا بر کون اول ایند کولک
اوزنکا قایتور دیدی بس من اول کشی ننگ سوزین تجر به او چون بر یلکان بیورلی
بیله قیلدم کوره یم صوغه اینکان ایند کولک منکا نی طریقچه قایتور دیب کوتوب
توردم دیدی خلیفه ایتدی ای محمد سکا آندان بیک یغشی عوض کیلیدی دیدی
فی الحال بیوردی بغدادنک یافتمک بش کوی بار ایدی محمد بن حسن کا باغشلادی
بر آت یازدروب باشماقچی ننگ قولنه بیوردی باشماقچی اول کوی لر نی قبض قیلدی

فقیر ایگان اول ایند کولک سبیلی بای بولدی - هنوز اول کشی ننگ بغدادده اولادی
 بار اییدی ای اوغل قایم بالله خلیفه زماننده من حج شریف کابارغانده بغداد شهرنده
 قارنلاردان بو حکایتنی ایشتدم وهم اول باشماقچی ننگ اوغلی ننگ اوغل لارین
 کورساتدیلم کوردیم - اییدی ای اوغل ممکن قدر ایند کولک ایت ایند کولکدن
 هرنی قدر زحمت چیکسانک ضرر ایتماس صونکی راحتدر ایند کولک قیلودان
 توقناما مقصودنک حاصل بولور - یعنی کوب ایند کولک قیلوب قارادم فایده ای
 کورنمی دیمه بوییک خطاسوز در عوام سوزی کنه بار ایند کولک یرده یاتماس دیرلر
 ودخی اجتهاد قیل که خلق کوزینه اوزنکنی ایند کورسات چونکه بر کشی خلق
 کوزینه ایند کورنسه خالق قه دخی ایند کورنور - دنیا ده خلق قاشندده دخی
 مقبول کورنورسن زنهار دخی صافلان خلق کوزینه بر مرتبه ایند کورنوب
 صونکنندان یامان صفتده کورماسونلر کندیم نما جو فروش بولما یعنی بوغدای
 کورساتوب آرپا صانمه - خلق قه ظاهرده اوزنکنی ایند کورساتوب آولاقده
 یاراماس اش قیلما دیگان سوزدر - موند این اش منافق خلق علامتیدر - اییدی نی قدر
 اجتهادنک باردی منافق خلق قیلما و منافقلار عادتین اوگرانمه ودخی هر اش کاتوتونسانک
 عدل لک بلان قیل ظلم خلق قیلما - زیرا که عدل لک قیلسانکده ظلم خلق قیلسانکده
 اوزنکا فایتور عملنکا کوره جزا کورورسن - ودخی بیکل ای اوغل آدم ننگ ایکی حالی
 باردی هیچ بر وقت آند ان خالی بولماس یعنی بری شاد خلق بری قایغودر - کیرا کدر که
 ا کر شاد بولسانک شاد لگنکی قایغولی بولسانک قایغونکنی شونک این آدم کا ایت که
 شاد لگنک بلان شاد قایغونک بلان قایغولی بولسون موند این آدم بولماس مکر دوستنک
 بولور - لکن آرتوغراقی اوشبودر که کیرا شاد خلق کیرا قایغو - خلق قه بیلر ماکاننک
 بحشی درنا که هر بری بر سوز سویلاب سنکا زیاده نشویش صالوب حالنکی
 بوز ماغایلار ودخی ایند کولک کا و یامان خلق قه تیز وک سونمه زیرا که بواش بالالار
 اشیدر - بر کچکنه واقعه او چون طبیعتنکی اوز کارتیه مثلا شاد ایگان سن بر ملالت
 حاصل بولدی فی الحال ملول بولما چونکه عقل ایالری بو حالنی حوش کورماسلر وهر
 شاد خلق که سنکا حاصل بولسه تیز وک سونمه بلکه صونکنن ان قایغوسی بولور وهر ملالت که
 سنکا حاصل بولسه سیون که آننک آخرنده شاد خلق باردی - بر امید ایتمکان یرنکندن
 مأیوس بولما چونکه کشیکا فی حاصل بولسه ده کوبیرا ک امید ایتمکان یردن بولور - اما
 زیاده صافلان که حق قه منکر بولما یعنی بر نرسه فی تمام عالم خلقی ایند کورنیه واقعه
 ایند کورسن آنی یامان دیمه که حق قه انکار قیلیمش بولورسن - کشی بلان قاطی
 قاطی سویلا شمه وقچه رب سویلا شمه غلطینک ایشتور لک قدر تانی بلان سویلا شمک

کیراک - اکر برکشی سنکا قاطی سویلا سه سن آنکا یوشاق ق بلان یواشاق بلان
جواب قایتار واهمقلارغه جواب بیرمه ننا که دیمش لر جواب الاحق السکوت یعنی
احق قه نیک تور و جوابدر - ودخی اوستنکده برکشی ننگ حقی بولسه آننگ حقن
ضایع قیلما آننگ حقن قایتار آلاسانکده ناسپاسلق ایتمه خصوصاً اول آدم اوزننکنک
اقر بانکدن بولسه - قولنکدن کیلکان قدر یاقنلارنکا ایذ کولک قیل - بر شهرده
یا که بر قریه ده تورسانک اول یرننگ قارنلارینه هرمت قیل چونکه هر مذهب قاشنده
قارنلار هر متلیدر خصوصاً اوز قبیله نکهده بولسه لار - ننا که رسول عه م پیوردی الشیخ
فی قبیله کالنبی فی امته یعنی هر پیغمبر اوزی ننگ امتی آراسنک نیچوک - قارت هم
اوز قبیله سی آراسنک بیله در - آننگ اوچون بر امت ایچنده بر پیغمبر بولوب
اول قبیله ننگ دنیا و آخرت اشلری حقننه نیند این مشکل لری بولسه اول پیغمبر
حل قیلغان کبک اول قارت دخی اوز قبیله سی ننگ مشکل لرینی آچادر ایمدی
قارنلارنی حور کورمه و فضیلتلارند ان محروم بولما - واکر قارنلارده بر عیب کورسنک
اول عیبنه نظر ایتمه هنرینه قاراکمت نظری بلان قاراسانک فی عبرت لر حاصل
اینارسن - براو بر یامان اش قیلسه عبرت نظری بلان کور اول بیله قیلدی شویله
قیلدی دیب عیب ایتمه یعنی الحمد لله الله تعالی بزنی دخی شول جمله دن قیلماغان
دیب شکر ایت - دخی ای جانم اوغل اکرده بر تانیماغان کشیکا همد بولسانک
و کونک بیر سنک تیز آندان آیرو ل ایمین بولور سن چونکه اول صنالمش و تجربه
قیلنمش کشی بولماغاناق سببلی گماندان وشبهه دن خالی بولماسن - مثلاً برکشی
سنکا آشامق ایچمکدن بر نرسه بیرسه وسن گمان قیلسانک که اول سنکا بیرکان نرسه ده
زهر باردر دیب موند این طعمانی تناول قیلما چونکه زهر کمان قیلنغان نرسنی تناول
ایتمک عقل ایالری ننگ اشی توکلدر حتی زهرلی بولما ده بو آش ضرر ایدر دیب
کماننک بولسه آنی هم تناول قیلماغانک بخشیر ایدر - کشی نمک مالند ملکنده سننک
اشنک یوق هنرینه قارا یعنی فلان آدم با یاق و دولت بلان مشهوردر دیبه چونکه
سننک دخی مال استاب حاصل ایتماکا اقتدارنک باردر بومدح توکلدر لکن مدح
شولدر هنر بلان مشهور بولق کیراک سن ایمدی آچلق قه راضی بول عام سز و هنر سز
کون کبچورماکا راضی بولما چونکه آچلق بلان کون کبچورمک رسول الله هنر یدر
و آنکا امت بولغانلارننگ هنر یدر اما عام سز و هنر سز کون کبچورمک ابو جهل هنر یدر
بس جهد ایت علم سز و هنر سز بولما غایسن - بونرسه فی بلوب فی بولابو هنرنی بلما سام
منگانی ضرر دیبه اکر بر دانا کشیک بر هنر کورسنک اوکر انما کا قصد ایت موندنک
کبک حور حقیر کشیدن هنر اوکر انایم مو دیب عار لئمه - عار لک سنکا شول وقتن

بولور

بولور قاپان که اوزکدن آرتوق بلکلیلر و هنرلیر یاننده بولسانک - کور مایموسن
خزیننه ویران یرلرده وانجو صدف ایچنک بولور - ایمدی سن صدقنه قاراما انجوسین آلا
کور - بس اول حور حقیر کشیدن هنر آلاغه عارلنمه تا که نادانلق عارلکندن خلاص
بولغایسن ودخی کور خلق عیب و هنر وجه دندر و هریری ننگ آخری نی کامنجر
بولور و موننگ یخشی سین یا مانن فهم ایتوب اید کوسی بلان عمل ایت و یا مانندن
صاقلان - نی نرسه کم خلق قه فاید الیدر سنکاهم فاید الیدر و اول نرسه که خلق قه ضرر لیدر
سنکاهم ضرر ایتار آندان قاچ زیاننه مبتلا بولما ایمدی دایم اوزنکا اوزنک نصیحت
قیل حالنکنی توز وک توت تا که هنر اوکرانما کا قایم بولغای سن - ایمدی هنر اوکرانما کا
حالنکنی توز وک توت دیکان ننگ معناسی بودر که علمنکنی و عقلنکنی اوکرانما چک
هنر کا صرف قیل دخی بودر که اوکراناسی نرسه کا الی وقت یوق الی فلان دیمه کیچه
کوندز اجتهاد ایتوب اول هنر نی اوکرانما کیچه توقتا ما چونکه هنر اوکرانما کا بر معلوم
وقت یوقدر وقت بولسون وقت بولما سون اوکرن هیچ وقتنکنی معطل اوزدر ما واکر
هنر اوکرانما کا بر هنر مند آدم تابما سانک پر هنر سز کشی ننگ حالنه قارا که اول بر
اش قیلور آننگ اشی سنکا خوش کورنماس اول وقت هنر سز ننگ یاراماس اشین
کور و ب آننگ یخشی سین اشلما کا اجتهاد قیل هنر مند بولور سن - ایمدی کشی کا
واجب در که اولوغنی کچینی قارامای هنر آرتدر ماغه جهد ایتسون - لقمان حکیمدن
صورادیلار که ادبنی کمدن اوکراننگ - لقمان ایتدی ادب سزلردن اوکراندم دیدی
کشی نسل و نسب بلان اوزی ننگ اقر باسندن اولوغ بولا آلاماس مکر هنر و علم بلان
اولوغ و هرمتلو بولور ایمدی کوردنگ هنر و علم ارلوغلق قه سبب ایمش جهد قیل که
هنر آرتدر - و معلوم در که کشی ننگ دنیا ده کوب مقصودلاری باردر بس هنر و فضیلت
و کمالات کسب ایتسون بار چه مقصودلاری حاصل بولور چونکه هنر آرتدر مق و فضیلت
کسب ایتماک اقرانمدان ممتاز بولا یم دیمکدر اما اول کشی که فضیلت و هنر حاصل
ایتمودن ایا قیلور عاجز لک کا راضی بولمش بولور بو همت سز لک علامتیدر همت سز کشی
هیچ قاپان اولوغلق قه ایرشماس - ای اوغل جهد ایت که کا هل لک و یا القاولق ایتمه
زیرا بدننی بور چومق و هنر یولنده حرکت قیلماق غایت فاید الیدر ایمدی اکر
بدننگ عاجز لک کورسانسه سن آنی حالنه قویمه خدمت ایتدر تننکنی یا القاولقه
اوکرانمه بدننکنی طبع توتسانک سستلک پیدابولوب بیور و غنکنی توتماس آننگ
اوچون بدن ننگ حرکتی اوز طبیعتندن توکلر سننگ فرماننگ بلان حرکت ایتار
(سوز اختیار جزئیده در) - سن بدنکا حرکت بیرمایچه اول حرکت کا کیلماس -
جهد ایت که بدننکنی اوزنکا مطیع قیل شویله که بدننکنی یا القاولقه اوکرانسنک

بدن سنگا مطیع بولماس اما سن آنکا مطیع بولمق لازم کیلور - بس برکش اوز اوزینی
 مطیع ایتیه بولماسه غیر کشنی اوزینه نیچو ک مطیع ایتیه باسون اکر سن نی وجه بلان
 بولسه ده بدننکنی اوزنکا مطیع ایتسنک باشقه آدمارننک بدنن دخی مطیع ایتار سن
 ایمی قاجان که بدننکنی اوز فرمانکا مطیع ایتدنک و هنر اوکراندنک یقین بلکل که
 ایکی جهان سلامتکین حاصل ایتدنک بس هنر اوکرانمکنی و بدننکنی اوزنکا
 مطیع ایتمکنی جهانده سلامت اوچون غنیمت بل - دخی ای جانم اوغلینه بر نیچه
 اید کو صفتلار باردر کشی اول صفتلار بلان صفتلارنوب اول صفتلارغه ملازم
 بولسه و هم خلق فاشنده مقبول لردن بولور اول صفتلار اوشبولاردرکه علم
 و ادب و تواضع و تقوالق و سوزده و فعلده توغرولق و دین و دیانت نی پاک تونمق
 و خالقنی رنجتمامک و خلقدن زحمتنی دفع ایتمک اما بوجمله ننگ سرمایه سی حیادر
 (الحیاء من الایمان) قاجان که آدم ده حیاباردر ایمان دخی باردر - حیابولماغان آدم
 ایمان کامل بولماس و ایمانی بولغان آدم ننگ بارچه اش اید کو بولور لکن آدم
 وقت ننگ اوغلی بولمق کیراک یعنی وقتنه قاراب اش قیامق کیراکدر که بر اشنی
 قیامق بلان ضرر لازم کیلور اول اشنی قیامغان اولیدر - ای اوغل او یالوچان بولمه که
 اشنگده تفصیرلک بولماسون و فایدانی اشنگده زیان بولماسون کرب اش بولور که
 او یالوب تورسنک مقصودنک حاصل بولماس موند این شده او یالمق کیراکماس -
 اما معناسز سوزدن و معناسز شدن و صارانلقدان و حیانتدن و یالغانچی لقدان حیاء
 ایتمک کیراک یعنی موند این یامان صفتلارنی قیامودان او یالمق کیراک اما کنه
 بولماغان خصوصده حیاقیلسانک یعنی او یالوب تورسانک دنیا جهتمندن مقصودنک
 حاصل بولما یوب بی نوا قالور سن ننا که دیمشدر الحیاء یمنع الرزق یعنی حیاء رزق قه
 مانع برس حیاء ایتناچک و حیاء ایتمایه چک اور وننی بلمک کیراکدر ثواب و فایده و مباح
 بولغان اورنلارده حیاء بولماس اما خلق فاشنده و خالق فاشنده مقبول توکل اورنلارده
 حیاء ایتمک کیراک عقلی لارچه حرکت اوشبودر - ای اوغل علم و معرفتی بولماغان
 کشینی آدم کاقوریمه و آدم حسابندن صایمه و آند این آدم بلان هم صحبت بولما -
 خصوصاً شونند این نادان بلان که اوزی ننگ جهلن علم بله یعنی اوزی ننگ بولماکانن
 بولماس بولماکانن علم لک کاصیار مونی جهل مرکب دیرلر - اکر صحبت قیلسانک
 اید کو کشیلر بلان صحبت قیل چونکه اید کو صحبتده بولمق بلان سننک اسمنک دخی
 اید کو بولور - ننا که کل مایی اصلده آغاج مایی در کل چچکی بلان هم صحبت بولوب
 کل مایی آتالور ننا که حضرت رسول صلی الله علیه وسلم پیور مشلاردر من اصبح
 مع قوم اربعین صباها صار منهم یعنی برکش بر طائفه بلان قرق کون صحبت ایتسه

اول طافقه جمله سندن بولور - هر قاچان ايند کوار اشنه انکار قیلاما و ايند کولک لارين اونوتما - سن دس اميد ايتک انلرکا همت سزلك قیلاما - ای اوغل ايند کو خلق بلان خلقلان يامال خلقدان يراق بول وبرکش کاده زياننک تپماسون خلق ننگ يامان تلنه کرمه - جهت ايت که سنی يخشى کشيلر ماقنماسون جاهل لر ماقنماسون چونکه عاقل لر کورگام خلقنکنى وهنر نکنى کوروب مدح ايتار لر اما جاهل لر سندن قباحتنکنى کوروب مدح ايتار لر و بويکى طافقه يعنى عالملر و جاهل لر بر يرينه ضد لردر چونکه عالم کا خاص بولغان اشنى جاهل هوب کورماسه کيراک و جاهل لر اشينى دخی عالم هوب کورماسه کيراک - جاهل عالم کا دوشماندر چونکه اوزى عالم بولغانى يوق علم ننگ اصلين بلماس - عالم و عاقل کشى اوزى ننگ طبيعته موافق اشنى سنده کوروب سنى مدح ايتار و جاهل دخی اوزينه موافق عوام اشين سنده کوروب سنى مافتار بس عالم ننگ و جاهل ننگ مدح لرى ايکى جهتن بولدى جاهل ننگ مدحن سنداقلانمق کيراک تا که عالملر منفورى بولما غايسن چونکه عوام ننگ مقبولى خواص ننگ منفورى در - و بوسوز ننگ حقيقتن بلدرمک اوچون بر حکايت کيتور مشلدر که يونان حکيملرن سندن بر حکيم کا بر کون شهر خلقندان برکشى کيلوب سلام بيردى وصيحه او توردى ايتدى ای خواجه حکيم فلان کشى سنى يارانادر و هر مجلسده سنى مدح ايتادر ديدى مکر اول مدح ايتوچى عوامدان بر آدم ايدى همان اول حکيم بوسوزنى ايشتوب ملول بولدى و خفا بولوب يغلا دى اول کشى بو حالنى کوروب عجب کا قالدى و ايتدى ای خواجه من سنکا نى سويلادم که سن خفا بولوب يغلا رسن اگر سنکا بر نامعقول سوز سويلاکان بولسام عفو قيل ديدى حکيم ايتدى سندن منکا هيچ زحمت ايرشما دى لکن منکا موندان بدتر حورلق بولورمى که منى بر جاهل مدح ايتسون و من بر اش اشلامش بولامن که بر جاهل آنى معقول کورسون موندان آرتوق حورلق نى بولور کا شکى بلسام ايدى اول جاهل معقول کورکان نيند اين اش قيلدم ايکان توبه ايتار ايدم معلوم بولدى که من هنوز جاهل ايمش من جاهل لرکا معقول اش اشلام چونکه جاهل کشى مدح ايتماس مکر اوزى کيرک جاهلنى مدح ايتار ديدى - بو معناده دخی بر حکايت کيتور مشلدر اولوع حکمادان بر او محمد بن زکريابى کون بر گروه شاگرد لرى بلان محله آراسنده يورگانه ناگاه قارشودان بر مجنون آدم کيلوب چقدى محمد بن زکريابى ننگ يوزينه قاراب کولدى همان محمد بن زکريابى دونوب خانه سنه کيلدى و در حال افتمون قاينانوب اچدى شاگرد لرى سبهن سؤال ايتدیلر - حکيم جواب بيردى اول مجنون يوزيمه قاراب کولکن اوچون بيله ايتدم چونکه اول من دهنر سه کورماسه ايدى کورماسه ايدى ننا که

دېمشلر كل طائر يطير مع شكله يعنى هر قوش اوز جنسى بلان اوچار - ودخى اى اوغل
 بېك يواش ده بولماييك او تگون ده بولما يعنى آرتوق حليم بولسانك ده خلق سنى باصار
 آرتوق او تگون بولسانك ده خلق سن دن قاچار - يواش بولسانك باصارلار يامان
 بولسانك آصارلار دخى عوام مقوله سيدر بس ايكس ننگ آراسنده معتدل بول
 تا كه بو ايكى طائفه كا دوست بولغاى سن قاچانكه بو ايكى طائفه كامقبول بولدىنك نى
 حاجتلك بولسه دوست قاننده ده دشمن قاننده ده مقبول سن و هر مقصودنك بار ايسه
 حاصل بولور آندان صونك يامان اش كاسنى بر او ده يتا كلاماس - ودخى اى اوغل
 عيب سوز سويلامه چونكه عيب سوز سويلامكه عيب سوز سويلامقه كناه باردر
 عيب سوز سويلاسنك عيب سوز ايشتنورسن ودخى اى اوغل جهد قيلغل كه كشى نى
 رنجتمكا كاپسن حتى سنى بر اونا حق اورنده رنجونسه ده سن آنى رنجتمه اصل يكت لك
 اوشبودر ودخى شهر ده و قلعه ده نورسانك يخشى كشيلىر محله سنده وايند كو كشيلىر
 كورشى سنده نور آننگ اوچون ايند كولرنك زحمتى تيماس تجر به اياسى و شفقتلو
 دوستلارنك ننگ نصيحتن و مصاحبتن قبول ايتكوچى بول كه آلا رسنكا شفقت ايتارلر -
 مشفق و مهربان دوستلارنك قاننه هر وقت آولا قده باروب باروب نصيحتلرين
 ايشت آننگ اوچون آولا قده ايشتكان او كوت نصيحت كونكل كا اوتوروب
 قالور و خلق آراسنده ايشتكان نصيحت قولا قده كرماس و هم شتله كبك بولور -
 اوشبو ايتكان سوزلرمنى نصيحت بلوب توت و هنر اياسى بول اما هنر نكا مغرور بولما -
 ايندى همه هنرلرنى اوكراندم ديمه بولاي ديمك محض نادانلقدر ايمدى اكر
 نادانلقدر ان خلاص بولاييم ديسنك نى قدر هنر و فضيلتلك بولسه ده همان بلميم ديكن
 چونكه هنر اهاننه بلميم ديمك كن اولوغ هنر يوقدر - سن هنر اياسى بولورسن شول
 وقتك قاچان اوزنكا اوزنك هنر مند مرتبه سنك بولوب قاراسانك - ننا كه هكايتن كيلا مشير
 نوشيروان زماننك بزر جمهر و وزيرلكنده رومدان بر اياچى كيلدى نوشيروانغه خبر
 بيرديلر اياچى كيلوب نوشيروان بلان كورشانده عجم رسمى اوزره اكرام قيلوب
 سؤال و جواب تمام بولغاچ اياچى ننگ كيتار وقتى بولغوچمه نوشيروان نلادى كه
 اياچى كا اوزى ننگ حالن و بزر جمهر ننگ علمن و هنرن و وزيرلكن بلمرما كچى
 بولوب بزر جمهر كا ايتدى اى خواجه عالمده هر نى بار ايسه همه سين بلور ميسن ديدى
 و مرادى بلامن ديب ايتدى مرگ ايتدى اما بزر جمهر كمال عقلمدان ايتدى يوق
 پادشاهم بلميم ديدى - نوشيروان اوزى ننگ مرادچمه بولماغاچ اويالوب كونكلنه
 كينه توتدى ايتدى يه كم بلور ديدى بزر جمهر ايتدى بر كشى بلمر كه اول بوتون
 عالم كا برابر بولور اما بوتون عالم كا برابر آدم آندان توغما دى ديدى نوشيروان

بلدى

بلدی که بزرگمهر بوسوزلرنی کمال عقلند ان سویلادی وایماچی دخی بزرگمهرینک
سوزین معقول کوردی - ایمدی ای اوغل اوز اوزنکنی بلماسلر و هنرسلر
مرتبه سند توت یعنی فی قدر بلسانکده من دن ده آرتوق بله تورغانلر باردر دیب
اوزنکنی بلماکانلر جمله سندن قیاس قیل - لادری نصف العالم دیرلر بس عالم
کشی ننگ هنری شولدر ننگا که سقراط حکیم شول قدر اوستادلی و شول قدر علمی
بلان ایتمشد که من دن صونک کیلکان عالملر و اولوغلار سقراط اولوغ دعوا اینمش
دیپ منی عیب ایتماکلرندن قورقماسه ایتم هیچ نرسه بلمیمن دیب ایتور ایتم
و عاجزمن دیر ایتم امانی اینایم که منم کبک کشیننگ سوزی ایمسدر زیرا که
اولوغ دعوا در دیدی - و ابو شکر سلیمان بن سعید بو بابده فارسجه بر بخشی
ییت کیتور مشدر که

من که ابن سعید سلمانم * مخزن دانش خراسانم
تا بد اینجا رسید دانش من * که بد انستم که نادانم

ای اوغل ایمدی اگر علمده و هنرده کامل بولسانک و فی قدر بلسانکده اوز
بلونکاگنه اشانمه بر عقلی کشی بلان مشورت قیلما اینچه اش قیلما اوز رأی
بلان عمل قیلغو چیلاردان بولما مشهور مشدر که کینکاش ایتماکا کشی تابماسانک
بورکنک بلان کینکاش ایت دیرلر مشورت ایتمکنی عیب دیب صانمه رأی
منم رأیمدر دیمه یعنی اوز بلد کم بلان قیلما من کشی ننگ بلکانی منکا کیراک
توکل دیمه چونکه کوب وقت فی اوز رأی بلان اش قیلغان کشی صونکنند ان پشیمان
بولور ایمدی عقلی قارتلار بلان و شفقنلی دوستلار بلان کینکاش ایت کورماس
موسن حضرت رسول پیغمبر بولانوروب الله تعالی آنکا مشورت بلان امر قیلدی و شاور
هم فی الامر دیدی یعنی الله تعالی اوزی ننگ پیغمبری ننگ اشین هیچ کینکاش
سزده راست کینرور ایردی اما پیغمبر هم ننگ امتنه سنت بولماق اوچون بیوردی
ای حبیبم هر اشکنفی صحابه لرنک بلان کینکاش ایتوب اشله تدبیر ایتمک سزدندر
راست کیتورمک من دندر دیدی ای اوغل بلکل که ایکی کشی ننگ عقلی بر کشی ننگ
عقلی بلان بر ابر توکلدر ننگا که ایکی کوز بلان کورمک بر کوز بلان کورمک شیکلی توکل در
کورماس موسن که بر طبیب خسته بولسه اوزینه دارو ایته آلماس چونکه کورور که
خسته لغی آرتور بس ایکنچی طبیب دان یاردم استار که اول آورو طبیب دارو
ایتوچی طبیب دان عالماک بولسه ده اول خسته لغی سبیلی اوزینه اوزی دارو ایتما
قادر بولماس هر اش خصوصنده اوشاند اقدر یعنی هر کم بر اش وقتنده متردد
بولوب قایسی جانبین ترجیح قیلورغه بلماینچه بر اوزنک یاردمنه محتاج بولور و دخی
ای اوغل جنسدا شلرنک ننگ بر اش خصوصند حاجتلری توشسه اشلری ننگ حصولنه

تل بلان می کوچ بلان می مال بلان می مرتبه بلان می بولور ادا قیلماغه جهد ایت کرچه
 دوشماننک بولسه ده یاردم قیل اید کولکنی دریغ ایتمه احتمالدیر که دوشمانلری
 دوستلوقه تبدیل بولور۔ ای اوغل قاچان که سوز فہم ایتاردی کشیلر وعالم علما
 زیارتنکا کیلسه لر وسلام بیرسه لر آلا رعه بیگ حرمت ایت واکرام قیل وآلارننک
 کیلولرین غنیمت بل چونکہ آلا رننک سنکا زیاره کیلما کلری سنی اولوغلامقلاریدر
 سن دخی آلا رنی حرمتلا سنک یخشی آدملر هر قاچان سنکا کیلما کا هر یص بولور لار
 یخشیلار بلان مجلسد اش بولسانک سن هم اید کولردن بولور سن غایت زیون کشی
 شولدر کہ آننک مجلسنه هیچ کم کیلما س نی قدر هنرنک ومعرفتنک آرتوق بولسه ده
 اید کولر وسوز فہم ایتار آدملر مجلسندن قاچمه وآلارننک مجلسندن کستاخلق قیلما نی
 قدر معرفت ایاسی بولساننک ده۔ کستاخلق اید کولر کو اش توکلدر کشی ننگ آوزندان
 چقغان هر برسوزی ننگ جوهر وحکمت بولسون آلا یدہ کستاخلق قیاسه حکمتی
 قالماس وسوزی ننگ صفاسی بولماس ایمدی کستاخ بولما یم دیسنک سوز
 سویلامک ننگ شرطلارین رعایه قیل آلد اغی بابده بیان قیلناچق وجه اوزه *
 (یدنجی باب سوز سویلامک ننگ شرطلاری بیانده)

اولا بلیمک کیراک کہ اید کولر سوز سویلامک هر کمکا واجبدر وبخشی انکلامق وفہم
 ایتیمک لازمدر یعنی اوزنک یخشی سوز سویلامک وسویلاکان کشیننک سوزین
 یخشی فہلامک واجب ولزم اشدر ایمدی ای اوغل سن دخی سوزننک یخشی سن
 سویله صاقلان کہ یالغان سویلامه خلق ایچندہ یالغانچی اسمنک چقماغای وجہد
 ایت کہ اسمک حق سوزلی وتوغری دیب معروف ومشهور بولغای اکر حق سوز
 بولسه ده یالغانغه او حشاشه آنی سویلامه یعنی کشی اشناماسلق سوز بولسه توغری
 سوز بولسه ده ایتمه چونکہ برحق سوز یالغانغه او حشاش بار دبر یالغان کیک بولور ننا کہ
 کاها بر یالغان سوز حق وتوغری سوز کا او حشاشه حق سوزدن کینار حتی امیر شابورین
 الفضل مجلسندن اوزیمه بیله واقع بولدی نیچوک واقع بولدی دیسنک ای اوغل بیان وحکایت
 قیلایم کہ الله تعالی ننگ فرضلری نی درکم اوستمده بار ایدی هجدا ن غیر یسنی
 ادا قیلیم حق تعالی آنی دخی نصیب ایتوب حجنی ده ادا قیلیم هجدا ن مملکتہ کیلیم
 ینہ غزا ایتیمکنی آرزو ایتیم مقدم ده هندستان طرفنه کوب غزا ایتیمش ایدم
 آندان صونک روم طرفنه غزا ایتما کا آرزو ایتیم بس حاضر لنوب کوهستاندن روم غه
 یونالدم اول وقتک روم ننگ سرحدی کنج اسملی بر مملکت ایدی آننک پادشاهی
 امیر شابورین الفضل اولوغ پادشاه ایدی زیراک وبہادر وفصیح ودینی درست
 واعتقادی پاک وعاقبت اندیش بر آدم ایدی پادشاہلار نظامی اوزه بارچہ ارکان

دولت یرلو بیرنده اوتورمشلار ایدی بس پادشاهننک مجلسنه باردیم پادشاه منی قبول
ایتوب بیگ خوش کوردی وغایت اکرام قیلدی مصاحبت آراسنده هر بابدان
سوز سویلا دی من دن هم حال احوال صوراشدی هر نی صوراسمه معقول جواب بیردم
جوابلار منی معقول کوروب عزت و حرمت قیلدی بر نیچه زمان آننک یاننده توردم
ایمدی مملکتمه قایتایم دیب دستور صورادم بیارمادی من هم هم بوقدر قدر حرمت
کور کاج آندان رخصت سز کیتما کنی معقول کورمادم بر نیچه کون دخی آننک
یاننک قالدم غایت عزت حرمت ایتار ایدی هر آشامق ایچمک مجلسنک بر کایدیم کوربرک
مکالمه سی و مصاحبتی منم بلان ایدی احوال عالمن و پادشاهلار حکایتندن وتوار یخندن
صورا شور ایدی من دخی بیلکاتم چه نفر بر ایتار ایدیم و سوزدن سوز چغوب بزتنک
مملکتمز مقنده کوهستان و کرکان و طبرستان مملکتلری حقنقه سوز سویلانندی وهم
مملکت ننک عجایبات و غرایبانند ان صوراشور ایدی وایتدی که مملکتنکرده عجایبات
وغرایبانند انی نرسه لر بار در سوبله دیدی من ایتدم کرکان اول لارندان بر اول
بار در و اول اول ننک طشره سنده بر چیشمه سی بار در قاچانکه خاتونلار اول چیشمه کا
صوغه کیلسه لر کویانده چیل کسر دخی بر بوش خاتون آلوب کیلور لر اول
بوش خاتون بولد اغی قورتلار نی صو کوتاروب کیلو چی خاتونلار باصماسون دیب بر
یاقغه تاشلا چونکه آلار ننک صوبول لار ننک بعض قورتلار بار قاچانکه بر خاتون چیل کن
طو طروب صو کوتاروب کیلکاننک بر قورتنی باصوب اوترسه شول ساعت پیلا کنند کی
صونجس بولور صونی نوکار چیل کن یوارینه صو طو طروب آلورینه اول قورتقه باصسه
ینه صوی نجس بولور نیچه مرتبه بیله تکرار واقع بولور شول سببلی بر کویانده صوغه ایکی
خاتون بار و رلار دیدیم بس پادشاه بو سوزنی ایشندی من دن بوز دوندردی بر مدت منم
بلان مکالمه قیلما ی من موننک سببن بلمادم بروزیری بار ایدی دیلمی دیرلر ایدی
یانمه کیلمی سؤال ایتدم پادشاه حضرتلری اول منم بلان مکالمه و مصاحبه قیلور ایدی
ایمدی منم بلان سویلا شماس بولدی نی سببن دیدیم وزیر ایتدی پادشاهننک
سندن خاطری قالغان بولسه کیراک چونکه پادشاه ایتدی که آننک کبک کامل کشی
منم مجلسمه بالالار سوزین سویلاشدی و دخی آننک کبک عالم کشی منم مجلسمه نی
او چون بالغان سویلا دیب سنکا او بکاتوتمشدر دیدی بس بو سوزنی ایشتنکاج توغر
یلمغنی اثبات قیلماق او چون فی الحال کرکانغه ایلمچی کوندروب خط بلان کرکان اعیاننه
احوالنی بیلدرم وایتدم که منکا بر شهادت نامه یازوب بیماراسز شوبله که اول مملکت ننک
رئیس وقاضی سی و علماس قول قوبسونلار و اول مملکت ده مشهور فورتننک
احوالی منم ایتکانچه میدر تیزلک اوزه یازوب بر ایلمچی کوندرنکر دیدیم بش ایلمچی

باروب کیلکونچه تمام دورت آی اوردی کرکاندان شهادات نامه فی آلدی او قودی
 کولدی وایتدی که سننک کبک کشی منم آلدیده یالغان ایتماس دیب من بلکان
 ایتم لکن برحق سوز بولوب بو قدر دلیل لر و شاهد لر بلان دورت آیدنه آننک
 راستغین اثبات قیلورلق بولغاچ اول سوزنی بالکایه تل کاده کیتورماکا کیراک توکل
 ایدی سنکامن آنی کو چلاب ایتدر مادم که آنی اثبات اوچون بو قدر مشقت کا گرفتار
 بولنک دیدی - ایمدی ای اوغل بالکل که سوز دورت قسم بر تورلو سوز باردر که
 بلده سو یلامه وینه بر تورلو سوز باردر که بلامه ده سو یلا شمه ده ودخی بر تورلو سوز باردر که
 بل هم سو یلاش وینه دخی بر تورلو سوز بار سو یلا رسن اما بلاماس سن ایمدی بلده
 سو یلا شمه دیگام شولدر که بر اوننک عین بلور سن اما سو یلاما کای سن مونی غیبت
 دیر لر عقللی آدم لر موند این سوزنی بلسه لرده سو یلاما سار وینه بلامه ده سو یلا شمه ده
 دیگان سوزم شولدر که آنی سو یلا سنک دیننکا و دنیا نکا زیان کیتورور بس آننک
 کبک سوزنی بلما کدن ده و سو یلاما کدن ده صاقلانمق کیراک موند این سوزنی
 یالغان دیر لر دخی بلده سو یلاش ده دیگام شون این سوزدر که کشی ننک
 دیننده یارار و دنیا سنه ده فایده لی بولور مونی حق و توغری لق دیر لر ودخی سو یلا رسن
 بلاماس سن دیگام شول سوزدر که حق تعالی قرآنده بر سوز بیور مشدر ظاهر ده
 معنای لاری مخالف و لفظ لاری متشابه در علما دخی آننک نفسیرنده اختلاف ایتمش لدر
 معناسین الله تعالی ننک اوزندن غیری کشی بلاماس و بو آیت لرنی او قو سانک
 و معناسین بلاما سنک ده هیچ نرسه لازم کیلاماس بوم کور دورت قسم سوزننک دخی هر
 قایسی ننک ایکی وجهی باردر یعنی خوب عبارت یا که زشت عبارت بلان سو یلا نور
 ایمدی قاچان که خلق قه سوز ایت سننک خوب و فصیح عبارت بلان ایت سوزنک مقبول
 بولور و خلق معیار نکی سوزنکدن فهم ایتار ایمدی بلمک کیراک در که آدم سوز
 آستیک کیز لودر یعنی یاشر و ندر سو یلاما ی توروب کم ایگانی معلوم بولماس حضرت
 علی کرم الله وجهه بیور مشدر المرء محجوب تحت لسانه یعنی سوزکا کیلوب آدم سو یلا
 شکانده کم ایگانی و فهمی نی مرتبه ده ایگانی سوزندن معلوم بولور - ایمدی ای اوغل
 هر سوزنی اورنی کیلکانک واقع کا مطابق سو یله خوب عبارت بلان سو یله قاطی سو یلامه
 طو پاس سو یلامه کوزال و کور کام سوزننک سو یلا وچی کا هم فایده اس بار و هم ایشتنکان
 کشی ننک ده جاننه راحت کیتورور قیامت و یامان سوزننک سو یلا وچی کاده ضرری
 بار ایشتنکان کشیمکاده حوش کورنماس مونگار موافق بر حکایت کیتور مشدر در گه هارون
 الرشید خلیفه بغدادده بر کیچه نوشنک کوردی که آوزند اغی تشاری هم س قویلوب
 بنگان بر معتبر کیتوروب صورادی یا معبر بو توش ننک تعبیری نپدر دیدی معبر ایتدی

بو توش

بو توش ننگ نأویلی بودر که نی قدر اقر بار قورند اشلر ننگ بار ایسه بار چه سی سزدان
 اول انتقال قیلورلار یعنی وفات بولورلار دیدی بس هارون اول معبر ننگ زشت
 عبارت یارانمادی بو معبر نی قانچی صوقماغه امر قیلدی و معبر کا خطاب ایتوب ایتدی
 هی سوز بلماس جاہل نادان سن کم بولدی ننگ منم بوزیمه موندا این قاطی عبارت بلان
 سوز ایتمه سن اقر بار و قورند اشلر من دن ایلکاری اولسه لر اول وقتده منم حالم نیچو ک
 بولور دنیادان منکانی لذت حاصل بولور دیب اول معبر نی قووب چقاردی ایکنچی
 معبر نی کیتورتدی آنکا دخی توشین سویلادی اول ایکنچی معبر ایتدی یا امیر
 المؤمنین بو توش ننگ نأویلی شولدر که خلیفه بار چه اقر بار و قورند اشلر ننگ زباده
 عمر ایتاچکدر دیدی بس هارون خلیفه بو معبر ننگ سوزین موش کوردی و ایتدی
 طریق العقل واحد یعنی اول ایکی معبر ننگ بلواری بر در لکن عبارت باشقه در دیب
 معبر کا یوز آلتون عطیه بیردی ایمدی کور دنکمو اولکی معبر ننگ هم سوزی اوشمو
 معناده ایدی امار زشت عبارت بلان ایتدی یوز قانچی آشادی ایکنچی معبر حوش
 عبارت بلان بیان قیلدی یوز آلتون آلدی بس عبارت بلان عبارت ننگ آیور ماسی
 بار در - ایمدی ای اوغل سوز ننگ آرتون آلدون قاراب سویلاش معناسین بلوب نی
 سویلاکانه کنی آنکلاب سویلاش چونکه بر کشی سویلاکان سوزی ننگ معناسین بلوب
 سویلاماسه طوطی غه اوغشار ننگا که طوطی آدم کبک فصیح سویلار اما اوزی سویلاکان
 سوز ننگ بی خبر در ایمدی موننگ کبک کشی نی سوز سویلار دیرلر سوز بلور دیما سله
 بص سوزین بلوب سویلاکان وقت هر کم آننگ سوز ننگ نرسه فهم ایتار والا اوز
 سوزین بلما نیچه سوز ننگ نرسه فهم ایتولماسه حیوان کبک بولور باری صورتده آدم
 کور نور - ایمدی ای اوغل سوز اولوغ نرسه درس دخی سوزنی اولوغ بل آننگ
 اوچون کونگلدن کیلکان نرسه در شول سبیلی عز یزد بو عز یز نرسه ننگ اورنی کیلکان
 بلکاننکنی دریغ ایتمه سویله سوز ننگ اورنی کیلماکانده میخشی سوز ننگنی ارم
 ایتمه معناسیغ سویلامه اورونسز ضایع بولماسون و عقلنکا و علمنکا زیان کیلماسون و هر نی
 سویلا ننگ توغری سویله معناسیغ دعوا قیلماهرنی سویلا ننگ فایده الی سوز سویلاش
 اگر بر علمدن خبر ننگ بولماسه اول علمدن فایده امید ایتمه بلکانننگ بلان عمل قیل
 حکایت ایتمشلر در که بر خاتون بزر جمهر ننگ یاننه کیادی بر مسئله صورادی بزر
 جمهر مونکار خفا بولدی ایتدی ای خاتون بو مسئله نی بلمای من من دن صور اما دیدی
 خاتون ایتدی بو مسئله نی ده بلما کاج پادشاه ننگ بو قدر وظیفه سین ننگ آشای سن
 دیدی بزر جمهر ایتدی منکا بلکانم اوچون وظیفه بیرره لر بلماکانم اوچون بیرمیلر
 دیدی خاتون ننگ مسئله سنه جواب بیرمادی - ایمدی ای اوغل کشی ننگ

خفاو قننك مسئله صور اما اكر سننك خفاو قننكده بر او صور آسه سوز ينه كوره جواب
 بير علقنك يئمهاس سوزنى سويلاشه؛ كو چنك يئمهاس اش كا يا بوشماهر اشته اوسطنى
 قارامق كيراك خير الامور اوسطها ديدى پيغمبر عليه السلام - يعنى هر نرسدنك
 خير لوسى اورناسى در ايمدى بر اش قيلغانده يا كه سوز سويلكانده چينكل بولما
 آشوغوب اش قيلما آشوغوب سويلاشه آور صبر بول ودخى ياشرون اش بولسه آنى
 بلمكدن سنكافايله ضررده بولماسه آنى بولما كاهوس ائيمه وبر جماعت ايچنك و مجلسنك
 بر نيچه كشي بولسه ياننك اغى كشي بلان پشلىد اب سويلاشه آننك اوچون خاق
 بر برينه سوزن دان خالى توكلدر يحشى سوز سويلاسنكده خلق يامان سوز كاهمل
 ايتار عجب بونى ياشرون سردر بيله پشلىد اب سويلاشه لر دير ورلر ايمدى مجلسده
 براو كاسوزنك بار ايكان اشكاره سويله اكر لازم سوز بولماسه پشلىد اب سويلاشهك هيچ
 جاينز توكلدر ودخى بر خصوصده كوا هلق بير سنك حالنك قدر نجه توغروسن ايت
 يانغان كوا هلق بيرمه و كوا هلق بيركانده بر طرفنى ميل قيلما يعنى مد عيلرنك برسى نك
 فايداسنه ائيمان ديب ميل قيلما اكر بر خبر ايشته سانك يحشى طنكلا ايشته نور
 ايشتهاس نيز وك كشي كاسويلاشه سويلاشه سى سوزنكنى اول فكر ايت آندان
 صونك ايت تا كه صونكندن ان پيشمان بولماغاي سن آشوغوب سويلاشمكده ندامت
 احتمالى بار در فايداسين ضررين اول فكر ايت فايدالى بولسه سويله ضررلى بولسه
 قوى هر نى نورلو سوز ايشته سنك عاجز لكدن كو چلنوب طنكلاغان كبك طنكلا اول
 سوز كيراك ايشكا ياراسن كيراك ياراسون چاننك تننك بلان طنكلا آننك اوچون
 سوز بر صدف كبكدر كه كونكل در ياسندن چغار كر چه هر بر صدف ايچنك انجو بولميد
 اما بولمق احتمالى بار همه سين قارامق كيراك اول بوش صدفنى تاشلا تولو سين آل
 يعنى كوب سوز آراسنده فايدالى سى بولمق احتمال بار فايداسز سوزنى توتمه
 فايدالى سوزنى ذهنگا صال - ودخى اى اوغل بر اشته غايت كاهمل بولسانك
 ودخى اول اشنى بلور كشي كا اوچرا انك اوزنكنى بولماس مرتبه سنده قوى
 آننك اوچون بر هنر اياسنه بولوقغانده سن بيله تورغان هنرنى من ده بلامن
 ديسنك اوچ تورلر فايدادان محروم قالورسن بر فايداسى بودر كه اكر من بولماي
 من ديسنك اول هنر اياسى اول اشنى سن بلكان كبك اشلاسه من ده ووننك كبك
 بلامن ايكان ديب شكر ايتار سن ايدنچى فايده اكرده سن آرتوغراق و يحشى راق
 اشلاسه سنكا بريانكا علم حاصل بولور وهم عيبنك اورتولور اوچونچى فايده اكر
 اول هنرنى سن دن كيمراك و ناچار راق اشلاسه سن آندان هنر مندراك ايكاننك
 ظاهر بولور بس اورنى بلان بو فايدالارنى قارامق كيراك يئنه دغى بر سوزنى

ايشته سنك

ایشتهسانك آشوغوب اول سوزنی معناسزغه صایوب عیب ایتمه یا که بخش سوز دیب
 آشوغوب مدح ایتمه و تحسین ایتوب اعلاغه چقارمه اول عیب و هنرن تحقیق قیل قارا-
 عیب کامستحق مومدح کامستحق موتا که حکمت طریقندن ان طش بولماغای سن وسوزنکنی
 خالق ننگ مرادینه خلاف واقع سویلامه مکر که بو طائفه آراسنک بولسانك سوزنك ننگ
 درسلمکی اوچوننی قدر دلیل کیتورسنگ ده ایشتهماسه لر و عناد ایتوب قبول ایتماسه لر
 اول وقت سنکا لازم در که اول طائفه ننگ مرادینه موافق سویلاکای سن تا که
 آرا لارند ان جاننکنی قوتقاراسننی قدر سوز اهللی بولسانك ده اوز بلكاننکنن اوزنکنی
 کیم کورسات سوزنك معتبر بولور اوزنکنی سوزنکنن اولوغ کورساتمه سوزنك
 هور بولور حاصل کلام خلق صرافدرنی قدر اوزنکنی توبان توتسانك یا که یوقاری
 توتسانك هنوز سننگ مقدر نکنی بلور لر ننا که بر نرسه واقعده منك آتجه لقی بولسه
 ایتد ایش آتجه دان باشلاب آرتدرا آرتدرا منك آتجه غه یتکر ورلر اما واقعده بش
 آتجه لقی بولوب آنی منك آتجه غه توتسه لار هیچ کم شول بش آتجه دان آرتدروچی
 بولماس سوزنك مقداری هم بیله در ایمدی امیدنك آتدن ان اینوب جیوا قلمه هر
 قاید بولسانك کوب ایشتنکوچی آز سویلاشکوچی بول عقل ایالری دیمشملر در که سکوت
 یعنی تیک تور و ایکنجی سلامتکیمر چونکه کوب کشیلر سوز سبیلی خسته بولور لار
 ایمدی آز سویلامك عقللی لقی علامتیمر کوب سویلامك نادانلق علامتیمر
 اگر بر نادان سکوت ایتوچان و آز سوزلی بولسه خلق آنی عقللی لار دان صایار لار
 ودخی نی قدر صافی کونکالی و عقللی آدم دیب خلق آراسنده مهر وف بولسانك ده
 اوزنکنی مدح ایتوچی بولما کشی اوزی اوچون شهادت بیر سه مقبول توکلدر اعتبار
 قیلنماس جهت ایت که سنی غیر لر مدح قیلسونلار ایمدی سوز سویلامك تلاسنگ
 اول قارا اول سویلاکان سوزنکامشتری بار مویوقمه یعنی طنکلاب قبول ایتوچیلر
 بولور مو اگر بار بولسه سوزنکنی سویله قریصتدرا و اگر کوزسنگ که سوزنکنی طنکلاوچی
 یوقدر سویلامه چونکه بر محاطبنك بولماسه سوز سویلاو خطادر مثلا مجلسده براو
 سویلاسه طنکلاب تور اول کشی سوزین بتور کاج سن باشلا سوز قوشوب کشی ننگ
 سوزین اوزمه وسوزنکنی قولاق صالوب طنکلاوچیلار بولماسه سویلامه آدم بلان
 آدم بول مرد کشی بلان مرد بول امدنیاده آدم کوب مرد کشی آزدرا ایمدی ای اوغل
 سوز طنکلامقدان اوصانمه سوز ایشتوب سوز طنکلاب کشی سوز کا اوسنا بولابو
 سوز کا دلیل بودر که مثلا بر بالا آناسند ان توغاجده بر اولاق برده یا که یر آستونده
 اصلا آدم بلان و آناس و دایه سی بلان سوز سویلاشما یچه تر بیه قیلنوب اوسسه اولوغ
 بولعاج اول بالانل سز بولور هیچ سوز بلماس اما یکی کچکنه بالانل لری اچولاس

بورون برکاترک لک قیلوب اوسسه لر و بر او کاده قانوشعاسه لار و هیچ بر آدم ننگ سوزین
ایشتهاسه لر بر بری بلان سویلاشه سویلاده بر تور لوتل تصنیف قیلور لار که اول تلنی
ایکسننن غیر هیج کم بلماس ایمدی ای اوغل خلق ننگ سوزین ایشتوب قبول ایت
خصوصا اونکان پادشاهلار و حکیملر سوزین جان و کونکلن طمکلاب اعتماد ایتمک کیراک
ایمدی بلکل نوشیر وان عادل ننگ سوزلری خاطر مه کیلدی بو کتابده ذکر ایتدم
تا که سن اوقوغایسن و نصیحت توتوب لازم بولغانده موجهیچ عمل قیلغای سن زیر
اول عادل پادشاه ننگ سوزی بلان عمل ایتمک اید کو کو اشدر بز آننگ نسلند ان بز
ای اوغل من توار یخلارده اوقومش ایدم که مأمون خلیفه نوشیر وان ننگ تر به سین
کورمک آرزو قیلدی بس نوشیر وان ننگ قبری اوزرینه باروب قبرین آچدردی
بارچه تنی توفراق بولش تحت اوستنیده یاتور اول تحت اوستنده دخی بر یازو کوردی
فارسی تل بلان باز اشدر مامون خلیفه پیوردی اول یازونی عرب تلنه ترجمه قیللار
اول یازوننگ دخی تور کچه سی بودر که ای زمانه پادشاهی بلیکوچی بول که سن دن
مقدم من دخی پادشاه ایدم حق تعالی ننگ بارچه بنده لری عدل لکم بلان
فایده لاندیلار و هر کم ایشکمه کیلوب شفقت من محروم بولادی قاچانکه اجل قولنده منم
دخی عاجز لکم وقتی کیتدی فکر ایتدم که عجب منم وفات من صونک دخی دنیا خلقنه
فایده ام بولسه ایکان دیب کون تون فکر قیلدم بس بو دیوار غه بر نچه نصیحت یازدروب
قویودان باشقه چاره تابمادم من دن صونک بر پادشاه بو نصیحتلری کوروب اوقوب
آننگ بلان عمل قیلسمه اول پادشاه من دن بهره مند وفایده تابمش بولور نتا که ترک
و قتمزده ایشکمز کا کیلکان کشی جواهر مژدن و مال مژدن محروم کیتماس ایدی ایمدی
زیارتمز کا کیلکان کشی دخی نصیحتمز جواهر نین محروم بولماغای ایدی *

(سکنچی باب نوشیر وان ننگ وصیتلری بیاننده)

نوشیر وان پادشاه ایتدی کورور رس که کچه کوندوز بر بری آرتند ان کیتوب
تورور کیلوب تورور بس آدم دخی حال دن حال کا دونما کنه خفا و ملول بولماغای یعنی
شادلق کیتوب قایغو کیلسه قایغو کیتوب شادلق کیلسه آنکا اعتبار قیلما - و هنر سز
کشی نی دوست توتما هنر سز کشی دوستلق قهده دوشمانلق ده یاراماس قاچان
براشنی بر مرتبه اشلاب صونکنند ان او کونسنگ ینه دخی اول اشنی اسلامه - صافلان
شول کشیف ان که اوزی بر نرسه بلماس اوزین بلیکی صانور - اوز نرسنگا عدل لک ایت
یعنی نفسنکی قولنکدن کیلما کان اش کا تکلیف قیلما - اگر چه توغری سویلامک
آچیدر اما توغری سویله کر دوشمان سرمی بلماسون دیسنگ دوستنگا ده سرنگنی
ایتمه - اولوغ کشیلندی واقسوندرمه یعنی آلاری ادبی درجه لیلر منزلنده کورمه

هنر سز و قدر سز كشيلىرى نى نرك صانمه ميت ديب بل - اكر معيشتمه طارلق بولماسون ديسنىك اشلاكان اشكنى اياسنه ياراند ررغه جهد ايت - اكر وقايغولى بولمايم ديسنىك فايد اسز آلوصاتو ايتمه يعنى اول قارا فايدا بولورلق مو ضرر صانارلق توكل مو آندان صونك آل - همت سز كشى نىك ايكما كن يمكن آچ نورمق آرتوق - اكر منك نورلو خير خواهلك ايتسه ده تجر به قيلم ماش كشى كا اعتماد ايتمه - اوزنكن دنى وتوبان كشيلىر كا محتاج بولمق ان قيون اش يوقدر - دنيا اهلندن بر فاسق متواضع متكبر زاهد دن آرتوقدر - بلماكان نرسه نكنى بلان ديب دعوا قىلوب عهد سندن چقماسانك آندان عيب اش يوقدر - غاييده كى كيلاچك نعمت كا اشانوب قولنكداغى حاضر نعمت نى بيزمك غايت مغبونلكدر لكن بومباح بولغان نرسه لر حقنهدر اما حرامنى يوروب هلالدن كيلور ايمدى بلان بولسه حرام نىك اعضا فى هلال كا تونا شور - براودن بر حاجت تلاسنىك اول حاجت نى ادا قيلمق قولنكدا كيله ايكان ادا قيلماسه جهانده آندان حسييس كمسنه بولاس - براوسنى آرتنكده يامانلاب آلدنكده دوستلق اظهار قيلماسه موندان منافقراق كم بولور - براونى دنيا ادب كا اوكر اتماسه آنى ادب كا اوكر اتور من ديمه مشقتنىك ضايع بولور يعنى براودن ياد توروب يخشى ياماننى كوروب اوزى عبرتلا تماسه آنى ترتيب كا صالقم مشكلدر - ناداننى يخشى سوز بلان اين كولاك كا كوندر ر من ديمه - ننا كه ديمشار بفعل الجاهل بيفسه مالا بفعل العاقل بعدوه يعنى نادان كشى اوزينه اوزى قىلغاننى عقللى كشى دشمانده قيلماس - اكر خلق سنىك اين كولاك نكنى ذكر قىلوب مدح ايتسه لر سن كشى نىك يامانلغين سويلامه - اكر دوستلارم ويولد اشارم كوب بولسون ديسنىك كدورت و كينه توتمه - اكر دنيا ده زحمت چيكم ايم وانسانيت اوزره عمر كىچور ايم ديسنىك اوز اشنىك بلان مشغول بولوب غير لر نىك اشنه قاتوشمه اكر منى ديوانه ديب ايتماسونلر ديسنىك حصولى محال بولغان نرسه نى استامه - اكر يوز صوم تو كولماسون ديسنىك حيا پيشه قيل اكر آلدان ايم ديسنىك تجر به قيلم مش اشلىرى قوبوب تجر به قيلم اغان اشارنكا يابوشمه - اكر پردم يرتولماسون ديسنىك غير لر نىك پرده سى يرتمه - اكر منم آرتمه من دن كولماسونلر ديسنىك و ذم ايتماسونلر ديسنىك قولنك آستونده بولغانلار نى پاك تربيه قيل - اكر اوكنوچدن ايمىن بولايىم ديسنىك نفسكا موافى كونك نكا كيلكان هر بر نرسه نى قيلم اغه سعى ايتمه اكر زيراك آدم لر جمله سندن بولايىم ديسنىك اوزنكنى غير كشيلىنىك كوز كوسنده قارا يعنى براونىك حر كتنه قارا اين كوا شده ميدر يامان اشته ميدر اكر يامانلىق بولسه و اول اش سن ده ده بولسه بس بلور سن بواشلاكاننىك يامان اشته و آنده

بولغان اين كوش سن ده ده بولسه بولور سن هم اين كوشه ايمش سن بوش ننگ
اين كوشين يامانن كورساتو جهتنن اول كشي سنكا كوزكو منزلده بولدى - اكر
خوف سز بولايم ديسنك خلق بلان چيكشمه يعنى نزاغلاشمه وخلق رنجتكوچى بولما
اكر خلق ايچنده حرملى بولايم ديسنك خلق حرمتن صافلا - اكر خلق منم سوزم
بلان عمل قىلسونلار ديسنك اول اورنك عمل قىل اوز سوزنك بلان - اكر كامل اردن
بولايم ديسنك كمال ت نورين كورسانماكانلردن سرنكنى ياشر اشكارا قىلما - اكر خلق
آراسنك بار چه دان اولوغ بولايم ديسنك نعمتكنى مول ايت شويلا كه ايكمك تون
حقى اوچون اسمنك اولوغ بولور - اكر جوا نهر د بولايم ديسنك كشي دن طمعكنى
كيس كونكلنكن كيتار - براودن بور وچه بر نرسه آسانك هيج شك سز اول
كشى كا قل بولدنك - اكر عدل لك قلىغو چيلاردان بولايم ديسنك قول آستونكده
بولغان آدمارنى حوش توت وغبرلرننك ظلمندن ان حمايه قىل - اكر عوامننك
ونادانلارننك طعنه سندن ايمين بولايم ديسنك آلارننك فعللرينه وعمللرينه
تعرض ايتمه - اكر كامل اردن بولايم ديسنك اوزنكلايق كورماكان اشنى خلق قهده
لايق كورمه - اكر كونكلمه زحمت صالما سونلار ديسنك نادانلار بلان جدال ايتمه
اكر خلق ننگ اين كوشى من بولايم ديسنك قولنك ان كىلكان اين كوشى دريغ
ايتمه - اكر ضرر روز ياندان يراق بولايم ديسنك قولنكنى قصه توت - نوشروان
عادل ننگ نصيحتلرى اوشودر تمام بولدى - ايمدى اى اوغل بونصيحتلرنى حور
كورمه كه سوزلردن حكمت ايسى كىلور و سلطنت رايحه سى كىلور آنك اوچون
بوسوزلر پادشاهلار و حكيملر سوزلر يدر بس بويكت لك وقتنكده بوسوزلرنى تحصيل
ايت نا كه قارتلغىدان مقدم سنكا بر اش واقع بولسه تشويش چيكما كايسن *

(توفزنجى باب يكنلك و قارتلق حاللرى بياننده)

اى اوغل اكر چه يكت سن اما قارتلار چه عقللى بول لکن يكنلكنى قوى ديميم بلكه اوز
اوزنكنى حوش توت نادان بولماز بون طبيعتلى بولما - بلى يكنلك وقتنكده نوع ديوانه لك
بولادر ننا كه ارستطاليس حكيم ايتدى الشباب نوع من الجنون يعنى يكت لك
وقتنكده كشى ديوانه صفت بولادر لکن اى اوغل صافلان عقلنكنى جويوب نادان
يكت لر جمله سندن بولما آنك اوچون بلادىكان نرسه نادانلقدان صادر بولور -
وعمرنك ننگلاندن يكت وقتنكده آلا كور قارتايغاچ اول لذت تابولماس تابسانكده
يكت وقتنكده اغى كيك بولماس - اى اوغل يكت لكده توفيق استه ايلدن ايمين بولما
اجل هر كم كا كىلاچك درياشنى قارتنى قاراماس - بس بلكل هر كم آنادان توغدى
البتة اولسه كيرا كدر هر كم دنياغه كىلدى البتة كيمسه كيرا كدر - شويلا حكاييت

قىلورلار

قیلورلار که بغداد شهرنده بر درزی بار ایدی قبرستان یاقینده بر دکانده اوتورور
ایدی دخی دکانده بر طوبال آصوب قویمش ایدی - هر بر میت نی قبرکا کوما کا
کیتورکانده اول طوبالغه بر طاش سالور ایدی وهر ایده بر مرتبه اول طوبال
ایچنه جیولغان تاش ننگ حسابن آلور ایدی - موننگ بلان بو آیده بغداد شهرنده
نیچه میت بولغان بلور ایدی طوبالنی بوشانوب یینه بوش طوبال آصوب قویار
ایدی یینه هر بر میت اوزغانده طوبالغه بر طاش سالور ایدی ایکنچی آی اوزغاچ
ینه طوبالداغی تاشنی صانار ایدی تا که هر آیده وهر یلده بغداد شهرندن نیچه
میت چقغان حساب قیلوب بلور ایدی بواش کا عادتلاشمش ایدی اصلا تخلف
قیلماس ایدی - آخر درزی ننگ اجلی یتوب وفات بولدی مکر درزی کا بر اوننگ
حاجتی توشدی درزی ننگ دکانه کیلوب کوردی دکان بیکی بو قایده کیتدی
ایکان دیب کوریشی سندن صورادی کوریشی سی ایتدی درزی طوبالغه کردی
دیددی بو کشی ایتدی من بوسوزدن بر نرسه فهم ایته آلامدم سن نی ایته سن دیددی
کورشی ایتدی موننگ معناسی شولدر بو درزی هر بر میت قبرستانغه کیتورلسه
طوبالغه بر تاش سالور ایدی موننگ بلان بغداد شهرنده نیچه میت بولغان ننگ
حسابن آلور ایدی ایدی آننگ تاشی هم اجل طوبالنه صالندی یعنی وفات
بولدی دیددی - ایدی ای اوغل غافل بولماویکت لکنکا آلدانما هر حالده الله تعالی نی
ذکر قیل الله تعالی نی کوب ذکر قیلسانک طاعتده قوئلی بولور سن کنه ایچنده
بولسانکده امیدر که الله تعالی نی کوب ذکر ایتمک سبیلی کناهدان خلاص
بولور سن - ایدی هر زمان الله تعالی دن مغفرت استه وهر صولوده اجلی یقین بل
کنه یوکلارین موینونکا یوکلاره تا که کنه ایچنده سن دخی درزی کبک اجل طوبالنه
غفلت زماننکده کرما کایسن - آندان صونک صحبتک کوبراک قارتلار بلان بولسون
یکت لربلان کوب صحبت قیلما الاقل یکت لربلان بولغان مجلسنک قارتلار دان خالی
بولماسون آننگ اوچون یکت لربکت لک وقتنده ایچما نیچه ایسرکلردر اول شرابسز
ایسرکلک بلان یکتلر بر مخالف سوز ایتسه لربلار مانع بولورلار یعنی طیارلار
چونکه قارتلار یکتلردن آرتوغراق بلورلر کرچه یکت لرده بو عادت باردر که
اوزلری ننگ بلووین قارتلار بلووندن آرتوغراق بلورلر - یاشلر کوب بله دیب
قارتلار آراسنده مشهوردر - ودخی قارتلارنی مسخره کا آلوب کوارلر قارتلار دان
بز آرتوغراق بلامز دیرلر اما واقعا شولای توکلدر - ایدی زنهاری اوغل اوزین
بالکلی صایغان یکتلر جمله سندن بولما قارتلارنی حرمت ایت قارتلار بلان اوتورشقانده
کونکنکا نی کیلیدی آتی سویلامه قارتلار بر سوز ایتسه فی الحال اویلامیچه جواب

بیرمه - اکر بر جواب سؤال ایتسه لر ادب شولدر که جوابن دخی سز بلور سز دیکن
 و سکوت قیل زیر ا که قارتلار ننگ سوزین طنکلاب سکوت قیلمق تمام عقل اندر
 یوقسه صونکنند ان اویانلی بولور سن - خاکیت - شویله روایت قیلورلار که بر شهر ده
 تمام یوز یاشنه بیتکان بر قارت بار ایدی چهره س بوز ولش بیلی بو کولش ایدی مکر
 بر کون بو قارت بو کر ایوب بار غانده آنی بر یکت کوردی مزاح طریقه ای بابا
 بوجیهنی قیمت مو آلدنک مونی قایده صانالار بهاسی نیدر منگاده ایتسه نه من هم
 آلور ایدم دیدی مرادی اوشبو قارت ننگ بیلی بو کولکانن کنایه ایتمک ایدی
 فی الحال قارت ایتدی ای یکت اکر عمر ننگ اوزون بولسه سنگا بوجیهنی بوش
 بیر ورلر صانوب آلو حاجت توکلدر لکن بوجیه سنگا بلکه لایق بولاس دیدی یعنی
 بلکه یاشلای اولر سن - بس بویکت بیگ اویاللی وایتکاننه او کوندی - بو سوز
 خلق آراسنده یادگار قالدی ایدم بلیمک کیراک که قارتلار ننگ معرفتی باشار ننگ
 معرفتندن زیاده در اما قارت دیکان سوز مزدن مراد عالم قارتلار در و عمرلرین
 اولوغلار صحبتند کبچورکان قارتلار در توکلدر که اوزی دخی نادان بولوب عمرین
 نادانلار آراسنده کبچورکان قارتلار - آلا ر حقنک مدح یوقدر - آئنگ او چون کوب معرفتلی
 یکتلر نادان قارتلار دان آرتوقلار در بس یکتلک وقتند معرفتلی قارتلار غه ایار کایسن
 قارتلقده یکتلر دن حجاب ایتما کایسن - دخی ای اوغل قاچان یکتلک وقتی اوتوب
 قاریلق وقتی کیلسه یکت لکده بولغان رعنا لقنی امید ایتمه یعنی یکت وقتنکد اغی
 کبک طراوت و تازه بولمقنی و هوا و هوس فکرنده بولمقنی امید ایتمه قارتلق کوننده
 یکت لک کوزانگان کشی ننگ حالی کیمه اوستنه سرای بنا قیلان کشی ننگ حالنه
 او حشار ننا که حکایت لرده شویله کیتور مشلر که قرخلقند ان بر تور وک ننگ ایکی
 اوغلی بار ایدی آتا و آناسی وفات بولوب بو ایکی بالایتیم قالدی صحرا ده تور مادیلار
 شهر کا کیلک یلر بر کون شهر ده یور گانده بر ویرانده مال نابدیلار و تقسیم قیلک یلار
 مکر اول شهر دریا کنارنده ایدی اولوغ اوغلی شهر دن شهر کا کیزوب سودا ایتما کا
 هوس ایتدی بر نیچه زمانلار کیزوب توغان قرند اشین کورما کا فایتدی کوردی
 قرند اش دخی اولوغ سودا کار بولمش و شهر ده هیبت سرایلار بنا ایتمش بو اولوغ
 برادر اوز اوزینه کینکاش ایتدی بو قرند اشیم هیبت سرایلار بنا قیلدرغان ایش
 لکن غیر شهر کا کیتسه موند این سرائینی اوزی بلان آلوب کینتار حال یوق ایدم
 من کیمه اوستنه بر سرای بنا قیلایم که قایده کیتسم ده آلوب کیتمک ممکن بولسون
 و موند این سرایم بار لغین هر کم کورسون دیدی بامادی که کیمه موننگ کبک اولوغ
 بنانی کونارا آلماس آخر کیمه اوستنه یورط بنا قیلک وروب تمام بولغاچ دریا طرفنه

کیندی

کیندی بر آز کینکاج کیمه باندی صوعه غرق بولدی وایچنده هر نی بار ایسه
 بارچه سی هلاک بولدی - ایمدی ای اوغل یکت ایگان یکت بول قارتلقده قارتلار چه
 حرکت ایت قارتلقنکده یکت لک ذوقن کوزاتمه ایمدی قارتلق زماننده الله تعالی کا
 پرهیز لکنکنی یکت لکنن زیاده قیل زیرا که یکت لک زماننده کشیمنک امید
 بارد که قارت بولغاچ توبه واستغفار بلان هوا و هوسدن طیولور اما قارت ننگ امید
 اولومدر مثلاً آغاچ یاش ایگان امیددر که چچک آتوب یمش بیرو ر اما قارت آغاچ
 یمش بیرو توکل اوزندن اوزی قوریدر آندان صونک کیسه لر قارتلق یکت لک
 هم بیلدر - ایمدی ای اوغل حق تعالی دن امید ایتمان که قارتلقدن ویکت لکنن
 حکایت وشکایت کیتوردم قبول اینکایسن دخی اوغلنکا و اوغلنک اوغلانلار ینه نصیحت
 اینکایسن - آندان صونک ای اوغل قاچان کم قارتایسانک او طرف بول یعنی بر یرده
 تور چونکه قارتلق زماننده سفر ایتمک عاقل لراشی توکلدر خصوصاً فقیر بولسانک زیرا که
 ایکی دوشمان بلان یولغه چقمق خطادر یعنی قارتلق بر دوشمان فقیر لک ایکنچی
 دوشماندر لکن ضرور بولوب ناچار سفر لازم کیلوب ایکنچی دیارغه کیتسانک واند
 حق تعالی سنگا عنایت قیلوب معیشتنک کینک بولسه تکرار اوز شهرنگا قایتمق
 آرزو سننده بولما چونکه کشی ننگ معیشتی قای یرده حوش بولسه آنده تور مق یراشور
 اقامت ایتمک کیراک شهر دن شهر کا کوچوب سفر زحمتن چیکما کایسن کشی ننگ
 ترک لکی نی یرده هوشدر آنده تور مق اولی در طوغان یرمه اوله یم دیمک لازم
 کیلماسا کر چه وطن ایکنچی آنادر دیر لر آدم آناسین سومک ایماندر اندر دیگان
 کیمک اصل وطن سومک هم ایماندر لکن آنکامشغول بولما بختنک قای یرده
 آچولسه آنده وطن توت زیرا که کورماسی سن پیغمبر علیه السلام مکه ده توغدی
 اشی مدینه ده نظام نابقان اوچون مکه مکرمه فتحندن صونک دخی مدینه نی قویوب
 کیتما دی - ایمدی سن دخی بر فایدالی یر تابسانک آندان آیر ولما غایسن و آنده
 ثابت قدم بولما غایسن - ودخی صاقلان که بر یرده معیشتنک توزوک ایگان فلان یرده
 فایده آرتوقدر معیشتن ینه یخش بولسون دیب طمع قیلوب بارما غایسن زیرا
 دیمشدر که بر یخش نرسه کا واصل بولسانک موند ای یخشیرا غنه واصل بولایم دیمه
 موندان ده قورو قالور سن آندا غی ده لا کما سن - ای اوغل عمرنک نر بیه سن
 کیمما کای سن نا که دوستنکا دوشماننکا مهابتلو کورنکایسن اما عمرنک هوا و هوس بلان
 کچسه عوامدان صایولور سن -

(اونونچی باب آشامق ایچمک ادبی بیاننده)

بلکل ای اوغل خلق ایکی نوعدر بری خاصلار وبری عوامدر اما نکلیف کوبراک

خاصلارغه درچونكه عوام نمنك اشلرنده هېچ ترتيب يوقدر - عوام جمله سندن بولغان
 كمسنه اوچون شويله كه يراش بولسه اول اشني اشلاما كا معلوم وقتي يوقدر اما
 خواص جمله سندن بولغان آدملىر عاقل لردر كېچه كوندن يكرمى دورت ساعتدر هر
 ساعته يراش تعين ايتمشلردر وهر يراش اوچون بر وقت تعين ايتمشلردر نا كه
 اشلري بر بيرينه قانو شماین آبروم بولسون - وخت متكارلري دخی هراش نمنك
 وقتن بلوب واول اش اوچون حاضر وطياب بولوب وجود كا كيتورما كا جهد ايتارلر -
 اما جمله اشلرننك باشي طعامدرو دخی بلكل كه اهل خواص واهل عوام اوج قسم
 اوزرينه در - بري بازار اهليدرو صانو آلو قيلغوچيلاردر بولارننك كو براك
 عادتلري طعامنى احشامدان صونك اشارلار بس بيله آشامق ضرر ليدر چونكه طعام
 اشارلار و هضم قيلنماس بورون يوقلارلار - بر قسمي دخی سپاهلر يعنى عسكر
 اهليدربولارننك عادتي ني وقت توغري كيلسه اول وقت اشارلار چونكه كو براك
 سفرده بولوب قايد اوچر اتسه لار غير لرننك طعامن اشارلار بوعادت حيوانلار عادتيدر
 كه ني وقت آلد يمه صالسالار اول وقت اشار صالسالار ايسه صبر ايتار - اما خاصلار
 طعامى كېچه كوندن بر مرتبه طعام اشارلار حفظ صحت طريقن استاكانلرننك عادتي
 بودر لکن بيله آشامق يدننى ضعيف ايتار قوتى كيم بولور و لکن اي اوغل منم قاشمده
 يخشى سي بودر كه ايرته بلان صفراني دفع ايتار قدر آزارق آشاب اش كا مشغول
 بولق كيراك آندان صونك ضحوة الكبرى وقتنده آشاب ايكندي كا قدر هضم
 قيلنسون لکن هر بروقت كشي سنه كوره آشامق كيراك هضم قيلونماسلق قدر
 آشاب معدني توتور مقدان صاقلانمق لازم در - اي اوغل سننك بلان بر كا
 آشاوچيلار حاضر بولمايچه طعام كيتروب آشارغه او تورمه سننك بلان بر كا آشاوچيلار
 جيولوب يتكاج آشارغه او تور و دخی محاس كا كيلماكان آدملىر اوچون طعامنى
 كوندر مه يعنى آشاوچيلار سفره نكا جيولوب بتماس بورون آشيكنى سفره كيتروب
 قويمه - آشاغانده داود او قابوب آشوغوب آشاما آشاغانده باشنكنى توبان توت
 كشي نمنك يوزينه و لقمه سنه قاراما كشي قولند اغي لقمه كافارامق غايت عيبنر
 حكايتمارده شويله كيتور مشلر كه صاحب كافي ديرلر برييك بار ايدى بر كون
 نديلمرى و كاتبارى بلان طعام آشاغانده براوننك قاشوغنده بر جون كوردى
 قاشوغنكا جون يابوشقان آلوب ناشلا ديدى اول كشي قاشوغين قويدي آشاهيچه
 توروب كيتدى و مجلس اهلى پریشان بولدى اول آدمنى صاحب كافي كير و چاقروب
 كيتوردى ني اوچون آشاماي كيتدنك ديب عتاب قيدى اول كشي ايتدى لقمه ده
 جون كوركان كشي نمنك طعامن آشاماس من ديدى صاحب كافي بوسوزنى ايشتوب

اویاتلی بولدی یعنی اول صاحب کافی کشی لقمه سنه قاراماسه جوننی کورماس ایدی
 بومعامله سنیدن معلوم بولدی کشی ننگ لقمه سنه قارار ایش - ایمدی ای اوغل
 اشاغانده اوز حالنک بلان مشغول بول تابوند اشلا ننگ لقمه سنه وقاشقنه قاراما کشی
 آلدند ان باروب لقمه آله - ودخی انواع طعام حاضر لنسه آشاغانده برام برام کیتروب
 آشامق لازم کیلمسه آله کیلکان بر تورلو طعامنی خلق تناول قیلوب توقناغاچ
 تیز کوتار دیمه اول طعام دسترخانده بر آرتورسون آندان صونک ایکهچی نورلو
 طعامنی کیتورتک کیراک چونکه براوننگ اشتهاسی بلان براوننگ اشتهاسی
 بوتورلو توکلدر بلکه بعض لرننگ اول طعام کا اشتهاسی بولور - بلکه صونکنان
 کیتوولکان طعام طبیعتنه کیلوشماس ده آشاماس آج قالور ودخی بعض آدم بار
 تیز تیز آشای و بعض لر آقرون آشای شول جهتن طعامنی دسترخانده تیز وک
 کوتاروب کیتمک مصاحت توکلدر تا که هر کم مرادچه آشاسون - آندان صونک
 بر قوم بلان آشاغانده سننگ آلدنکده طعام بولوب غیر لر آلدنده بولماسه آلا
 آلدینه هم اولوش بیر تا که آلا ننگ اول طعامده کوزلری قالماسون - ینه
 قوناقلار ننگ بلان یا که اوز جماعتنک بلان طعام آشاغانده خنمچیلار ننگ بلان قیقرشمه
 آلا رنی اوروشمه ودخی بو طعام یخشی بو طعام ناچار مثلا یانوزلی یانوز سزیا
 قایناماغان یاشما کان دیکان شیکلی سوزلر بلان بورچوما - ایمدی اشامق ترتیبی
 مونده تمام بولدی موندان صونک اچمک ترتیبین بیان ایتایم *

(اون برنجی باب ایچمک ننگ ترتیبی بیاننده)

ایمدی بلکل ای اوغل ایچمک خصوصنده فی ایتیه بلایم چونکه شراب ایچمک شکسن
 حرام درو عقل غه ضرر درو بدن کا دخی ضرر درلکن باش ولایمالی یکت کشی ننگ
 سوزی بلان عمل ایتماسلر واوزلری تلا کاندن کیچماسلر چونکه من اوزم یکت ایدم
 منکاسو یلار لر ایدی ایچمک حرام ایچمه دیر لر ایدی من قبول ایتماس ایدم - ایملی
 یل عمر ایتکاندن صونک حق تعالی منکا عنایت ایتدی قوفیق بیروب توبه روزی
 قیلدی - اما کرده هیچ بر ایچماسنک الله تعالی سنن راض بولور و هم خلق آراسنده
 اسمنک اولوع بولور ملامتن قوتولور سن دیوانه لر کیک تیلوروب یورماسن سن
 مالنک تلف بولماس - اکر یوسوزلر منی قبول ایتسنک منم فاشمه سوکلو بولور سن -
 ولکن ای اوغل بلور من که یکت سن و هم ایچمک یولداشلاری سنی حالنکا قویماسلار
 دیمشدر که یا لغوزلق یاراماس یولداش ان بخشیر اقدر ایچمک بلان مشغول بولغان
 کشی کا یولداش و مجلسداش بولماغاننک اولی در - اکر بنا کاه ایچه قالسانک زنهار
 توبه فی کونکندن چاغارما هر زمان کناهکنی ایسنکا توشروب حق تعالی دن توبه

و توفیق صور اوهر ایتکان کناهلارنکا پشیمان بول امیدر که الله تعالی سنکا توفیق
 روزی قیلور - وینه یاشلکنکا بولوشوب بذا گاه ایچه قالسانک باری طعام آشاندان
 صونک نیز ایچملک ایچمه تا که آشاندانک هضم قیلنسون بس طعام معدده هضم
 قیلنمای توروب صو و هم شراب ایچمک معقول توکلدر کرده زیاده صوصاسانک
 طعامدان ایکی ساعتدن صونک صو ایچ تا که طبیعتنک طعامدان بهره آلسون
 و طعامنک قوئی تن کاسنکسون آندان صونک شراب ایچسنک هم جایزدر - اما ای
 اوغل شراب ایچسنک ایکندی و قئندان صونک ایچ تا که سرخوش بولغو نچه احشام
 بواسون خلق سنی سرخوش حالند کورماسون و عیبنک خلق کوزینه کورنماسون
 زیرا اولوغلار قاشنده سرخوشلک عیب اشد - یینه شراب آراسند نقله قیلما یعنی
 کوب آشاما - حکیملر دیمشله که النقلة ثقله یعنی شراب ایچکانده کوب آشامق
 معدده کا آورکیلور - ودخی ای اوغل شرابنی خلق کوب برده و با نچه لارده اچکوپ
 بولما تا که اوز اورتونکا قایتوب یتکو نچه رسوای بولما غایسن ایچسنک اوز اورتونکده
 ایچ - کشی اوز خانه سنده دورت دیوار آراسنده اوز مملکتی ایچنده کی پادشاهغه
 بنکرز اما خانه سندن طش برده یورطندان برندن آیرولغان بریاط یرکشی سنه
 بنکرز بس حیا اهلنه ملاء ناسده یعنی خلق کوب چیولغان برده شراب اچمک عقل
 ایاسی قاشنده معقول اش توکلدر ودخی شراب مجلسندن نورسانک شویله تور
 یینه ایکی اوج ساغر اچما کا اورتونک قالسون طوقلق لقمه سندن و سرخوشلک قدحندن
 صاقلان یعنی تمام طویغو نچه آشاما تمام طویغو نچه اچمه طویغاندان صونک اشتها
 با صلغاج بر لقمه قاپسانکنک ضرر در نخمه بولورسن و طویغاندان آرتوق بر ساغر اچسانکنک
 ضرر در سرخوش بولورسن و ملامت کا قالورسن - ای اوغل سرخوش بولغو نچه
 اچمک ننک ایکی تورلو ضرری باردر برسی تیلی لک و برسی خسته لکدر آننک
 اوچون قاچانکم ایسرکسن بر تیلی کشی کبک سن وقاچان که ماخمور بولورسن حسنه سن
 بس نیند این عقللی بولور که ایکی ضررغه اختیاری بلان مبتلا بولور - ای اوغل
 اکر سرخوش بولغو نچه اچسنک باری صبوخی اچما کایسن یعنی اچکان کیچنک ننک
 ایرته کوسین ماخمورغه دیب اچما کایسن زیرا که صبوخی اچمک عقل ایاسی قاشنده
 معقول اش توکلدر موننک ضرری بودر که اول کیچده اچکان شرابنک ننک بخاری
 میینکنن چقمای توروب صبوخی اچسانک آننک خماری دخی قانوشوب ایکسندن
 مال بچولیا حاصل بولور که دیوانه لکدن برنوعدر ودخی حق تعالی کیچنی راحت
 اوچون یاراندی تا که راحت یوقلا غایسن اما کیچ شراب اچوب یوقوسن قالسانک
 ایرته بلان یوقلامی لازم کیلور ایرته نمازنک قالق مقرر در اکر یوقلاماسانک مونده

سنگا ایکی زحمت حاصل بولور برسی سرهوشلک غماری برسی یوقلاماغانلق غماری در
 نعوذ بالله ایرته کوسین کورورسن باشنک آورتقان کوز قاباغنک ششکان قولنک
 آياغنک قالتر اغان بدننکده قوتنک قالما اغان - بس ایمدی ای اوغل بو قباحتی
 بلوب اچار کامیل قیلما - بر نفسنک تسلی سی اچون بر قدر زحمت فی یوکلما
 پشیمان بولورسن کاها اچسانکده شرا بقمه امت قیلما خصوصاً جمعه کیچه لر نده اچمه -
 شراب کر چه کیچه هم کوند زلرده ده حرامدر لکن خصوصاً جمعه کیچه جایز توکلدر تا که
 ایرته کوسین جمعه نمازینه ماحمور بولما غای سن و جمعه کیچه هر منته و جمعه نمازی هر منته
 نفسنکنی طیسانک باشقه سین الله تعالی عفو قیلسه قادردر - بر کیچه طویلوق ننگ نیچه
 فاید اسی باردر اول خلق تلندن خلاص بولورسن و اول بر کیچه شرابقه خرج ایتکان
 آقچنک یاننکده قالور یلده قرق سکر جمعه کیچه ننگ خراجانی چیفاج کوب بولور
 و آلتی کیچه عقلنک و بدننک چیککان زحمتدن باری بر کیچه راحت تابمش بولوب بدن کا
 صحت حاصل بولور و مال تلف بولودان و خلق ننگ تلندن خلاص بولورسن بس بر
 کیچه شراب اچما کان ننگ بو قدر فاید اسی بولسه بوتون عمر بوی اچما کان ننگ فی
 قدر فاید اسی بولسه کیراک ای اوغل مونی بلوب توبه ایتکانلر کا آفرین و طوبی لهم
 (اون ایکینچی باب مسافرلر کا وقوناققه حرمت ایتنک بیاننده)

ای اوغل بلکل که اکر خلقنی ضیافت کا دعوت ایتسانک هر کون ایتمه خصوصاً یایط
 کشیلر فی دعوت ایتمه آننگ اچون عاجز بولوب قوناقلق خقن یرینه کیتوره
 آلماس سن بس لازم کیلور بولسه اوج کونده بر دعوت ایت که اوج کونکی مصرفنک
 بر کونده بولسون و هم نعمتنک مول کور نسون و حسودلرنک یعنی کونچیلک
 قیلغو چیلارنک نعمت کوبلکین کور کاج غیبت کاندل اوزاتودان طویلورلار بلکه
 انصافقه کیلوب آفرین ایتارلر و هم ضیافتنک بلند کور نور قچان کم مسافرلر
 وقوناقلارنک کیلسه لر قارشو چغوب تواصعلق بلان اکرام قیل و هر برینه
 مرتبه سنجه اورون کورسات قوناقلارنک بلان بومشاق و ملایم سویلاش بر اطاطلی
 کلام طاطلی طعامدان آرتوغرافدر دیرلر قوناغنک کیراک دوست کیراک دوشمان
 بولسون کیچه کوندز خفمنده بولماق لازمدر ایمدی ای اوغل قچان کم مسافر
 قوناقلارنک کیلوب اوتورسه لارا کرده یمش وقتی بولسه آلدلارینه صاوت بلان
 جیلا کدن یمشدن کیتروب قوی تناول قیلسونلارینه بر آزمصاصبت ایتوب هضم
 بولغاندان صونک دسترخان جایوب طعامنکنی حاضر قیل بویورنکز دیب اشارت قیل
 اکر قوناقلارنک بلان بر کا طعام آشاسانک قوناقلارنکدان توبان اوتور اما قوناق
 سندن اولوغ آدم بولسه اوتور مقی صاحت توکلدر لکن قوناقلارنی آشانکز دیب قصنامق

عوام اش در یعنی ای فلان آشادیمك اولوغلار قاشنده عیبدر ودخی یه نكز
 گرم ایتنكز سزكالایق كوب صحرمت حاضر لب بولادی ماحضرنی آشاسانكز له دیب
 ودخی مونك كبك سوزلر بلان نكفلانك لایق اش توكلدر چونكه مونك كبك
 سوزلر ضمنانعمتن عرض ایتمك معناسنده در بور وشجه عذرلر ایتمك ونكفلانك
 یلده بر مرتبه ضیافت قیلغان كشی نك اشیدر آدم بولغان كشی بوروشجه سوزدن
 ویله نكفلدن اویالوب بلكه توبده آشاماس دسترخاننكدن آج كیتار آندان
 صونك بلكل ای اوغل بزنگ مملكت مزده یعنی کیلان شهرنده بر غایت یحشی عادت
 باردر قچان كم براوكا قوناق مسافر کیلسه آلدینه طعام كیتروب وبر ایکی كاسه صو
 كیتروب قویارلار آندان صونك قوناقه كورنماسلر مكر چیتندن كوزاتوب توروب
 قوناق آلدنده نعمت بتسه ینه كیتروب قویارلار موندان مرادلاری اولدر كه قوناق
 اویالوب آشادان توقناماسون آج قالماسون تلاكانچ آشاسون دیبدر - و عرب
 ضراسنده عادت بودر كه طعام دان صونك قول لاین خوش ایسلی صوبلان یوارلار -
 ودخی قونافلار نك و مسافران نك خف منكارلار ینده هر متلامك كیراك تاكه
 یوزنك آق بولوب مدوح بولغایسن اكر مسافركا شراب كیتورمك لازم بولسه آز
 كیتورمه شراب نك مول بولسون مطربلر حاضر ایت مطربسز شراب مجلس نك صفاسی
 بولماس و شراب نك یحشی سین كیتر چونكه شراب یاراماس بولسه كیتورلكان باشقه
 نعمت لرنك نك قدری جو یالور اماشراب نك یحشی بولسه باشقه نعمت لرنك ناچار
 بولسه ده یحشی كورنور و هم عیب نك اورتولور چونكه شراب اچمك كناهدر كناهته
 كرسنك باری یحشی نرسه سبیلی كر اچمك نك یحشی سی یامانی برابر كناه بولو چیلقن
 قیامت ده شولوق عذابی بولور تاكه دنیا و آخرت مغبولر جمله سندن بولمغایسن
 - مثلا بولور بولماس اوچون یغلاماتورورلق نرسه اوچون یغلا ودخی یوق غه بارغه
 شادلانمه شادلق قه تورورلق نرسه كاشادلان - بس بو خف منلر نك تمام بولغاچ مسافركا
 وقوناقه منت یوكلامه بلكه سن الارغه منت داربول آنك اوچون كه الله تعالی سننك
 نعمتنكنی بر نیچه كشی نك قورصاغنه لایق كوردی - حكایت - خلیفه حجاج نك معلا
 بن مقله اسملی یازوچیسى بصره حكومتنه متصرف بولدی لکن بصره دان حاصل بولغان
 ایراد حجاج نك خزینه سنه تابشر ولور ایدی بصره عمال لرندن نصر ابن التمیمی
 دیکان بر آدم بار ایدی یل تمام بولغاچ ابن مقله نصرنی چاقروب حساب آلدی نصر
 اوستنده منك آلتون زیاده چقدی مقله ایتدی بو منك آلتوننی توتوروب بیرامیر
 نك مالیدر یوقسه زندانغه كورسن دیدی نصر ایتدی آقچه یوق توكل ودخی
 بیرممن دیب ایتیممن لکن بار مال ملكتم بصره ده درمنكا بر آی مهلت بیر تاكه

كیتروب

کیترو ب بیرور من دیدی ابن مقله ایتدی من سنی یبار ورکا امیردن قورقامن
لکن سنکا بر خانه تعین اینایم یانمه مسافر بول آقچه نك کیلکو تچه من ده قونای بول
دیدى بس نصر قبول ایتوب فالدی مثلا رمضان آبی نك اولی ایدی ابن مقله
بر خد متکارینه امر ایتدی بار ایت افطارغه نصر موند کیمسون دیدی خد متکار
نصرنی دعوت قیلدی - القصه نصر هر کیچه ابن مقله یانمه افطارغه کیلور ایدی
رمضان نك آخر ینمه چاقلی حتی رمضان ان صونك ده بر نچه کون اوزدی بر کون ابن
مقله نصرغه بر آدم کوندردی ایمدی وعده س ده اوزدی منك آلتوننی کیتورسون
حجاجه یبار له س بالدر دیدی ایتدی من اول مالنی ادا قیلدم یکی مرتبه بیر ولورمی
دیدى بو مالنی مقلهغه کیلوب خبر بیردیلر مقله ایتدی اول منم آرقلی حجاجه
باراس مال ایدی بار بلنکز کم کا نابشوردی ایکان دیب تکرار آدم کوندردن نصر
ایتدی مقله نك اوزینه نابشوردم من دیدی ینمه مقله کا شولای ایتنه دیب خبر
بیردیلر - نصر مالنی انکار قیلدی دیب قیاس قیابو آچمغلانندی نصرنی چاقرتدی
ایتدی اول مالنی بیردم دیب ایتنه سن ایمش کمکا بیردنگ دیدی نصر ایتدی
سزکا بیردم دیدی - مقله ایتدی قچان بیردنگ کم آلدننه بیردنگ دیدی نصر ایتدی
آلتوننی بیرمادم لکن بر آی قوناغنگ بولدم ونعمته نك بلان تر بیمه لندم وایکما کنك
بلان افطار قیلدم بس قوناغنگ بولغانم نك حق اوشو میدر که من دن آلتونلارنی
استارسن دیدی طعامنکی بیکارغه مو آشاننك تشم حق قاید دیدی ابن مقله بو
سوزنی ایشنگاج مدحجتنکی پارصا بول دیارنکا کیت اول آلتونلارنی تشنگ کراسنه
باغشلادم دیدی و آلتونلارنی حجاجه من اوزخزیننه مدن ادا قیلورمن دیدی -
ایمدی ای اوغل جومار دلار قاننده مسافرنك فی قدر حرمتی بار که ابن مقله بوقدر
آلتوننی تش کراسن بیردی سن دخی صاقلان مسافرکا منت ایتنه بلکه آندن سن
منت دار بول - دخی مسافرکا آچق بوزلو شیرین سوزلو بول چتق بوزلو آچن
سوزلو بولمه واکر لازم بولوب مسافرکا شراب کیتورسنك اوزنك سرخوش بولمه
اچسنك آزاچ و مسافرکا بخش ایتسنك کوچنك قدری انعام احسان قیل یوق برکا
کولمه یوق برکا کولمک دیوانه لکدر نتا که آز کولمک عقلدان وادبندرا کر مسافرنك
اچوب ایسرکاج کیمتارکا تلاسه حبش قیلمه کیتسون - دخی قوناغنگ بارنده
خد متکارنك برلا یقسزاش قیلسه خد متکار تکی اوروشمه بوزنکمی چتمه قایغوروب
آچمغلانوب تورغان کیفیته بولما نا که قوناغنگ نك کونکلی سن دن نفر نلا تماسون
دخی قوناغنگ ان بر باراماس سوز ایشوتسنك نارضالق اظهار قیلمه صبر ایت حرمتن
رعایه قیل چونکه قوناغنی حرمتلامک لازمدر ﴿حکایت﴾ معتصم خلیفه زماننده

اولوغ عییلی بر آدمنی کیتوردیلر خلیفه قتل بلان امر قیلدی فی الحال حلالدر کتلدیلر
مذکور عییلی فی خلیفه حضورنده اوترما کا حاضر بولدیلار اول عییلی دردمند بیچاره
فریاد ایتدی یا خلیفه الله و رسول الله حق او چون امر بیورنکز که اولماسدن مقدم
منکا بر اچمک صو بیرسونلر دیدی بس خلیفه بیوردی برکاسه صو کیتوردیلر اول عییلی
اچدی عرب قاعده سی اوزه کثر الله خیرک یا امیر المؤمنین قوناغنی ایدم بر اچمک
صوبلان صیلادنک ایتدی سننک کبک امیر المؤمنین قوناغنی قتل ایتمک جایز
بولسه قتل ایت یوقسه عفو ایت تا که توبه ایتان بعد الیوم بیلر بر اش قیلما دیدی
معتصم خلیفه بوسوزنی ایشندی قوناغ حق حالا قدر و حرمتاودر اول قوناغلق
هرمنغه سنی آزاد ایتدم عفو ایتدم سن دخی توبه ایت موننک کبک عییلی اش قیلمه
دیدی - ایدمی ای اوغل بلمک کیراک که قوناغ حق بلمک و قوناغنی رعایه قیلماق
کیراک لکن قوناغ دیکا چده هر بر قوناغنه نوکل اما حرمت کا و اولوغلامق قه مستحق
بولغان قوناغنی رعایه قیلماق تیوش - هر بر آحق و نادان قوناغنی یورطنکا کرتوب
نعمتنگنی آشاب آندان صونک یورطنکا ان چغوب غیبتنگنی آشاب سنی یامانلاب
یورکان قوناغنیق حق توکلدر - ایدمی ای اوغل قوناغ صیلامقنی بلدنک
اوزنک قوناغ بولسانک نیچوک ایتمک تیوش - شویله بلکل که ای اوغل اگر سنی
بر آدم دعوت قیلسه بولور بولاس کشی ننک یورطنه بارما اولوغلنکا وحشتنگان یاندر -
ا کرده قوناغ قه بارسانک کوب آچ ده بارما کوب توفی ده بارما چونکه قوناغ قه باروب ده
بر نرسه آشاماسانک قوناغ ایاسی ملول بولور اگر کوب آچ بارسانک کوب آشامق لازم
کیلوب اوزنکدن عیب ایتما کاسبب بولور بس اورناچه یخشیمیرینه دخی قوناغ قه
بارسانک بر اورونده اوتور که سنی قوزغاتماسونلار یعنی اول یوقاری اوتوروب
سندن صونک کیلکان اولوغراق آدم لرکا اورون بیرمک اوچون یا که غیر جهتن -
آننک اوچون موندان نور آنده اوتور دیمک آدم بولغان کشیکا اولومدن یاماندر
ودخی آشامقده اچمکده قوناغ ایاسی اشنه قانوشمه و خنمتکارلرینه امر ایتعه مثلا
دستر خاننی بولای جای آشنی موندی قوی آلا ایت دیمک موافق اش توکلدر بلکه
فضول قدر - اگر شراب مجلسنه اوتورسانک تمام ایسرکونچه و خراب بولغونچه
اوتورمه - شویله توروب کیت که ایونکا فایتوب یتکونچه ایسرک لکنکنی کشی
بلماسون واکر سرخوش بولسانک چهره نک آدم لک چهره سندن چقماسون چونکه
بعضلر شول قدر سرخوش بولورلار که یوزی آدم لک یوزندن دنار دونکغوز
صورتندن ده یامان بولور ایدمی موننک کبک سرخوشلقدان صاقلان واکر
برار ساغر شراب اچوب مکیف بولسانک خنمتکارلر خطا ایتسه لر وقاشنکده عییلری

کورنسه

کورنسه اوروشمه سوکمه صوقمه آننک اوچون ایسرک وقتده غیر کشیلر -
 خنمتکاراری ادبسنلک ایتمشدر عیباری باردر آلازغه ادب بیرده دور دیواسلر بلکه
 ایتورلر ایسرکدر فاوغا اوش چقارادر دبرورلر ایمدی هرنی ایتسنک آیف و قننک
 ایت ادب بیرمک کوزال اشدر دیسونلر لکن برکنه چارکا اچوب هرنی ایتسنک
 ایسردی ایسرک لک بلان ایتد فاوغا چقارادیر ورلر چونکه ایسرکنک هر فعلی دیوانه لرا
 مشابه درننا که دیملر الجنون فنون یعنی دیوانه لک برنجه نوعدر و سرحوشلق
 دخی ترلر تورلر دیوانه لکدر مثلاً کوب کولماک - برسوزنی قات قات سویلاشماک
 آدم کایا بوشق آدمنی رنجوتماک مغانسز کوب سویلاماک ادبسنلک ایتماک قباہت
 سویلاماک توقتومال یغلامق - بولار بارده ایسرک کشی ننگ صفتی درنوع دیوانه
 لکدر - ایمدی ای اوغل بیک صاقلان موندک کبک ناشایسته و کیلوشما کان فعل لری
 قیلاما چونکه هر قاچان موندک کبک فعل لری دیوانه دان صادر بولادر - اگر مطرب و موسیقی
 طنکلاسانک شهوانی طنکلاما یعنی دنیا محبو بارندن برارونی کونککنکده توتوب *

(اون اوچونچی باب مزاح ایتماک نردوشطرنج اوینامق بیاننده)

ای اوغل زنهار کشی بلان لطیفه و مزاح ایتمه چونکه عرب ننگ عقلاسی دیملر در
 که المزاح مقدمه الشر یعنی لطیفه و مزاح ایتماک یاورلقننک مقدمه سیدر - اگر لطیفه
 و مزاح ایتسنک باری سرحوشلق بلان ایتمه چونکه سرحوشلار ننگ مزاحی زیاده یاماندر
 خصوصاً ایسرک ننگ مزاحی و لطیفه سی قباہت سویلاماک آچی آچی سوککدر - ایمدی
 سرحوشلقدان غنه توکل آچی آچی سوزدن و یاراماس حرکندن آیف وقتده ده بیک
 صاقلانمق کیمراک - خصوصاً نرد اویناغانده و شطرنج اویناغانده آدمه کونکل طارلقنی
 بولور خصوصاً نقشی مراد اوزه کیلماشه یا که اوتورمش بولسه البته کشی ننگ کونکلی
 طارایادر بو وقتده مزاح چن غه کیتماکی مقرردر - امانرد و شطرنج اوینامقنی عادت
 اینمه اگر کاها اویناسانک آقچه دان اویناما - آقچه بلان نردوشطرنج اوینامق قماردر
 هرماندر زنهار قمار بازلقدن صاقلان - دخی قمار بازلق بلان مشهور آدملر بلان
 اویناسانک سن هم قمار بازلق بلان معروف بولورسن - اولوغلار بلان شطرنج
 اویناسانک آلازغه یول قوی خاطرلری قالماسون - اما مغرورلار و حیا سزلار بلان
 اویناما - اگرده آند این آدملر بلان اویناسانک او یون ننگ آخری جنک وجدال
 وعدوت کا منجر بولور - اونوش اوینا شانده یوق قه بارغه ییمین ایتمه خصوصاً اونوش
 او یون اویناغانک آنط ایتماک ضرر خطا و کناهدر - و دخی ای اوغل لطیفه و مزاح سویلاکان
 تقدیرده لطیفه ننگ لطیف بولسون بعض ایند کواش بلان و ایند کوسوز بلان بولسون
 بو عیب توکلر بلکه کونکل کا خوش کیلورز بر اصررت رسول علیه السلام بعض وقتده

لطیفه سویلار ایدی جمله دن مشهور بودر که حضرت عایشه رضی الله عنها خانه سنده
بر قارچق بار ایدی بر کون اول قارچق ایتدی یار سول الله الله تعالی منی اوجماحقه
کرتسون شفاعتی بول دیدی پیغمبر علیه السلام ایتدی (ان العجايز لان تدخل الجنة
یعنی قارچقلار اوجماحقه کرماسلر دیدی پیغمبر علیه السلام لطیفه سو کلادی حق
سویلا دی - بس بیچاره قارچق ملول بولدی ریغلا دی پیغمبر عهه تبسم ایتوب ایتدی
ای قارچق ملول بولامنم سوزمه یالغان یوقدر کیرا ک قارت کیرا ک قارچق بولغانلاری
حالده حشر بولونما سلازمکر بارچه سن میکت حشر بولورلار ویکت بولوب اوجماحقه
کرورلر دیدی بس اول قارچق ننگ کونکلی حوش بولدی - ایدی ای اوغل
لطیفه ایتمک جایزدر لکن هرزه و معناسز بولماسون اما لطیفه و مزاح ایتسننگ اوزنکن
ادنی کشیلر بلان مزاح ایتوشمه خصوصاً مزاح نی ایگانن باجی تورغان کشیلر بلان
مزاح ایتسننگ هر متنگا نقصانلق کیلور - هر قاچان مزاح و لطیفه سویلا سننگ بر ابرلرنک
وافراننگ بلان سویلاش چونکه لطیفه بلور کشیلر آذر کشی سین قاراب سویله -
لکن مزاحنی آرزویلا کان بخشیدر ننا که ایاک بالمزاح فانه یی هب بالبهاء دیمشالر
کوب مزاح خلق آراسته قیمتیکنی جو یار کوب وقتنی مزاح چن غه کیتوب جنک
وجدال غه مؤدی بولور صاقلان کوب مزاح ایتمه عاقللر اش توکلدر هر نی تلنگا
کیلکاننی سویلامه و دوشماننگا بهتان ایتمه نا که ذمتنکده مظلومه سن قالماسون ظاهرا
دوشمان ننگ عیبین باسانکده سویلامه درست بولغان تقدیرده ده تهمتدن خالی
بولماس سن دوشمانلق بلان ایتمه دیورلر - کشی بلان اولچاشمه - دوشماننگ بلان
قچقرشقان وقتده ده هی فلان هی توکان دیب یاراماس سوزلر بلان سوکمه اول یامان
سوز ایتسه سن بخشی سوز ایت نا که مهابتنگا نقصان کیلماسون - ایدی شراب ایچمک
لطیفه سویلامک و عشق بازلق ایتمک یا شلراشین راوچا و بلان ایتمک کیرا ک
والامونه بلان آدم تیز سوا بولور اگر رسوالقدان ایمین بولایم دیسننگ هر اشنی
عقل بلان اسلامک کیرا ک سن نا که سلامت بولغای سن - ایدی عشق بازلق حقنده
بر نیچه سوز کینورایم لکن یرینه کیتورومی سن کینورماسی سن اگر یرینه
کیتورسننگ عاقللر دن بولور سن *

(اون دورتیجی باب عشق و عاشقلق حالی بیاننده)

جهت ایت ای اوغل عاشق بولماغایسن چونکه عاشقلق حالی یاماندر اکر نا کاه عاشق
بولساننگ باری کونکله کاه و انا کنا بایع بولما یعنی کونکله ایتسه که باروب معشوقه
کورایم دیسه سن آنکنا بایع بولما زیرا کونکله کاه وای بولسه سن دخی هواغه تابع
بولور سن اول ایسه شهوت کا تابع بولقد شهوت کا تابع بولق عاقللر اش توکلدر

ایدی

ایمدی ممکن قدر کونکلیکنی عشق قه باغلاما زیر عاشقلى بر بلاد که هیچ بر بلاغه
 اوخشاماس مثلاً بریل وصال را حتی بر کونک فراق زحمتنه و محنتنه تورماس عاشقلىتنک
 وصالی و فراقی باشد آن آیاتی تمام محنت در کر چه عشق دردی بر حوش در در لکن شفا
 نابولور درد توکلدر - زیرا که اگر فراقده بولسانک تمام عذاب الیمدر و اگر
 وصالده بولسانک دخی معشوقه نك بر یامان خلقی چیرکانماس جفاکار بولسه وصالده
 دخی نی لذت حاصل بولور نهود بالله آننک کبک نازنین دن - و بر وصال نك که آخری
 فراق بولسه آننک کبک وصالدن فراق منک مرتبه آرتوقدر - کر چه معشوقه نك
 فرشته صفت بولسه ده دخی خلق آراسنده ملامتدن خالی بولماس سن - قاجان عاشق
 ایکاننک بلنسه خلق معشوقنک حقنقه یاراماس سوز سوبارلر چونکه خلق نك
 عادتى دایم عیب ازلماکدر بس اوز اوزنکلى عشقندن منع ایت که عاقل لر اوزلرین
 عشقندن یراق نونارلار - عشقندن صاقلانو بیله بولور که محبوبنکلى کورمک
 هوسنه کیتماکایسن زیرا آدم بر کورمک بلان عاشق بولماس مکر تکرار کورسه اول
 وقت عشق محکم بولور زیرا کوز کورکاننه میل ایتار آندان صونک هر یص بولور
 اگر سن دخی کونکلیکار خست بیرسنک کونکلیکنک بر کورمک بلان کنه قناعت قیلماس
 ینه بر کورمک استار دخی بر کورسنک آنکاتسلی قیلما ییچه اوچونچی مرتبه کورماکا
 میل قیلور توکانماس دردکا اوچراب مبتلا بولور سن خصوصاً محبوبنکلى کوزنک
 بلان اوزین کورسنک قولاغنى بلان سوزین ایشوتسنک راحت کینوب محنت
 کیلور و بو بازده ضرردان غیر نرسه حاصل بولماس - ایمدی جهد ایت محبوبنکلى
 کورکان زمان کونکلیکنک میلنه مانع بولغای سن ینه کورایم دیسه قبول ایتماکای سن
 و معشوقنک اسمین ایسنکاتوشورمای غیر نرسه بلان مشغول بولغای سن و بت نینکن
 شهوتنى بوشانغای سن یعنی حلالنک بلان جماع قیلغای سن تا که کونکلیکنک ضعیف
 بولوب غیرینى طلب قیلماسون و قلبنکلى و کوزنکلى غیر طرفقه باغلا تا که اول عشق
 مجازی دان خلاص بولغای سن عشقندن بو طریقچه خلاص بولق کر چه چیتوندر اما
 بوزحمت بر هفته لك در بو قدر زحمت چیکسانک نیچه یل فراقدن خلاص بولور سن
 اما بوزحمتى هر کم کوتاره آلماس و بو اشنى هر بولور بولماس کشى ایته آلماس مکر
 غایت عاقل و اوز اوزینى طیارغه قادر بولغان کشى ایتار یوقسه کمدر که سوکانندن
 کپچار مکر بر غیرینى سوسه - نتا که دیمشدر عشقنى عشق کینارور - و دخی محمد
 بن زکریا تقسیم عالمده عشق احوالنده دیمشدر که عشق دیکان نرسه آورولاردان
 بر آورودر آننک علاجى بودر که تو یغونچه آشامایدننکا کوچلى اشلر اشلان آور
 یوک کوتار حلالنک بلان کوب جماع ایت یراق سفر قیل تا که بدننک اوز جانندن

عاجز قالسون وعشق نى ايكانن بولماسون - ودخى معلوم اولاك دوست محبتى بر نوع
 عشقلدر لکن اوزنگار اونی دوست ایتسنگ دوست ایت شوند این کشی نى که
 سنگا هر زمان خیر خواه بولسون و اید کولک ایتسون سن آنکامحبت ودوستلق ایت
 نتا که شیخ ابو سعید دیمشدر که آدم بولغان کشی کادورت فرسه لازم در اول دوستلق
 ایتنگ ننگ سببن کورمک کیراک - ایتچی حیا و ادب ایالری آراسنده اوقات
 کیچورمک کیراک - اوچونچی معرفت اهلی بولغوچی قارنلار ننگ نصیحتن تونمق
 کیراک - دورتچی دوستنکنی دوست تونمق کیراک - اما دوست نانی بولماغای
 دوست جانی بولماغای یعنی دنیا فایدا لارندان بر فایدا نی امید ایتوب دوستلق
 کورسانمک بولماسون جان و کونکلدن سنگامحبت ایتسون وسن آنکامحبت ایت چونکه
 هر کشی کا اوز مقدار نچه بر دوست البته لازمدر کیراک خانولار طرفندان کیراک
 ایرلر طرفندان بولسون اما دوستلق بلان عاشقلق آراسنده آیورما باردر آیورماسی
 بودر که عاشقلق کشی ننگ وقتی خوش بولماس اما دوستلق وقتی غایت خوشدر -
 عاشقلق اوطی دایم شعله بیرور کرچه شعله در لکن فی الواقع اوطدر - خصوصا
 قارتلق زماننده عشق وعاشقلق اولوغ زحمندر چونکه کشی یکنگل وقتنده عاشق
 بولسه خلق آنی معذور توتار و یاش کشی کاجایز کورورلر کوب طعنه قیلماسلار اما
 قارنلار عاشق بولسه هیچ بر جهندن معذور توتماسلار ایمدی ای اوغل جهد ایت که
 قارتلق زماننده عاشق بولماغای سن خصوصاً پادشاهلق زماننده - زیرا که عوام خلق
 آراسنده کیراک قارت کیراک یاش بر شهرده عاشقلق بلان مشهور بولسه اوز شهرنگ کنه
 ملامت قیلورلار اما پادشاه یا لغوز اوز مملکتنده توکل بلکه غیر مملکتلر دهده ملامت
 قیلنور - دخی موننگ موافق بر حکایت کیتور ایم ای اوغل سنگ بابانگ شمس المعالی کا
 بر کشی قیلدی و ایتدی یا امیر المؤمنین بر بازار کان ننگ بر قلی بار ایکی منگ
 آلتون بهاتوتادر دیدی شمس المعالی بو سوزنی ایشتبوب اول قلنی صانوب آلماغه
 میل قیلدی سعد نحاس دیکان بر جاریه سی بار ایدی منگ آلتون بیروب اول
 قلنی صانوب آلماغه کوندردی بس جاریه اول قلنی صانوب آلوب کیتوردی -
 شمس المعالی اول قلنی طهارة آلفان وقتنده اوزینه سولگی توتوب تورماغه تعیین
 قیلدی بر کون عادتچه شمس المعالی طهارة آلدی یوزین سور تگاند اول قل ننگ
 یوزینه نظر صالدى کونگلندن بر تقاضا قوبدی اول قلغه عاشق بولور درجه سنه
 یتدی اما شمس المعالی قارت کشی ایدی اما عاقل ایدی - ابو العباس غانمی
 دیکان بر وزیر ی بار ایدی نیز آنی چاقروب ایتدی ای وزیر سن شاهد بول
 بو قلنی مالدان آزاد ایتدم ایمدی بر دولتلو کشی ننگ قزین آلوب بیر نکاح

ایت

ایست معیشتنه کفایه قدر خزینه دن نعیین ایست دیدی - وزیر ایستدی پادشاهم ننگ
 رأینه نی ظهور ایستدی که بیله مراد بهوردی لار دیدی شمس المعالی ایستدی بر کون
 بو اوغلان کورمه خوش کورندی ینه بر کورسام اش عیری چه بولوب عشقی
 غلبه ایستسه راحت قالماس قاوغا زیاده بولور ایستدی بس قاطی یامان اش نوکلمیدر که
 کشی یتیمش یاشنده بولوب عشقبارلق ایستسه خصوصاً پادشاه بولسه اول وقت مملکت
 احوالی نیچو ک بولور ایستدی معقول بودر که بو قالغان عمر منی حق تعالی قل لاری ننگ
 ورعیت خلقی ننگ حالن کورماکا خرج ایتمیم - بیله ایتماین عشقبارلق ایستسام
 نی حق قاشنده نی بنده لر قاشنده عنرم قالماس بو عشقی احوالن یکت کشیلر ایستسه
 بلکه معنور بولور حتی یکت لرده اول قدر اشکاره ایتماسونلر زیر که خلق آراسنده
 یوز صوینه وهر متنه یاندر دیدی - ای اوغل ینه مونده موافق بر حکایت ایستدم که
 سلطان محمود غزنوی ننگ اون دانه محبوب قل لاری بار ایستدی اما بو اون قل ننگ
 آراسنده نوشتکین دیگان بر قلی بار ایستدی سلطان آتی زیاده سور ایستلکن هیچ
 کم بلماس ایستدی چونکه بارچه سنه وظیفه نی برابر بیرور ایستدی اما توقزینه برابر
 بیرماکا سبب نوشتکین ایستدی خلق آتی بلماس ایستدی سلطان ننگ کمال عقلند ان
 عشق قه پرده بولسون اوچون اونوسنده برابر ایستدی حاصل کلام بش یلدان
 صونک بر کون شراب مجلسنک نوشتکین ساقیلق قیلور ایستدی سلطان محمود سرخوش
 بولدی ایستدی ای بیگ لر منم قائمه ایاز خاص وزیر نی منصبده بولسه آننگ
 منصبین نوشتکین کاده بیردم دیدی اول وقت بیلدیلر سلطان محمود نوشتکین نی سوز
 ایتمش - ایستدی ای اوغل بلامن بو سوزلر قولاغنگ کرملس ودغی بلامن هیچ
 کشی ننگ سوزی بلان عمل قیلماس سن اما اتفاقا عاشق بولسانک باری براوگا
 عاشق بولغل که سوماکا لایق بولوب کورگاملکده یوسف کورگاملکی بواسون وعقلده
 بطلمیوس حکیم یا که لقمان حکیم بولماسده باری بر مقدر معرفتی بولسون زیرا که
 عشق بر او طدر کورگاملکدن حاصل بولور ودغی حسن خلق یعنی کورگام خلق آب
 زلالدر یعنی صاف صودر معرفتدن حاصل بولور ایستدی معشوقده بو ایکی نرسه بولسه
 کیراک کورگاملکی ننگ او طی سنی کویدرسده معرفتی ننگ صوی سوندر - ینه
 دخی سوگاننگ کرده غایت حسنندار بولسه یعنی بیگ کوزال نازنین بولسه و سلقی
 فعلی کورگام بولسه خلق ننگ تعرضی بولماس وعذر ننگ قبول بولور یعنی آدم توسلی
 کشی نی تابمادنگمو موننگ کبک بدلقاوبد چهره نی سوماسانک دیماسلر بلکه موننگ
 کبک نازنین محبوب کا عاشق بولسه یرنده در دیب سنی عیب ایتماسلر آننگ
 اوچون خلق هر دایم عیب ازلامکده در بربری ننگ عیب کوزلامکده در نتا که

بر اودن صوراديلار سننك عيبنك بارمى ديديلر - يوق ديدى - ايتدیلر عجا -
اما غير كشي ده عيب كوردنكمو ديديلر - بىك كوب عيب كورامن ديدى -
ايمدى سن دن كوب عيبل كشي يوق ديديلر ايمدى اى اوغل بللك كه موننك
كبك كشيلىر بىك كوبدر اوز عيبلرين بلماسلر كشي عيبن كوزلرلر - خلق
منم حالمدن خبردار توكلدر ديب قياس قيلمه *

(اون بشنچى باب جماعننك فايداسى و ضررى بياننده)

اى اوغل شويله بللك كه جماع ايتنك دنيا نيك اولوغ لذتلىرى ندر لکن موننك لذت نه
آلدنوب كوب مشغول بولما تاكه تننك بنيادى هر اب بولما غايى - اوزنكنى ضبط
ايتنه آلماسانك يعنى جماعدان طيولا آلماسانك بارى سرهوش وقتنكه جماع ايتمه
آننك اوچون جماع وقتنده دماغده بر لذت تشخيص بولنور بس شرابننك بخارى
بلان دماغ طولو وقتنده جماع قيلنسه دماغده لذتى بولماس - بىك تفاضا قيلسانك آيق
وقتده ايتنك كيراك تاكه جماع صفاسندن جمله تننك خبردار بولسون اول دغى
بعض كونلرده كنه بولمق كيراك وقتلى وقتسز نابولغان برده جماع قيلمق و اوچراغان
برده جماع قيلمق حيوانلار صفتى در بس آدم بولغان كشي وقتن قارامق كيراك تاكه
حيواندان فرق بولسون - خاتونلارنك و جاريه لارنك متعدد بولسه يعنى بر نچمه
خاتوننك بولسه بر سنه آرتوغراق ميل قيلما تاكه غيرلرى اوزنكا دوشمان بولماسون
چونكه آلارنى برابر كورسنىك خدمتده جمله سى ننىك صفاسين سورور سن و دغى
جماع غايت اشتها و آرزو بلان بولمق كوزالدر و لكن اشتها لو اشتها سز اسى جماعده
واسى كونك و قاطى صووق وقتنده جماع ايتمه قاطى زياندر خصوصاً قار تلىق وقتنك - اما
اول بهارده يعنى ياز كوننده غايت خوشدر و هم طبيعت كامو افتدر آننك اوچون ياز
طبيعتى معتدلدر ياز فصلنك چيشمه لر ز ياده و عالمده خوشلىق و راحت بولور - عالم
كبرى ده بيله بولغاچ - بزنىك دغى بدنمز عالم صغرى در آنده دغى قوت و نشاط و هم
فان ز ياده بولور و فاندان شهوت آرتار بس جماعننك لذتى آرتوق و زيانسز بولور
ننا كه طامورلارده فان ز ياده بولغاچ فصدايتارلر يعنى فان آلدرلار بس بيلده منى
ز ياده بولغانده جماع محسوسدر اما بيلده منى بولماسه جماعننك نى فايداسى بولور -
و دغى فان آلدرمق تلاكانده غايت اسى و غايت صووقده آلدر رغه ياراماس لکن
فان كوبايوب كيتسه موافق شرابلر و طعاملر آشاب علاج ايتنك كيراكدر -
ايمدى اى اوغل جاي كوننده كوز كوننده كوب جماع قيلمق ننىك ضررى كوبدر
اما ياز قش اول قدر كوب ضرر بولماسه كيراك - و دغى جماعننك بعض خصوصده
فايداسى باردر مثلاً براوننك كونكلنده فكر صاغش بولسه آنى دفع قيلور و دغى
براوننك كونكى حرامغه ميل قيلسه كونكلندن وسوسه كيتار - تن كا چقاسى بعض

جراحت

جراحت لركا هم فايداسى بار ديمشلىر اما كوب جماع ننگ فايداسند ان ضررى
كوبرا كدر بدننى ضعيفلاندر - آياق آورو پيدا قيلور - بيل آورو
پيدا قيلور - باش آورو پيدا قيلور خصوصا براوننگ طبيعتى صالقون وقور و
بولسه - ودخى كوزنى قارانغيلاندر و كوز ننگ نورين بترور - كوب جماع بلان
مبتلا كشيلىر كوبوسى آياقدان جدا بولاشلار در - نناكه على رضى الله عنه ايتدى
المنى مخ ساقيك وقوة عضديك وقرة عينيك والامر بيديك *

(اون آلتىچى باب قشده جايدده همافغه كرمك پياندده)

اى اوغل شويله بلكل كه اكر همافغه كرمك نلاسنگ توق قارن بلان كرمه زبان
ايتار - و همافده جماع ايتمه خصوصا حمام بيك اسى بولسه غايت ضرر در محمد بن
زياد ايتدى بر كشى توق قارنلاى همافغه كرسه ياكه اسى همافده جماع ايتسه اول
كشى اولماى قالسه منكاييك عجبدر - كرچه حمام هوش مقام در و حكيمار همافده ان
بخشيرا ق بنا ايتما مشلار در نصف الدنيا ديدكلرى همافده يعنى دنيا ده نى قدر
راحتلك بار ايتسه نصفى همافده در لکن هفته ده بر مرتبه بولمق كيراك يوقسه راحتى
زحمت كا آلهامشوب بلكه زحمتى دخى زياده بولور آننگ اوچون همافغه كوب كرمك
بلان سنكلر يوشمار قول آياق قالترار بولور و دخى همافغه هر كون كرمكى
عادت ايتمك ننگ اخلاق قه هم ضررى بار يعنى براو همافغه هر كون كرمكى عادت
ايتسه خلقى بوزولور ياوز خلقلى بولور مثلاً بالچى آشارغه و خمر ايجاركا عادتلانگان
كشى كبك - چونكه بالچى آشارغه عادتلانگان كشى آشامى تورالماى بالچى آشاماغان
كون يورا كى تترار و خمر ايجاركا عادتلانگان كشى ايجمى تورالماى خمر ايجماى
قالغان كون باشى بوش كورنگان كبك بولور همافغه هر كون كرمكى عادتلانگان
كشى بر كون كرماسه خسته كبك بولور بس هفته ده بر مرتبه ياكه هيج بولماغانده
دورت بيش كونده بر مرتبه كرسه حمام فايد ادا ن خالى بولماس - ودخى اى اوغل
كيراك قشده كيراك يازده همافغه كركاچ اول بر معتدل اورونده اوتوروب آندان
صونك اسى بولمه سنه كرمك كيراك ينه آندان چغوب معتدل اورونده اوتورمق
كيراك آندان صونك غسل ايتوب تيز چقماغه كيراك ودخى همافده باشقه قاينار صو
كوب صالماق ننگ كوب ضررى بار در حمام صوى معتدل بولسه هوشدر - و همافده
كشى كوب بولسه كرماك پس چونكه همافده نوبت صاقلاب تورسانك اوزاق تورمق
لازم كيلور همافده اوزاق تورمق عين ضرر در - اما خلوت بولسه تيز وك كوب
چقمق ممكن بولور - آندان صونك همافده ان چقماق تننگه تير باصولغو نچه صبر
ايتمك كيراك تمام تيرننگ باصولغاچ تننگى سولكى بلان سورتوب قورونمق كيراك

امامو نچه دان صونك پاك كولماك اشطان كيكا يسن تننگار احث وكونكلكا حوشلق حاصل بولور. و حمامده صو ايچمك زياده ضرر ليدر استسقا زحمتي پيد اقيلور و دخی آج قارنلاي حمامغه كرمك خطادر بدن كا قورولق پيد اقيلور و دخی بيك توق قارنلاي كرمك هم ايچده قولنج زحمتي ديكان بر آورو پيد اقيلور بس طمامد ان صونك بر ايكي ساعت اوزغاچ حمامغه كرمك آرتوقدر. و دخی حمامده باشقه بيك صالقون صو صالقي بيك ضرردر و هم بيك صالقون صوبلان غسل ايتمك بدن كا ضرر قيلور. ايمدي اي اوغل مونك كيك ضررلي اشاردن صاقلانغا يسن و حمامد ان چقعاچ بر كيچه كوندز خانونلارغه ياقنلق قيلماسايسن *

(اون يديجي باب ياتوب يوقلامق ننگ فايداسي و ضرري بياننده)
شويله بللك اي اوغل روميلرننگ بر عادتلي باردر حمامد ان چقعاچ كيونكان يرده بر آز ياتوب يوقلاميچه حمامد ان چغوب كيتماساير اما بو عادت باشقه طاقفه لرده يوقدر بر بدعت عادتدر اكر بولازم عادت بولسه ايدى هر حمامده باشقه بر يوقو بولمىسي بولور ايدى هر كم كا اورون بولماس ايدى نزاغ چغار ايدى بس حمام ننگده حضوري بولماس ايدى - ايمدي اي اوغل حكيملر يوقوني كچي اولوم ديمشله در يعنى يوقلاغانده كهل بولور و عقل مستور بولور و بدنك نى قدر حس و حركت بار ايسه باطل بولور آدم اولوك مثابه سنده بر نرسه بولور يوقو كچي اولوم ديمك ننگ معناسي اوشبودر - يوقو دخی بدننى بر حالدن بر حال كادوندر - حكيملر ديمشله در كه بش نرسه آدم ننگ حالن اوزگار تور يعنى بر صورتدن چقاروب ايكنچي صورنگا كيتور و برى كيسا كتون شادلق - و برى كيسا كتون زياده قورقو - و برى زياده ملول بولمق - و برى جنوندر يعنى ديوانه لكدر - و بش چچيسى يوقودر بولار در حال آدمنى متغير ايتكوچي نرسه لدر اما قارتلق دخی آدم ننگ صورتن متغير قيلماسي بولسه ده در حال متغير قيلماس بولار ننگ اولكي دورتسي حياقه تابعدر مكر يوقو موت كا تابعدر مثلا سرهوش آدمنى ياكه ديوانه نى يراقدان كورسلهر بلورلر كه تريكدر اما بر يوقلاغان كشي نى يراقدان كورسلهر اولوك ديب قياس ايتارلر نتا كه اولوك كا حكم يوق يوقلاغان غه دخی حكم اجرا قيلماس - ايمدي معلوم اولاكه كوب يوقلاوننگ ضرري بولغان كيك يوقوسزلق ننگ دخی ضرر وزياني باردر - اكر بر كشي يتمش ايكي ساعت يوقلاماسه يعنى اوچ كيچه كوندز يوقلاماسه كو براك بودر كه اول كشي هلاك بولور - ايمدي هر نرسه اولچا و بلان بولمق كيراك - بس حمامد ان چقعاچ اوزخانه ننگده آزاراق يوقلامق ضرر يوق بلكه راحتلكدر - حكيملر ديمشله در كه بر كون بر كيچه يكرمي دورت ساعتدر اوچ اولوش ايتمك كيراك

ایکی اولوشنی اویالوق قه وبر اولوشنی یوقوغه خرج ایتماک کیراک یعنی سکر ساعت طاعت و عبادت کا وازی ننگ معیشتنه صرف قیلنسون و سکر ساعت دخی آشامعه ایچماک - و تماشا ایتماک صرف قیلنسون و سکر ساعت یوقوغه صرف قیلنسون تا که اون آلتی ساعتده بدن کا واقع بولغان زحمت و مشقت کا مقابل راحت بولور ایمنی عاقل لر چه و حکیم لر چه ترک لک قیلماق اوشبور لکن جاهل لر بیلل ایتماسلر حیوان کبک اون ایکی ساعت یوقولار لر و اون ایکی ساعت اویالوقده بولور لر یعنی ایرته دن احشام غه چه اویا بولور لر احشام دن ایرته کا چه یوقولار لر کاهل لر یعنی بالغالار بولاردان ده یاماندر کوندزی اوج اولوش ایتوب ایکی اولوشنی یوقو بلان کیچوروب بر اولوشنی اویا بولور لر بولار ننگ زحمتی جمله سننن زیاده در - آندان ماعد احق تعالی کیچنی یار اتماقنه سبب بودر که هر بر جان ایاسی راحت تابسونلار و آدم اوغلانلاری کوندزی زحمتدن کیچ راحت تابسونلار و اول راحتلک یوقو بلان حاصل بولور یوقلامینچه راحت نابولماس زیرا که هیات کاسرمایه بولغان نرسه بری جان و بری بدن در و بدن مقام و جان مقیمدر بس بدن جان غه مقام بولغاج اراده قیلدی که جان بدننی خدمت ایتدر اول خدمت و حرکت بلان راحت ایتماک لازم کیلیدی - بو ایکسی ننگ اوچار حاصیتلری باردر اما جان ننگ خاصه سی هیات و حرکت و خفتدر - و اما بدن ننگ خاصه سی موت سکون و ثقلدر - مونکار دلیل بودر که بدن جان بلان تریک کورنور همان جان کیتسه میت بولور و بدن کا حرکتی پیر کوچی هم جاندر جان کینکاندن صونک سکون و ثقلی زیاده بولور بس بیلل بولغانن بدن بلان جان بر یرده مصاحبدر دایم جان بدننی خاصیت بلان ترییه قیلور شو بیلل که کاه خدمت ایتدر و اشلاتور و کاهار ایتار و جان ننگ بدن کا متعلق بر نیچه همصحبیلری دخی باردر آلا ننگ دخی اوقاتی حوش کپچار که آنکا حواس ظاهری دیرلر ایشتمک کورمک سویلامک و بارماغی بلان بر نرسه قاطی میدر یومشاق میدر توتر بلمک که آنکالمس دیرلر و بری دخی تل بلان طاطیمق آچی میدر بلمک که انکا ذوق دیرلر - ایمنی بدن بر خانه کا اوخشار قاچانکم بدن خانه سی یوقو بلان بیکلانسه حواس ظاهری بدن کا متعلق بولمق بلان فعلی باطل بولور - اما جان غه متعلق دخی بر نیچه خف منکار باردر که آلا رس مشترک خیال فکر و هم و حافظه در که بولارنی حس باطنی دیرلر - بدن یوقو بلان قانشو سبیلی آلا رغه خلل کیلیماس مثلاً حس باطنی دن بری فکر و بری حفظدر معلومدر که بولار ننگ فعلی بدن کا متعلق توکلدر اگر بدن کا متعلق بولسه ایمنی یوقو بلان فعللری باطل بولور توش کورماسلر ایمنی و توش حفظ بولونماس ایمنی و دخی حواس ظاهری بدن کا متعلق بولماسه ایمنی

یوقلاغان آدم او یاکبک بولور اییدی وراحت حاصل بولماس اییدی حق تعالی حکمتسز
نرسه یار اتمانغاندر - اییدی بولارنی بارچه سین بلکاندن صونک کوندز یوقلامقدان
بیک صاقلانمق کیرا کدر اکرده بیک تفاضا قیلسه باری آرزغنه یانوب تورمق
کیرا کدر چونکه یوقو کبچه کا متعلقدر کشی کوندز یوقلاسه کوننی کچ اینکان کبک
بولور حکمت کالایق توکلدر - اما دولت اهلنده بیر عادت باردیر که جای کوندده کوندز
اسی وقتده بر صالغونجه بیر قیلوب یوقلارلار یا که اوتوروب صحبت قیلوشورلار
ایکندی وقتنی بولغاچ طشفه چقارلار بو بخشیدر لکن هر کشی کامیسر توکلدر - حاصل
کلام جهد ایتمک کیرا ک که عمر ننگ کو برا کین او یاولقده کچور کایسن بلکه تون ننگ
بر نیچه مقدرین او یاولقده کچور کایسن - اکر چه یوقو اولوم کبکدر اما آیورماسی
بودر که اولوک اوزتلاکان کشی سیننی یاننه کیتروب یاتقورماغه قادر توکلدر اما
حیات ایاسی سوکانن یاننک یاتقورمق ممکن بولور اییدی کیرا کدر که یوقو وقتنده
مونسنک بر دلبر نازنین و جان فدالغدار سروبالاقد بولسون یعنی گل یوزلو
کوزال سوکان حلال یارنک یاننکده بولسون وشوند این دلبر که ایرنندن اوبسنک
بال طاطیسون تلندن صورسانک اب حیات اقسون *

نظم

(دلندن آقیده آب حیات * لبندن کوستره قند نبات)
چونکه بو ایتکانمزه بولماسه تریک ننگ یوقوسی میتدن فرق بولماس - ودخی ای
اوغل جهد ایت که تونله بعض وقتده او یغاناسن ایکان قویاش چقماس بورون
او یغانمقنی عادت ایت توروب الله تعالی ننگ فرض ادا قیل ودخی بلکل که قویاش
چققونچه یوقلاغان کشی ننگ رزق مول بولماس چونکه ایرته نمازنی وقتندن
کچو کدرمک رزق آرزغنه سبیدر بس وقتنی بلان توروب حق تعالی ننگ فرض ادا
قیل آندن صونک نی اشک بار بولسه آنی اشله *

(اون سکنچی باب صید و شکار ترتیبی بیاننده)

ای اوغل شویله بلکل که اطقه منمک و شکار ایتمک وطوب او ینامق اولوغلار
وپادشاهلار اشیدر خصوصاً یکنلک وقتند - اما عقل ایالری هر بر اش کا چیک
اولچاقو قویملاردر یعنی هر اشنی معیار اولچاقو بلان اشارار - شکار قیلمق ننگ
دخی معیاری باردیر - دایم هر کون اطقه منوب شکار ایتمک مناسب اش توکلدر
اولچاودن طشدر بس کیرا کدر که بر هفته ییدی کوندز ایکی کون شکارغه اوچ کون
اوز معیشتنکا اوزنکا مخصوص اشارکا وایکی کون خلق ننگ صاحتنه صرف قیل
اییدی کیلرک شکار احوالنه - شکار اوچون اطقه منکانده کچکنه اطقه منمهزیرا که
کشی فی قدر مهابتلی آدم بولسون کچکنه اطقه منسه حورو کچکنه کورنور اما بیوک

آطقه منسه منشم و مهابتلی کورنور ودخی سفردن غیر ی اورونده بورغا آطقه منسه
زیرا که آطیورغا بولغاچ آدم آننگ یوروشنه تابع بولوب اوزی تلاکاتچ آط اوستند
اوتورالماس بیلله بولغانده خلق کوزینه آطلی چاپک سوار کورنماس سن ودخی شهر
ایچند یورگنده اورکا آطقه منسه تا که اشانوب غافل بولماغایسن - آط اوستونده
دایم توغری اوتورغوچی بول تا که عادت ایتوب کچرکاب بولماغایسن وشلارده
اونسن آطقو شاما خصوصایرتقوچی جانوار شکارنده - یرتقوچی جانوار آرتندان آط
قوشامق مناسب اش توکلدر خطرندن غیر حاصلی بولماس آننگ اوچون بزیننگ
زمانمزد ایکی پادشاه یرتقوچی جانوار شکارنده هلاک بولیلار بری بابام امیر
وشمگیر بن یادوخی بری شمس المعالی در - ایمدی شکارغه هوس ایتمک باری
شاهین و بلبان و قارچه کبک نرسه لر بلان ایتی حلال بولغان حیوانلار شکارین ایت
زیرا بولارده خطر یوقدر وهم ایتندن فایدا آلورسن اما یرتقوچی جانوارننگ نی
ایتی آشارغه نی تیرسی کبار کایاراماس وهر کم شکارغه هوس ایتسه شکار قوشلاری ننگ
صفت لارین بلمک کیرا کدر - معلوم اوله که باز نامه لرده شکاری قوشلار دورت نوعدر
آلا کوزلو - صاری کوزلو کوک کوزلو ودخی قارا کوزلودر - اما آلا کوزلو صنفی
بلان هر کم صید قیلماغه قادردر اما شاهین بلان صید قیلماق پادشاهلار و اولوغلار
هنز بیدر باشقه لارغه مشکدر - و بونوعلرننگ اشکال و حرکتلری باز نامه ده مذکوردر
مونده یازماق کتاب اوزونغه کینار - ودخی صید قوشی ننگ تر بیه س بر نیچه حیللکا
محتاجدر مثلاً لازم بولغانده سیمرتمک یا که آرقلا تمق و کیرا کنه کوره آشانمق و اولارغه
تعلیم ایتمک کیرا کدر - قوش تر بیه سنده و قوش خفمتنده بولغان کشی قوش
تر بیه سین بیک بلمک کیراک - ودخی قوش ننگ مرضن و عیبین بلمک کیراک لازم
بولغانده قوشنی توتوش اوچ کون یووب اول کونلر طوناغان صیقان ایتی اناک لک
ایتی یا که سیمز کوکارچن بالاسی یا که سیمز طاوق ایتی یا که سرچه ایتی بیروب
اوچونچی کون ازراق تر یاق نبات شکری بلان بیرلسه اکر بر عیبی بولسه طاهر
بولور - اول شکار قوشینی شکارغه تعلیم بیرل باشلاننده طاوق کبک آز اوچار
قوشلارغه یباروب تعلیم ایتمک کیراک ودخی بلمک کیراک که قوی صفر جاموس
قارغه دوه ایتلری ضرر لیدر دایم آشانمق یاراماس اما هفتده بر مرتبه ضرر
یوقدر - غزال ایتی فایدا لیدر اما اوزنی بیوک یرده بولوب توتون و توزان
کبک نرسه دن صاقلامق کیراک *

(اون توقرنچی باب چوکان وطوب اوینامق بیاننده)

ای اوغل اکر چوکان اوینامقندن مرادنک کونکل آچمق وفرح حاصل اینمک بولسه

گاه‌گاه اوینادایم اویناماعه عادت ایتمه چونکه چوگان اوینامقده هیچ راحت یوقدر تمام
بر بلا و قضا در آندان یقلمق و چوگان تیمک باش یارلق کوز چقمقدان خالی بولاس
حکایت ایشتم که خراسانه امیر عمر دیکن بر پادشاه بار ایدی بر کوزلی ایدی بر
کون بعض آدمیر چوگان اوینارلار ایدی امیر عمر دخی چوگان اوینامق مراد ایتوب
آطقه مندی توابعدن ازهر خردیکان بر سپه سالار کیلوب امیر عمر ننگ نزنکن
نوتدی بیمارمادی امیر عمر ایتدی ای ازهرنی اوچون منع قیلاسن دیدی ازهر ایتدی
سنگ چوگان اویناماقه یاراماس دیدی امیر عمر ایتدی سزکایار ارده منکانیک یاراماس
موننگ سببی نیدر دیدی ازهر ایتدی آننگ اوچون بزنگ کوزمز اگر برسنه آفت
ایرشه ایکچی سی قالا ماسننگ بر کوزنگ بار آنکارده آفت ایرشسه خراسان حکومتی
بلان ایسانلاشورسن دیدی امیر عمر ایتدی ای ازهرلقبنک خر یعنی ایشاک
بولسه ده فکرنگ عاقل ار فکری در و نصیحتکنی قبول ایتدم وعهد ایتدم که عمرمه
چوگان اوینامام دیدی ایتدی اوغل بیلک بر یکی مرتبه تماشا اوچون چوگان اویناماقه
چقساننگ ضرر یوقدر لکن او یونغه کرکانلر کوب آطلی بولماسون تا که بر برینه
بر ولوب ضرر کورماسونلر غایه سی سکر آطلی دان زیاده بولماسون چونکه نیقدن آرز
بولسه سلامت امیر در و شویله که سن میدان ننگ بر باشنده تور بر کشی دخی بر
باشنک تورسون و آلتی آدم اور تاده تورسون اوچوسی بر یاقده اوچوسی ایکچی یاقدان
بو آلتی کشی طوبنی اول یاقده بو یاقده اوروب کیترو رلر طوب سنگا کیلکاج سن
دخی یالغوز اوزنگ چوگان بلان طوبنی صوغوب کیر و دوندروب آطلی لار آلا آر اسنه
کرمک بلان چوگان صوغودان و برلمکدن و یقلمقدان ایمین بولورسن *

(یکرمتچی باب جنکده دوشمان بلان مقابله بولمق بیاننده)

ای اوغل جنک و صوغوش وقتنده سست و ضعیف حرکت ایتماکایسن زیرا که صوغوش
سست حرکت ایتماک بهادرلق شرطی توکلدر ایتدی سننگ احشام طعامکنی
دوشمان آشاماسدان اول دوشمان ننگ ایرنه کی طعامن آشی کور - قاچان که
صوغوشقه چقساننگ بر آدوم آلقه کیتارکا فرصت تابیدنک ایسه جهد ایت یکتلک
کورسات تا که مراد آلقایسن آندان صونک مهرکه بولوب اورنونکا کیر و کیتماک
مکن بولسه بیک یخش اگر ممکن بولما یچه میدان نار بولوب دوشمان آراسنه توشساننگ
جهد ایت آدومکنی کیری آلا یعنی آرتقه چیکمه صوغوشقه زیاده اقدام ایت که
بیله طارقدان جانکنی قوتقارغایسن زیرا دوشمان سن ده جرات و بهادرلق کوروب
سنگایاقن کیلماک خوف ایتار جنک وقتنده اولوم فکرین ایسنگا توشورمه سستلک
وقورقو کورسانمه شویله خوف و خطر کورساتسنگ اینک ضعیف دوشمان ده سنگا

غلبه قیلوب منک جاننک بولسه ده خلاص ممکن بولماس عاقبتی موت یاکه اسیر
بولمقدیر - ایدمی لکه لک بلان هلاک بولمقدان یاکه اسیر بولمقدان بهادرلق
ونامدارلق بلان هلاک بولمق یاکه اسیر بولمق آرتوقدر آننک اوچون محنت لک
بلان یاد قیلنور بولسانک امثال واقراننک آراسنده وعوام خلق آراسنده اویانندن
غیر نرسه حاصل ایتماس سن وهم علوفه ورزقنک کیسولوب آشارنکاده ایکماک
تابماس سن آدم کا ایکماکنی اسمنه کوره بیر ورلر کر چه الله تعالی رزاقدر هر کم ننگ
رزقن بیرور بر ایشکدن کیسولسه ایکنجی یردن رزق ایشکین آچار لکس آدم
محنت لک بلان یاد قیلنمقدان اولمک آرتوقدر زیر ایرلک بلان ذکر قیلنغان آدم
دایم مدح قیلنور ومحنت لک بلان ذکر قیلنغان کشی فی برده مدح ایتماسلر ایدمی
مدح بلان اولمک حور ومسخره بولوب ترک لک قیلنمقدان آرتوقدر ودخی بلکل که
ناحق یرده قان توکماکا مایل بولما وهیچ مسلمان ننگ قانن حلال یلمه مکر قصاص بولسه
خیر - یاکه شر یعتده قتلی واجب بولوب اوتورمک لازم بولسه - اماشر یعتده قتلی
لازم بولماغانلارننگ وکناهنسزلارننگ قانی توکمک کناه کبیردر - بلکل که بو دنیا ده
کشی کا بلاناحق یرده قان توکو سبیلی کیلور موندان غیر ی قیامتده دخی جزاسین
تارتارسن - واول سبیلی دنیا ده بدنام بولوب قول آسننکداغی کشیلر دخی
سن دن ایمین بولماسلار وعالم خلقی دخی سن دن قورقوب سنی دوشمان توتارلار سنی
بنور ماکا قصد قیلوب سن دن نفرت ایتارلر ای اوغل نیچه کتابده کوردن وتجربه
ایتدم که ناحق قان توککان کشی بو دنیا ده اوق جزاسین تابدی وهم نابار زنه ار
ورنه ار ناحق قانن ان جاننکنی واولدنکنی صافلا چونکه یامان وقباحت اش ننگ جزاسی
اوزینه کیلماسه ده بالاسنه چاغاسنه کیلور ناحق قان توکو چیلک حقنده سو خاتمه
مقرردر - شویله بلکل که ای اوغل منم بابام شمس المعالی ناحق قان توکوچی بولوب
هیچ کمننگ کناهین عفو ایتماس ایدی اوزی ننگ مرحمتسزلکی سبیلی عسکری
ورعیتی اوزینه دوشمان بولدی لار فلک المعالی دیکان اوغلی بار ایدی آنکا خبر بیردی لار
آنانک ننگ ناحق قان توکو وندن بیزار بولدی آنانکنی عزل قیلوب سنی پادشاه
ایتایک یوقسه مملکت وحکومت یاط کشی قولنه قالسه کیراک دیدیلر بس فلک المعالی
فکر قیلدی که اگر آتاسنه خیانت ایتسه یاراماس اگر بو حالده قالدرسه عسکر
خیانت قیلوب غیر کشینی کبیروب امیر لکنی وحکومت فی آنکا بیرورلر ناچار
آتاسین توتوب تیمور چیتلک کا قویوب حبس ایتماکا بر غیر شهر کا کوندردی آنی
ایلتوچیلر دن عبد الله اسملی بر آدم بار ایدی شمس المعالی ایتدی یاعبد الله عجباً
بلور میسن بواش کا کم سبب بولدی وکمننگ تدبیری بلان بولدی که من بلمای

قالدم دیدی عبدالله ایتدی فلان و فلان کشیلر سبب در دیب بش کشینی
کورساتدی عسکر نکنی اغوا قیلغان اوشبو بش کشیدر اوغلنکنی اورنونکا پادشاهلق قه
کچور دیلر و سنی بو حال کاتوشورماکا مصلحت کور دیلر آراده بور وچی وخلق قه
بیعت بیر دروب یمین ایتدروچی من ایدم اما ای پادشاه بو مصلحت نی من دن
وآرلاردان کورمه اوزنک ننگ نامعقول و ناهق کوب آدمنی قتل ایتدردنک دوشماننی
کوبایتدنک شول سببلی سنکا بواشنی مصلحت بلان قیلدیلار دیدی - ایدمی ای
اوغل دوستنی دوشماننی بلوب دفعی لازم بولغانده فرصت اوزدرماینچه بلالوفتهنی
قایتارماغه سعی و جهد ایتکایسن - ودخی بیلک ای اوغل جنک وقتنده جوانمردلک
وبهادرلک کورسات اوزنکنی دوشمان آراسنه توشورمه زیراکه اورتاغه
کرکان لایهالی بهادرلک کورساتوب همان کیلونکز منی اوتورنکز دیکان
کبک بولوب اوزنکنی هلاکت کا صالمش بولورسن جهد ایت که عاقل لرچه
حرکت ایت دوشمانغه فرصت تابقاچده هلاک ایتوب آرسلان اسمین نابار سن
ایندکو اسم کوب اجتها دبلان حاصل بولور *

(یکرمنی برنجی باب مال قازغانمق سببی بیاننده)

ای اوغل نی طریق بلان بولسه ده مال حاصل ایتماکاسعی ایت لکن هلالدان بولمق
شرطدر اما جهد ایت که مال دیب خطر اشلارکا کرمه ایمین لک بلان حاصل ایتکایسن -
حاصل ایتکان وجیغان مالنک ملالسن بولسه اوزنک قالور اول سببلی نی قدر ثواب غه
مستحق بولورسن اما حرامدان مال حاصل ایتسنک عاقبت اول مال قولنکدان کیتار
وبالی سنکا قالور ایدمی کسب ایتکان مالنکنی صافلاب توت یوق باریرکا صرف
ایتمه وتلف ایتمه واحمقلار بولنه کیتمه چونکه مالنی صاقلامق مال جیمقدان مشکرا کدر
کوب کشیلر بار مالنی جیالار اما صافلی بامیلر - اکر حاجتنکا ضرور بولسه کسه نکیسن
بور وچقه آلوب ینه اورننه قویماغه جهد ایت - ومصرفنکنی ایرادنکا قاراب توت
بلکه ایرادنکدان مصرفنک بر نیچه کیم بولسون - مثلا کونده کیله نورغان اون
آقچه ننگ بار ایکان توقزنی مصرفنکا توت بر آقچه ننگ سرمایهنکا قوشولسون بولای
بولغانده هیچ محتاج بولماسن - یا کهنامعلوم ایرادنک قولنکا کرکو نیچه مصرفدان
کیموتکان مالنکنی خرج ایتارسن اکرده مصرفنکنی ایرادنکدان کوب ایتسنک قارون
خزینهنسی ده یتماس - ودخی ای اوغل کونک نکنی بر نرسکا تمام باغلامه ناکاه اول
کونکل باغلاغان نرسه ننگ قولوندان کیتوب ملول بولماغایسن ایدمی مالنک کوب
بولغان نقدیرچه فقیر لکنی اونوتما مصرفنکنی بلوب توت چونکه مصرفن بلوب
توتقان آز آقچه لی کشی مصرفن بامیچه صرف قیلغوچی کوب آقچه لی کشی دن
آرتوقدر آننک اوچون مصرفن بلوب خرج ایتکان آدم ننگ هر قاچان کوب مو آرمو

نرسه سی بولور امامالی کوب بولوب مصرقن بلماسه حسابن کورماسه ضررین
فایداسین حساب قیلوب بلماسه اول کشی تیز زمان محتاج بولسه کیراک - ایمدی
کیراک زمانده قولنکده بر آز نرسه ننگ بولق مصرقنکنی بلوب توتیق قه موقوفدر
بار چاغنده اسراف قیلما ییچه صاقلاب توتیق صونکندن محتاج بولقدن آرتوغراقدر -
ینه کشی بار چاغنده اورونسز پرکا اسراف قیلوب صونکنده دوستقه محتاج بولقدن
اسراف قیلما ییچه جیوب دوشمان قولنه قالدیرمق آرتوغراقدر دوشمانغه قالسه قالسون
دوستقه محتاج بولما *

(نناکه دیملردر)

جمع قیلغل مالی پیغل آنی یخشی صاقلالغ * دوشمانه قالورسن قالسون دوستقه محتاج اولماغل
ودخی بر نرسه قولنکا کرسه بو آز نرسه در موندان نی حاصل بولور دیمه چونکه آز
نرسه نی صاقلالماغان کشی کوبنی ده صاقلی آلماس ودخی بر دوستنک یا که مسلمان
قرند اشنگ مالن ویا که بر خذمتن سنکا تابشورسه و امانت ایتسه اوز مالنک کبک واوز
خذمتنک کبک ایتوب بلکه زیاده چه صاقل اول سبیلی الله تعالی سنمک مالنکنی
صاقلار ودخی بو سبیلی خلق آراسنده امانت دارلق بلان و دیندارلق بلان مشهور
بولورسن - ودخی ای اوغل یالقاووا آغرانلی بولما زیرا که یالقاوولق و عاجزلک زیاده
قاطی عارلکدر و دولتسزک علامتی در مشقتی زیاده بولغان اش ننگ فایداسی هم
زیاده بولور مشقتی آز بولغان نرسه ننگ حاصلی هم آزدر قاچان که همت ایتدنک
مشقت چیکدنک بر مقدار نرسه هر نی بولسه حاصل ایتدنک جهدایت که مشقت بلان
تابقان نرسه نکنی ینه مصرقنه صرف ایت که مشقتنک فایداسرغه ضایع بولماسون -
ودخی بر عزیز و قدرلی نرسه نکنی بر او استاسه دریع ایتمه و قزغانمه زیرا که نی
قدر عزیز نرسه بولسه ده اوزنک بلان قبرکا بارماس قولنکده بولغان نرسه کا قناعت
قیل زیر اقناعت بر خرینه در هیچ توکانماس ودخی کوب حر یص و طمعلی بولما نی
نرسه که سنکامقدردر شکسز و شبهه سز سنکا کیلور مقدر بولماغان نرسه هر ص و طمع
بلان حاصل بولماس - خلق بلان حسن معاشره قیلوب طاطلی سوزلی بول و خلق قه
شفقت قیلغوچی بول سنکا بر ایند کو و خیرلی اش بیور و لسه وجودکا کیتور ماکا و ادا
قیلماغه اجتهداقیل خلافتنه اقدام قیلما دایم ایند کولک طرفنه جهدایت تا که عالمده
اسمنک ایند کولک بلان مشهور بولور زیرا خلق آراسنده خیرسز کشی ننگ قدری
و حرمتی بولماس - ودخی قناعت ایاسی و مستغنی بولغان آدم ننگ یعنی خلق قه
هیچ احتیاجن توشرماکان آدم ننگ خلق آراسنده اعتباری بار و سوزی مقبول در
نی قدر بای بولسه ده قناعت سز کشی فقیر صایولور اعتباری بولماس و سوزی مقبول
بولماس - ودخی بلکل که ای اوغل هر نرسه ننگ برزینتی و بیزاکی باردر بایلار ننگ

زینتی و بیزا کی فقیر لرکا انعام احسان ایتمکدر ایمدی هر کمننک در جه سنه کوره
 انعام احسان قیلماغه سعی ایت و صدقه ده و زکوة ده امساك ایتمه یعنی صار انلق ایتمه
 و اسراف دخی ایتمه اسراف قیلغو چیلارنی حق تعالی سوماس - حق تعالی اسرافدان
 نهی قیلدی ننا که کلو او اشر بو اولانسرفوا ان الله لا یحب المسرفین دیدی - ایمدی
 کوردنک الله تعالی مسرفلرنی سوماس ایمش سن دخی مسرفلردن بولما حتی مسرفلر
 بلان مجلسد اش ده بولمازیرا که بر آفت کیلسه بر سبب بلان کیلور بس فقیرلک
 اسرافدان کیلکان بر آفتدر و دخی بلمک کیرا کدر که کشی اوینه لازم و ضرور
 بولغان اورونغه صرف قیلسه بو اسراف توکلدر اما اسراف شولدر که عبث و نامشروع
 اورونغه خرج ایتوب دنیا و آخرت فایدا سی بولماس - و دخی اسراف دیگانمز مالک
 و خرجه کنه توکلدر بلکه سوزده نور و شده پور و شده آشامق ده ایچمکده یورط یرده
 و کیوم صالوم ده و هر اشد اسراف باردر - بس هر اشد معتدل و اورناچه بولق
 کیرا کدر - اما زنه صاقلان اسراف بولور دیب ترک لکنکنی طار ایتمه اوزنکن
 قزغانمه و آچی حال بلان اوقات کبچورمه ترک لکنکنی حالنک یتکان قدر حوش چه
 کبچور اوزنک ننگ ترک لکنک اوچون بولغان نرسه ننگ خرنجک تقصیرلک ایتمه
 و اوز جاننکنی قزغان مال اگر چه عزیز نرسه در اما جاننکدن ده عزیز توکلدر - حاصل
 کلام جهد ایت که مسرف و صاران دخی بولما و احمق مسرف دخی بولما - و دخی ای اوغل
 مالنکدن بر نرسه نی بر کشی کا امانت قویایم دیب ایتسنک مسرف آدم کا امانت
 قویما صاران بای کشی کا امانت قویسانک قوی زیرا که مسرف کشی اول قدر محتاج
 بولماسه ده مالکنکنی ضایع ایتمک احتمالی باردر - اما صاران بولسه اوز مال صاقلان
 کبک سننک مالکنی هم صاقلار و دخی قمار باز و ایچکوی کشی کا امانت قویما - ای
 اوغل شویله بلکل که دنیا ده ایکی نرسه باردر که بری راحت و بری محنت در خلق
 بولارننک یرندن قاچار برین استار اما ایکی ده آدم کا ملازم لر در یعنی آدمدن
 آیر و لمای تورغان نرسه لر در چونکه محنت سز راحت بولماس راحت سز محنت بولماس
 و دخی بولار اضافی نرسه لر در یعنی بر اوکا راحت بولغان نرسه ایکنچی کشی کا محنت
 بولوب تابولور و بالعکس مثلا بر کشی دنیا جه تنیدن مشقت و زحمت چیکسه بایلق
 راحتن کورور - اما محنت و مشقت تارتما ییچه راحت قالسه یوقسول لق محنتن چیکار
 شویله که بو کون ننگ محنتی ایرته کا راحت کا ایلانور و بو کون راحتی ایرته کا محنت کا
 ایلانور دنیا و آخرت احوال دخی مونکار قیاس قیلماق کیراک - ایمدی ای اوغل
 دنیانی راحت کبچورایم دیسنک هنرنک واسطه سی بلان حلالدن حاصل اینکان
 نرسه نکنی بر مقدارین نفقه کا صرف قیلوب و بر مقدارین صاقلماق کیراک مثلا هر

کونده

کونده اون آچه حاصل ایتدنگ ممکن قدر بارنده مصر فنگا توتما جیدی سکز آچه
 صرف قیلوب قالغانی محتاج و قارتلق کونلرنده اش کاپارار - اکرده اوزمنی ضبط
 ایته آلمای من ایرکون توتارغه عادتلا نکانمن آچه منی توتوب بتورامن دیسنک
 والماس چر و ماس بر ذات آلوب قوی تا که وقتنده آچه کیراک بولغانده بهاسندن
 کیم صانولورلق بولماسون مثلاً لعل یاقوت انجو آلتون کوش کبک نرسه یاکه بر صو
 اورمان یورط پر کبک نرسه - صانوب کیراک وقتنده مصر فنگا خرج قیلورسن - ودخی
 بر حاجت واقع بولوب قولنکدک آچه بولماسه تجملدن غیر نرسه نکنی صانوب خرج ایت
 تا که یورط توز وک لکنک بوز و لماسون ودخی ای اوغل بوروج ایتارگاهوس ایتمه -
 وفاید ابلان آچه آلهما بو اشلر آدمی حورلق قه توشور و حرمتسن ایتار چونکه کما
 بور و چلی بولسانک لابد آنکقل بولورسن و نفسنگا ظلم ایتمس بولورسن ودخی جهت
 ایت کشی کا بور و چقه آچه بیرمه مخصوصا دوستنگا بیرمه چونکه دوستنگ وقتنده اوزی
 بلوب بیرماس نکرار صورامق لازم کیلور صوراسانک رنجور آرانکرده دوستلق
 کیسلور بس دوستقه بیرکان مالنی اوزمنیکی دیب بلمه اوزی بیرکوچیه صبر ایت
 ناکه صوراب رنجوشوب دوستلق قه خلل کیلماسون دوستنی دوشمان ایتمک
 سهلدر و جاهلدر اشیدر - اما ای اوغل قولنکدک ان کیلکان ایند کولکنی مستحققرندن
 دریغ ایتمه - کشی مالنده طمعنگ بولماسون ناکه خلق آراسنده عفت و امانت
 بلان معروف بولوب دنیا و آخرت مدوح بولورسن *

(بیکرمی ایکنچی باب امانت صاقلامق بیاندنه)

ای اوغل شویله بلکل که بر کشی سنکا امانت قویمق استاسه آلهما و قبول ایتوب اوزنکا
 بلایو کلامه زیراکه امانت صاقلامق بر بلادرا وچ حالدن خالی توکلدر بری بودر که
 امانت نی اوز مالنکدن زیاده حفظ ایتمک بلان زحمت چیکارسن و ایاسی صور اغانده
 بیرورسن - بری دخی طمع قیلوب بلکه انکار ایتارسن - یا که امانت ضایع بولوب
 اویاتقه قالورسن - ایمدی بو اوچ حالنی بر بر بیان ایتایم اول اکر امانتنی بخشی
 صاقلاب ایاسی صور اغانده تابشورسانک ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها
 آیتی اوزه الله تعالی ننگ فرمانن یرینه کیتورمش بولورسن ایمدی امانت صاقلامق
 سهل اش توکلدر اکرده لاسم کیلوب قبول ایتسنک بخشی صاقلان و خیانت قیلما حتی
 مر و تدن بهره سی بولغان اوغریلارده امانت کا خیانت ایتماس نناکه حکایت قیلنور
 بر دولتلو خواجه آدم بر سحر وقتنده همامغه بارغانده بر دوستنه اوچرا دی ایدنه افندم
 باراموسن من همامغه بارامن برکابارایق دیدی اول دوستی ایتدی بلی من سننگ
 بلان همامغه بارایم لکن همامغه کرمانن اشم باردر دیدی آخر بو ایکسی همامغه چه

برکا کیتدی یلر حمافه یتماسدان بوروبون دوستی ایکنچی اورامغه بورولوب کیتدی
سحر وقتی قارانغی کیچ ایدی بو خواجه دوستی ننگ قایانابا کیتکانن بلمادی مکر
بر عیار حرامی یعنی بر اوغری خواجه غه اوچرادی خواجه مونی اوزی ننگ بایاغی
دوستی دیب خیال قیلوب یانمده یوز آلتونم باردرد حمامده اوغری لاور من دیب
قور قامن سن ده بو آلتونلار امانت تورسون دهب اوغری غه یوز آلتوننی تابشوردی
اول اوغری خواجه ننگ یوز آلتونن امانت قبول ایتوب خواجه حمامدان چقغونچه
کوتوب توردی بس خواجه حمامدان چقدی اول اوغری یانندان اوزغانده بو اوغری یی
تانیماغانغه کوره التفات قیلما ییچه اوزوب بارغانده اوغری خواجهنی چاقروب کیل
ای خواجه امانتنکنی آل دیدی خواجه ایتدی نینداین امانت اوغری ایتدی کیچه
همام غه کرکانده قویغان امانتنک دیب یوز آلتوننی چغروب بیردی ایتدی ای
خواجه سننک امانتنک سبیلی حرکتدن قالدیم بر نرسه حاصل ایتما دم دیدی خواجه
ایتدی نی اشنکدن قالدنک نی حرکتنک بار ایدی دیدی اول اوغری ایتدی
غیارلک و طرارلک بلان سحرلرده چغوب بر نرسه حاصل ایتنه تورغان ایدم بولمادی دیدی
خواجه بو سوزنی ایشنکاج خیران بولوب یه بو آلتونلارنی نی عجب آلوب کیتما دنک
من سنی تانیماس ایدم قارانغی ده آلتونلارنی بر دوستمه تابشوردم دیب کمان
قیلغان ایدم دندی اوغری ایتدی اگر بو آلتونلارنی اوز هنرم بلان حاصل ایتکان
بولسام ایدی بیرماس ایدم لکن امانت قویدنک امانت کاخیانت ایتماک ایرلک
توکلدر دیدی خواجه ایتدی بومروتنک اوچون سنکا بو یوز آلتوننی هبه قیلدم
حلال بولسون دیدی عجبانینداین مروّت ایاسی اوغری ایمش امانت کاخیانت
ایتمادی - ایدم ای اوغل سن دیندار و حلق ایاس بولوب دنیا کیچرور ایکان
سن امانت کاخیانت ایتماک نی نیچوک جایز کورور سن ایدم بو کیفیچه آلدنک
بیردنک ایسه زحمتنکا کوره ثواب حاصل ایتارسن - وایکنچی سی دخی الغیاذ بالله
نعالی سنده امانت ضایع بولوب تلف بولاقالسه امانتنک تلف بولدی دیب نی قدر
دلیل لر بلان اثبالت قیلسانکنده اشانماسلار خیانت مهتم بولوب یا که نیک یخش
صافلاما دنک دیب ملامت قیلنوب اوستنکا ضیمان توشار - اوچونچی سی دخی اوزنکا
قوبولغان امانت کا طمع و خیانت قیلوب انکار ایتسنک اول دخی ایکیدن خالی توکلدر
یا که اول امانتنی سن دن قیناب کوچلاب آلورلار خلق آراسنده بدنام واعتبار سن
بولور سن و دوستلارنک قاشنده اویاتلی بولور سن - یا که انکار قیلور سن ده اوزنکده
قالور اما دنیا ده خیر کورماس سن وهم الله تعالی قاشنده قارایوزلی بولوب قایتده
عذاب کا گرفتار بولور سن اما ای اوغل برکشی کا بر نرسه امانت قویمق تلاسناک

زنهار خلوتك ياشرتون بيرمه منم مالم بارلغن كشي بلماسن ديمه بر نيچه ديندار و سرمايه
اهلي مسلمان لارني كواه قيل امانتنكي حجت سزده آلور سن واشنكني بخته ايتمش
بولور سن هر اشكني بخته ايتمكده مساهله قيلمادغى يمىن ايتمكنى اوزنكا
عادت قيلماسن بولسه حق اش اوچون ده آنط ايتمه ناكه خلق آراسنك كوب يمىن
ايتمك بلان مشهور بولماسى سن - شويله بلكل كه اكر دولتو و توغرو آدم بولسانك
هر زمان خلق سننك سوزنكا اشانو چان بولور يمىن كا حاجت قالماس - واكر اوزنك
فقيرده بولوب يالغاچچى بلان مشهورده بولسانك توغرى سوزنكاده ويمىنكاده
اشانماسلار بوتقد بولور دغى يمىن كا حاجت قالماس - امانت دارلق بر كيميدار
ديمشلر - ودغى زنهار اى اوغل كشي آلد اغوچى بولما ودغى آلد اغوچى بولما چونكه
آلد امق و آلد امق هر ايكسى ده مروح اش توكلدر چونكه آلوش بيرشك كشي كوب
آلد اندر ياكه آلد ار - قلو جار يه بياني بو آراده يكرمى اوچونچى باب ايدى طرح
قيلندى *

يكرمى دورتنچى باب يورط ير وباچه صانوب آلف بيانك *

اى اوغل شويله بلكل كه اكرده اوز ملكنك اوچون يورط ير آلفچى بولسانك هرني
بولسه كسادى وقتنك آل ورواجى وقتنكده صات يعنى هرني نرسه آلسانك بهاسى
توشونكى چاغنده آل بهاسى كونار لكاج صات چونكه كشي اوز فايد اسين كوزانمك
عيب اش توكلدر بس سن فايد انكنى كوزله اما هرني صانوب آلسانك يخشى سن
آل يخشى نرسه ده فايد ايمدى باردر ايمدى فايد اسين بلمايچه بر نرسه آلماهر
اشك فايد انكنى فارا غافل بولما ننا كه ايتورلر التعين نصف التجارة يعنى بر نرسه نيك
فايد اسين و ضرر ين اولدن بولوب تعين ايتمك يارطى سودا كرلكدى - ايمدى هر
نى آلسانك فايد اموضر مو سرمايه نكا كوره بولسون يعنى آرنرسه دن كوب فايد
اميد ايتمه آرن فايد غه راضى بولماغان كوب ضرر ايتار كوب ضرر اينگان
آرن زمانده فقير بولور - ايندى كوب فايد اميد اينگان نرسه نكدن زيان
ايتمايم ديسنك بارى كونچى بولما وطه على بولما هر اشته صبر ايت آشوقما صبر
ايكتنچى عقلدر ديرلر ودغى هر اشكنكده غافل بولما غافل لك ايكتنچى اهمق قدر ودغى
زياد اهمق بولوب هر اشته و كنجى بولما هر اشكنك آلدون آرنون حسابلا ب قيل
صونكندن او كنور لك بولماسون زيرا كه عاجز لك ايكتنچى نادانلقدى واكر اشكنك
قپوسى باغلانسه آچولماقنه سعى ايت سببى قارالكن نائى و صبر بلان بولسون - آننك
اوچون او كونه بلان اش ايند كوكا ايلانماس - ايمدى اى اوغل بو نصيحتلارنى
بلكاننكدن صونك يورط آلف نيت ايتسنك يورطنى شوندا اين يرده وشوندا اين محله ده
آل كه كورشيلرى ايند كوكشيلر بولسون لكن شهرتك چيتلرندن آلما شهرنك

اور تاسند ان آل و ايند کو کورش لرنی قارا ننا که الحار ثم الدار ديد يار يعنى اول
 کورشى نى قارا آند ان صونك يورطنى آل اكر اويلا ماينچه يورط آلوب کورشيلرنك
 يمان چقسه يورطنك دان تاشلاب قاچارغه يتارسن - ودخ اول يورط آلغان محله نك
 اولو غلار وسيد لرد دانشمند آدمير وتوره لركا و پادشاهلارغه منسوب كشيلىر بولاسون
 اما اجتهاد قيل كورشنك ايند کو كشي بولسون - قاچان كه اوزنك نك مرادنكانو غرى
 كيترو ب يورط آلوب تورا باشلاسانك كورشيلرنكا غايت حرمت ايت - كورشى كا
 ايند كولك اينك و حرمت ايتنك كورشى حقيدر و اول محله ده محله آدمارى بلان
 و كورشى لرنك بلان ايند کو تريك لك قيل طاطر بول و آدرولارى نك عبادتمه
 و ميتلرى نك جنازه سنه بار و معقول اشارنده موافقت قيل شادلقلار ينه شاد بول
 قايقولار ينه قايقولى بول قولنك ان كيمكان قدر كورشيلرنكا انعام احسان قيل آشامق
 ايچمك و كيمك صالح كيك نرسه لرنى كورشيلرنك كن قرغانما - زيرا كه كورشيلرنك
 بلان بو كيفيته تريك ايتسك اول محله نك اولوغسى سن بولور سن -
 و كورشنك نك بالالارين كورشنك شنقت و مهر باينچمق قيل و قارنلار ينه حرمت
 ايت و اولوغ توت و اول محله نك مسجد ينه جماعت كا بار چيت محله كا يورمه و اول
 محله نك امامن اولو غلا و حرمت ايت - و رمضان آينده مسجد كاشم و غير نرسه قويماق
 قصورلق ايتمه خلق هر دوام كشي نك معامله سته قارالار سن خلق بلان ايند كولك
 طريقتچه بولسانك سنكا دخ ايند كولك طريقتچه بولورلار يامانلق كورساتسك
 يامانلق طريقتچه بولورلار هر نى اوزنك نك معامله نكا كوره معامله قيلوشورلار
 اشلاركا يارامى تورغاننى اشلامه و سوزلاركا يارامى تورغاننى سوزلامه هر كم ياراماس
 اش اشلاسه ياراماس اش كا دوچار بولور و هر كم ياراماس سوز سويلاسه ياراماس
 سوزلر ايشتمور و خلق تلند غيبتى سويلانور - ايمدى اى اوغل برشهرده وطن
 توتاييم و توراييم ديسك اولوغ شهرده توراما شول شرط بلان كم يري صوى و هواسى
 بخش بولسون و طبيعتنكا موافق و ملايم بولسون - آلغان يورطنك نك احاطه سى
 محكم بولسون و كشي يورطنه تابان زه لرنك بولاسون ناك كورشيلرنك رنجاكايلىر
 ودخى باغ و باقچه آلسانك اطرافى معمور بولسون يعنى سن آلغان باقچه نك اطرافنده
 هم معمور و توزوك باقچه لار بولسون - اما وارنلر آراسنده تقسيم قيلونماغان
 يورطنى و باقچى نى آلا شبهه سز و دعواسز يورط و باقچه آل زهرا كه ملك شولدر كه
 دعواسز و مخاطره سز بولور آلغان يورطنك نك و باقچه نك نك عمارتمه و توزوكلكنه
 سعى قيل عمارت قيلسانك حصى آرتوق بولور و عمارت قيلماسانك و توزوك
 تونماسانك ايلكاركى حصى ضايع بولوب زيان ايتارسن چونكه خراب ملك بر

صخرافه

صحراغه اوخشار نی قدر ضرور صحراغه مالک بولسانکده حصول سز نی فایده
ملک ننگ صفاسی محصل بلان حاصل بولاس مکر عمارت بلان *

(یکرمی بشچی باب آط آلمق بیاننده)

ای اوغل اکر آط آسانک صافلان آلدانماغایسن زیرا که آطننگ کوهری آدم
کوهری کبکدر - یخشی آدم کا یخشی آطقه نی قدر آچه بیرسنگده ضایع توکلدر اما
یار اماس کشی کا و یار اماس آطقه نی قدر آز آچه بیرسنگده تلقدر و حکما دیمشلددر که
عالم آط بلان قایمدر و آدم حیوان بلان قایمدر مثلاً بر کشی ننگ آطی بولماسه و بر
کشی ننگ آطی بولسه خلق نظرنده آطلی کشی اولوغدر بس معلوم بولدی که آدم نینگ
بر اولوغلغنی دخی آط بلان در یعنی آط نسبتی بلان بولور - ودخی دیمشلددر که
آطنکنی نوتنگنی خوش توت که آطننگ طوننگ سنی خوش توتار - اما آطننگ یخشی سن
یامانن و آدم ننگ یخشی سین یامانن بلمک مشکلددر کوب تجر به کا محتاجدر - زیرا که
آدم ننگ یخشی سین یامانن سرزدنن و فعلندن و عقلندن و علمندن و فهمندن
و معرفتندن بلمک ممکن اما آطننگ یخشی سین یامانن اعضاسته قاراب و اوستنه منوب
بوروشین و هنروین بلمکدن باشقه نرسه بلان بلماس - ایمدی آننگ چهره سته
و کورکا ملکنه قارا هنرندن غافل بولسانکده باری کورکا ملکنده بلیکچی آطلی
بولور سن کوبراک وقت کورکا آط و اعضاس اسپی آط شک سز هنرلی هم بولور
چرکن واشق سز و صیر اعضالی آط کوبراک هنر سز بولور بس آطننگ کورکا ملکی
و یخشیلغی بیطار نامه اوستادلاری ننگ تعریفنه کوره ظاهر اعضاسندن ده بلنده در -
اکر آطننگ تشلری نچکه و آق بولسه و آستد اغی ایرنی صرقق و یوقار و ایرندن
اوزون بولسه و بورنی بیوک و بورون تیشوکلری کیتک و مانکلاهی کینگ و قولاغی
اوزون و موینی بوغان و نچکه یعنی بوغاز طرفی نچکه بولوب کوکراک طرفی بوغان بولسه
و کورکی بوغان و بکلی قصه چه بولسه و یالی اور ناچه یوققه و ملایم بولسه و طویاقلاری
قار او ضرور و او کچه سی نوکاراک بولسه و آلد آیاغی بلان آرت آیاق آراسی کینگ
بولسه و قویروغی نچکه و خایه سی ننگ توست قار او کوزی و کرپکی قار بولسه و یورگانده
یواش بولوب اورکا بولماسه و صاغری سی تیکز بولسه و کینگ بولسه و آرت بوطنی ننگ
ایچ طرفی طولو ایتملی بولسه شویله که بوطنی ننگ ایچ ایتمی بر بیرینه توتاشغان کبک
کورنور و دخی اوستنه آطلانغان آدم هرکت ایتسه آط دخی آدم ننگ هرکتندن
خبردار بولسون که آط دخی آنکار کوره حرکت ایتسون یعنی آط اوستنده کم بارین
بلمایچه بوقلاب یورماسون او شومف کور علامتلی بولغان آط کوبراک هنرلو آط
بولور و آنکا هیچ بهابولماس - اما بو هنر علامتلی بعض آطلارده بولور و بعضلر ننگ

بولاس - ودخی آطننگ توستند ده بر معنا آلالار که کمیت دیرلر حریمای طوری
 آطدر یخشی بولور اسی کا صوققه وهم زحمت و مشقت کا چدام آط بولور - بوز آط
 کو بر اگ ضعیفی و سست بولور لکن اگر خایه سی و بوطی ننگ تیرسی و قویر و غی تمامی
 بلان ودخی طویاغی و یالی قارا بولسه اول دخی یخشی آط بولور - آلا آط بوهم بوز
 آط کبکدر آیاغی قوی طویاغی یالی قویر و غی قارا بولسه یخشی آطدر - سمند آط
 دیرلر قولا آطدر کوزی قزل بولسه یخشی در - کلکون آط دیرلر بوتونلای بر توسلی
 بولوب طویاغی قارا بولسه یخشیدر - ادهم آط دیرلر قارا آطدر یخشی سی آز بولور -
 ابرش آط دیرلر آلا آطدر کو بر اکی یاراماس بولور خصوصا کوزی و خایه سی
 و طویاغی آق بولسه - تیمور کوک آط غایت یخشیدر - ابلق آط دیرلر بوهم بر
 نوع آلا آطدر ماقناملی نوکلدر یخشی سی آز بولور - ایمدی آطلار ننگ بو
 علامتلی بیان قیلندی عیملری دخی اوشبو وجه اوزره در که اول عیب آننگ
 هنرینه نقصاندر - بس آطننگ بعض عیبی بولور که علاجی قبول اینار و بعض
 عیبی بولور که علاجی قبول اینماس بس هر عیب ننگ بر اسمی باردر - ایمدی ای
 اوغل بیلک که اگر بر آط قصر اق (بیه) کوروب آلتن چغارا و کشنامای عیبدر -
 اعشی آط دیرلر کچ کورماس آطدر قناعتلی در کچ آطلانوب یورکانده باشقه آطلار
 کورکاننی کورماس و قورقنچلی نرسه اردن اور و کاس آلدینه فی نرسه کیلسه ده کورماس
 ودخی صانکراو آط یخشی نوکلدر آننگ علامتی بودر که باشقه آطلار کشناکانه جواب
 بیروب کشناماس و قولاغی دایم یانوب نورور - صولات (صولاغی) آط دخی
 یخشی نوکلدر کو بر اگ سورتنو چان بولور آننگ علامتی بودر که قابی ادا ن یا که
 ایشکن کرکانک صول آیاغین ایلکاری قویار - اعمش آط دخی بولدر یعنی کوندر
 کورماس کچ کورور آننگ علامتی بودر که کوزی ننگ بیک قارا و کوک کامایل
 کورنور و دایم کوزی آچق بولور کر پکاری بر برینه تیماس بو عیب بعض آطننگ
 بر کوزنده کنه بولور موننگ کبک آطنی احول دیرلر اگر چه ظاهرده عیب بولسه ده
 لکن اتفاق ایتمشدر که عرب و عجم آطلاری بولسه موند این آط مبارک قدمدر
 داندل هم احول ایدی دیدیلر - ارجل آط دیرلر سکل آیاق آطدر یخشی نوکلدر
 بر شومدر - چاغر کوزلی آط - اگر ایکی کوزی ده چاغر بولسه یاراماس آط نوکلدر
 اگر بر کوزی چاغر یاراماسدر خصوصا صونک کوزی چاغر بولسه - اگر بر آط
 دیرلر کوزی ننگ بومورطه سی و کر پکاری آق بولور بودخی یخشی آط نوکلدر -
 اقوه آط دیرلر موینی توغری بولوب صول طرفقه بوکولاس موننگ کبک آط دخی
 یاراماسدر یعنی قاطی باشلی و قاطی موینلی تسمیه قیلنور - کچ پای آط یعنی

کاکری

كاكسرى آياقلان آطعجم خلقى آنكا كمان پاي ديرلر ياراماس آطدر - قالع ديرلر
يالى بولتونغان آطدر بو دخى بخشى توكلدر احنف آط ديرلر طوياغى اوستى قطهر
قطهر بولور بو دخى ياراماس آطدر - ودخى آطننگ آلد آياقلارى آرت
آياقلارندان اوزون بولسه ياكه آرت آياقلارى آلد آياقلارندان اوزون بولسه
بوهم مناركانوشاركا ياراماس آطدر - اكنف آط ديرلر هر دايم آلتن ايچكارى نارتماي
يورى تورغان آطدر آطننگ بيك ضر عيبي بودر وكوشك لكينه دليلدر - سكدم آط
يعنى ات قويورقلى آط ديرلر بوهم ياراماس آطدر - افاج آط ديرلر يوركاند آرت
آياغين آلد آياغى ازينه يتكورماس ياراماس آطدر دخى اسبق آط ديرلر يوركاند
آرت آياغين آلد آياغنه اورور موننگ كيك آط كوبراك چاباتورغان آط بولور -
قارغه كوزلى آط دخى بخشى توكلدر زيرا كه كچه ده كورماس بولور - ايمدى
آطلارننگ هنرى عيبي وبخشى سى بيان قىلاندى آورولارى ننگ اسملرين دخى
بيان قىلايق آط آورولارى اوشبولادر انتشار * كهاب * واحسن * مهس * عون *
شقاق * خمره * قمع * تاسر * جذام * برص * جرده * نمله * نفخه * فقيد * ارتهاش * سرطان *
قنق * مر كناق * سعال * رهضه * قره * اما آورولارننگ شرهى بيان قىلنمادى - اما
آطننگ بارچه عيبلرى ننگ اولوغسى قارتلقدر چونكه آطننگ هر عيبنه بلكه علاج
مكندر اما قارتلقلنه علاج يندر ايمدى اى اوغل دورت آياقلو حيواندان ياكه
املاكدان هر نى آلسانك بر نرسه آل كه اوزنك ننگ مده حياتنكده سنكا فايذ اسى
بولسون وسندن صونك وارثلر نكا فايذ اسى بولسون زيرا كه سنكا اولاد كيراك خاتون
آلماينچه اولاد بولماس ايمدى اويلانمك وخاتون آلمقنى بيان قىلايم *

(يكرمى آلتىچى باب خاتون آلمق نيند اين نى آلف كيراك)

شويله بلكل كه اى اوغل قاچان خاتون آلسانك خاتوننكنى حرمت ايت وهر فقدر
عزيز و قدرلى نرسه نك بولسه سنكا مطيعه وتوغر وبولغوچى خاتوننكدان واوغ كدان
قزغانما - ودخى خاتون ننگ تربيه بلان اوسكانن آل وخاتون ننگ مالندين نرسه
استامه ودخى خاتون ننگ غايت كوزالن ازلامه زيرا كه كوزالار كوبراك اويناش
توتق استار آلغان خاتونك شويله بولسون كه ياراماس ادملردن يوزى پاك ودينى
پاك واورتاياشلو وخاتونلق قهويورط توتار غدلياقتى بولسون يورطاشلرين كوروچى
وحلالنى سوكوچى بولسون وحيا اياسى بولوب اينان صافلاغوچى بولسون بر
خاتون موند اين اخلاقده وموند اين صفتده بولسه ياراماس بولماس دخى ده اوز
مقدارنكدان يوقارى اوزنكدن باى راق خاتوننى آلما تا كه خاتوننكار بون بولماغايسن
باكره نى آلف ممكن بولغانك اوز دورما آل واپردن قالغان طولنى آلما آننگ اوچون

با کره قزنىك كونگندە سننىك محبتىكىن باشقە غىرلارنىك محبتى بولماس بارچە خلقنى
 سننىك كىيك دىپ قىياس قىلور غىردن طمعىن كىيسار وغىرلاركا آرزوسى بولماس
 وبر خاتون كه عاقلە بولماسە سنكاتل اوز اتوب سن دن آرتوقلنى دعو اقياور آند اين
 خاتوندىن قانچى كىراك - ودخى دىمىشلردىر كه اير كشى بر چىشمەكا او حشار عاقلە
 ومد برە خاتون ايركا او حشار كه صو آندە جىولور يعنى كشى كىسب و حرىك ايتكان
 نرسەسى خاتوننىك جمع بولق كىراك دىمىشلر اما آلاى بولق كىراك ماس تا كه سننىك
 كىسبنكىنى خاتوننىك ضبط قىلور سننىك رزقەكا وتصرفىكا مانع بولماسون اكر سننىك
 تصرفىكا مانع بولسە اوز مالنىك سوزنىك يورماس خاتوننىك قولنە قاراسنىك كىراك بس
 سن خاتون واول اير بولور چونكه كشى اوزى نىك خاتوننە زبون بولق غىر تسزلك
 و حىمتسزلك علامتى در - مشهور حكايىتىر كه اسكندركا ايتىلر كه نى اوچون
 داراننىك قزىن آلماسىن كه غايىت حوب كوزال خاتوندىر اسكندرا ايتىدى بو اولوغ
 عىب اشدر كه بز عالم ايرار ينە غالب كشى ايكان بر خاتون بزكا غلبه ايتوب حكمن
 اجرا ايتسون اير كشى موفى تحمل قىلماس دىدى ايمدى اى اوغل كىراكدر كه
 آلمان خاتوننىك بالغە و عاقل بولسون يورط تدبير ينە قادره بولسون اما بىك ياش
 وبويغە يتار يتماس قزىن آلمانا زىرا كه مرد آدملىر خاتوننى يورط مصلحتن كورمك
 اوچون آولار اما فقط جماع اوچون آلماسلار يوقسە فقط جماع اوچون كنه بولسە بر
 جاريە آلف ممكن بولور ايدى كه نى طوى زحمتى ونى زياده خرج زحمتى بولور
 ايمدى اى اوغل شوندىن اين خاتوننى آل كه بويغە ينكان و عاقلە بولوب آناسىننىك
 و آناسىننىك تربيه سىن وادابىن ويورط تدبيرن كوركان و اوكرانكان بولسون موند اين
 خاتون قولنكا كرور بولسە آنى آلفنە تقصيرلك ايتماك ايسن ودخى جەن ايت كه
 خاتوننىكا هېچ حالە يامانلق كورسانماك ايسن والله تعالى پىركان نرسە بلان جماعتىكىنى
 حوش توتىق كىراك سن اول دخى سنى آناسى آناسى منزلە كوروب محبت ايتسون
 وسنكا عزت و حرمت ايتسون وسنكا آنداز زياده دوست بولماس اما آنكار قاطىلق
 و خلقى سزلق قىلماسنىك آندازن آرتوق سنكا دوشمان بولماس ايمدى ياط دوشماندان
 صافلانمى ممكن اما خاتوننىك پيله دوشمان بولسە صافلانمى مشكلدر - ودخى بللك اى
 اوغل اكر با كرە قز آلساننىك غايىت مشتاق بولوب هر كىچە جماع ايتمە تا كه خاتوننىك
 ايرلر عادتى بولاي ايكان دىب ملاحظەدە بولماسون چونكه اكر دة سنكا بر عذر يا كه
 سفر واقع بولسە عذر نىك دفع بولغونچە يا كه سن سفر دن كىلگو نچە پيله هر كىچە جماع كا
 عادتلانكان خاتوننە غايىت كوچ وە شكل بولور يعنى عادتى اوزە هر كىچە جماعنى استار -
 دخى دة جەن ايت كه هر كشى نىك يوزىنى خاتوننىك كورماسون كىراك قارت كىراك

یاش بولسون و غفمتکارلارنك خاٹوننك یاننه كرماسون كبراك حبشی قل بولسون
ایمدی هر حالده غیرت شرطلارین صاقلا غیرتسزار و حمیتسزار حسابنه کرمه
هر کم فنك غیرتی بوقدر دینی دخی بوقدر تناکه دیمشله من لا غیره له لادین له - بس
بو کیفیتك خاٹونلی بولدنك اوغلنك دخی بولسه كبراك ایمدی اوغلنكنی نی کیفیتده
تریبه قیلورسن *

(یکریمی بدیچی باب اوغلنی نی کیفیتده تریبه قیلماق بیاننك)

شویله بلکل که ای اوغل اکرده اوغلنك بولسه اوللا لازمدرکه یخش اسم بلان تسمیه
قیل زیراکه بالاننك آناسی اوزره بولغان حقارندنان بری بودرکه اوغلنه ایدکو
و مدوح اسم بیرسون ایکنجی حق دخی شولدرکه بر عاقله و مشفقه دایه کا تاپشرسون
ناکه آیاق قه باصوب اوزی آشی ایچا باشلا غونچه دایه قولنده تریبه قیلنسون -
آندان صونك سنت کا اوتور تقایسن آندان صونك بر خلفه تعین اینتوب قرآننی
تعلیم ایتکایسن تمام قرآننی فصیح اوقودی و اوسدی هر بابدان علم و ادب وارکان
اوکراتکایسن آندان صونك بر اوستاد قه بیروب سلاحشورلق قه اوکراتکایسن که
آطقه منسوب نیچو ك اوق آتمق کبراك و سنکونی نیچو ك توتیق و قانچنی نیچو ك اورمق
و توفنکنی نیچو ك استعمال قیلماق و آطنی نی کیفیتده یورتك کبراك بارچه سین
اوکراتکایسن و بو هنرلری تمام اوکراتکاندن صونك صوده یوزمکنی تعلیم
ایتدرکایسن - ای اوغل قاچان من اون یاشمه ایدم بزنگ بر قپوچی مز بار ایدی
ابو منظر قپوچی دیرلر ایدی سلاحشورلقنی یخش بلمور ایدی آنام رحمتملی منی آنکا
تاپشردی منکا آطقه منمك و مزراق اویناتمق طوب اورمق کند آتمق و چایك سوارلق
ایتمك کبك هر نی هنر بار ایسه همه سین اوکراتندردی بس بر کون مذکور ابو
منظر قپوچی پادشاه حضورینه باروب ایتدی ای خداوند کار سلاحشورلکدن هر نی
بلکانمنی شهزاده کا بارچه سین اوکراتدم ایمدی ای شاهم شکارغه عزیمت بیورنکزه
شهزاده اوکراتکان هنرلرین جنابنکزه کورساتسون دیدی بس ایرته کوسین شکارغه
باروب سلاحشورلکدن هر نی اوکراتکان ایدم آنامه عرض قیلدم کورساتدم آنام
اول کشی کا خلعت کیدردی و ایتدی که ابو منظر هر نی اوغلو مه تعایم ایتمش سن
یخش بلمشدر لکن بولارنك بارچه سیندن یخشیراق بر هنر باردرکه آنی اوکراتماکان
ایکاسن دیدی ابو منظر ایتدی ای شاهم اول قایسی هنردر - آنام ایتدی بو
هنرلری اوغلم اوکراتمشدرکه وقتنك اوزی قیلماسه اوزی اوچون غیرلر قیلماسه ده
یاریدر اما بر هنر باردرکه کبراك وقتنك اوزندن غیری کشی ننگ قیلماقی آنکافایده
بیرماس بس اول هنر صوده یوزمکدرزیرا صوغش وقتنك اوزی طوب آنماسه آننك

اورننه غیر لر آتسه ده و غیر لر اورسه ده ظهر تابار - اما صوغه یوزمکده اوزی
 بلماسه کشی ننگ بلکانی آنکا فایده بیرماس دیدی بس آتام بیوردی برهنرمند
 ملاحنی کیتور دیلر و منی صوده یوزمکنی اوکر اتماکا بیر دیار امانم صوده یوزمکنی
 اوکر اتماکا کونکلم یوق ایدی زهرا که صوغه کرما کا قورقار ایدم لکن خواه ناخواه
 منی اول ملاحظه تابشردیلار آخر منکا صوده یوزمکنی اوکر اتمیلر اما کوچلانو ب
 اوکر انسام ده بخش ایدم - آخر تقدیر خدا - کونکلمه توشوب شام یولی بلان
 حجازکا کیتدم دجله جلفه سین کبچوب موصل شهرینه بارغانده اوستمزکا عرب لر
 چغوب بزنی تمام تالادیلار مالمنی آلدیلار آخر ناچار موصل آرقلی مملکت مزکا
 قاپتور لق خرجهز بولما غاچ بر کیمه کا اوتوروب دجله جلفه سی بلان بغدادقه متوجه
 بولدق اما بر کرداب بار ایدی آنکا اوچراغان کیمه لر خلاص بولمق ممکن نوکل ایدی
 غرق بولور ایدی حاصل کلام بارا تورغاچ کیمه مز اول کردابقه اوچرا ب غرق بولدی
 کیمه مزده باری یکرمی ایکی کشی بار ایدی باری من قالدیم ودخی بصره خلعتندان بر
 قارت ودخی بر قلم اوچا وکنه قالدق بز اوچه مزده صوده یوزمکنی اوکر انمش ایدک
 الحمد لله خلاص بولدق باشقه لار من هلاک بولدی - شول بلادان قوتولغاچ آتام ننگ
 محبتی کونکلمه مز یاده بولدی و آتام اخیر دعائی و صدقه فی زیاده قیلور بولدم و بولدم که
 اول قارت آتام عزیز منم باشمنی کیلاچا کن بلور ایمش که منکا یوزمکنی اوکر اندی
 بس ای اوغل بو کیفیتده هر تورلو هنر بولسه سن دخی همه سین اوغلنکا اوکر انکایسن
 زیرا که دنیا ده کشی نیچه کرداب قه اوچرا ماقدان خالی نوکلدر و باشمنی کیلاچا کن
 دخی بلماس بس بیلله بولغانده هر نی هنرکا اوکر انورسن بلکه بر کور ایشنکا ضرور
 بولور بس اوکر انورلک هنرلرنی دخی اوغلنکا اوکر انمکده تقصیرلک ایتمه - واکر
 خافه اوغلنکمنی تأدیب اوچون صوقسه مرحمت ایتمه خلفه کارنجومهز پیرا که بالالار علم
 و هنرنی و ادبنی بیلله اوکر انورلر علم اوچون بالالارنی صوقمق جیمش کا صوسیمک
 کیمک را کر اوز اختیارلارینه صالحانک بر نرسه اوکر انماسلر - بر نرسه اوکر انور
 بولسه لار خافه صوغو وند ان قورقوب اوکر انورلر زیرا که بالالار علمدن حاصل
 بهلاچق فایده انی کوزلرینه آلماسلار اوز اختیارلارینه قویسانک هوا و هوس بلان
 فایده اسز گیزوب یوزمکن غیر نرسه کا میل قیلماسلر - واکر اوغلنک بر ادبسنلک
 قیاسه سن صوقمه اوستادینه امر ایت صوقسون ادب پیروسن تا که سندن رنجوب
 کونکلمه ستمکعد اوت توماسون اما اوغلنکا غیرتلی کورن تا که سندن هر زمان
 خوف اوزه بولسون اکر آلتون و آفچه آرزو قیلوب سندن استاسه ممکن قرر قزغانمه
 بیرنا که آتام اولکاچ منکا میراث قالدیب اولو منکمنی تلاب تورماسون اما اوغلنکا

آشاقان

آشانتان ایکیما کنک کیدر کان کیومنگ بیرکان آفچه ننگ هنر اوکر انسون دیب نیت
اوزره بولمق کیراک والاهبا بولوب ضایع کیتمش بولور - ودخی اوغلم ننگ قابلیتی
یوقدر دیب تعلیم و ادب بیرمکده قصور ایتمه سن ادب بیرماسانکده بارا تورغاچ
دنیا آنکا ادب بیرورنتا که من لم یؤدبه والده ادبه اللیل والنهار دیرلر یعنی بر اونی
آنا آناسی نادیب ایتما سه زمانه آنی نادیب ایتار یعنی آنا آنادان یراق توشوب
کیچک لرده و کوند زلرده آچلقد و یالانچا لقد قالغان وقتده ادب کا اوکر انور منم بابام
شمس المعالی بومعنانی ایکنچی عبارت بلان دیمشدر که من لم یؤدبه الایوان یؤدبه
الاکوان یعنی اگر کشی اوزی ننگ بالاسین یخشیاق بلان تربیه قیلوب ادب
اوکر ایتما سه زمانه و دنیا آنی تورلو جفا بلان ادب بیرسه کیراک - ایمی دی ای اوغل دنیا
تورلو محنت و جفا بلان ادب بیرماسدن اوّل کاهایو مشاقلق بلان کاهای قاطی لق بلان
حکیم لار چه اوغلم کنی ادب کا اوکر اته کور اگر چه آنی یوقدان بار ایتکان الله تعالی ازلده
نیمد این طبیعت بیرکاندر البته شولای بولاچقدر لکن سن آنالی شرطن بیرینه
کیتورمش بولور سن وبالالار ضعیف و عاجزلردر صبی لق وقتنده طبعی خلقلارین
اشکاره ایتنه بلماسلر اوسکاج نی قیلاچقلارین فکر ایتماسلر آدم بولوب یتکان ننگ
صونکننده ایند کولک مو یاماتلق مو ظاهر بولور ایمی دی آنانکدن سنکا ادب و هنر
میراث قالسه سن هم اوغلنکا ادب و هنر میراث قالدرسانک آنالی شرطن قیلوش
بولور سن - سن دن ادب و هنر اوکر اتمک الله تعالی دن هدایت بیرمک - حتی
بای و پادشاه بالالارینه هم هنر لازم نرسه در زیرا که مال ایاسی هنر اوکر انوب ده اول
هنر بلان کسب ایتما سه عیب توکلدر بلکه مالی ده و هنری ده بولسه نور علی نور
و کمال تدر دولت ایالری ننگ بالالارندن ان نیچه آدم لرباردر هنری یوقلق سببلی
یاریم آفچه غه محتاج لاردر اما هنر ننگ نمره سی دایم باقیدر - حکایتلارده من کورد که
کشتاسب پادشاه بر زمان وطنندن ان آیور ولوب غربت کا توشدی فسطاطنه شهرینه
کیلدی لکن قولنده دنیا لغدن بر نرسه سی یوق ایدی وتلنما کا عار ایتار ایدی
لکن یاش وقتن آناسی ننگ سر ایند تیمور چیلر اشلاکانه کورکانی بار ایدی و هوس
ایتوب آلار یاننده کورک اوردرمک و تیمور صوقمق اوکر انمش ایدی بس بو
غربتیملکده رزق اچی سین ناتیدی ناچار تیمور چیننک آلاچقنه کیلیدی و ایندی
من کورک اوردرمک بلور من دیدی تیمور چی کورک اوردرمکا خدمت کا آلدی
کشتاسب دخی بو تیمور چی یاننده خدمت ایتوب رزق لار نور ایدی کشی کا احتیاج
کورسانماس ایدی فاچانکه اوز ملکتنه قایتدی و بیوردی که هیچ بر دولتلو کمنه
اولادینه هنر اوکر اتمکنی عیب کورماسون دیدی ایمی دی بای فقیر هرکم بولسه

اولادینه هنر اوکرائسون زبیرا بروقت بولور که یولداش ننگ کو بیلگی و بهادر اراق
اش کاپاراماس اما هنر حاجت و قنده رزق کسب اوچون اش کاپارار ننگا که پیغمبر
علیه السلام بیوردی الصناعت فی الکف امان من الفقر یعنی هنر ایاسی فقیر لکدن
ایمبندر دیدی بس بو سبیدن بر زمان بار ایدی که عجم مملکتنده جمله اکابر لر
واکابر بالالاری هنر و صنعت بولور لر ایدی و اوکرائمکنی عادت ایتمشلر ایدی -
ایمیدی ای اوغل هر نی اوکرائمکن ممکن بولغان هنر نی اوکران قاچان بولسه ده
فایداسین کور و رس و دخی ای اوغل قاچان که اوغلننگ اوسوب کمالت کا ینسه قارا
اکر قابیلنی بولوب قولند ان اش کیلور لک بولسه و هنر کا توتونوب بایلق ننگ
سبیلری بلان مشغول بولسه او یلاندرمک قصدنک بولوب بر مناسب حلال زاده
خاتون آلوب بیر تا که اوستونکده بولغان حقنی ادا قیلمش بولور سن اما کور و رس که
قولند ان اش کیلور توکلدر و دولت تحصیل ایتما مشغول بولماسه او یلاندرامن دیب
بر مسلمان ننگ قزین بلا کا صالما زیرا که بربری بلان حوشچه ترکک ایتما یوب
باش آورتدردن ورنجیمک ورنجتمکدن غیر ی حاصلی بولماسه کیرا کدر بس آنی
اوز حالنه قوی اوز او فکغابن اوزی قاراسون سن آنی تربیه کا اوکرانه آلامدنک
زمانه آنی اوکرائسون اما اوز حیانتکده آنی قارا سننگ و فانتکدن ان صونک الله
تعالی ننگ قسمتین کورور - ایمیدی ای اوغل ایر بالا تربیه سن بلدنک قز بالا
تربیه سی دخی بیله در که اکر قز بالاننگ بولسه اول آنی بر مستوره دایه کا تابشور
آندن صونک آزارای عقل کرا باشلاغاچ بر معلمه تعیین قیل ناکه قرآنی تعلیم
ایتسون و نمازی و روزلی و دخی فرض و واجب لر نی حرام و حلالنی و بارچه اوکرانها کا
لازم بولغان نرسه لر نی اوکرائسون ادب و اسلام شرطلارین اوکرائسون اما یازارغه
اوکرانماسون و تمام بلاغت کا ایرشسه آنی تیرلک اوزه کفو خاطب چققانک کبا و کاییر -
امادیمشلر در که قزننگ بولماغانی آرتوق - قاچانکه قزننگ بولدی ایرده یا که کورده
بولسه کیرالک ننگا که بومعه ناده رسول خدا بیورمشدر دفن الینات من المکرمات یعنی
قز بالاننگ اولمکی حرمتلو اشلر ننگ بریدر بس قزننگ یاننکده و یورطنکده بولغان
مدتده شفقت و مرحمت نظرین آندن دریغ ایتمه زیرا قز بالا آنا آناننگ
اسیری کبکدر آنا آنادان باشقه چاره سی یوقدر اما اوغل آنا آنا طرفندن شفقت
کورماسه ده اوزینه بر اش تابوب ترکک قیلور ایمیدی قولنکدن کیلکان قدر
قزننگ جهازین کوروب بر مسلمان آدم کاییر - اما قزننگ باکره بولوب ایر کورما کان
بولسه بر آدم کاییر که اول دخی خاتون کورما کان بولسون یعنی باکره قزنکنی طول
ایر کاییر ما کاننگ آرتوقدر چونکه برسی ایر کورما کان برسی خاتون کورما کان بکر لر بولسه

بر بری ننگ عشقی و محبتی کونگل ارزنده ثابت و ثابت بولور نناکه بو اورونقه مناسب
بر حکایت بار در عجم پادشاهلار ندان بزدجر پادشاه دیگان بر پادشاه بار ایدی آننگ
بر قزی بار ایری اسمنه شهر بانو دیرلر ایدی حضرت عمر خلیفه زمانده اسلام
غاز یلری مد این شهرین فتح قیلغاچ بزدجر قاجدی و شهر بانونی اسیر ایتوب مدینه کا
کوندر دیلر حضرت عمر پیوردی بهاقو بدروب شهر بانونی صانماچی بولدیلر علی رضی
الله عنه ایتدی قال النبی علیه السلام ایس البیع علی ابناء الملوك یعنی پادشاهلار
اسیر بولسند صانولق بولاس دیدی آندان صونک شهر بانونی بر اوکا بر اوکا خانوناقه
بیرمک اوچون سلمان فارسی کا امانه کوندر دیلر بس شهر بانوغه ایتدی یلر سنی ایرکا
بیرمک استرار کم کا راضی بولور سن شهر بانو ایتدی کم کا بیرمک استرسز من آنی
کورما ییچه بر اوکا ده راضی بولماما کرتلا سانکدز من ترزه دن قاراب او تورایم و عرب
اولو غلاری برام برام منم آلدمدان اوز سونلار کمئی یار اتسام اول منم ایرمدر دیدی
بس شهر بانو سلمان فارسی یورطنده ترزه دن قاراب او توردی اوزغان آدملرنی هر
قایسیسن کوزدن کچوردی سلمان فارسی دخی بو فلان بو فلان دیب تعریف قیابوب
تورور ایدی بس عمر اوزدی - شهر بانو بو کم دیدی سلمان ایتدی بو خلیفه عمر
رضی الله عنه اوزیدر دیدی شهر بانو ایتدی اولوغ مهابتلو کشی ایگان اما قارت
ایگان دیدی آندان صونک حضرت علی اوزدی - شهر بانو بو کم دیدی سلمان
ایتدی حضرت رسول ننگ عموزاده سی علی ابن ابی طالبدر دیدی شهر بانو ایتدی
زیاده اولوغ کشیدر تمام منکا لایقدر لکن اول دنیا ده حضرت فاطمه دان هجالت
قیلور من دیدی آندان صونک حسن رضی الله عنه اوزدی بو کم دیدی سلمان ایتدی
حسن بن علیدر شهر بانو ایتدی بودخی او اوع کشیدر منکا لایقدر لکن ایشتم
کوب خاتون آلمشدر دیدی آندان صونک حسین اوزدی بو کم دیدی سلمان
ایتدی بو حسین بن علیدر - شهر بانو ایتدی خاتون آلفانی بارمودی سلمان
ایتدی هنوز خاتون آلفانی یوقدر یکتدر دیدی شهر بانو ایتدی منم ایرم بو آدم
بوامق کیرا کدرزیرا که ایر کورماکان خاتون غه خاتون کورماکان ایر لازمدر من
هم ایر کورکانم یوق اول هم خاتون کورکانی یوق ایمش لایق بودر که آنکا بارامن
دیدی - ایمدی ای اوغل کیاو بولعان آچق یوزلودیندار و اینکو آدم بولوب
عیالی ننگ نفقه سنی حلالدن بیرماکا قادر کمسنه بولمق کیراک و دخی کیاونک سین دن
توبان درجه ده بولوب اوزنکنن اعلا مرتبه ده بولماسه کیراک بهر حال آندن
اوستون بولوب اول سننگ بلان افتخار قیلسون تا که سن آننگ بلان افتخار
قیلماغایسن بس قزنگا کفونا بولغانده کوب مال استامه و کوب صانولاشوب قزین
صانقانلاردان بولما کیاو بولاسی کشی ننگ مروتنه حواله قیل *

(يکرمی سکزیچی باب کشی بلان دوستلق ایتک بیاننده)

شویله بلکل که ای اوغل عقل ایالری اوزلرینه دوست نابماغه اجتهد ایتارلر و هر نوع آدم بلان دوستلق ایتکدن قاچماسلار زیرا که دوستمن بولمقدن قرنداش سز بولمق آرتوقدر - بر حکیمدن صورادیلار دوست آرتوقمورنداش سز بولمق آرتوقمور دیلر حکیم ایتدی اکر قرنداش موافق دوست بولور ایسه نور علی نور قرنداش آرتوقدر اما موافق و سرداش قرنداشنک بولماسه یاط دوست آرتوقدر - مصراع - اولنجه یار صادق یک کشیننک اقر باسندن - دیدی - ایددی ای اوغل سن دخی اوزنکا دوست یا صامغه سعی قیل و فکر ایت که دوستلارنک بولسه نی کیفینک دوستلق ایتک کیراک و دوستلقلاری و محبتلری سنکا زیاده بولسون نیچوک ایتک کیراک و دخی سنکا بر اید کولک لری بولسه آنی نیچوک قایتارور سن دوست دوستننک اشند بولسه اول دوست دخی آننک اشند بولمق کیراک زیرا که دوست اشند مقید بولغاغان کشی اوز اشند ده مقید بولماس و بالعکس یعنی اوز اشند مقید بولغاغان کشی کشی اشند هم مقید بولماس - ایددی اوغل دوست اتخا ایتما کا سعی قیل چونکه دوستنک کوب بولسه کوب اشنک جینکل لک بلان حاصل بولور و دخی یانکا دوستنک بولسه قییمکی دوستلارنکدن یوز دوندرمه بر کشی بلان یانکا دوستلق پید قیلسانک ایسکی دوستلارنکدنک حقلارین اونوتوب دوستلقنی کیسمه و زیاده صاقلان که دوستنک بلان آرانکرده صالقونلق واقع بولماسون بناگاه واقع بولسه تیز عنر کورسات و سننک بلان دوستلق ایتکانلرکا تمام دوستلق کورسات اید کولکلرند بول مزاجلر نیجه هر کت و هر اشارنده موافقت ایت تا که سندن اید کولک کوروب کونکلرند محبتنک قرار تابسون و دخی دوستلارنکدنک دوستلارینه قولنکدن کیلسه اید کولک قیل زیرا که دوستلارنکدنک دوستلاری دخی سنکا دوستلاردر اما دوشماننکا دوست بولغان دوستنکدن صاقلان سرکنکی آنکا فاش ایتمه احتمالدر که دوشماننک بلان دوستلغی سندن آرتوغراق بولوب سنکا خیانت ایتار لکن عقللی دوست بولوب اصلاح ذات البین کا سعی ایتسه دوستلغی ننگ ضرری یوقدر بلکه فاید ادا خالی بولماس و دخی دوستنکا دوشمان بولغان دوستنکدن زیاده صاقلان اما بو ایتکانمز دنیوی حال لرده در اما دینییه بولسه دوستنک دوستنه دوست دوشماننه دوشمار بولمق کیراک - و دخی بر دوستنک کچکنه و آزرسه اوچون خلق قه سندن شکایت قیلسه اول دوستنکدن ایمن بولما و آند این کشیدن دوستلق امید ایتمه - و دخی الحذر الحذر منافق دوستدن یعنی طشندن دوست بولوب ایچندن دوشمانلار معامله سین قیلغان دوستنکدن بیک صاقلان و عقلسز دوستدن دخی غافل

بولما

بولما تناکه دیمشملر عقلسز دوستدان عقللی دوشمان آرتوقدر زیرا که عقلسز
 دوستدان ضرر احتمالی وعقللی دوشماندان فایده احتمالی باردور - وهیچ کنی دنیا ده
 عیبسز دیب قیاس ایتمه - وهنرسز کشیلرنی دوست توتمازیرا که هنرسز آدملردن
 ایند کولک کیلاماس - ودخی سننک بلان شراب مجلسنده قدح ایچکان آدملرنی
 دوست خیال قیلما زیرا که آلا رسنکا دوست توکل اردر بلکه قدح وشراب دوستلاریدر
 ویالغورلقنی یاراماس کشیمنک صحبتندن آرتوق بل تناکه دیمشملر الوحده خیر
 من جلیس السؤ - ایند کو دوستننک علامتی بودر که ممکن بولغانده دوستندان
 نرسه سین دریغ ایتماس ودوستی ننگ قوی طار بولوب ایند کولکین کورماسه ده
 یوزین دوندرماس ودوستی وفات بولغانده ده آننگ اولادینه واقرباسنه ایند کولک
 ایثار ودوستی ننگ قبری اوزرینه باروب دعا ایثار - کرچه اصل دوست جان ایدی
 بدن توکل ایدی لکن بدن اول دوست بولغوچی جان ننگ ماواسی ایدی برزمان
 اول بدن جان سبیلی محبت قیلنور ایدی یینه اول حالت اونوتولما این قدیلمکی
 دوستلغی ننگ شرطن ادا قیلماق اوچون قبری اوزره زیارت قیلماق اوزلرینه زیارت
 قیلماق کیکدر - اما ای اوغل دوستلار ننگ کوبلکنه کونکل باغلاب اوز اوزنکدن غافل
 بولما ننگ دوستنک بولسه ده اوز اوزنکنی سوکاندن آرتوق سوماسار - راحت ومحنت
 وطارلق وقتنده ده دوستلغین بوزماغان دوستلار بیک آزدرا العیاذ بالله شوندا این
 دوستدان که سننک باشنکا بلا ومحنت کیلمکان وقتنده سنن قاجوب دوشماننکا دوست
 بولغان دوستنک حقیقی دوست توکلدر باری ازنا کوملق درجه سننک کنه در دوستنکدن ان
 راضی وقتنکده نی کیفیتده معامله ایثار سن آنکا خاطرنک قالغان وقتنده ده شول
 معامله نی ایتمک کیراک سن اما دوستنکا هر سرنکنی سویلامه که احتمال صونکنندن
 دوشمان بولسه سنکا ضرری تیار اول وقتنک اوکونمک فایده بیرماس درویش وفقییر
 وقتنکده بای کمسنه لر بلان دوست بولماق آرزوسنده بولما زیرا فقیرلرکا آدم محبت
 ایتماس خصوصاً بایلار - ایمن اوزدرجه ننگ کی آدملر بلان دوستلق ایت اما
 بای بولسا ننگ فقیرلر بلان دوستلق ایتمک جایزدر ودخی خاق بلان بولغان دوستلغنکنی
 رعایه قیل تناکه خلاف دخی سننک بلان بولغان دوستلقلاری ننگ حقن ادا قیلورلار -
 بر نرسه دن خبرنک یوق ایکان بر دوستنکننک سنکا خاطری قالسه و او بکاتونسه آننگ
 کبک دوستنکننک خاطرن نابیق بلان مشغول بولما زیرا که کناهسن سنکا خاطری قالغان
 کمسنه دوستلق قه یاراماس ودخی طمع بلان وسندن فایده امید ایتوب سننک بلان
 دوستلق ایتکان دوستدان یراق بول کینه توتوچی آدملر بلان دوست بولما زیرا که
 بر کشی ننگ کونکلی دایم کینه بلان طولو بولسه دوستلق محبتی آننگ کونکلنده

اورناشماس آلنك اوچونكه محبت وشوق بر نور دور كينه وكدورت بر ظلمتتير بو
ايكس بر يرده جيولاس نناكه نور و قار انغيلق بر يرده جيولاس - ايمى دوستلق
احوالن بلدنك دوشمان احوالن بيان قيلاييم *

(يكرمى توفزنجى باب دوشماندان صافلانمق بيانند)

اي اوغل اجتهاد قىلغل كه هيج كمكا دوشمان بولماغايسن اكر سنكا براو دوشمان بولور
ايسه قورقما اما دوشمان ننگ ياشرون مكرلرندن غافل بولما زيرا دوشمان يوز تورلو
حيله بلان سنكا مكر ايتمك فكرنده در مكرندن ايمين بولما دوشماننك حالندن
وحيله سندن تهتميش و تفحص ايتنه تور تا كه فتنه سنده و آفتنه گرفتار بولماغايسن و دغى
وقتى ايرشمايىچمه دوشمانلغىكنى آشكاره ايتمه و دوشمان ننگ كوزينه اوزنكنى نى قدر
اولوغ كورساتماكا قادر ايسنك اوزنكنى اولوغ كورسات و نى قدر عاجز و ضعيف
بولسانكك اوزنكنى ضعيف كورساتمه و دوشمان ننگ آچق يوز كورسانكاننه و طاطلى
سوزينه آلد انوب آنكا كونكل باغلاماسنكا بال شكر بيرسده سن آنى آچى زهر بل
اما دوشماننك نى قدر كچكنه و ضعيف بولسه ده سن آنى حور حقير صانما ضعيف دوشمان
بلان قوئلى دوشماننى برابر كور آننك قولند ان نى كيلور ديب ايتمه - حكاييت
قيلنور كه خراسانك مهلب اسملى بر عيار بار ايدى غايت باى وايد كو كمسنه ايدى
بر كورن بر نېچه شا كردى بلان بارغانده بر قاون قابوغنه باصوب تا يوب يقلدى
آنديان توروب پچاق بلان قاون قابوغن پاره پاره كيسدى شا كر دلرى ايتديلر بو قدر
اولوغلغىنك و بو قدر عقلنك بلان بر كيساك قاون قابوغنه آچو ايتوب پاره پاره
ايتما كنك و اميدرديديلر مهلب ايتدى بو قاون قابوغى منم آياغمنى تايدرغان
دوشماندر بهر حال دوشماننى دفع ايتمك كيراك ديدى - بس اى اوغل دوشماننى
حور و كچكنه صايماق كيراك هر كم دوشماننى حور كوردى تيز دوشمان قولنه
گرفتار بولدى - اما العياذ بالله دوشماننك بولماسون اما بولسه هر صولوده دوشماننك
اوزرينه غالب بولغان قوت برده ده خلق آراسنك باغچى عاجز و ضعيف دوشمان قولند ان
نى كيلدى ديب مسجره ايتوب سويلاشمه بوسنكا فخر توكلدر بهنى سن موننك بلان
ماقتانما زيرا العياذ بالله زمانه ننگ حوادث و تغلباتى بلان بر زمان سنكا غالب كيلور
بولسه سنكا اولوغ عارلق كيمرور زيرا بر عاجز و ضعيف كمسنه كامغلوب بولمق غايت
خورلق بولوب تل دن تل كا يورور سن كورماسمى سن كه بر پادشاه بر مقدر ضعيف
دوشمان لار بلان جنك ايتوب شهر فتح ايتسه كرچه اول دوشمان پادشاهنك اسمنه
اولوغلغنه نسبة برشى توكل ايدى لكن پادشاهنك فتح نامه سين تحرير ايتوچى
منشى لار اول دوشمان ننگ قوّه و شوكتنده مبالغه قىلوب سوارى و پياده يعنى آننك

آطلى

آطلی و جیاولی عسکرین هر برسین بر آرسلانغه او حشاثوب مدح ایتارلر تا که آننک
 کبک قونلی عسکرکا غالب و منصور بولمق پادشاهننک عسکری کزیره لکنه و قوّه
 و شجاعتنه دلیل بولوب شولجه بلان پادشاهرین اولوغلامش بولورلار اکر اول
 مغلوب بولغان دوشمانننک عسکری عاجز و ضعیف عسکر ایدی دیسه لر مظفر
 و منصور بولغوجی پادشاهغه و عسکرینه فخرلانو بولماس باری بر ضعیف عسکر ایدی
 بوزولدی دیرلر - ینه مونگار مناسب بر حکایت باردر که ری شهرنده بر خاتون
 بار ایدی اول ولایت ننگ ملیکه سی یعنی پادشاهی ایدی و آننک پادشاهلغنه سبب
 بو ایدی که اول ملیکه منم آنام ننگ آغاسی ننگ قزی ایدی و فخر الدوله ننگ
 خاتونی ایدی قاجانکه فخر الدوله وفات بولدی آننک کچکنه اوغلی قالدی آنکا
 پادشاهلق تعیین قیاوب مجد الدوله دیب لقب قویدیلار بس بو مجد الدوله بالغ
 بولغاندان صونک پادشاهلق قه لیاقتی بولماین کچه کوندن جاریه لری بلان عیش
 عشرت کا مشغول ایدی اما آناسی سید ری شهرنده و اصغهانک تمام کوهستانک اوتوز
 یلغه قریب پادشاهلق سوردی و مدارا قیاوب دوشمانلارینه حوشاماد بلان
 اوزی ننگ مملکتنه یاط کشیلرنی آیاق باصدمادی - ایمدی ای اوغل منم مقصودم
 بوقصه دان خصه اولدر که سننک ددنک سلطان محمود بو سیده کا ایلمچی کوندردی
 ایندی موندان آری خطبه منم اسممه او قولسون و آنچه منم اسممه صوغولسون و منکا
 یلاق خراج کوندروب منم خزینه مه تسلیم ایتمک کیراک سن اکر یوق دیسنک
 باروب ایلمکنی مملکتکنی ضبط قیلوب اوزنکنی معدوم ایتارمن دیدی و اول
 ایلمچی کیلوب بیله تبلیغ رسالت قیلغاچ مذکوره سیده سلطار محمودکا بیله جواب
 قایتاردی که اکرده منم ایرم فخر الدوله حیاتده بولسه ایدی سندن بو حرکت نی امید
 ایتار ایدم و فکرلر ایدم یعنی سلطان محمود دولتمزنی آلا دیب خوف توتار ایدم
 ایمدی ایرم وفات ایتدی و مملکت ننگ تدبیری منم کبک ضعیفه قولنه قالدی اول
 اولکی فکر منقاب بولوب غیر بر فکرکا نوشتم و عقلم بلان اویلاب بلمم که سلطان
 محمود اولوغ پادشاهدر منم کبک بر ضعیفه خاتون ننگ صوغشنه کیلماس دیب ایمن
 بولدم لکن اکر عار اینما یئچه جهاد اوچون اوستومه عسکر سورسه نکر الله تعالی ننگ
 یاردمنده سننک بلان جنک و محاصره ایتما کم مقرر در هیچ خوف ایتوب قاجماس من
 چونکه صوغش ایکیمن خالی توکلدر هیچ شکسنز ایکی عسکر ننگ بری مغلوب بولسه
 کیراک اکر سننک عسکر ننگ منم بولوب بوزولور ایسه سلطان محمود بر خاتون بلان
 مقاومت کا قدرتی بتما یئچه بوزولوب عسکری صندی دیب دنیاغه جایولوب بدنام
 بولور سن و فتح نامه لر و قصیده لر هر قایده منم اسممه او قولور اما نصرت و ظفر سننک

طرفه بولوب بو ضعيفه ننگ عسکری صنسه سلطان محمود بر ضعيفه خاتوننى زبون
 ايتوب عسکرين بوزمش ديسه لر ذات آراسنده سنکا موندان فخر حاصل بولماسه
 کيراک ديب اياچي کا اعلام قبيلدى بس سلطان محمود مليکه دن بوجوابنى آغاچ اول
 نيتن دوتوب مصالحه طرفين توندی - ايمدى ای اوغل کوردنکمو دوشمان بلان
 نى طریقه مدارا کيراک دوشماننک بولماسدن مقدم دفع جانبى فکر لب يورزيرا که
 زمانه ها کمارى ننگ طمعى غالب بولوب خلق ننگ مالنه و ملکنه خيانت قولين سلزارلار
 دوشمان ننگ دفعنه و هلاکنه اجتهاد ايت که سندن مقدم اول سنى هلاک ايتماسون
 هيچ حالده دوشماندن ان ايمين بولما - خصوصاً يورطنکده بولغان دوشماندن ان - آنک
 اوچون ياط دوشمان يورط ايچنده کى دوشمان کبک توکلدر اجنبى دوشمان هر مالنکا
 واقف توکلدر اما يورطنکد اغى دوشمان هر مالنکنى بلوب تورور حال بوکهن
 آننگ عدوتندن غافل سن - قاچانکه يورط دوشمانى سندن قورقوب پورسه کونکلى
 سنکا ياراماس فکر ايتمکدن خالى بولماس ايمدى بر دوشمان بلان جان و کونکدن
 دوستلى ايتمه مگر تلنگدن باری جعلی دوستلى کورسات احتمالدر که اول جعلی
 دوستلى بارا بارا حقيقى غه ايلانور چونکه کوب يالغاندن ان دوستلى ايتوب يورگانلر
 حقيقى دوست بولوب کينکالنرى بارننا که ايکى حقيقى دوستننگ آرالارنک دوشمانلىق
 پيدا بولوب بوزولوشقانلارى کوبدر - و دوشمانغه ايند کولک ايتماک ناچارلقه
 دليمانر يعنى قاچانکه دوشماننى هلاک ايتماک کشى قادر بولماين عاجز بولسه دايم
 ايند کولک و مدارا ايتماک کيراک بس جهدايت که سندن دوشمان ايمين بولسون
 ودخى جهدايت که دوستلارنکنى کوب و دوشماننکنى آزايتکايسن و قولنکدن ان
 کيلورلک بولسه منک دوستننگ بولسون و دوشماننک برده بولماسون زيرا که منک
 دوستننگ بولسه ده سنى بر دوشماندن ان صاقلامقده عاقل بولورلار و بر دوشمان منک
 دوستنکنى اغفال ايتارودخى اوزنکنى زبون ايتوب خلق ننگ زحمتن کوتارمکدن
 صاقلان زيرا که بولور بولماس کشى ننگ زحمتن کوتارمک اوزندين بيلماين
 ايرلکنده نقصان بارلغنه دليمانر - ودخى قوتلو و اوزنکدن اولوغ آدم بلان دوشمانلىق
 ايتمه ودخى اوزنکدن ضعيف دوشماننى دفع ايتمايچه راحت بولماوينه بر دوشماننک
 سنکا باش ايپوب سندن امان استاسه نى قدر سنکا جفا ايتکان بولسه ده سن دخى آنکا
 يوق ديمه امان بير و دوشماننک امان استاکنن غنيمت بل زيرا که امان استاکن
 کشى همان مقهور بولغان بلان برابردر اما قاچانکه دوشماننکنى ضعيف کورورسن
 ايمين بولوب غافل تورما - زيرا که اگر فرصت تابسه ضررنگا قصد ايتار واکر
 دوشماننى هلاک ايتسنک هلاکنه مسرور بولمق جايزدر اما اوز اجلى بلان اولسه

مسرور بولما زیرا که سن دخی لابد اولسنك كبراك ا کر چه حکیملر ایتمه شلر در کشی
دوشمانند ان صونك بر صولو قالوب تور سه ده غنیمتدر دیمشلر لکن حقیقت اولدر
قاچانکه بار چه من عاقبت دنیا دان انتقال قیلاچاق مز بس کشی ننگ اولومنه شاد بولما مق
کبراك - ایمدی ای اوغل بلکل که بار چه من یولده سفرده من بوسفرده بولغان آدم کا
ایز کو عملدن غیر ی آزی بوقدر نتا که قر آنده وتزودوا فان خیر الزاد التقوی
واتقون یا اولی الباب کیلمشدر - حکایت قیلنور که اسکندر ذوالقرنین مغرب
ومشرق مملکتلرینی تسخیر ایتکندن صونك مملکتنه قایتوب کیلکانده الله تعالی ننگ
فرمانی بلان دامغان دیکان شهرکا کیلوب اولوم خسته سی تیکاج اوشبو وجه اوزه
وصیت ایتدی که منی نابوتقه قویونکزن وتابوت ننگ بر طرفند ان چغاروب قولومنی
بوش کورساتنکزن تا که خلق قاراب کورسونلر که بوتون دنیانی مسخر ایتدم هنوز ا
قولوم بوش کیتدی ودخی آناماسو یلانکزن ا کر منم جانم ننگ خوشنودلغن تلاسه منم
اوچون هیچ قایغو حسرت چیکماسون واکر لابد قایغو چیکسه باری ایکی کشینی
تابما نیچه قایغورماسون بری شول کشیدر که هیچ بر سوکانی وفات بولماغان بولسون
ایکنچی سی شولدر که هیچ بر وفات بولمای تورغان کشی بولسون بوتهر بی قیلنغانند ای
آدملرنی تابست تلاک آنچه قایغورسون وحسرت چیکسون دیدی یعنی موننگ کبک
آدملرنی تابقی ممکن بولماس بس قایغو چیکماسون دیکان سوزدر تعلیق محال محال
قیلنند ندر - ایمدی ای ارغل اولومنی اونونما - ودخی جهد ایت که حاسد لرننگ
اشندن غافل بولماغای سن وتورلو تورلو مکر وحیله بلان حسودلرنکنی ودوشمانلارنکنی
قایغوغه برا فغایسن تا که اوز حال لری بلان مشغول بولسونلار - سنکایامانلق صاغنه لارغه
یامانلق صاغنه فایسن لکن سننگ فکرنگ ایز کولککا ایز کولک ایتایم تا که آلا دخی منکا
ایز کولک ایتارلر دیمک بولسه وقلیل ماهم - کر چه بعض دوشمانلر بو معنی متصوردر لکن
بد کهر بولما نلارغه ایز کولک ضایعدر احتمال اینکان فکرنگ راست کیلماس - ودوستنگ
بلان ملایم و بیان سوز سویلاش زیرا که طاطلی سوز سحر در آدمنی تسخیر ایتار
نتا که ان من البیان لسحر اذیرلر - بخشید ان یامانلر ان هرنی سویلاسنك اول جوابن
فکر ایتوب سویلاش اوزنگ ننگ ایشناسنگ کیلکان سوزنی کشی کاسویلامه یعنی
آچی سویلامه آچی سوز ایشتماس سن کشی ننگ آلدنده سویلار کایارامی تورغان
سوزنی آرتنده سویلامه - ویوق برکا کسمنه نی قورقتمه سنی شولای ایتارمن بولای
ایتارمن دیمه - قیلماس بورون بر اشنی قیلورمن دیب ماقتانمه انشاء الله قیلورمن
دیکن اول اشله آند ان صونك سویله ودخی براوکاده نل اوزانمه قای وقت بولسه ده
بر وقتنی اولهم سنکاتل اوزاتور وهر قاچان منافق وایکی یوزلو بولما وایکی یوزلو

آدم کایاقن ده بولمایدی باشلی اردها دان قورقما اما سوز یور و تگوچی منافقد ان قورق
 زبر که آند این آدم ننگ بر صولوده ایتکان قتمه سین بر بیلده ده کیتاروب بتوره
 آلاس سن - ونی قدر مهابتلو و اولوغ آدم بولسانکنده اوزنکنن اولوغ آدم لار بلان
 بختلاشمه و دعوا غه طور و شمه تا که اولوغلغنکا ضرر کیلما ایچمه و قارنک و قدرنک اوز
 اورننک قالسون زبر که احتمال مغلوب بولور سن ده خاق آراستما اعتبارنک قالما
 و اگر بر کشی سنک بر عیب تابسه جهد ایتوب اول عیبنی اوزنکنن ابراق ایت -
 اوزنکننی یوقاری چغاریوب تکلفلی اور و نغه اوتورما بالضرر و صونکنن ان توبان توشمک
 لازم بولور - و بر کمسنه نی اول قدر زیاده مدح ایتمه تا که صونکنن ان لازم بولسه بر
 وقت نی ذملا مکن ممکن بولسون و اول قدر دخی ذم ایتمه بلکه بر وقت نی مدح کامستحق
 بولور تا که لازم بولغانده مدحی ممکن بولسون - و سنکا اشی توشما کان کشی کارنجوب
 آنکار مونکار سویلاب آند ان شکایت قیلوب آنی قورقتمه زبر که سنکا اشی توشما کان
 کشی سننن فارغدر و سوزنکنن قورقوی یوقدر - و بر کمسنه ننگ سنکا بر اشی واقع
 بولسه اما بلاسن که سننن غیر کمسنه ده اشی بیتماس زنهار آنک اشین ادا قیلا کور
 غیر کشی لر کا بولغان اوچنکنی آند ان چغارما قاجان که سنکا حاجتی توشدی اگر سنکا
 گناهسی بولسه ده عفو قیل و خف متنکده بولغانلار غه یوق بر کا جفا ایتمه حسن معامله قیل
 تا که اوزنکنن اور و کما سونلر و دایم خف متکارلر نی حوش توت زبر که خف متکار و عسکر
 اهلی بر باغ و باغچه بنکزارلر باغچه نی قدر معمور ایتسنک شول قدر حصولی زیاده
 بولور و کنلک خف متکارنی و عسکرنی نی قدر خاطرلرین حوش توتسانک شول قدر
 فرمان برادر بولورلار یعنی مطیع بولوب فرماننکنی توتقوچی بولورلار و جمیع اشرنک
 مراد نکجه بولور اما خراب و پراکنک بولسه لار اشرنک هم پراکنک بولور و دخی بلکل که
 فرماننکا مطیع بولغان ادنی خف متکار سنز کشلک قیلغوچی اعلا خف متکارنکنن آرتوقدر -
 و دخی بر اشی ایکی کشیکا بو یورمانا که اشنکا ضرر کیلما کای - ننا که دیمشیلر ایکی
 کشی آراسنده بشکان طعام یانوزلی یانوز سنز بولور و ایکی خاتون بولغان یورط چوپلی
 بولور پاک سبرلاس و اگر سنکا بر اشی بیور و لسه یالغز ادا قیل جهد ایتوب اوزنکا
 شریک اسنامه نا که اشنکا خلیل کیلوب او یاتقه قالما غایسن - دوستقه دوشما نقه اوزنکنی
 قزو و غیرنلی کورسات و خلق ننگ عیب کورمک بلان مشغول بولما و یوق بار
 نرسه اوچون خلقنی عیب ایتمه کرم و مسامحه یولون توت تا که هر نلده سنی
 مدح ایتکیلر و اینکو اسم بلان مشهور بولغایسن *

(اوتوزنجی باب جرم و کنه اوچون عفو و جزا قیلماق بیاننک)

ای اوغل هر بر جرم و کنه اوچون کشینی مواخذه ایتمه شویله که بر کمسنه سنکا کنه

وعیب اش قیلسه عنبرین قبول ایتوب کناهسین وخطاسین عفو قیل زبیرا که اول کناه
ایاسی آدمدر اول کناهنی آنامز آدم ده اشلادی واستغفاری قبول بولوب عفو قیلندی
وصلکرن آبرو هجرله محرم دکلمیم * جرم بولوب ندامته همدم دکلمیم
بندن چوره یوزکی بر کر کناه اوچون * آدم کناه ایتدی بن آدم دکلمیم
ایمندی یوق بار کناه اوچون کشینی عیب ایتمه ناکه یوق بار نرسه اوچون عیب
ایتوب ای کاشکی بولای ایتماکان بولسه نی بولا دیما سونلر و یوق بار پرکا آچیفلا نوچان
بولما غایت آچیفنک کیلکانه آچونکنی یوت اظهار قیلماقنی عادت ایت قچان
بر کشی یاننکده بر کناه ایتوب عفو استاسه عفو قیلماقنی اوزنکا واجب بلزیرا قل
کناه ایتماسه خواجهنک عفری و مروقی بلنماس ایدی بس آننک کناهنه کوره
جزا بیراچک بولسانک عفوچوک بولش بولور اما عفو ایتسنک اولوغلق شرفندن
خالی بولماغان بولورسن اما جهد ایت که سن کناه ایتماکایسن تا که صونکندن عنبر
ایتوب عفو طلبنده بولما غایسن بناگاه بر کشی قاشنده کناهنک بولسه عنبر تلاما
عارلنما اکایسن تا که آرانکرده اید کولک رابطه سی کیسولماسون ودخی بر کمنه سنگا
کناه ایتسه البته جزا بیرمک لازم ایکان اگر تمام جزا بیر سنک کرم و شفقت طریقه
کیتماش بولورسن باری نظام عالم اوچون بر دره ملک کناهسی بولسه یاریم درهم
جزاسنی بیرکایسن تا که سیماث رسمی اجرا قیلش بولورهم کرم و شفقت قیلش
بولورسن زبیرا که کرم و شفقت اهلنه مرحمتسن اش قیلماق روا توکلدر بو اورونغه
مناسب بر حکایت بار در که حضرت معاویه زماننده بر طافه کناه غه مرتکب بولدیلا که
اول جرم لری اوچون آلارنی قتل لازم ایدی بس معاویه آلارنی قتل ایتما
امر قیلدی و بر نیچه سین قتل ایتدی یلرینه اول مجرملر جمله سنن بر اوئی کیتور دیلر
اول کش ایتدی یا امیر المؤمنین بزکا هر نی قیاسانک کناه غه کوره یرنده در
و کناه غه مقر و معتز فجز لکن ایکی سوزم بار الله تعالی اوچون جواب بیر دیدی
معاویه ایتدی نی سوزدر سویله دیدی اول کش ایتدی سننک کرمک و هلمنک
و شفقتنک بلان خلف آراسنده مشهور ایکانسن بیله جزا قیلورسن اگر بو کناه
سبیلی بزنی مرحمتسن حاکم آلدینه بیار سنک نی جزا قیلور ایدی - معاویه ایتدی
همان اودمر حکمنی اجرا قیلور ایدی - اول کش ایتدی یه سننک هلمنکدن و کرمکندن
بزکا نی فایده حاصل بولدی سننک هلمنک بلان آننک مرحمتزلکی آراسنده
تفرقه قالمادی دیدی بس معاویه مجلسده حاضر بولغانلار غه خطاب اینوب ایتدی
ا کرده بر کشی بوسوزنی اولدن ایتکان بولسه ایدی همه سنی آراد قیلغان بولور ایدم
دب قالغانلارین همه سین آزاد بیوردی - ایمدی ای اوغل سننک کناه کارلر

عفو امید ایتسه لر قبول ایتوب جرم و کناهلارین عفو قیل - اکر بر کشی ننگ سندن بر حاجتی بولسه ادا قیلماق دینک و دنیا ناکا کمچیلک و ضرر کیله تورغان بولماسه آرزغه نرسه ارجون بولسه ده بیر وپ حاجتن ادا قیل بوش قایتارما سنا بولغان حسن ظنن بوزمازیرا که اول سنی ایند کو کشی در دیب حسن ظن قیلماسه ایدی کیلوب سندن حاجت تلاماس ایدی اول مسکین حاجتی سببندن سنا اسیر بولدی چونکه محتاج بولغان کشی محتاج الیه آدم ننگ اسیری کبکدر بس اسیر کامر حمت ایتماک کیراک سن اسیر کامر حمت ایتماک انسانیتدن خارجدر بلکه جایز نوکلر ایدی محتاجلار ننگ حاجتن بتور تا که ایکی جهان ننگ شادلقین حاصل ایتمش بولورسن و دخی سنینک اوزنکا بر کون بر کمنه دن حاجت تلاماک اندیشه سی واقع بولسه اول نامل قیل که اول کشی جوانمرد میدریا که صارانمیدرا کر جو مارد آدم لردن ایشه حاجتنکنی تله اکر صاران آدم بولسه عذر نکنی ضایع قیلما - اما کشیدن حاجت استا ناکنده وقتن بلوب حاجت تله یعنی اول کشیننگ طبیعتی آجق و کونکلی حوش وقت بولسون بر طرفدان ده خفاسی بولماسون و آج وقتن بولماسون اما حصولی ممکن بولغان نرسه نی صوراً تا که حصولی مشکل بولغان نرسه نی تلاب محروم بولما غایسن و کشیدن حاجت استا ماکا کینکان وقتنکده آنده ایتناسی سوزلرنکنی فکر ایت آند ان صونک بار وپ اول کشی ننگ حضورینه کرکاج ملایمت بلان کور شوب و کونکل یومشانا تورغان و طبیعتنی حوش قیلا تورغان سوزلرننگ آراسنده مقصودنکنی ایت و حاجتنکنی تله زیرا حاجت استا مکده یخشنی سوزننگ کوب امادی باردر دیمه شلر بو کیفیتده حاجت استا سناک مهر حال مقصودنک حاصل بولق امید یباردر بس ایدی حاجتنک توشکان کشیکا اوزنکنی قل مرتبه سنده کورساتماک کیراک سن الانسان عبد الاحسان دیرلر - نتا که بزینده لر الله تعالی کاهر حالدیه محتاج بولغانمز اوچون قللق ایتوب درگاهنه قول کونار وپ حاجتمزنی تلامز اکر احتیاج بولماسه ایدی هیچ کمنه عبادت کا یوز توتماس ایدی - بر کمنه دن حاجتنکنی تلاب مقصودنک حاصل بولسه البته اول کشی ننگ شکرین یرینه کیتور یعنی الحمد لله حاجتمنی اوتادنک الله راضی بولسون دیب کونکلن خوشنود ایت تا که ایکنچی مرتبه حاجتنک توشکان وقتده ادا قیلماغه سعی ایتسون الله تعالی شا کر قل لارنی سور و دخی اولکی تلاما کنگ شکر ی سببلی ایکنچی تلاما کنگ حاصل بولق امید ایتولور اما بر کشیدن حاجت تلاما سناک قبول ایتما اینچه حاجتنکنی ادا قیلماسه اوزمجتدن بل بار وپ خلق قه اول کشیدن شکایت ایتما حاجتمنی اوتامادی صاران ایکار دیمه سنینک شکایتتک آنکار قیلما سناک زبیرا که سنینک شکایتنکدن قورقه ایدی حاجتنکنی ادا قیلور ایدی - واکر اول آدم ناکس

وصاران

وصاران کشی بولسه سرخوش وقتنده آندان حاجتکنی تله زیرا صارانلار سرخوش
وقتنده جو مارد بولورلار اگر چه صونکنن ان اوکونسه ده فایده بولماس ایمدی ای
اوغل بو مقدمه لرنی سنکا ایتدم سن دخی بدنک وفهم ایتدنک ایمدی هنر وصنعتدن
بر مقدار جکر اینایم زیرا که دنیا بلکه سنی هنرکا محتاج ایتار کاشکی جمیع هنرلرنی
وصنایع لرنی بلسه ایتدم همه سین سنکا اوکرانور ایتدم تا که دنیادن انتقال فیلغان
وقتند سننک اوچون بر قایغوم ده قالماس ایدی لکن بلکانم قدر ذکر اینایم و بولورمن که
بارچه سین قبول ایتماس سن باری آتالی حقن یرینه کیورمش بولورمن *

(اوتوز برنجی باب علم استامک ومدرس وقاضی بولمق بیانند)

ایمدی ای اوغل پیشه و هنر دیکانمزدن مراد دکانک اوتوروب آلوش بیروش ایتمک
توکلدر هر اش که آدم ننگ مشغولاتی بولور پیشه و هنر دیرلر یعنی کیراک دنیوی
کیراک اخروی فایده نی قصد اینوب آدمی نرسه بلان مشغول بولسه آتی هنر دیرلر
بس لازمدر که قولنکنده بولغان اشنی بر حوشچه اوکران تا که حاصلند ان فایده آلتایسن
زیرا که آدم اوستادقه و اوستادتر بیه سینه و مد اومت کا محتاجدر شویله که اوکرانکندن
صونک اسانلق بلان اشلانور - ایمدی ای اوغل علمک و هنر وصنعت لرییک
کوبدر بارچه سین ذکر قیلمق ممکن توکلدر ایمدی معلوم اولاکه هر اشننک مقصودی
ایکی حالدن خالی توکلدر بری بودر که معیشتنک اوچون سنی دنیا بر هنرکا محتاج
ایتار اول وقتنده اول هنرنی اوکرانوب سرنندن خبردار بولغای سن - وبری دخی
هنرکا محتاج بولماین اولوغای اوزره قالاسن بس اولوغلارغه لازمدر که هر اشننک
اصلندن خبردار بولالار زیرا خبردار بولمق دخی بر هنردر بس باکل که ای اوغل بر
هنرنی اوکرانوب حاصل ایتسنک اول صنعتده تورلو صورتلر کورسانما یئچه فایده
سن کورماس سن مثلاً علم شریعتده قاضی ومدرس ومفتی هر بر مسئله ده لازم یئچه
صورت کورسانماسه لار اوزارینه دنیا فایده اسی ایرشماس - ومنجم دخی علم نجومندن
تقویم وطالع مولودچقارماسه دنیا فایده اسی منجم کایرشماسن - وطبییب دخی خلق قه
خفمت ایتوب کیراک توغری کیلمسون کیراک توغری کیلماسون اولن لار وشر بتلر
بیرمایئچه دنیا لقد ان اوزینه بر نرسه حاصل بولماس حاصل کلام علم اوقوب و هنر
اوکرانوب اورننده استعمال قیلماسانک دنیا فایده اسی حاصل بولماس اما جمیع علومده
دین علمندن اعلا علم یوقدر افضل علوم دین علمیدر وبودین علمی دیکانمزدن
آغاچدر که آننگ تاموری توحیددر وبوناقلاری علم شریعتدر - ایمدی ای اوغل
جهت ایتوب علمدن خبردار بول و علمدن خبردار بولمق عالملار ننگ و علم اهلی ننگ
طریقنه کروب وآلردان علم کسب ایتمک بلان بولور بر کامل اوستادننگ خفمتنه

کروب علم حاصل ایت تا که دنیا و آخرت دولتنه ایرشکای سن - ایمدی اکر الله
 تعالی دن توفیق ایرشسه اول علم لرنی حاصل ایت قاپانکه علم کا واصل بولسانک غیر
 هنر لار کا احتیاجنک قالماس ایمدی علم بولنه آ یاق باصوب طالب العلم بولسانک تقوا
 و پرهیزکار بول حلال و حرامنی آیروب بلیکوچی بول و قناعتلی بول کشیدن طمع قیاما
 و علم مجتن کونکله کنده محکم ایت دنیا مجتن کونکله کندن چغار شویله که علم کا دوست -
 دنیاغه و یاوز عمل کا دوشمان بول مشقت نی تحمل قیل آرزو قلامق و تیز اویغانه قنی
 عادت ایت اوقوماغه یازماغه زیاده حریص بول اوقومقدان یازمقدان بوشانما -
 اوقوغانکنی تکرار و حفظ قیل و ایشنگان سوزنکنی فهم ایت عالمر کا و علم اهلینه محبت
 ایت هم صحبت و مجلسد اش بول عالمر مجلسنده ادب صاقلا و تحصیم علم کا زیاده
 حریص بولوب علم اوکرا نودن اویالما و اوستادنک اید کولکن کوروب حقن ادا قیل
 و هر قاپان یاننکده قلم قار اصوات حاضر بولسون ایشنگان عبرت و حکمت سوز لرنی
 یازوب قوی طلب علم وقتنک بولاردن غیر بلان مشغول بولما چکه فکر لی و چکه صاغشلی
 بول هر طالب علم بو حال لرنی رعایه قیلسه انشاء الله آرزمانده عالمر جمله سنندن
 بولور - ایمدی ای اوغل تحصیل کنده مقید بولوب غایت دیندار بول و درس فی
 کوب ایت و عبادت کا مشغول بولوب نماز و روزه مجاور بول بدننک و کیومنک دایما
 پاک و آریغ بولسون و مسئله صور او چیغه جواب قه حاضر بول لکن هر نی تورلو مسئله
 و راقع بولسه فکر ایتمایچه جواب بیرمه و دخی اوزر اینک بلان جواب بیرمه تا که معتمد
 علیه کتابلارغه موافق بولسون - بر نرسه نی سنندن اول بولغان عالمر اعتماد قیلماشلار ایگان
 سن هم آلا رغه تابع بولوب اعتماد قیل - و دخی بر اودن بر روایت ایشنگان قار امتق مین
 سوزینده موافق بولسه قبول ایت بولما سه ایشتمه - و بر کش بلان مناظره قیلسانک قارا کر
 خصمنک اهل علم بولوب آننک بلان آداب مناظره اوز ره بحث قیلوشماغه قدر تنک بولسه
 اظهار حق نیستی بلان مناظره قیل بلمکان مسئله نک بولسه سو یلا شمه بلمکان مسئله نک بولسه
 قناعت قیلور لق دلیل بلان دعوانکنی اثبات قیل اکر قدر تنک بولما سه فایده سز موهوم
 سوزلر سو یلامه دعوانکنی کیس سوزنی اوزانه اکر خصمنک قناعت قیلور لق دلیل
 کیمور سه حلق اوزه بول عناد طریقه کیمه - فصل - اکر واعظ بولسانک اول حافظ قرآن
 بولم کیرا کسن و دخی احادیث شریفه دن و مشایخ لارننک سوزلرندن بامک کیرا ک
 سن و دخی منبر اوستنه چغوب و عذاب باشلا غاچ اجتماع قیل خطاسو یلامه سوزنکنی فصیح
 سو یله آشوغوب سو یلامه و قاشاماسو یله تصور قیل که مجلس بولغانلار نی هیوان مرتبه سنندن
 فرض قیل قورقوب اویالوب سو یلامه و بدننک و کیومنک پاک بولسون دایم طهاره
 اوزه بول و وعظ مجلسنده یغلا و چیلار بولسه سن هم یغلامق کیرا کسن - و اکر سوز
 و یا که معناسی خاطر نکا توشمای تور سه توقنالب تیز زمان تکبیر و تسبیح بلان ادا

قیلنا که هاسد لرنک عیب ونقصان نوتماسونلار و منبر اوستنک آچق یوزلی بولوب
 وجینکل سوزلی بولنا که وعظ تنکلا و چیلارغه آور کیلماسون ودخی وعظ ونصیحت
 سویلا کاندہ یالقا ولار شیکلی ایرنوب آوزا چنکدن سویلامه نا که سوزنکنی هیچ
 کم ایشتمای قالماسون۔ اگر مجلسنک نکتہ لو و بحکہ سوزکا اعتبار قیلوب فهم ایتارلک
 آدملر بولسه مشکل مسئلہ لر وحوش معتبر نکتہ لر سویلہ۔ وا کر عوام بولسه عواملار چه
 سر یلہ و هر کمینک فہمنہ قار اخلاق فهم ایتما کان سوزنی سویلامک معنایوقدر فهم لری نہ
 مطابق سویلا سنک مقبول بولورسن اگر وعظ مجلسنک سنیدن براو بر نرسہ صوراسہ
 تمام بلسنک جواب بیر۔ بلماسنک مونک کبک سؤال ننک جوابی مونک بیرماس دیب
 ردقیل زبرا وعظ مجلسنک سؤال ایتکان کشیننک مرادی کو برک سنی آقصانمقدر
 اگر مرادی مسئلہ بلمک بولسه ایدی موندہ صوراماس ایدی مدرسه کا یا که ایونکا
 باروب صورار ایدی ودخی اوزنکنی تقوایولندا کورسات ظاہر او باطنا احکام شرعی
 اجرا قیلوب نماز روزہ و نافلہ بلان مغشول بول سوزنک اثرلی بولور۔ و بازارلارده
 و عوام آراسنک کوب گیزوب یورمه و یاراماس کشیلرکا مصاحب بولما و اوزنک قیلماغان
 عملنی کشیکا بیورما نا که عملسن عالملر جملہ سنیدن بولما غایسن بلکان نرسہ نکنی تحقیق
 ایتوب تمام بلکاندن صونک یغشی عبارت بلان افادہ قیل ودخی وعظنکده یاط لغتار
 بلان تکفلانمہن برا کہ سوزنک نی قدر یغشی سوز بولسه ده یغشی عبارت بلان ادا
 قیلما سانک مزہ سی بولماس۔ و وعظنکده هر نی سویلا سنک خوف رجا آراسنک بولوب
 سویلاش یعنی وعظنکلا و چیلارنی گاہ قورقوت گاہ سیونوج بیر اللہ تعالی دن رحمت
 امید سوزلرین سویلہ حق تعالی ننک رحمتنن خلقنی امید سوز ایتمه ودخی تمام اهل
 جنت ده ایتمه (فصل) امید ای اوغل اگر قاضی بولسانک یواش وزیراک وفہم ایاسی
 و صاحب نمیز بولما غایسن و هر اشننک آلدون آرتون یغشی فہملب مردم شناس
 بولما غایسن یعنی آدمنی قیافتنن و جنبشیدن کم ایکانن و نیند این آدم ایکانن
 بلکایسن و مہابتلو بولما غایسن و دین علمندہ بلکلی بولوب و هر طائفہ ننک احوال بولوب
 حیلہ لری نی کیفیتندہ در فہم ایتمک کیراکسن و هر مذہبنی رعایت ایتوب هر
 مذہب ننک حالی و قاضیلاری ننک مال لری سنکا معلوم بولق کیراک۔ ودخی بر وقت
 سننک حضورنکا بر مظلوم کیلسہ و حق طرفندہ بولوب شاهد لری بولماسہ و آننک
 شاہدی بولما غاج منکر البتہ یمین بلان قوتولسہ کیراک و بو مظلوم ننک حق ضایع بولق
 کیراک بس موند این خصوصاً اول مظلوم غہ یاردم ایتوب بر تدبیر و یابر حیلہ بلان
 آننک حقن آلوب بیرکایسن۔ حکایت قیلنور کہ طبرستاندہ ابو العباس روز
 بہاری دیکان بر قاضی بار ایدی غایت حیا ایاسی عادل وایز کو و صاحب تدبیر آدم

ایندی بر کون حضور ینه بر آدم کیلیدی بر اودن بر مقدار آتون دعوا قیلیدی بس
قاضی اول کشینی چاقرتدی و مدعی کا ایتدی شاهدنک بار مو - مدعی ایتدی شاهدیم
یوق دیدی - قاضی ایتدی بو مدعی علیه انکار قیلادر البته آنکا یمین بیر سام کبراک
دیدی مدعی ایتدی یعنی آلتون ایاسی ایتدی ای قاضی افندی زنهار منکا یاردم
قیل مهم شاهدیم یوق اما بو کشی توقصان مرتبه یمین اینتار یمیندن قورقانونرغان کشی
توکلدر دیب یغلادی قاضی ایتدی یا که سن شاهد اقامت قیلاسن یا که اول کشی
یمین ایته - شرعه باشقه وجه یوقدر دیدی بس اول کشی غایت قاطی یغلادی
ای قاضی افندی بر خدار چون منکا یاردم ایت اگر آلوب بیر ماسنک منم حقم
یو غالس کبراک دیدی بس قاضی کوردی مظلوم ننگ دعواسی حقد ر حالنه مرحمت
ایتوب ایتدی سن بو کشی کانچو ک بیر دنک دیدی اول کشی ایتدی حاجت کا بیردم
قاضی ایتدی سن دن اول کشی نی اش کا دیب آلدی دیدی - اول مدعی ایتدی
بو کشی منم کو بدن بر دوستم ایدی اتفا قابر جاریه کا عاشق بولدی اما اول جاریه ننگ
بهاسی یوز ایللی آلتون ایمش لکن بو کشی ننگ بار سر مایه سی یوز آلتون ایدی
جاریه نی صانوب آلور غه آنچه تولادی بر کون ایکمز باقچه سیر ینه بار غانده بر یرده
استراحت قیلوب اوتوردق بو کشی اول جاریه ننگ وصفن بیان قیلوب یغلادی
شویله که منم بغرم کباب بولدی یکر می یلدا ن بیرلی بو کشی بلان دوستلغم بولغانغه
کوره قز غانوب ایتدم یا فلان اول جاریه بهاسنه سننک یتار لک آلتوننک یوق بر اوده
سنگا یاردم ایتماس لکن منم یوز آلتونغه یتار عالم بار سنگا حاجت کا بیر ایم اوز آلتوننک
بلان تونوروب آل برار آی کیف صفاقیل آندان صونک اول جاریه نی صانوب
منکا نولار سن دیدم همان آیا غمه توشوب یمین ایتدی بر آی آلوب توتایم آندان
صونک فایده موزر مو صانوب سنگا آدا قیلور من دیدی اول قدر عذر اینکا چ من
آلتونلار منی آنکا بتردم آرا ده کوا همز الله تعالی دن غیر ی کمنه یوق ایدی بس بو
کشی اول جاریه نی صانوب آلدی دورت آی توتدی ایتدی جاریه سین ده صانمای
آلتون منی ده بیرمای دیدی قاضی ایتدی بو آلتونلار نی قای یرده بیر دنک اول کشی
ایتدی فلان باقچه ده بر آغاچنک آستنه بیردم دیدی قاضی ایتدی بر آغاچ آستنه
اوتور مش سز نی اوچون شاهدیم یوق دیب ایته سن ایتدی سن بار اول آغاچ
آستنه ایکی رکعت نماز قبل و صلوات شریف کیتور آندان صونک اول آغاچه
ایت قاری سنی منم اوچون کوا هلق قه چاقرا باروب کوا هلق بیر دیکن دیدی بو
سوزنی ایشنکا چ مدعی علیه آزاراق کولدی قاضی آنی کور ماش بولدی بس اول
مدعی چغوب کیتدی مدعی علیه قاضی یا ننده قالدی آندان صونک قاضی غیر

کشیلار کا

کشیلر کا حکم کا اونوردی بروقتنی بومدعی علیہ فکر لب غافل اوتورغانده قاضی آنکا
 خطاب قیلوب ایتدی ای فلان اول کشی ایتدی شول آغاچ یاننه باروب یتدی
 میکان دیدی مدعی ایتدی یتماکاندرالی دیدی قاضی ینه اوزی ننگ اش بلان
 مشغول بولدی۔ اما اول مدعی اول آغاچ یاننه باروب قاضی بیورغاچیه ای آغاچ ایدیه
 سنی قاضی کواھلق قه چاقردار منم اوچون باروب کواھلق بیر دیدی۔ اول
 آغاچدان ناوش و حرکت پیدا بولماغاچ بو کشی نویف بولوب قاضی یاننه کیلیدی
 ایتدی ای قاضی افندی اول آغاچه سننگ امرنگنی ایتدم هیچ غلامت بلنمادی
 دیدی قاضی ایتدی ایتدی اول آغاچ سنندن مقدم کیلوب کواھلق بیروب
 کیتدی دیدی دخی اول مدعی علیہ کا خطاب قیلوب ایتدی اول آغاچ کواھلق
 بیردی سن بالغاچی سن اول مدعی ننگ دعواسی حقدیر تیز آننگ آلتونلارین
 قایناروب بیر دیدی اول کشی ایتدی من موند اوتوروب تورامن اول آغاچ ننگ
 کیلکانن وکواھلق بیرکانن کورمادم دیدی قاضی ایتدی اکر اول آغاچ آستونده
 آلتوننی آلمان بولسانک۔ من سن دن صورادم اول کشی آغاچ یاننه باروب
 یتدی مو دیدم آلائی ایسه من اول آغاچنی بلیم بارغانن بلیم آلاسم یوق بیراسم
 یوق دیب ایتما دننگ اکر اول آغاچنی بلماکان بولسانک واول آغاچ آستونده
 آلتونلاری آلمان بولسانک باروب یتماکاندرالی دیماس ایدنگ تیز بوقفیر ننگ
 آقچه سین بیر دیب اول کشی دن مدعی ننگ آلتونلارین آلوب بیردی ایتدی
 مذکور قاضی بوخصوصه کرچه حکمنی کتابدان آلاسه ده اوزی ننگ علمی ورایی
 بلان حکم استخراج قیلوب حقنی اجرا قیلیدی بس قاضی بولغان کشیکا خلق ننگ
 احوالن دیندار مو دیندار توکل مو بلوب ند بیر قیامق کیراک۔ ودخی ای اوغل اوز
 خانه ننگه اونورغانده غایت یواشلق بلان اوتور اما محکمه ده مهابتلو اونورمق کیراک
 سن تا که خلق ننگ کوز ینه اولوغ و مهابتلو کورنگا یسن وبر دعواده کوب تفتیش
 قیلوب فکر ایت حکم ننگ حقیقتن بلکاندن صونک آرزوز بلان قطع قیل دعوالاردان
 ودعواچیلار ننگ کوب سوزلا کانندن ملال حاصل ایتمه زبرا که آلا رسنگا کوب سوز
 بلان دعوالارین آنکلا تورلار وسنگا دخی دعواننگ حقیقتنه ایرشوب تیز حکم ایتماک
 آسان بولور۔ ناکاه بر مشکل مسئله واقع بولسه اوزر ایتکا مغرور بولوب مونی من حل
 ایتار من دیمه فقیه وعالم مفتیلردن دخی برروایت صور و تجربہ قیلنمش معلوم
 مسئله لر بلان عمل ایت اوز تجربہ ننگنی دخی عمل کا کیتور غیر قاضی لار ننگ دخی
 تجربہ سی مسائل شرعیہ کا بریردر زبرا که کوب مسئله باردر قاضی لار ننگ تجربہ سنندن
 چغار و کوب تجربہ دن حاصل بولغان علم بلان عمل قیلنور واول تجربہ لاری البته

قاضی بولغان گشی بلمك كيراك شول سببندركه قاضی بولغان گشی مجتهد و عالم
وزاهد و پرهیز بولمق كيراك اما بر نیچه وقت باردركه اول وقتلارده حکم کا اوتور مامق
كيراك مثلا آچ وقتند و حمامدان چقماچ و مشقتلی وقتند و دنیا فکری بی ن بيمك مشغول
وتشو بيشلی وقتند حکم کا شروع قيلماماغایسن آندان صونك حکم وقتند ایز کو آدملا
وقاضی ننگ نقیبلری محکمه ایشنگده توروب دعواغه کیلکان کشیلرکا محکمه نظامن
اوکراتسونلر كيراکلی سوزلرنی کنه ایتدرسونلر زیرا که قاضی حالنی بابوب
تیز چه حکم ایتارکا اوتورور اوزون قصه لار ایشنماکا اوتورماس- دعواچی ننگ سوزی
مختصر و مفید بولوب قاضی دخی شاهد ننگ سوزین طنکلاب بخشی فهملامك كيراك-
و دعواده دعواچیلار یا مان آدملا بولسه قاضی هر نی تجربه بلور ایسه اجرا قیلوب
موننگ كبك وقتند سهل توتماق كيراك نا که مستحق ننگ حق وایع بولماسون اما هر
قاچان قاضی اوز قولى بلان حجت و حکمنی یازماغای یازوچی یازوب قاضی امضا
ایتمك كيراك موندان مقصود اوز خطن عزیز توتمقدر- وقاضی غه لازمدرکه عالم
وزاهد بولوب حرامدان و فسقدان احتراز قیلغوچی بولغای- ایمدی قاضی لق
ادابی اوشبودر- ایمدی ای اوغلا کر بو آدابنی یرینه کیتورماکنك ممکن بولماسه
تجارت دخی اولوغ هنردر تاجر بولورسن ادا بلاری بلان قيلمماغه سعی ایت*

(اوتوز ایکنچی باب صانو آلوننگ آداب وارکانلری بیاننده)

شویله بلکل که ای اوغل تجارت و صانو آلو ایتمك کنلک اوز درجه سنه هنردن بر
هنردر اما حلال تجارت قيلمق مشکل اشدر نتا که عقل ایالری دیمشله که تجارت بر
میوه لو آغاچه و اوحشار ناموری نادانلق قه تو ناشمش درو بو تاقلاری عقل غه اولاشمشدر
یعنی سودا کار ننگ فایده امید ایتما کی عقل غه تابعدر اما باشین و جانن قزغانما نیچه
خطرلرکا اوچر اماغی محض نادانلقدر لکن بونادانلق بولماسه سودا قیلغوچی فایده
ایتماس نتا که لولا الجهل لهلك الرجال دیرلر یعنی جاهل لر بولماسه کشیلر هلاک
بولور ایدی اما بوسوزدن مقصود بودر که هر گشی آنچه کوبایتمك اوچون طمع
قیلوب مشرقده بولغان مالنی مغرب کا و مغربده بولغان مالنی مشرق کا ایلنوب طاوده
طاش و دریا لارده مالن یورتوب اوغر یلاردان و یرتقوچی حیوانلاردان قورقما نیچه
بو قدر خطرلر بلان و هشتقلر بلان کیمزار البته فایده ایتار دخی عالم ننگ
توز و کلکی بولور بر بوسبیلی تجارت قیلودان اولوغ نرسه بولماس ایمدی فایده
کوزلامك عقلغه دلیلدر و بو قدر خطرلرکا کر مگ جهل و نادانلق قه دلیلدر بس تجارت
قيلمق ایکی قسم بولدی بری خطر سز و بری خطر لیدر- خطر لی سودا اولدر که
ولایتین ولایت کا کیتوب دریا لارنی کیزوب یورمکدر و خطر سز بولغان اولدر که

شهرنك و ولايتنده توروب معامله قيلمقدر لکن اول دخی آرزانی و ناچار مالنی
 آلوب آرتوق بهابلان صانارمن دیب اول نرسه قیمتلانکو نچه کونرب صبر ایتمك
 خطر لیدر - و دخی اوتمای تورغان مالنی آلوب ضرر بولور وین او یلاما نچه فایده
 ایتارمن دیب صبر ایتمك بوهم خطر در لکن بومالغه خطر در جانغه خطر توکلدر - و دخی
 کیرا کدر که سودا قیلغوچی بهادر بولسون قورقاق بولماسون باشین و مالن آلوب
 عادتق و کشی یوری تورغان یول لاردان یورمك کیرا ک زیرا که سودا کار ضرر
 کورما نچه ده فایده ایتماس و دخی سودا کار بولغان آدم بهادر بولمقدن غیری دخی غایت
 دیندار و طوغری بولوب یالغانچی بولماق کیرا ک اوزی ننگ فایده اسی او چون
 غیری لرننگ زیانن استاماکای و اوزندن توبان آدم لار بلان آلوش بیروش ایتما مك
 کیرا ک اکرده اوزندن اولوغ آدم لار بلان آلوش بیروش ایتسه اول اولوغ آدم
 دیندار بولوب مرّت ایاسی بولسون و دخی آلد اوچی مکار و حیل کار آدم لردن
 زیاده صافلانمق کیرا ک و دخی ای اوغل مالننگ بخششی سین یامانن بلمکان و مال
 تانوماغان آدم لار بلان و غایت دوست آدم لار بلان آلوش بیروش ایتمه اکر
 دوستلارننگ بلان معامله ایتسننگ فایده فکرنده بولما این سرمایه نگاراضی بولمق کیرا ک
 نا که دوستلق بناسی خراب بولما غای زیرا که کوب کشیلر باردر آز فایده یا که آز
 ضرر او چون دوستلق بناسین بقمه شلاردر و دخی کوب فایده طامع ایتوب وعده بلان
 کوتاسی کاپیرمه زیرا کوب فایده نی طمع قیلماق اوزی زیاندر و هر نی قدر فایده بولسه
 قناعت قیل بو آرنسه در دیمه بو آزدرا اول آزدرا دیمك کوب ضرر قیلور و صافلان که
 تلف کار بولما یعنی فایده سز برکا آچه ارم ایتمه زیرا که بازار کانلق ننگ زوالی
 تلف کار لاندن رنتا که ثباتی تصرف ندر یعنی دولت ننگ کیتوی کوبیرا ک اسراف
 قیلماق اندر و قولده آچه تورووی اورننه تونا بلودندر بر او کوننده بش صوملق سودا
 قیلوب آلتی صوم شرب فیباغه صرف قیلسه آننگ قولنده ننگ آچه تورسون - مثلا
 بر کشی فایده اسی ننگ بر مقدارین خرج قیلوب بر مقدارین سرمایه سنه قوشسه
 اول کشی ننگ سودا کار لقی قرار قیلور و هر کم فایده اسندن زیاده دخی سرمایه سنندن
 خرج قیلسه تیز زمان مفاس بولور بس تلف کار لقی و اسراف قیلماق بخششی اش توکلدر
 ننا که ان الله لا یحب المرفین قرآنده کیلدی - و دخی ای اوغل سودا مالی آلساننگ
 مال ننگ بخششی سین آل چونکه بخششی نرسه دن فایده امید یباردر و دخی ای اوغل
 قوت عامه بولغان نرسه بلان یعنی آدم و حیوانات رزقی بولغان نرسه بلان آلوصاتو
 اینودن یراق بول مثلا ایکماک آشلقنی آرزان و قنده آلوب قیمتلانکاچ یا که آچلق
 و قحط وقتک صانارمن دیب آشلق جیوب بانقورغان کشینی محتکر دیرلر المحتکر ملعون

حدیث بار در زیر که اول محترک آدم ننگ اجتهادی بود که یاغمو و یاوماسه ایدی
ایگون آشف او ساسه ایدی قحطلق بولسه ایدی دیب تلاب تورور شول جهندن
محترک ملعون دیب ایتولدی اما ستنک موند این نیتنک بولاسده خلق سنی شولای
دیپ تهمندن خالی بولاس سن ایدی محترک بولودان صاقلان آنک فاید اسنه قرقمه -
ودخی صاتو آلوده یا لغان سو یلاشمه زیر یا لغان سو یلاشمک هر ایادیانک عیب
اشدر و صاتو آلوده یا لغان سو یلامک خرامقه مرتکب بولوب حلال مالنی دخی حرام
ایتمکدر بس حرام مال ننگ ثباتی بولاسه کیراک - ودخی صاتاقده قماشکنی یعنی
سود مالنکنی آلوب کیتما کابیرمه یعنی آفچه سز بیروب بیمارمه یا که قارارغه بیروب
بیمارمه زیر تشو یشدن خالی بولاس سی معامله ده صاتو آلوب ایتمکده او یلاما فاید
حاصل ایتما کاجتهاد قیل زیر که حدیثه الحیا یمنع الرزق دیمشدر یعنی او یالمق
رزقی منع ایتار ودخی عوام ننگ مقالی او یالماغان بیورماغاننی آشادرلر بس
آلوش بیروش وقتیکه مروتنسز بولما انصاف ایت بها کیلوشکاندن صونک یوق بار
او چون نارنوشما صاتو آلوبی جنک قیلننا که دیمشدر رحم الله امرأه سهل البیع والشر -
ایمیدی ای اوغل اگر سودا قیلغوجی بولسانک سرمایه ننگ آز بولسون سرمایه
کوبایتماک خیالی بلان هیچ کمسنه کاشریک بولما مکر غایت دولتلو و دینلار و مروتنلو
واهل انصاف بولغان کشی کا شریک بولسانک ضرر یوقدر زیر بوصفتده غی آدم
شریکلکننده زیان بولسه ده قبول ایتار اما همتسز و مروتنسز بولغان شریک زیان غه
راضی بولاس بس نزاعدان قوتولاس سن - ودخی سرمایه ننگ بولوب بهالو و خرجی
آورمال آلا و محتمنی تجر به قیلوب قارایم دیب سرمایه ننگی کوبرا کین صرف ایتوب
بلماکان و تانیماغان مالنی آلا - ودخی بیکل ای اوغل سودا بلان بر ولایت کایا که بر
شهر کا باروب کرکاج قور قچلی خبرلری سویلاما کایسن ایند کو خبرلردن سویلا کایسن
وبراوننگ اولوم خبرین سویلاما کایسن اوغل یولد اش سز یولغه چقمه یولد اش ننگ
این کوسی بلان کیمت و منزلده قافله ننگ اور تاسنده نزول ایت اگر جیابولسانک
آطلی کشی بلان یولد اش بولم و دخی یول بلما ستنک یولده بولور بولاس کشیدن یول
صورماز پیرا که کوب مقه و بوزوق آدملر خلافتنه کورساتوب یولجیغه قصد قیلورلار
ودخی یولده اوچراغان و قاتوشقان آدملرکا کولر یوز بلان قاراب سلام بیورونکنی
برضعیف و عاجز کیمک کورساتمه و باجدارلارغه خیانت کورساتمه دوستاق ایت نا که
حمایت ایتوب مالنکانقص کیتورما کایلار حسن خلق بلان و طاطلی سوز بلان معامله
قیل - آرزغه یولغه چقسانکده آرقسز چقمه ودخی یولده قونغان یرنکده فلان کشی

دوستمدر آننك ياننده قونايم ديب اعتماد ايتوب بولور بولماس كشي ياننده قونمه
زيرا كوب كمسه ننگ باشين ومالين بيله دوستلار بتور مشلر در اما اول دوست ديگاننك
صانوالواهندن عالم وديندار كشي بولسه توتوق ضرر يوقدر - ودخى بلكل اى اوغل
اكر صحبت ايتسنك اوچ كشي بلان صحبت ايت اول جومار دكشي بلان صحبت قيل
عبار كشي هم صحبت كا دوستلق قه لايقدر زيرا عبار مكر بلان دوستلق كورساتو چي
اوغرى دان ايمينا كدر ايكتيچي مرونلو واولوغ آدملا بلان صحبت ايت زيرا
آلارنك مصاحبتلارندن حاجت وقتده ياردم حاصل بولور اوچونچي يول بلكلار بلان
صحبت ايت كه آلارنك صحبتندن يول خوفندن ايمين بولور سن ودخى اى اوغل
اكر صاتوغه هوس ايتكو چي بولسانك كيرا كدر كه بدننكشي هواننك طبيعته يعنى
اسي سنه صالقوننده اوكراتوب ناز نعمت فكرنك بولماغايسن و آچلقنى وصوسزلقنى عادت
ايتكايسن آطنك ننگ يا كه ايشا كنك ننگ آشامق ايچما كن ضرور بولماغان وقتده
اوزنك قاراب مالاي صالاي غه اعتماد ايتمه تا كه ضرور بولغان وقتده اوزنكا كوچ
بولماسون - ودخى اى اوغل بر اشنى اوزنك اشلى باسانك نكليف ايتوب غيراركا
اشلاتمه زيرا كه زمانه خلقى بر اشنكشي اشلاسه ده عجزلكدن وحيله بلان اشلار ودخى
سوداكار بولسانك راست وطوغرى سوزلى بول وديندار بول زيرا كه سوداكارلقننك
اولوغ سرمايه سي طوغرى ياق وديندارلقدرو آلوش بيرا وشه تيز گرو ايمين وطوغرى
بول تا كه ايند كور اسم بلان معروف بولوب بدن نام بولماغايسن - ودخى كره فايده اسي
كورنسه ده آرز آلوب آقرون صاتولا تورغان مالنى آلمانا آرز فايده بلان بولسه ده
كوب كوب آلوب تيز صاتولا تورغان مالنى آل آننك اوچون آقرون صاتولا تورغان
مالننك كوب فايده اسندن تيز صاتولا تورغان مالننك آرز فايده اسي آرتوقدر
زيرا بارانورغاچ آرز بولسه ده كوب جيولوز - ودخى ممكن بولسه وعده بلان كونايسى كامال
آلماودخى صاتماز ييرا كه فايده اسي زياننده تورماس اكر بالضرور وعده بلان آلوش
بيروش ايتسنك اوچ طائفه بلان ايتمه بيري آرز سرمايه لي كشي بلان - ايكتيچي
صاتوغه يانكا كرشكان كشي بلان - اوچونچي دانشمندلر بلان ودخى قاضيلار ومفتيلر
واولوغانلار بلان وعده كا آلوش بيريوش ايتمه ريرا هر كم بولار بلان وعده كا اش
قيلسه زيان وپشيمانلقدان قوتولماس ودخى كور ماكان وتانيم اغان كشيلىرى مصلحتنكا
كيترمه و تاجر به قيلم اغان آدملا دن ايمين بولما براونى تاجر به قيلم اغان تاجر به قيلم اغان
كشي بلان آنى آلوشدر مه زيرا بر آدمنى تاجر به قياوب آنكا اعتماد ايتما كا كوب زمان
لازم زيرا اديم مشلر در كه تاجر به قيلم مش شيطان تاجر به قيلم اغان آدمى بخشيرا قدر
ديرلر - ودخى بر آدمنى تاجر به ايتمك استاسنك قارا اوزاشنك نچو كدر زيرا اوزينه

فایده اسی بولماغان آدم ننگ غیر لر کانیتکان فایده اسی بولسون و دخی نقدنی خوش کور
غنیمت بل النقد خیر من النسبة دیر لر - تناکه عوام ننگ مقالنده ده بو کونکی سرچه
طانکد اغی طاوودان آرتوقدر دیمش لر نقد دن عبارندر و دخی قاچانکه بر آتجه ننگ
قور و سفرنده یاریم آتجه فایده کیتورسه بو آتجه فایده کیتورسون دیب دریا
سفرینه کیتمه - یعنی اون تین آتجه م اون بر بولور دیب سفرکا دریا سفرینه کیتمه -
اگرچه دریا سفر ننگ فایده کوب بولسه ده لکن زحمتی وزیانی دخی زیاده در واحتمالدر که
کوب فایده امید ایتوب سرمایه ننگ ان یازار سن بس معقول توکلدر که کوب فایده
امیدی بلان سرمایه ننگی ضایع قیلما - و دخی قور و سفرنده مال ننگ کیتسه باشنک
قوتولور مال اورننه مال تابولق امید یاردر اما دریا سفرنده هم مال ننگ هم جان ننگ کیتار
احتمالدر - دریانی بر پادشاهه تشبیه قیلمشلاردر که برکشی فی آقرون آقرون
اوسدروب آتغنه کنهاسی سبیلی کوتاروب یرکا اوروکه دنیاغه کیلمکان کبک
ایتار ایتدی ای اوغل دریا پیله خطرلی ایکان آنکا کرمک عقلدن توکلدر اما عجایب
آثار قدرت سیری اوچون عمرده بر مرتبه دریا سفری جایزدر رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم پیور مشدر ارکبوا البحر وانظر واثار عظمه الله تعالی یعنی کیمه بلان بر
مرتبه دریاغه سفر قیلنک و الله تعالی ننگ عظمت اثر لر بنی سیر و تماشا قیلنکز تا که
بلا سز الله تعالی هیبتلو و اولوغ نرسه یاران مشدر - بس معلوم بولدی که دریا سفرین
بر مرتبه دن زیاده ایتمک معقول توکلدر اول دخی عبرت اوچون بولوب فایده
اوچون بولماغای - و دخی بلکل که ای اوغل آلوصانو وقتنده فقط اوز فایده انکشی غنه
کوزاتمه - سننگ بلان معامله ایتکان کشی ده فایده کورسون و اوز فایده انک اوچون
غیری ننگ ضررین استامک انصاف و انسانیه توکلدر - و دخی اوز اشمنکی غیر لر ننگ
قولی بلان اسلامه یعنی اشمنکی تمام کشی کانا بشرما اوز ننگ قارا - و دخی سودا کار
بولغان کشیکا کیرا کدر که اوز فایده سین بلسون آلاچاق بیراچکنی دفترینه یازوب
قویسون تا که غافل بولوب اونو تمقدن ایمین بولغای - و آلوش بیروش ایتکان
آدم لر بلان حسابن قاراب کورد تورسون زیر آدم اوز معامله سی ننگ حسابن کورمک
مالنه عدل لک ایتمکدر اگر عدل لک ایتماسه ظلملق ایتوب مالن تلف ایتمش
بولور - و دخی غیر کشیدن بور و چته آلوب معامله قیلسانک جهد ایت که اوستنکا
حجت یازدر ما و دفتر ننگا هر زمان نظر ایت فایده انک بارموضر ننگ بارمو - و آلاچاق
بیراچا کنکدن خبردار بول اوز حسابنکی اوز ننگ بلماسلک عیبدر زیر بر اونی دم
قیلمسه لار فایده و ضررنی بلمی دیب دم قیلورلار - و خیانتدن غایت صاقلان خلقه
باشون هیله ایتمه آخر زبانی اوز نکا فیتور - حکایت قیلمشلاردر که برکشی ننگ

کوب

كوب قويلارى بار ايدى وهر كون كتوچى سى بو قويلار ننگ سوتن صاوب
خواجه سنه كيتورور ايدى خواجه سى بار طيلاى صوقوشوب اولچاوبلان سات ديب
كتوچيسنه پيرور ايدى كتوچى مسكين اول خواجه سنه نصيحت قىلوب ايتور ايدى
كه اى خواجه خلق قه بولاي خيانت ايتمه بر كون ضررين كوررسن دير ايدى اما
اول خواجه اصلا اعتبار قىلمايچمه هر كون بيله قىلور ايدى اما كتوچيسى تكرار
نصيحت قىلوب هى كشي خلق قه خيانت اهلى ننگ عاقبتى خير بولماس ديب نى قدر
وعظ و نصيحت ايتسه ده قبول ايتماس ايدى انفاقا بر كچه كتوچى قويلارنى كيتروب
بر بولونغه توشوردى اوزى بر طاوغه منوب ياندى ياز كوني ايدى اول كچه طاوده
قاطى يغمور باب اويصورلار در يابولدى قويلارنى آغوزوب كيتدى بر قوى خلاص
بولمادى همه سى غرق بولدى كتوچى بو حالن خبردار بولوب اوزى خلاص بولغانغه
كوب شكرلار قىلدى و خواجه سنه كىلدى خواجه سى ايتدى بوكون نيك سوت
كيتورمادنگ ديدى كتوچى ايتدى قويلار كيتدى سوتى ده بركا كيتدى ديدى
خواجه ايتدى قويلار غنى بولدى - كتوچى ايتدى من سنكا ايتما دم سوت كا صو
قانشورما خلق قه خيانت ايتمه ديمادم مو ايمدى سوت كا قانشورغان صولار ننگ
جيولوب سيل بولوب قويلار نكنى آغوزوب كيتدى ديدى آندان صونك اول خاين
خواجه خيانت سببلى فقير لكىن خلاص بولمادى بس نى قدر جهنك بولسه مكر
وحيله دن صاقلان ننگ كه حضرت رسول عليه السلام پيرور من عاش باله كرمات بالفقر
يعنى هر كم مكر وحيله بلان تركلك ايتسه فقير لك بلان دنيا دان كيتار ديدى - ايمدى
اى اوغل خيانتىن غايت صاقلانغا يسىن بر مرتبه بر كشي ننگ خيانتى ظاهر بولسه
خلق آنكا اعتماد ايتماس بولور آننگ حق اشينه ده اعتماد و انابت ايتماسلر اما هنرى
توغرولق بلان بولغان كشي ده دولت تورور اكر توغرولق بلان معروف بولسانك
خلق سنكا مال لارين شاهد سز و اثبات سز امانت قويلارلار امانت ايتاسى كىلوب
آلسه كاملا تابشرسانك ثواب حاصل اينارسن بس بيله بولغانده ايمىن وتوغرى بولق
دنيا و آخرت كا لايق اشدر و دغى اى اوغل آلوده پيرور شده خلق بلان مسامحه قىل
يعنى فايده مقرر بولغانده آزر سه اوچون نار توشمه خلق صانقانان كىراك بهاغه
سات كه اول مسامحه بر كاتىك مالنگ صانولوب فايده انك ز ياده بولور و دغى كشيكا وعده
پيرمه يعنى سنكا آنى قىلور من ديمه اكر بولاي وعده پيرسنگ بارى
وعده نكا وفا قىل بالغاچى و وفاسز بولما زىرا كشي وعده سنه وفا ايتماسه يالغاچى بولور
ايمدى عهد نكا وفايت كه الله تعالى كسى نكا بركات پيرور و دغى آلوده پيرور شده
حجت پيرمالي بولسانك يا كه آلسانك مالنى قبض ايتمايچمه پيرمه و آلما زىرا كوب

كشيلر غافل لك بلان مالننى قبض ايتماس بورون حجت بيروب زيان ايتمشلاردر
 وهر قايدك آلوش بيروش ايتسنىك اول برده بر ايتمين آدمنى دوست توت هر نى مرتبه
 اولوغ سوداكار بولسا انكك - وقاچانكك بر شهر دن بر شهر كا سفر قيلماسانك چقان شهر نك نكك
 اولوغلار ندان باراچاق شهر نك نكك اولوغلار ينه خط يا كه باشقه يوموشلار ين آلوب
 كيتور اول بابك احتياجنك بولماسه ده بارعان شهر نكك شرفنك وشهر نكك ياده بولور
 ودخى اول شهر دن اشكاره چغوب قاچوب چقماغان داي بولور سن وتهمتن قوتولور سن
 وبر قايدك اسى دخى بودر كه ايكنى دوست آراسنىك اياچى كيك بولوب سنى خوش كورور
 لر وبر حاجتنك بولسا ياردم ايتوشلر بهر حال اول خط آلوب بارمق نكك قايدك اسى
 بولماسه ده ضررى بولماس - وعقلسز كشيلر بلان بولداش بولما وموافق ايندو
 بولداش نابمايچي سفر كاچمه الرفيق ثم الطريق حدبث باردر يعنى اول بولداش
 تاب آندان صونك سفر كاچق ودخى بر كمسنه سنى ايندو وتوغروكشى ديب گمان
 قيلسه سن دخى آنكك فكر ين ضايع ايتمه يعنى ذانككك كره بامانلق بولسا ده بر او
 سنى ايندو كشيدر ديب حسن ظن قيلمسه آنكاخيانت بلان ياراماس اش قيلوب
 آنكك حسن ظن بوزما - وهر نى نرسه صاتوب آلسانك كورمايچي قارامايتچي آلما
 وهر نى بر شهر كا ايلتوب بر نرسه صاتسانك اول اول شهر ده نرغ بهاسى نى ايكانن
 بلمايچي صانما ودخى بر نرسه صاتوب آلسانك اقاله شرطى بلان جابزدر يعنى نرسه
 آلفانده اختيار اوز ياغنىكك قالسون ياراماسه قايتارور من ديب آل - ودخى سوداكار
 بولعان آدم كا وقارلى وصبرلى بولق لازمدر آشوغوب آلما آشوغوب صانما آشوقسانكك
 نصيبندن آرتوق آلماس سن سوداكار لك هنرى صبرلق بلاندر - ويورط
 كيراكلرنكنى بالدان مايدان هر تورلو آشاماق ايجمك نرسه سندن كوبراك
 مولراق ايتوب آلوب قورى واقتضاسنه كوره صرف قيل - وهر زمان بازار نرخنن
 خبردار بول العباد بالله اكر قحطلق بولسا اوزنك ضرور بولغانن آرتوغين صات
 مختكر قطاره سنه كرمه ايلكانى بولسا سنكاشول بولور هر كم بو كيفيتنه تصرف قيلمسه
 كناهس ده و بى ناملقى ده بولماس وصاران كشى ديب ده ذم قيلماسلار چونكه بو كيفيتنه
 تصرف قيلمقه خلق قه ضرر وخيانتي يوقدر كه عيب ايتارلر ايدى - قاچانكك بو
 كيفيتنه دنيا معامله سين بولغى صالدىك بىناكاه اشككك بر خلل ظهور ايتسه ينه اشككى
 توزانماكا اجتهاد قيل يعنى بر مقدار زيان كوروب دولتنك چيكسه خراجانككى
 كيموتوب اول زيانككى تولا ماكا اجتهاد قيل اما خار جتن كسب ايتوب توتورماقنك
 آرتوقدر اماى اوغل اتفاقاتجار بلان مشغول بولمق توغرى كيماسه وبر شريف
 علم تحصيل قيلمق اسناسنك طب علمن استه كه كوب شريف علمنر العالم علمان

علم الابدان و علم الاديان ديمشدر بس طب علمي دين علمنه برابر ذكر
 قيلندي و دخی دين علمندن مقدم قيلندي چونكه بدن صحت بولماسه عبادت
 دينيه اداسي ممكن بولماس *

(اونوز اوچونجي باب طبييلار اداين بيان قيلور)

ای اوغل اکر طبیب بولسانك طب ننگ اصلن بخش بلكايسن مثلا طب ايكي قسمدر
 بری طب علمي و بری طب علمي در - طب علمي دخی بر نيچه نوعدر و طب علمي
 بولارني نوعلری بلان خوب بخش بلمك كيراك سن - تركباتدان هرني نرسه
 باردر یا كه طبعي یا كه خارجي بولور اما طبعي بولغاني اوچ نرسه در بری اولدر كه
 بدن آننگ بلان قايمدر یعنی بدن ننگ قراری و قوامی آننگ بلان در عقل
 كيك مثلاً آدم لا یعقل بولسه بدن یقلور - و بری دخی اولدر كه بدن ننگ قوتی آننگ
 بلان در فان كيك مثلاً ننگه فان كیتسه بدن ضعیف بولور - و بری دخی اولدر كه
 آننگ بلان بدن حرکت كا كيلور و حالن حال كا كوچمك بلان جنبش حاصل بولور
 اول نرسه چاندر جانسن بدن حرکت ایتماس بومذکور طبعي لر در البته آدم بولار سن
 بولماس و دخی تركيب خارجي بولغاني اولدر كه بدن ننگ خار جندن فايده یا كه زیان
 اینار واسطه بلان در مثلاً بر كشی ایكنچي كشیبن انتقام آلق تلاسه یا لغوز بولغانده
 آلا لاس خصوصاً دوشمانی اوزندن قوتلی بولغانده - اما یاردچی سی بولسه غالب
 كيلور - ایمدی بولار ننگ دخی بر بری بلان توافقندن بدن ثابت و قائمدر - و اخلاط
 اربعه اوط توپراق هوا و هم صور كه بدن ننگ تركباتداندر مونی حكما اصطلاحنده
 اسطقات و عناصر اربعه دیرلر یعنی ابتدا بولغان ماده دیمكدر و بو عناصر اربعه
 قریب بولغان مزاجدر و مزاج دخی توقزدر بری اعدال و سكونی بر برینه مخالف
 بولغان مزاجلر در اماموننگ شرخی اوزی بر بوتون كتاب بولور اختصار قيلندي -
 بلكل كه ای اوغل بوسكن مزاجننگ دورتسی مفرد و دورتسی مركبدر مفرد مزاجلر قان
 زیرا سودا بلغم خلطلری در و مركب بولغان مزاج رؤس اعضادر یعنی یوراك می
 بویراك و جگر در و بو اعضا ننگ اندام و تركیبی مذکور بولغان اخلاطلر اندر یعنی
 صفرا سودا بلغم و قانلر اندر و اخلاط تركیبی مزاجلر اندر یعنی بر بری بلان
 قانوشما قانلر ننگه توپراق قه صوقانوشما نيچه بالچق بولماس ایدي اخلاطلر
 ایكي خار خلط بر بری بلان قانوشما قانده بو حرارت پیدابولور كه آنكا صفرا دیرلر -
 و عناصر اربعه یعنی صوتوپراق هوا اوط و بولاردان مركب بولغان قان صفرا سودا
 بلغم اخلاطی آدم كا عناصردان یا قنراقدر یعنی آدم ننگ بدننده بو اخلاط اصل ماده
 بولورچی صودان هوادان توپراقدان اوطدان اظهردر كویا بدن ننگ ایكي
 منزلی باردر بری هوا - صوتوپراق - اوط - و بر منزلی قان - صفرا - سودا - و بلغمدر -

بو ايكنچى منزلنى ياقىلغى جەتەندىن ھەر كىم ادراك قىلور - اولكى منزلنى يراقلىغى
 اوچون ھەر كىم ادراك اينە آلاس - ايمىدى بىلىك كىرا كىر كە صورت جىنسىيە دىنى
 اوچ قىسمىر قوا و افعال وار و اعدىر اما قوا اوچ نوعىر نفسانى حيوانى و طبعىي
 يعنى قواى نفسانى - قواى حيوانى - قواى طبعىي دىرلر - بس قواى نفسانى ديگانىز
 حواس خمسەء ظاهرى در كە بصر سمع ذوق لمس شم يعنى كورمك ايشتمك
 طاطىمق توتىق ايسنامك - اوشبولارنى حواس خمسەء ظاهرى دىرلر بولار
 بارچەسى اعضانك توشىدە بولغان دىرلر قوندىر و اعضانك ايجىندە دىنى بولار كىك
 حواس خمسەء باطنى باردر برى حس مشترك ايكىنچى خيال - اوچونچى فكر
 دور تىنچى حافظ بىشچى و ھم قوتلىرى در - لازىمە حيوان يعنى قواى حيوانى ايكىمىر
 حرىكەت و سكونىر - ايمىدى قواى طبعىي بولغانى اوچ قىسمىر مولدە مەربىيە غاذىيە - يعنى
 آدمىنىك و كلا حيواننىك قواى طبعىي سى توغدىر مق و تەربىيە قىلمىق و غذا يىمىر كىمىر
 و روح يعنى جان بو اوچ قوانىك خادىملرى در - حكىملر دىمىشلر در كە روح اوچدى
 برى روح نفسانى برى روح حيوانى و برى دىنى روح طبعىي در و ھەر بر قواغە
 بر روح تعين ايتىمىشلر در - و دىنى انسان تەركىبىنى نىك بر جزئى توابعىر كە بر نرسە نىك
 و جودى ايكىنچى نرسە نىك و جودى نە تابع بولور و ايار و ر آنى توابع دىرلر مثلاً سىمىزلىك
 بلغم و بر و دة كاتابعىر و آرقلىق صفرا و حرارت كاتابعىر قىزلىق قانغە تابعىر قور و لىق
 سودا و جنون كاتابعىر و دىنى بىھادىرلىك كىك كە قواى حيوانى نىك تەملىغە تابعىر
 و دىنى حىيات كىك كە قوۋە شەھواتىيە كاتابعىر زىرا اشتھابولاسە خىيات بولماس و دىنى حكمت
 كىك كە قوۋە نفس ناطقە كاتابعىر زىرا قوۋە ناطقە ناقص بولسە حكمت معلوم بولماس -
 و عوارض دىنى مادە كاتابعىر - و دىنى اى اوغل سنى حالدىن حال كا دوندىر كوچى
 نرسە باردىر آنكا اسباب ضرورى دىرلر اول اسباب ضرورى دىنى آلتى قىسمىر
 برى ھوادىر - ايكىنچى طعامىر - اوچونچى حرىكەت و سكونىر - دور تىنچى يوقو و اوياغلىقىر -
 بىشچى شادلىقىر - آلتىنچى نفس كا حادث بولغان نرسە لاردر مثلاً آچو قورقو او كىنچ
 كىك لردىر و بومىز كورلر جملەسى اسباب ضرورى لاردر آدم ھىچ بولاردان خالى
 بولماس و ھەر برى نىك بىندە اثرى ظاھر بولور اكر اول اسباب توتلى بولسە اثرى
 كوب ظاھرى بولور اكر آن بولسە آن ظاھر بولور و بو اسبابلار قوتلى بولغانىدە بىندە
 اثرى كوب ظاھر بولوب خستەلىق حاصل ايتار مثلاً غايىب طوقلىق يا كە آچاقى
 يا كە غايىت يوقو يا كە غايىت يوقوسلىق يا كە غايىت شادلىق يا كە غايىت قورقو
 و دىنى بولارغە اوخشاشلى اسبابلار ھەرنى بولسە دىندىن زىيادە بولغانىدە خستەلىقنى
 ايجاب ايتار - حرارت مرضى سىز قىسمىر برى رطب بار كە بلغمىر دورى

نوعىر

نوعدر - ویابس بارد که سودادر اول دخی دورت نوعدر بس سکنز قسم بولدی -
 واول مرض که بر اعضاده پیدا بولسه چیان و صلاوق کبک که غیر اعضالاردخی
 خسته بولور و بر مرض بر مرض غه سبب بولور بو علت لریدی قسمدر - ودخی
 قورقو سبیلی یا که آچو سبیلی بولور بو دخی ایکی قسمدر - هیچ بر سبیلی معلوم
 بولماغان علت دخی ایکی قسمدر - بر مرض غه سبب بولغوچی ایکنچی بر مرض بدن
 دایره سنه توشار مقدار بلان یا که عد دبلان بولور - متدار خسته لغی اوج نوعدر
 وضع خسته لغی ایکی نوعدر - و عدد خسته لغی دخی ایکی نوعدر - و تفریق الاتصال
 دورت نوعدر که لحم غصب غظام ورخمدر - و بر برینه مشابه اعضالار ننگ
 مرضی اوج قسمدر - مشترک مرضلاری که بر برینه قاتوشمشدر سکنز قسمدر -
 دورتسی مفرد در دورتسی مرکب در - مفرد لری بارد - هار - یابس - رطبدر - و مرکب
 بولغانی ایکی خلطدن پیدا بولور هار و رطب - بارد و یابس - بارد و رطب - هار
 و یابس - بولار اصل امراض نوعلرندندر - و مقدار و وضع و عدد بولور - وضع
 خسته لغی ایکی تورلوردر یا که بر اعضائی برندن زایل اینار یعنی یاراماس خلط
 سببندن اندامنی بوزار یا که ایکی اندام اولاشقان برکاتوشوب فساد پیرور - و عد
 خسته لغی دخی ایکنیدر ماده ننگز یاده و نقصانند ان بولور - تفریق الاتصال زخم کبک
 ایتمنی و تیرینی بر برندن آیرور اما بر مرض یا که متشابه اعضا غه یا که آلی بولغان
 اعضا غه یا که بر دفعه ده ایکسنه ده توشار آلی اعضا دیرلر ایکی کوز - ایکی قولاق - تل -
 ایکی قول - و ایکی آیا قدر - و متشابه بولار غه یا قن بولغان اعضا در - ودخی عرض
 خسته لغی اولدر که بر سبب بلان عارض بولور بو دخی اوج نوعدر بری قاطی اشرندن
 یا که بدن کا بر حال واقع بولور یا که بدن بوش نابولور بر عارض حاصل بولور -
 ایمدی ای اوغل طب علمن جالینوس شرحند من کور در ست عشره جالینوس دیرلر
 اسط قسطا دیکان منی ست عشره ننگ اسط قسطا بایند - و علم اخلاطنی ست عشره ننگ
 ایکنچی مقاله سنده - و اعضا متشابه بیانی ست عشره ننگ تشریح بایند نابار سن -
 و اعضا آلی بیانن بزرک تشریحند نابار سن اما بو کتاب ست عشره دن باشقه در -
 و قوای طبیعی دخی ست عشره کتابند در - و قوای حیوانی ست عشره ننگ نبض
 بایند من کور در و قوای نفسانی بیانی رای بقراط و افلاطون دیرلر بر کتاب بارد ر آنی
 هم جالینوس تصنیف ایتمیشدر آنده من کور در - ودخی ای اوغل بو علمده ماهر
 بولمق استاسنک کون و فساد کتابند مزاج علمن اوقی - کوکده و عالمده نیلر بار آنده
 قارا - قوا و افعال علمن کتاب نفس و حس و محسوس دیکان کتاب بارد ر آند ان قارا -
 و اعضا علمی ننگ شرحن کتاب الحیوان دیرلر آند ان قارا - و اقسام امراض شرحن

دخی ست عشره ننگ اولکی مقاله سندن قارا علل و امراض کتابی در - واسباب امراض
 دخی ست عشره ننگ ایکنجی مقاله سنده در آند ان قارار سن - واسباب امراض دخی
 ست عشره ننگ دورتنجی بشنجی مقاله لرنده در آند ان قارار سن - و بو کتابلارنی
 او قوب مطالعه قیلسانک طب باینده علامه بولور سن - ایمی دی ای اوغل طب علمی
 بر آزیان قیلندی ایمی دی طب علمی دن بر آزیان قیلدی کیراک - ایمی دی ای
 اوغل یوقاریده طب علمی نی نرسه ایگانن بلدنک طب علمی نی نرسه در آئی دخی بر
 مقدار بیان قیلایم - زیرا که علم بلان عمل تن بلان جان کبکدر جان تنسز بولماس
 شو یله بلکل که ای اوغل اکر بر خسته ننگ یاننه باروب علاج ایتمک تلاسنگ اول غذا سین
 یعنی آش ایچه نورغان نرسه سین فکر قیل اکر بو خسته قارت کشی بولسه آشامق
 ایچمک نرسه سی نی بولمق کیراک اورتا یاشلی یا که صبی بولسه هر برینه نیند این غذا
 بولمق کیراک و خسته لقلاری نیدر بلوب آنکا مناسب غذا کیرا کدر - بلکل که اصل
 علاج غذا در یعنی آشامق ایچمکدر زیرا علاج ایکی نورلودر بری خسته غه آشامق
 ایچرتمک و بری آشامق ایچمکن کیسمکدر اما اولدن علاج غه مشغول بولماق کیراک -
 اول بلمک کیراک خسته ننگ قوتی نی قدر در و آورو ی نی در و نی سبیلی پیدا
 بولغان آورو در و مزاجی نیدر و نی فصلی در یعنی قشیمدر یا زمیدر جای میدر
 کوزمیدر و قتنه قارامق کیراک و دخی نبض حالی نیچو کدر بلمک کیراک و بجران
 علامتیری یخشی مو یمان مو بلمک کیراک و بجران دیب شول و قتنی ایتورلر که
 بدن ننگ اصل طبیعتی علت ماده سی بلان جنک ایتار طبیعت غالب کیسه بجران
 تمامدر یخشی در - بولماسه ناقصدر یخشی توکلدر و دخی حما یعنی بیزکاک قای
 جنسدر و هر بری ننگ تدبیری نیچو کدر بلمک کیراک - و دوا ترکیب ایتمکده ماهر
 بولوب اهل طب من هبچه بولمق کیراک اما ای اوغل معالجه قانونلارین بلماک محتاجدر
 تا که طبیب اوزی ننگ اشنده خطا ایتما یین علاج ایتما کا قادر بولغای ایمی دی
 بومز کورلر نی اکر تفصیل قیلنسه اولوغ بر کتاب بولور لکن هر برسی نیند این کتاب
 من کوردر آئی بیان ایتایم حاجت وقتنده مطالعه قیلوب عمل قیلور سن اکر حفظ صحت
 اراده قیلنسه یعنی دایم صحت اوزه بولمق تلاسنگ ست عشره کتابنده اصحا باینده
 بیانن تابار سن - یخشی و یمان علامتیری تلاسنگ تقدیمه المعرفه دیرلر بر کتاب باردر
 آند ان قارار سن یا که فصول بقراط کتابنده قارار سن - و نبض علامتیری نبض کبیر
 و نبض صغیر نسخهلرنده قارار سن - و دخی قاروره احوال ست عشره ننگ اولکی
 مقاله سنده قارار سن و جالینوس ننگ دخی ست عشره دن باشقه کتاب البول دیکن
 بر رساله سی باردر قاروره نی بلمک اوچون آند ان قارار سن و ایچده بولغان آورو ننگ

علامتیرین

اگر بوعلامتیر بولماسه سلامت لک امید ایتولور - امیدى ماده علامتلى دخی بودر که اگر بر خسته یاننه پارسانک نبضه قول اورا کر قوتلى بولوب بارماقلار آراسنه یا که بارماق آستنه یورور کبک کورنسه قان غالبدر - اگر نچکه بولوب تیز و اونگون حرکت ایتسه صفرا غالبدر اگر بارماغنگ آستنده آقرون آقرون آتیلوب سست و یوغان کورنسه رطوبت یعنی بلغم غالبدر و اگر نچکه و آقرون آتیلور بولسه قورولق غالبدر یعنی سودا زیاددر - اما مذکور حرکتلار کا مخالفی کورنسه قارا - طامرننگ میلی قایسی طرفه زیاده مایلدر آنکا کوره حکم ایتمک کیراک - یعنی بر نوبت نچکه و بر نوبت یوغان گاه اونگون و تیز گاه سست وضعیف بولسه ماده ننگ مرکب بولمقنه دلیلدر مثلاً گاه قاطی گاه یومشاق بولسه قان و بلغم قاتوشمش بولمقنه دلیلدر - گاه اونگون گاه وضعیف بولسه صفرا بلان سودا قاتوشمش بولمقنه دلیلدر - امیدى نبض احوالی معلوم بولغاندان صونک قاروره حالی دخی اوشبو وجه اوزره در که آوروننگ بولن قاروره کا یعنی شیشه کا آل و نظر ایتا کر آق و بولغانچق بولوب روشن بولماسه دلیلدر که اول کشی قایغو حسرتدن آورو بولمشدر اگر آق بولوب بولغانچق بولماسه خسته لغی هوا دن و رطوبتدن بولوب ماده هنوز خامدر یعنی پشمامشدر زیرا ماده پشماى توروب اجزاسی بر برندن متفرق بولماس و اگر زیاده صاف و روشن همان و توستنده بولسه یکر نچی نرسه سندن آورو بولمشدر - اگر ترنج توستنده بولوب ایچنده ذره ذره نرسه کورنسه خسته لغی ایچ آورونندان بولمش بواور - اگر یولی مای کبک کورنوب قاروره توبنده جب جب نرسه کورنسه اول خسته ننگ وقتی یاقندر علاج ایتمه - اگر بیزکا کلی کشی ننگ قاروره سی صاری زغفران کبک کورنسه و شیشه توبنده ذره ذره نرسه کورنسه اول کشی تیز صحت نابار زیرا که قان دخی صفراغه یار بولمشدر - و اگر بول اوستنده صاری مای کبک نرسه و آستنده قارا توسلی نرسه کورنسه و ایچی یاشل بولسه آنکار علاج ایتمه - اگر بول اوستنده قارا توسلی کورنسه اول دخی یاراماسدر علاج ایتمه - و اگر قاروره توبنده صاری و یاشل توسلی کورنسه صحت علامتیدر تیز صحت نابار - و اگر قاروره توسی قارا بولوب اوستنده نقطه کبک قان بولسه اول دخی یاراماسدر علاج ایتمه - اگر قاروره صاری بولوب آراسنده شعله کبک نرسه کورنسه و توسی قزل بولسه بلکل که قانند اندر فص بلان تیز شفا نابار - و اگر صاری بولوب ایچنده جب کبک آق نرسه کورنسه بر خسته لغی بولوب بر نوع خسته دخی توتاشمش بولور یعنی خسته لغی ایکی بولور اگر صاری ایچنده جب کبک کورنگان نرسه یاشل بولسه خسته لغی طلاقد اندر - و اگر قارا جب کبک نرسه کورنسه موت علامتیدر - و اگر اول جب کبک نرسه یاشل و آق

بولوب

بولوب گورنسه بوسر علامتیدر اول آدم ننگ جماع کافدرنی بولماس - ایمدی ای
 اوغل نبض وقار وره نی بلدننگ - علنلر نیچه جنسدر و نیچه مرض باردرد بلمک کیراک
 زیرا خسته لك همان بر جنس توکلدر اجناس مختلفه در - قاچانکه خسته لقنی جنس
 بولغانن بلدننگ آنکا کوره عمل ایت یعنی بر خسته که غذا بلان اصلاحه کیلور
 همان موافق غذا بیدر وب دواغه و یا قوغه مشغول بولما - واکر کورورسن ایچدنر
 زرد الو حوشای بلان یا که طشد اندر یا قوبلان علاج ایتمک کیراک آندان صونک
 معجون بیدر - وجه ایت که اولن لر بیرمکده جرأت ایتماکایسن - اکر کورورسن
 حرارت اورا قغه کیتدی تیز بر نرسه بلان حرارتی سوندر کایسن وزهمنی ساکن
 ایتماکایسن اما استفرا عکا تجاوز ایتمه - استفراع دیرلر آدم ننگ ایچن دوا بلان یا که
 فصد بلان بوشاتمقدر اسهال کبک - اما زحمت حدندن تجاوز ایتسه علاج بلان چاره
 بولماس بس موننگ کبک اورنده دوا بیرماکاهوس ایتمه و هیچ بر وجه بلان خسته غه
 بهانه کورسانمه وسن پرهیز ایتما ی سن دیب تهمت ایتمه و پرهیز قیلما غه قادر بولماغان
 آورو یاننه بارما زیرا سن اون کون ایتکان علاج ننگ فاید اسین بر کونک بوزار - واکر
 ناچار آننگ کبک خسته غه علاج ایتسننگ کوچلاب پرهیز ایتدرمایچه علاج ایتمه
 آشاغان نرسه سی ننگ ضرر رین دفع ایتمه تورغان نرسه بیدر و باشقه علاج کاخی مشغول
 بول - و آندان غیری دخی هر مرض ننگ دوا سین یخشی بل - طبیب بولغان کشی کا
 دوا بلمکدن حاجت را نرسه یوقدر - اما ای اوغل اتفاق توشوب بو علمنی اوکرانماس
 ایسننگ باری نجوم علمن اوکرانماکا سعی قیل زیرا بو علم دخی شریف علمدر
 و علم نبوتدر یعنی ادریس علیه السلام ننگ معجزه سی در *

(اوتوز دورتیچی باب علم نجوم بلمک بیاننده)

ای اوغل اکر منجم بولماساننگ ایتد علم ریاضی کا سعی ایتمک کیراک سن که احکامی
 کو بیدر باری اجتهاد و ریاضت بلان حاصل بولور اما نجوم علمی آزدرد لکن مشکلدر
 حاصل بولماس مگر کو ب اجتهاد و ریاضت بلان حاصل بولور اکر علم ریاضی تحصیل
 ایتماساننگ مقصود حاصل بولماس زیرا کشی بو فنده خطا ایتماساننگ درجه کا ایرشماس
 اما بو علمنی زیاده تجر به ایتمک کیراک تا که خطا واقع بولماسون زیرا علم نجوم ننگ
 ثمره سی احکامدر - قاچانکم بو فتنی اوکرانسننگ تقویم چقارمق کیراک چون تقویم
 چقار دننگ فاید اسی احکامدر و بویل احکامن چقارغانده جهت ایت که حکمده خطا
 بولما غای - ایمدی تقویم چقارمق ننگ اصلن نابقای سن و مقدم بولمق استاد بولما ی سن که
 حکم ایتکانده درست کیلسون زیرا تقویم درست بولسه طالع درست کیلور اما
 استخراننگ اعتماد ایتماکایسن مگر کو ب زحمت چیکوب و درست حسابنه دقت بلان

نظر قىلغايسن قانچانكە ھسابنىڭ نازدە درىست كىلدى طالەدان ياكە مولودىمىزىندىن ان
 ھىكم ايتىمىڭ استاسنىڭ اول بىلىمىڭ كىرا كىر كە يولدىوزلار احوالغىدان و طالەدان و طالە
 اياسىندىن و بىر و جىندىن و قىمىر بىر و جىندىن و ھىر بىر بىر جىننىڭ مىزانىدىن و يولدىوزلار
 مىزانىدىن - ھىر بىر جىنە بولار نىچىك بولورلار و ھىر بىر يولدىوزنىڭ آيغە يوزى دوتىمىش
 بولسە نىچىك بولور و نىچىك ھىكم كورساتور و دىخى اول يولدىوز كە سىر درجە سىنە مستولى
 بولسە نى يوز كورساتور - و ئانىما اون ايكى سەم بار دركە بىلىمىڭ كىرا ك - و درجە ئاقە
 و مىثلەتتە ھىدكا و صورت كا و شىرى كا و ھىبوتقە نظر قىل - و مأل و فرج و افت اوى
 قايسى بىر جىر و ھىض نىدىر و نى كورساتور بىلىمىڭ كىرا ك - آندىن صونىڭ آيىنىڭ
 احوالە قارا نىخس و سەد يولدىوزلارنىدىن قايسى حوالە بولمىش - اقبال و ادبار
 قايسى نىڭىدىر قارشو كىلىمىڭ و كىرو كىتىمىڭ و خىر و شىردىن نىدىر مىقارنە و انصال
 و انصراف نىدىر و نوردان يراق بولغان بولدىوز نىچىك كىر و انصالدىن يراق
 نىدىر سىردىن خالى يولدىوز و ياراماس ھىركىلى يولدىوز نىدىر - و دىخى بىلىمىڭ كىرا ك
 جمع - وضع - رد - دفع - الطبيعە - اسكات - اعتراض - قوت - مكافات - قبول -
 تشرىف - تەرىب - اجتماع - استقبال - معرفە - ھىلاج - كىتخا - و عطا - اكل قىلىل -
 اكل كىتىر - قايسى يولدىوز غە ئابىدىر - و طول و قىصر و ھىر نىدىر تا كە بولار نى بىلىمىڭ نىچە
 ھىكم ايتىمە - و بو ايتىك نىلمىنى ھاصل ايتىمىڭ ھىكمەن نى سوزنىڭ بار بولسە دە سويلە
 انشا^۱ اللە سوزنىڭ راست كىلور - و اكر سىن تقويم استىراج ايتىمىڭ نىچە غىر كىشى نىڭ
 استىراج قىلىنمىش تقويمىدىن ھىكم سويلاسنىڭ بىر مەشھور و مەشھۇر ھىكمەن ھىكمەن نىڭ
 تقويمىدىن ھىكم ايت كە اول ھىكمەن بىر خىل سىز زىچىدىن استىراج ايتىمىش بولسۇن و اول
 تقويم مىقابىلە و بىھىمىڭ بىھىمىڭ بىھىمىڭ تىكرار قارالمىش بولسۇن درىست بولدى تەھقىق
 قىلىنغاندىن صونىڭ اول تقويمىدىن ھىكم ايتىك بولسۇن بوشىر لار بار چەسى رعايە قىلىنغاندىن
 صونىڭ دىخى خىلادان زىيادە صاقلانمىش كىرا ك تا كە ھىسابنىڭ غىلظ و اقە بولماسۇن -
 بومىڭ كور شىر لار رعايە قىلىنغاندىن صونىڭ طالە مولوددىن مىسئەلە سوراسەلار جواب قە
 قادر بولور سىن اما طالە مولودى نىچىك تونولغان بىلىمىڭ كىرا ك سىن زىرا طالە مولود
 ھىقندە بىر اوستادىدىن ايتىمىڭ كە طالە مولود دىنياغە كىلكان وقت توكلدىر زىرا
 مولودنىڭ اصل ابىدى و جودكا كىلكان وقتىنى نطفە آنا صلىنىدىن آنا رھىمەن توشكان
 وقتىدە - و اول نطفە اكر سىلە بولاق بولسە طالە نىڭ نىچىڭ ياكە بىھىمىڭ بولاسى
 يازلور اما آنادان توغاج طالە رھىم تارلىغاندىن كىنىڭ دىنياغە كىلكانى اوچون ياكە
 كىچىك كىدىن صونىڭ اولوغلىق قە واصل بولغانى اوچون درموىنى تھويل كىرا دىرلر - اما
 آدم نىڭ مانىكلاينە ايدى كوكىدىن و يازلقدان ھىرنى يازسە و باشنە كىلاچىك ھىرنى
 بولسە آنا رھىمەن توشكان وقت ياز و لوب نىقىدىر قىلنور بوسوز كا دىلىل ھىزىر رسول

بیور مشدر که الشقی شقی فی بطن امه والسعید سعید فی بطن امه یعنی ایند کو ویاوز
 کمسنه لر آنالاری قرننده اوق ایند کو ویاوز لاردر - اما اول وقتدن سوز سو یلامک
 ممکن توکلدر زیر اول وقت قه کمسنه ننگ ادر اکی ایرشماس ودعوا ایتسه دخی
 فاسد در بس کشی ننگ قوی یتمکان برکا آیاق باصمق جابز توکلدر اگر طالع مولودنی
 تحویل کبر ادا حکم ایتابن دیسننگ آنده دخی مقدمه بولغان اوستاد لار ننگ شرطن
 وقانونلارین رعایه قیل وهر حکمه موندان مقدم ایتکانمز چه مقدمه لر نی رعایه قیل که
 خطادان ایمین بولغایسن - ایمی ایمی بر کمسنه نجومین یا که نجوم کامتعلق مسئله دن
 سوال ایتسه طالعنه قارا اول وقت طالع ننگ صاحبی کمدر و قمر بر جنه قارا اول
 بر جننگ صاحبنه قارا - و اول یولدوز غه قارا که قمر آنکایوز توغشدر و اول طالع کامناسب
 یولدوز غه یا که وندده بولغان یولدوز غه قارا و کروتده بر ایکی یولدوز کور نور ایتسه
 کور قایسی ننگ شهادتی راستدر آندان صوننگ اول مسئله اقتضاسنه کوره جواب بیر *

(فصل علم هندسه و علم حساب بیاننده)

ایمندی ای اوغل بر مقدار احکام قسمین بیان قیلندی اما علم هندسه و علم حساب
 دخی حوش علمدر علم نجوم و غیر علملر کبک لازمدر اتفاق توشوب بو علمنی دخی
 اوکرا ننگ استاسننگ شروع قیلوب اوکر انکندن صوننگ زنه ار بو علمنی تکرار ایتمکدن
 خالی بولما زیرا که علم حساب و علم هندسه وحشی علمدر بس ضبطنه تکرار لازمدر که
 خاطر نکرده مستقر بولغای - اما مهندس بولسانک اول دخی علم حساب قیاس قیلور
 شویله که بر برینی مساحت ایتمک یعنی اولچامک تلاسنگ اول پوچماقلارنی بخشی
 بلامک کیرا کسن و پوچماقلارده واقع بولغان مختلف اشکال دن غافل بولماق کیرا کسن
 یعنی ابتدا بو دیوارنی اولچایم دیسننگ صونکندن دورت بوچماق بر برینه راست
 کیلکونچه کوب تفاوت کورسانور و جهد ایت که پوچماقلارینه بر برینه راست کیلسون
 زیر راست کیتور ما کا غایت اوستاد مهندس کیرا کدر منم بو عملده اوستاد رحمتلی
 منکا بو نصیحتنی ایتار ایدی که های فلان صاقلان پوچماقده بر ذره بر فالهقدان غافل
 بولما زیرا پوچماق مساحه سنده کوب یا شرون نرسه فالور که آنی اوستاد معمار لارده
 فرق ایتماس دیر ایدی آننگ سببی بودر که بو پوچماقدان بر پوچماق قدر بعض
 قوشی پوچماق کبک بر شکلدر هر یرده توغری کورسانور اما جدول کا کیلکاج
 یعنی باو تارتوب قارا غاچ کوب تفاوت کورسانور ایمدی اگر سنگا بر شکل مشکل
 کورنسه نیچوک ایکانی معلوم بولماسه قیاس بلان آلایدر دیمه لکن سن آنی
 بلکان قورالنگ بلان و حساب بلان بر میدان یا صا یعنی مثلث مو مربع مو بر شکل
 یا صا زیرا که مثلث بولماغان یا که مربع بولماغان هیچ شکل یوقدر بس مثلث یا که

مریغ اینگانگدن صونگ نیچوگ کونگننگ استاسه اولچه تا که مشکل حل قیلنسون
ایمدی بوبابی قدر کوب سویلا سامده ممکندر لکن موند عام نجوم کا مناسبتی
بولغان جهندن بر آز بیان قیلندی *

(اوتوز بشتچی باب شعر وشاعرلر احوالی بیاننده)

ای اوغل اکر شاعر بولوب شعر ایتمک قصد ایتسننگ جهدایت که شعرده سوزنک
روشن بولسون صاقلان که غامض بولماغای ومبهم سویلامه یعنی شعرده بر سوزننگ
معناسین اوزنک بلوب غیر کشی بلماس آننگ کبک شعرنی سویلامه زیرا که
شاعرلر شعرنی غیرلر اوچون سویلارلر اوزلری اوچون سویلاماسلر بس شعرننگ
معناسی روش بولمق کیرا کدر تا که روشنلقی سببندن هر کم رغبت ایتار بس شعر
همان وزن وقافیه کنه توکلر خیالسن وترتیبسن وصناعتمسن شعر ایتمه - تجنیس
تطبیف - متضاد - متشابه - مستعار - تجنیس - مکر - مرادف - ودخی آنکا او حشاشلی
هر تورلو صنایع بار ایسه رعایه ایت - اما بولارننگ تقضیلی علم عروض
کتابنده در آندان کورمک لازمدر امانلاسننگ که شعرلرننگ خلق کوزینه مرغوب
کورنسون دیسننگ سوزنی مستعار سویله اما استعاره مدحده کوب استعمال ایت
خصوصامدح ایتکان کشی ننگ کمال اهلی بولسه - اما عزل سویلاسننگ ترانه اوچون
یعنی خوانندلر اوچون کوب مصنع بولاسده ضرر ایتماس لکن لطیف وتر کیرا کدر
اما قافیه کیرا کدر که بر قافیه ده بولسون یعنی سویلنمش بولسون مجهول قافیه بولسون
و کیرا کماس یرلرده عربی ومشکل لفظلار کیتروپ شعرلکنی بار دو مبهم ایتمه وهرنی
کم شعرننگ سویلارسن عاشقلارننگ وصفی حالنه کوره لطیفی سویله وشعرده حوش
ویحشی مثاللر کیتور تا که خواص وعوام غه حوش کورنسون تا که سننگ شعرننگ
شهرت توتوب معروف بولغای - وشعرنی هر قاچان عروضننگ آغر و نامطبوع
وزننده ایتمه زیرانامطبوع شعرنی کشی او قوماغه هوس ایتماس ولطیف طبع بولغان
کمسنه لر اول وزنده شعر سویلاماسلر - وعالم عروضنی یحشی کوروب بلمک کیرا ک
سن وشعر علمنده مصنع بولغان بیت ننگ القابن یحشی اوکران سویله که شاعرلر
آراسنده سنکامناظره واقع بولسه یا که امتحان اوچون سؤال قیلسه لار جوابنده عاجز
بولایسن وهر بر ایتکان شعرننگ توحید یا که نعمت یا که مدح یا که عزل یا که هجو
بولسون مناسب بولوب ومرتبه سنه لایق کیرا کدر - اکر مناسبتدن خارج بولسه
سوزده ظلم ایتمش بولورسن - وبر سوز باردر که خلق آنی نثرده سویلاما ک قبیح
کورورلر سن آنی شعرده ونظمده سویلامه زیرا که نثر رعیت وشعر بادشاهدر یعنی
پادشاه منزلند در بر نرسه رعیت کالایق بولماسه پادشاه غه نیچوگ لایق بولسون - ودخی
تورکی عزل ایتسننگ وزنی حوش وطبع کاملایم بولوب استماع قیلغانلارننگ کونکل لری

كشاد بولسون - وبر او حقنده قصيده ايتسنىك اول آدم نىك مقدارين بلوب
 ايت كه مدحنك هجونا بولماغاي يعنى بلمك كيراك سن كه هر طائفه نى نىچوك مدح
 ايتمك كيراك آننىك ذاتنده بولماغان صفت بلان مدح ايتمه مثلاً بر كشى عمرنده پچاق
 بلان اورغانى يوق ايكان قاچنىك بلان آرسلان اوتر دنك ديمه ودخى براو عمرنده
 ايشاك كا آطلانغانى يوق ايكان آطنك دل دلدن آرتوقدر ديمه بولاسلوبده مدح
 هجو بولوب توشار بس بلمك كيراك كه كشى نى نى كيفيتده مدح ايتمك كيراك
 ودخى شاعر بولغان آدم كا لازمدر كه مدح ايتلمش كشى نىك طبعن بلمك كيراك
 و آنكا نىچوك سوز خوش كورنور آنكا كوره مدح ايت زيرا آنى اوزى استاكان سوز
 بلان مدح ايتماسنىك اول دخى شاعر نىك اوزى تلاك ان نرسه بلان صله بيرماس - ودخى
 اى اوغل همتسز وحقير بولماو اوز نكنى حور ايتمه يعنى قصيده مثلاً هر كم كافلنك من
 ديمه مكر موى ديمكا لايق كمسنه بولسه - وهجو ايتمك دن حذر ايت هر صاوت صودان
 صاف بولماس بلكه بر غيرت اهلنه واقع بولوب سندن انتقام آلور اما اكر مرثيه كا
 وتوحيد كا و نعت كا قادر ايسنىك سويله تقصير لك ايتمه زيرا كه توحيد و مرثيه و نعت
 دنيا و آخرت خوشدر ودخى شعرده يالغاننى حد دن زياده سويلامه - اما شعرده مبالغه
 ويالغان كرسه هنردر لكن اولچاو بلان كيراك دوستلار نىك و محبازلر نىك حقنده مرثيه
 ايتمك نى اوزنكا واجب بل شويله كه خلق سنىك دوستلار نىك رغبه ايتارلر - اما غزل
 و مرثيه ايتسنىك بر طريق اوزره ايت - وهجو و مدحنى بر طريق اوزره ايت يعنى
 غزل و مرثيه بر برى نىك عكسيدر و مدح وهجو كند لك بر برى نىك عكسيدر مثلاً
 هجونى طريقه بولغان بلماي ايسنىك مدحه خوش جو ديكان نكنى هجوده بدحو ديكل -
 كه بر برى نىك عكسيدر و غزل و مرثيه بيله بر برى نىك عكسيدر مثلاً بر كشى حياتده
 ايكان كمال حسنن وصف ايتار ايدنىك وفاتندن ان صونك اول حسن نىك نقصانن وصف
 ايتمك كيراك سن اكر كونكل ار كا اثرلى سوز ايتمك تلاسنىك اوز سوز نكندن ايت
 غير شاعرلر نىك سوزى بولماسون يعنى هر سوزنى ايتسنىك اوز فكر نكندن چغاروب
 ايت غير كشى نىك شعرندن مسروق بولماسون زيرا غير شاعرلر نىك سوزندن
 مضمون آلماي نچه عادتلا نىك طبيعتنىك كشاده و آچق بولماس و سوز ميدانى سنىكا
 واسع بولماس - قاچانكه موزون و مصنع شعر سويلاماكا قادر بولدىك و هر لغت نىك
 معناسين فهم ايتوب هر مراد ايتكان معنائكى اجرا قيلماسه قادر بولدىك و عروض
 بحرلر ين و وزنلر ين تمام فهم ايتوب بلىك ايمدى برياط سوز و معنا ايشتسنىك
 و سنىكا غايت خوش كياسه بس اول معنائى استعمال قيلماسه بولماسنىك عيىنى بلان
 استعمال قيلماسه بر باشقه صورت و لباس بلان كيتور كه كشى سوزى ايكانى معلوم

بولاسون مثلاً بر مضموننى مدحك گورسنىك سن آنى هجوده كيتور و هجوده ايشتكاننگنى
مدحك كيتور و غزله گين مرثيه ده و مرثيه ده گين غزله كيتور مستور بولوب آنى
كشى بولاسون - ايمدى اى اوغل اكر بر كمسنه نى مدح ايتماكا بارسانك ايسكى
كيوم بلان باز مايورنىك آچق كيومنىك پاك خاطرنيك هوش بولسون تاكه بارغان يرنىك
فرح بخش بولغايسن - قاچانكه مدح قىلا باشلاسانك مرائيلر كىفيتنده بولما ودخى
كوب نادر حكايىلر و غرايب مسئلهلر و كولدر كوچى نكتهلر و محاضراندىان كوب
سوزلار حفظ قىلوب اورنى بلان اول مجلسده حكايىت قىلغايسن *

(اوتوز آلتىنچى باب مطربلرنىك رسم وقاعدهسى بياننده)

شويله بللك كه اى اوغل اكر مطربلك كا هوس ايتوب اوكرانسنىك هوش خلقى
و چينكل جانلى بول دايم ممكن قدر خوش ايسلرنى استعمال قىل تاكه بارغان يرنىك
خوش بوى بولغايسن - دايم طاطلى نللى بول مطربلر اكر چه اير بولسلارده اما
جميع جنبش لرى زنانه يعنى خاتونلار چه بولمق كيراك - قاچانكه صحبت كا كرسنىك
چينكل ترانه بلان باشلا يعنى چينكل كوى بلان باشلا اكرده آور كوى بولسه بلكه مجلسده
بولغان آدمىلرنىك طبيعتلىرى بلكه برابر چه بر طبيعتده بولمايوب برينه هوش كىلسه
برينه هوش كىلمايس بس بوسبىلندر طرب اهلى نىك اوستادلارى بو قنده
بر ترتيب تعيين ايتمىشلردكه نى قدر مخالف الطبع آدمىلر بير كاچه بولسه بار چه سته
هوش كىلور - بس ابتدا خسروانه چينكل ترانه تصنيف ايتدىلر پادشاهلار مجلسنده
اجرا ايتارلر دخى آغر آهنگلر ايجاد ايتدىلر بس آغر و چينكل ترانه لر ظهور
ايتدى هر كىمنىك طبيعتده كوره انشاقىلندى - ودخى شعرى لطيف و وزنى خفيف ملایم
آوازلى بر ترانه تصنيف ايتدىلر آنكا تبسيط دىلر - بس بو خفيف و ثقیل و تبسيط
آهنگلرنى ترتيب ايتوب مجلسنه كوره طرب قىلورلار قاچانكه مطربلر صحبت
اوچون بر مجلسكا كرسهلر بر آهنگ ثقیل ايتارلر آننىك آرتندىان خفيف اويتارلار
و آندىان صونىك تبسيط دخى اويتارلار كه هم قارىلار هم باشلار بهره مند بولورلار اما
بومىكور آهنگلردىن بالالار و ياش قىزلار لىك آلهاسلار زىرا آلهلرنىك طبيعتلىرى
بس و فهملىرى ضعيفلر آلهلر اوچون اوستادلار دخى خفيفچه ترانه ودخى آقرون
ناوشلار آهنگلر ايتدىلر تاكه آلاغه دخى بوبابده نصيب حاصل بولور - ايمدى اى
اوغل هر نوع مطربلىقنى و چالغودىان و اويوندىان خبردار بولمق كيراك سن تاكه هر
تور لو طافقه مجلسكا كرسهلر بار چه حظ و اولوش آلسونلار - ودخى قسقه چه حكايىلر
مفظ قىلغايسن كه سازدان و يا كه اوقومقدىان يالقسانىك حكايىت بلان بر مقدار راحت
كسب ايتارسن - ودخى خواننده لكده و شعر ايتمىكده شعرنىك بار بولسه يالغوز

اوز شرنك بلان مشغول بولما هر كمنك شهري بولسه بولسون - زيرا اوزنكا خوش
 كيلكان بلكه غيرلر كا خوش كيلماس اول وقت مجلس اهلنه آغر بولور سن ودخى نرد
 و شطر نجه بولسا نكده بر مجلس كا كر كچ بعض آدمار شطرنج و نرد بلان مشغول بولسه لار
 سن سازنكنى قولنكدان قويوب نرد و شطرنج بلان مشغول بولما زيراسنى اول مجلس كا
 دعوت ايتكانلر سازنده لك كا دعوت ايتولوب قمار بازلى قه دعوت ايتلماش سن
 و هر نرسه كه او كر انور سن هر وقت ايراد ايتمه تا كه بى لذت و بار ديولماغاي - و هر غزل
 و بيت كه او كر انور سن و زنس و اصول سن او كر انمه - ودخى تلنكى و آواز نكنى سازنكا
 متابع ايتكايسن زير سازنده كا موندان آرتوق اولوغ عيبت بولاس كه قولى بر طرفه
 آغزى بر طرفه بولور و او كر عاشق ايسنك عشقكندان خبر بيرمه اوز وصف حالنك
 اوزنكا خوش كيلكان كبك مجلس خلقنه ده خوش كيلو رصانما و هر بر شعر و قافيه لى
 سوزلر كيتور سنك همان بر معناده ايتمه هر برين بر معناده يعنى هر خصوصه كيتور
 مثلا كاها حسنيات كاها وصال كاها فراق كاها وفا كاها جفاغه متعلق بيتلر و شعرلر
 كيتور كايسن تا كه صحبتنك مؤثر بولور ودخى فرقت نامه و صلت نامه زجر نامه
 عتاب نامه قبول نامه رد نامه و هوشنوداقتى و شكايتمنى شعر بولغان بيتلر نى كوب
 حفظ تا كه هر قايسين وقتنه و عناسبتنه كوره ايراد قيلغايسن هر نى وقتنه و هر نى
 فصله نى او قومى كيراك بلكايسن يعنى وقتنه كوره ابيات و اشعار ايتمك كيراك
 مثلا ياز كونيدير ياز كونه مناسب شعر ايتمك كيراك سن و غيرلر ين مونكار قياس
 قيل اما وقتنه و مجلسنه مناسبلى ابيات و اشعار ايتماك نى قدر اوستاد بولسا نكده
 خلق قه لايق بولماين هنرمندلر دائر سندن چقمش بولور سن بس هر صحبت كا
 بارسانك اول مجلس اهلنه قارا اكر مجلسه خاصلار دان بولوب ساز و مقامدان خبردار
 بولغو چيلار بولسه خوش نوا و خوش آهنگ و مرتب مقاملر ايتماكا محتاجدر اما آند اين
 مجلسه اولوغلارغه و قارنلارغه لايق توحيد نعمت مناقب مدح و دنيا زوالى حقنه
 قصيده لر و شعرلر اجرا قيلماق كيراك سن - اكر عواملار و مجهول كمسنه لر بولسه
 هنرليات و حسنيات و حيريات مقوله سى كبك ابيات و اشعار اوقوب اول مجلس
 اهلى ننگ طبعينه كوره مناسب صفا بخش بولق كيراك - اما دائره ادبين چقماق
 كيراك - و او كر دخى اول مجلسه سپاهلار و عيار آدمار بولسه رباعيلر و بهادرلى قه
 دلالت قياغورچى ابيات و اشعار اجرا قيلماق كيراك سن - و جهد ايت كه شراب مجلسه
 بار ماغايسن اما اتفاقا شراب مجلسه توغرى كيلسانك و مجلس اهلى ايسر مش بولسه لار
 هر برى ننگ طبيعتن بلوب مناسب سوزلر سويلاكايسن تا كه شرمنده قيا ماغايلار
 و بلا اختيار نچه حال لر واقع بولور - بس مطر بلرننگ اينك اولوغ هنرى مجلس اهلنه

صفا بخش بولمقدور و مطرب بولغان كېسسه مجامعه شراب بلان مشغول بولماق كېراك
زيرا اول مجلس كا كرمكندن مقصود كېموش حاصل ايتمكدر شراب ايچمك توكلدور و آتپه
حاصل ايتمك دخى مجلس اهلينىك طبيعتنه خوش كېلكان ترانه و نغمه واپياندن حاصل
بولور اكر سن شراب ايچمىنىك ناملايم سوزلردن اجتناب قىلا بولماس سن مجلس اهلنه
نفرت حاصل بولوب مشقنىك ضايع بولور مطربلك اجره نكنى ايچكان شرابىكا حساب
ايتماكايلر زيرا قارن توقلقنه خدمت ايتمش بولور سن يعنى تاماق حقنه خدمت
ايتمش بولور سن - و دخى صحبتده بر كېسسه سنى منح ايتسه سن آنكا كوب تواضع
ايتوب اول تلاك نغمه لرنى و كويلرنى ايراد قىل تا كه غير لر آنى كوروب سنى
منح ايتكايلر - اكر سنىك چالغان ساز نكنى ياراتماين ايسركلر نغمه قىلمسه لار تحمىل
قىل ملول بولماز يرامطر بلرنىك بر اولوغ هنرى سر خوشلارنىك جور يينه صبر ايتمكدر
اكر صبر ايتماسه لرمطر بللك اجره سندن محروم بولورلار و دخى ديمش لردر كه مطربلر
صانكلر او و تلسن بولسون يعنى مجامعه كوركان و ايشنكان حال لرنى طشقه چغوب
سويلا ماكاى بو صفتده بولغان مطربلر هر يردمه مقبول و هر تله ممدوح بولورلار *

(اوتوز يىنچى باب پادشاهلار خدمتده بولمق بيانده)

اى اوغل اكر اتفاق توشوب بر پادشاه خدمتده بولسانىك پادشاه سنى اوز يينه نى قدر
ياقن ايتسه ده مغرور بولما اوز نكنى يراق نوت ياقن بولودان صاقلان اما خدمتده
قاچمه زيرا كه ياقنلىق يراقلىق قه سببدر و خدمت ياقنلىق قه سببدر بس معلوم بولدى كه
خدمت بلان ياقن بولمق كېراكدر و دخى پادشاه قاي كون التفانى كوبراك قىلمسه
اول كون خوفنىك كوبراك بولسون ايمىن بولما زيرا كه سنى كم سيمر تيه اول دخى
زبون ايتار - ايمدى پادشاه حضورنده عزيز و محترم بولسانىك عقلت ايتوب
اوز كيفيتىكنى جويا تا كه سنىكا كون بكون التفانى و نظرى زياده بولغاي و يينه
صاقلان كه پادشاه حضورندم غير كېسسه لرمقنه ايد كوكلكدن غيرى سوز سويلا مه
تا كه سنىكده بر كون يامانلىق ايتماكايلر - مونكار موافق بر حكاييت كيتور مشلردر كه
كېچمه ده بر امير بار ايدى اسمنه فضلون ديرلر ايدى و آننىك خدمتده ديلمى ديكان
بر آدم بار ايدى اميرنىك مشورتى كوبراك آننىك بلان ايدى آننىك رايندن طش
بر نرسه اشلاماس ايدى اما اول ديلمى محضر آدم ايدى شويله كه بر كېسسه بر كناه
ايتوب پادشاه آنى زندانده حبس ايتوب جزا بېرماكا فرمان ايتسه ديلمى كيلوب
نصيحت قىلور ايدى كه اى شاهم هر يوق بار نرسه اوچون كشى نى رنجيمده ايتمه جزا
بېرسنىك بارى قتل قىل صاو قالدردما دير ايدى بو كيفيتچه نصيحت قىلوى سببلى
كوب مسلمانلار مقتول بولوش ايدى بس كونلرده بر كون ديلمى دخى پادشاه غه كناهلى

اش اشلادی پادشاه آنی زند انغه صالحردی و قتلنه حکم ایتدی بس دیلمی پادشاهغه
 خبر کوندردی که بارچه مالمنی بیرایم باری منی قتلدن آزاد ایت دیدی پادشاه
 ایتدی من عادتنی و سیاستنی دیلمی ننگ اوزندن اوکراندم سهل کنه اوچون
 کمسنه نی رنجتمه باری قتل بلان جزایور دیب مصاحت قیلور ایدی ایمدی من آنی
 اوزی ننگ نصیحتی بو ییچه قتل ایتمان دیدی هم قتل ایتدردی بس دیلمی اوزی ننگ
 یامان نصیحتی بلان باشی کیندی نتا که مشهور سوزدر کشی کادیب قاز یغان قیوغه
 اوزنگ تو شار سن دیرلر ودخی ای اوغل صاقلان که دولت کامغرور بولما هر زیاده ننگ
 نقصانی بولور و هر کمال ننگ زوالی بولور - اما سن شاه ننگ خف متینی مالدان
 و منال دن آرتوغراق کورمک کیراک سن ودخی پادشاه خف متینه هر نی قدر مال و منال
 حاصل ایتسننگ اوزنکنی مال سن و فقیر صورتنگ کورگانا که پادشاه دان ایمین بولغایسن
 ودخی کو برک نرسه حاصل ایتمک اوچون خدمت ایتکان افند نکنی قویوب کیتمه
 یعنی بو پادشاه قدر منی بلمایدر منی رعایه قیلمایدر فلان پادشاهغه باروب کو برک
 مال حاصل ایتنایم دیمه چونکه راست کیلماس ده شرمنگ بولور سن اما طوغر ولق
 و ایند کولک بلان خدمت ایتوب قناعت بلان ایند کو اسوده بولساننگ آلتون کموش
 سنکا کیلوب نورور زیرا که حسن خلق بلان و توغر ولق بلان ایند کو اسم کوتارمک
 اولوغ سرمایه در اول کمسنه حور حقیر بولماس بیله سرمایه ننگ بارنده طمع خام اوچون
 قولننگ اغی سرمایه نکنی چغارمازیرا که قاچان قولنکده سرمایه ننگ باردر کسب امید
 ایتولور اما سرمایه قولن ان چقاچ یینه دخی حاصل ایتمک مشکلد و هر کم آتچنی
 عز بز کورسه تیز حور بولور - ایمدی عزت و اولوغلغنی استاسنگ مال جمعه نه طمع
 ایتمه زیرا که کیراک حلال کیراک حرام دان و طمع خام بلان آتچه جیماغه حریم بولغانلار
 مخاطره گه کروپ اوز جانلار یینه قصد ایتمش بولور لار مکر که طوغر ولق بلان حلال
 یولد ان حرص سن و طمع سن بر مقدار مال جیوب فقر اغه احسان و اغنیاغه هدیه بیروب
 خلق ننگ شرنند ان ایمین بولغایسن اما پادشاه خف متینه و قتلنه خیانتدن صاقلانغا یسن
 خصوصاً سنی دولت کا ایرشد رکان پادشاه بولسه - ایمدی پادشاه خدمتی بلان مرتبه
 و منصب ایاسی بولننگ دوست دوشمان اشندن غافل بولما دوستننگ کمدر دوشمانننگ
 کمدر بلک کوچی بول اول فلان منم دوستمدر و فلان منم دوشمانمدر دیمه جمله سنه
 ایند کولک ایتماکا اجتهاد قیلر برا کوب دوشمانلار ایند کولک بلان دوست بولمشلاردر
 اما بر دوشمان که ایند کولک قیلوب ده دوشمانلغین قویماسه سن ده آننگ بلان
 مکافات ایت زیرا که غیرت ایالری دوستقه ایند کولک بلان دوشمانغه انتقام بلان
 مکافات ایتارلر اما کرم و احسان اولوغلار ننگ چچکی و میوه سی در کرم و احسان نکنی

کوب قیل قورو آغاچ کیک چچکسز میوه سز بولما زیرافقیرلر و محتاجلار بایلاردان
 انعام و احسان امید ایتارلر بس سنن خلق قه فایده و منفعت بولسه اولوغلنکا برمایه
 بولقد ان غیری نعمت کو بلیکی ننگ شکرین ادا قیلوب فایده اسین مشاهده ایتار سن
 همان قولنکدن کیلکان قدر خلق ان این کولکی دریغ ایتمه نتا که حدیث خیر
 الناس من ینفع الناس کیلمشدر و دخی بلیکل که ای اوغل بر اولوغ کشی ننگ عمری
 و دولتی کمال کا ایرشمش بولسه اول آدم ننگ خدمتک اولوغلی درجه سنه ایرشور من
 دیب امید ایتمه زیرا که کمال دلیل الزوالدر که اول آدم اوزی قارتامش و دولتی
 زوال کا یوز توتمشدر و عمری آن قالمشدر خدمتک ضایع بولور تمام آخر کوننه قدر
 دولتی برقرار بولغانلار بیک آذر و دخی بر پادشاه ننگ نظر ننگ خدمتک برقرارده
 بولقنی تلاسنگ عمر رسول علیه السلام حضرت عباس رضی الله عنه اوزی ننگ اوغلی
 عبد الله غه بیورغان وصیت بلان عمل قیل که بودر ای اوغل قاچانکه بر کشی کا (یعنی
 عمر رضی الله عنه کا) یاقن بولنک و سنی تقدیم قیلدی و امرلرین سنگا نابشوردی
 و باشقه خلق ان سنگا زیاده اعتماد قیلدی ایمی اکر دوشمان منکا مسلط بولما سون
 دیسنگ بش نرسه بلان عمل قیل بری بودر که بالغان سویلامه - ایکنجی بودر که فلان
 کمسنه ننگ بیله عیبی باردر دیب عیب ایتمه - اوچونچی بودر که امرنک خیانت
 ایتمه خیر خواه بول - دورتنچی بودر که آننگ رایندن و فرمانندان طش اش قیاما
 بشتنجی بودر که آننگ سرین کشی کافاش ایتمه هر سرین کتم قیل یعنی باش - اکر
 بوبش نصیحت نی حفظ ایتسنگ بارچه مقصودنکا ایرشور سن - و دخی قاچانکه پادشاه
 خدمتده دایم خدمتده بولوب کورنما کا اجتهاد قیل یعنی بر اش اشلاناسی بولسه
 بومنم خدمتم توکلدر مونی منکا بیورمادیلار دیمه حتی اجتهاد قیل که غیرلرننگ
 خدمتن هم سن ادا قیلما یسن پادشاه هر نی وقت سنی صوراسه دایم قپوسنده
 سنی خدمتده کورسون یعنی غیرلر خدمتده بولما غانده سن خدمتک کورن
 زیرا پادشاهلار دایم خدمتده بولغانلارنی تجربه ایتمک فکرنددر و قاچانکه
 بر مرتبه ایکی مرتبه و هر زمان سنی خدمتده کوردی بلدی که سن آننگ
 درگاهنده مقیم سن سنگا اعتمادی زیاده بولور - ایمی معلوم اولاکه حق سبحانه
 و تعالی پادشاهلارنی بیله خلق ایتمشدر که جمیع خلایق انکا محتاج بولوب
 آننگ خدمتده درلر - ایمی قاچانکه پادشاه خدمتده بولنک بر کمسنه کا حسد
 ایتمه و دنیا اوچون براوگاده عدوات ایتمه و پادشاه خضورنده کشی ننگ غیبتن
 سویلامه - ایمی ای اوغل پادشاهلار خدمتی بیله بولمق کیراک و بوشطلارنی
 کونکنکا آلمق کیراک سن بلکه بر کون سنگا لازم بولور *

(اوتوز)

(اوتوز سگرنچی باب پادشاهلار صحبتی ننگ رسماری بیاننده)

ای اوغل اکر پادشاه سنی اوزینه مصاحب ایتمک اوچون استاسه اکر مصاحب
وندیم بولمق لیاقتی سنده یوق ایکان بارماذر تله- اما پادشاهغه مصاحب وندیم بولغان
کمسنه ده آلتی خاصیت بولمق لازم در- اولاً صحبت مقامده کوزی پادشاهننگ یوزند
و کوزند- وتلی ذکرند- وقولاغی سوزین ایشتمکده مشغول بولوب- کونکلی پادشاه
سربینه مخزن- و ببنی قوللغنده قایم- وجانی بولنه فدای بولمق کیرا کدر- بولاردن
غیری دخی پادشاهغه ندیم بولغان کشی هوش منظر یعنی کوزال و کورکام بولمق
کیرا کدر که خلق آندان اکر اه ایتما کای و پادشاه دخی بوسبیلی ملول بولماغای- و ندیم
بولغان کشی دخی کاتب بولمق لازمدر که ناگاه پادشاهغه بر سر واقع بولوب یاشرن بر
یاز و یازماغه لازم بولغانده فی الحال یازماغه قادر بولسون- و دخی ندیم بولغان آدم کا
شاعر بولمق کیرا کدر شعر ننگ معناسین بلوب فارسی و عربی کوب شعر لر حفظ
ایتوب پادشاه شعر کامیل اینکان وقتده در حال شعر ایتما کا قادر بولمق کیرا ک- لافل
اوزندن شعر چغار ورغه قادر بولماسه ده پادشاهغه مناسب باشقه شاعر لر ننگ شعرندن
ایرا دقیا بلسون تا که پادشاهننگ مقصودی حاصل بولوب غیر شاعر لر کا حاجتی قالماغای
و دخی ندیم کا لازمدر علم طب و علم نجوم دن خبردار بولمق کیرا ک شویله که پادشاهغه
بر طبیب یا که معجم کیلکانه آلا ر ننگ سوزینه قاتوشماغه قادر بولوب پادشاهندیم ننگ
هر علمندن خطی بار ایش دیب اعتقادی زیاده بولوب آرتوغراق رعایه قیلور
و دخی ندیم کا لازمدر علم موسیقی دن دخی خبردار بولمق- زیرا پادشاه یالغوز
خلوتخانه سنده صحبت قیلمق نلاسه اما اول خلوتخانه کا مطرب کر مک ممکن بولماسه اول
اشنی ندیم ادا ایتوب اول صحبتدن پادشاه هوشنود بولور- و دخی ندیم کا لازمدر
محاضرات دان لطیفه و عجایب و غرایب حکایتلر حفظ ایتمک نا که پادشاهنی صحبتده
ذوق قیلدر- و دخی ندیم کا لازمدر نردوشطرنج اوینا ماغه مهارتی بولغای لکن
اوتوش اوینا ماغای زیرا اوتوش اویناغان کشی پادشاهغه ندیم بولماغه لایق توکلدر-
و دخی ندیم کا لازمدر قرآن اوقومقنی یخشی ادا قیلغوچی بولغای و تفسیر علمن
بلکوچی بولغای و موندان غیر نیچه علوم عقلیه و نقلیه دن خبردار بولغای- حاصل
کلام پادشاهغه ندیم بولغان کشی ننگ هیچ بر علمده احتیاجی بولماغای خصوصاً علم
تواریخندن اوتکان پادشاهلار حکایتن کوب بلمک لازمدر و اوتکان پادشاهلار ننگ
هوش فعل الدین و خوب سیرت لر یی ذکر ایتوب یاوز حال لرین دخی بیان ایتمک
لازمدر تا که پادشاهننگ کونکله تاثیر ایتوب خیر اشرکامیل ایتکوچی بولغای
ویاوز اشردن صافلا توب خلق قه اید کولکی و فایده اسی عام بولغای- و دخی ندیم

بولغان كشي كاهرلياندا ان خبردار بولق لازمدر بس لطيفه وقتنده لطيفه و حقيقت
 وهزل وقتنده هزل سويلاب يعنى اويون كولكو وقتنده اويون سوز ومزاح
 وقتنده مزاح سوز وچن اش وقتنده حقيقت سويلاب پادشاه ننگ خاطر بن خوشنود
 ايتمك كيراك در - ودغى نديم بولغان كشي بهادر بولق شرطدر شويله كه بر ايكى
 آدم كاقارشو تورورلق بولسون مثلا پادشاه غافل وقتنده ناگاه بر دوشمان ظهور ايتوب
 پادشاه غه قصد قيلسه اول وقتنده نديم ايرلك شرطن وايكماك توز حقن ادا ايتوب
 پادشاهنى اول بلادن خلاص ايتكاي اكر جنكده هلاك بولسه ايكماك توز ونديمك
 حقن ادا ايتوب اينكو اسم حاصل ايتار آندان غيرى دغى بالالارى ننگ
 ونسل لرى ننگ نظر نده خاص بولوب نيچه فايده كورورار واكر دوشماننى دفع
 قيلوب اوزى قوتولور ايسه پادشاه حضور نده حرمتى زياده بولوب هزاران تحسین كا
 مستخف بولور - نديم بولغان كمسنه كابوش طالار لازمدر يوقسه نديمك همان شراب
 ايتمك وهرزه سويلاشمك و بر مسلماننى مجلسده اويالتوب مسخره ايتمك نديمك
 توكلدر بلكه احمق قلدر - ايمدى اوغل نديم بولسانك بومذ كور صفتلار بلان نديم
 بول تاكه اول خذمتك ننگ سنكا وبالى بولماغاي ودغى اتفاقا پادشاه مجلسنده سنكا
 شراب بيرلسه ساقى ننگ يوزينه قاراما قدهنى آلوب اچكو نيچه كوزلرنك توبان
 بولسون تاكه پادشاه سنكا ياوز گمان قيلماغاي - عبد الملك كا بولغان واقعه
 سنده بولاسون نتا كه هكايت ايتمشلر - مأمون خليفه زماننده عبد الملك اسملى بر
 شراب خور قاضى بار ايدى قاضى لقدان معزول بولوب مأمون خليفه كانديم بولمش
 ايدى بر كون شراب صحبته قاضى ننگ باشى قزوب ساقى قدح صونغانده ساقى ننگ
 يوزينه قاراب كوز قاندى بر نيچه مرتبه بيله ايتوب ناگاه مأمون ننگ نظرى آنكا
 توشى عبد الملك چاره سز كوز بن قيانوب توردى مأمون ايتدى اى عبد الملك
 كوزنكا نى بولدى - عبد الملك ايتدى بلميمن همان بوز حمت كوزمه حاضر ظهور
 ايتدى ديدى - كرچه بو خصوصده اول خلاص بولدى لكن عمرى بو نيچه بو اويات
 كونكندن كيتمادى - بس پادشاه غه نديم بولغان كشي بيله عفت بولق كيراكدر *

(اوتوز توقزنجى باب كاتبلر رسمى واركانى بياننده)

اى اوغل اكر كاتب بولايم ديسنك كيراكدر كه سوز ترتيبنه املا وتصنيف قاعده سنه
 قادر بولغايسن وحسن خط تحصيل قيلغايسن كيچه كوندر خط مشق قيلوب هر تحريرده
 ماهر بولغايسن زيرا كه بر كون يازوب ايكى كون يازماسانك خط الفه بارماس
 نتا كه مشهور در كافى اياسى خوب خطاط ايدى يعنى يازوغه زياده ماهر ايدى جمعه
 ايرته سى باه و ننگ نقصان كوروب بر كون كاتبلر كا ايتدى اى يار انلار جمعه ايرته لرنك

خطمه

خطمه نقصان کوردم عجب ایندی ندر دیدی - بلامایم زیندی ندر دیدیلر - ایتدی که جمعه کون دیوانغه باروب یازویاز ماغانم دان سیزامن هفته ده بر کون یازمای توروب خطمه خلل کیلکانن مشاهده ایتدم دیدی - ایتدی اوغل یازومق ایتماکا مشغول بول جهد قبل خطنک روشن ولفظنک ظاهر و سوزلرنک بر برینه مناسب بولسون سوزنک مختصر و مفید بولسون شویله که نامه نکهده سوزنک آزاما معناسی کوب بولسون ایتدی نامه بیلله بولفی کیراک که غریب استعاره لر و قرآن آیتلری و حدیث شریفلر بلان آراسته بولسون - اما فارسی و تورکی یازمق لازم بولغانده یالغوز فارسی یالغوز تورکی یازما عربی لفظلار بلان ملمع ایت و عربی نامه یازمالو بولسانک لغت و استعاره و کنایه و اشعار عربی بلان تزیین ایتوب سجع قاعده سین رعایه ایت زیراعرب تلننه مسجع ایتماک بر هنردر - اما فارسی نامه لرده سجع اول قدر منظور توکلدر و دخی هر سوزنی کیتور سنک مشفقانه و شیرین و خوش عبارت بلان اختصار و جوی اوزه بولسون زیر اخیر الکلام قل و دل مضمونچه تطویل کلامده معنی یوقدر - ای اوغل مونکار مناسب بر حکایت کیتور مشارددر که سننک بابانک سلطان محمود بر خلیفه کا نامه تحریر ایتدی و نامه ننک مضمونی بوایدی یا امیر المؤمنین ماوراء النهر منصبین و منشورین منکا کوندرا سن که باروب منشورینی اعلام قیلوب اول مملکتی ضبط ایتایم اگر عناد قیاسه لار قیاج بلان مسخر ایتوب فرمانکا مطبع ایتایم دیدی اول وقت بغدادده القایم بالله خلیفه ایتدی - محمود ننک نامه سی ایرشوب مضمونی معلوم اولغاچ جوابنده خلیفه تحریر ایتدی که اول مملکت ده بولغانلار جمله سی فرمانه مطبعلاردر بلکه اسلام آراسته منکا آلاردان اطاعتلیراک قوم یوقدر بواشنی روا کورماس من و نکادخی اجازت بیرماس من اول مملکه ققرا سنی رنجیده ایتمه یوقسه عالمنی باشیکا طار ایتار من دیدی قاچانکه سلطان محمود کا جواب کیلدی غایت غضب ایتوب خلیفه ننک ایلاچ سننه ایتدی خلیفه هرزه سویلار من هم آندان کیم توکل من ایتدی کوب عسکر بلان دار الخلافه ننک توپراغین غزنه کا کوچورور من دیب تهید قیلوب خلیفه ننک ایلاچ سیسین کیر و کوندردی عجله بلان تیز جواب کیتور دیدی بس ایلاچی خلیفه یاننه قایتوب بر زماندان صونک ینه سلطان محمود کا کیلدی سلطان محمود ایلاچی ننک کیلکانندن خبر آلوب تیز فیملرین زینتلا ماکا امر امر قیلدی تیز زمان مزین فیملرینی حاضرلاب و عسکر طاقه سی صف صف قول باغلاب تور دیلار سلطان محمود دخی تحت اوستنده کمال ترتیب و زینت و مهابت بلان اوتوردی حاجیلر و چاوشلر و بوابلار هر قایسی ترلو یرنده قرار قیلوب تور دیلار آندان صونک ایلاچی افندی نی کیزدروب بوتجملاننی تماشا قیلردیلار آندان

صونك سلطان محمود حضور ینه كیتوردیلر ایلاچی دخی قانون اوزه قول اوبوب
 خلیفه ننگ نامه سین سلطان محمود کا بیردی اما نامه دیکانی بکرمی بش طابانی کاغز
 بر طومار قیلنمش واوزرنده بر مهر اورولش ایدی سلطان محمود نامه نی آلوب قایده
 خلیفه نی دیمشدر دیدی ایلاچی جواب بیردی خلیفه ننگ آخر جوابی بودر که
 نامه نکر ننگ مفهومی معلوم بولدی و جواب او شبو طومار غه تحریر قیلندی اوقوب
 فهم ایتار سز دیدی اول وقت سلطان محمود ننگ کاتبی ابو منصور دیکان آدم ایدی
 نامه نی آچوب کوردی ابتدا (بسم الله الرحمن الرحيم ال م یعنی الف لام میم)
 یازلش اما موندان باشقه هیچ بر سوز یوق ایدی سلطان محمود و بارچه کاتبلر نی قدر
 فکر ایتدیلموندان مقصودنی ایکانن بلامادیلر ملول بولوب سوره باشلارنده بولغان
 ال م هر نی بار تفسیر ینه قارادیلار سلطان محمود ننگ نامه سنه جواب بولوردی
 بر نرسه فهم ایتما دیلر - آخر الامر خواجه ابو بکر کوهستانی دیکان یاش کاتبلردن
 ایدی پادشاه مجلسنده اوتور مقی درجه سنه ایرشامش ایدی آفاق اوزه تورور ایکان
 ایتدی ای شاهم بو تحریر قیلنمش ال م هیچ نرسه توکلدر مکر بر حکایت کا
 اشارتدر دیدی چونکه مقدم ده سلطان محمود فیللر بلان قور قتمش ایدی هالاجواب
 نامه ده الف لام میم یعنی الم تر کیف فعل ربك باصحاب الفیل دیب تحریر قیلوب
 کنایه ایتمشلر در دیدی سلطان محمود بو کنایه نی فهم ایتکاچ حالی متغیر بولوب بر
 زمان فکریه قالدی چن مسلمان پادشاه ایدی تکرار خلیفه کا نامه تحریر ایتوب عنر
 تلاب عفو استادی اندان صونك خلیفه دخی عنرین قبول ایتوب صالح قیلدی
 واول کنایه نی آچقان کاتب ابو بکر کوهستانی غه خلعت کینروب و منصب بیروب
 ندیلر جمله سنه کرتدی - ایمدی ای اوغل ذهن پاکلک ننگ فضیلنر کور که بر
 کنایه نی حل قیلو سبیلی بو قدر دولت و حرمت کا ایرشدی - ایمدی ای اوغل
 موندان معلوم بولدی که کاتب بولغان کشی غایت زیراک بولمق کیراک و دخی
 کانلک ننگ بر شرطی بودر که دایما پادشاه ننگ درگاهنده ملازم بولوب هراش ننگ
 اولین آخرین فکر ایتکای وایشنگانین حفظ ایتکای اونوماغای - ای اوغل سن
 دخی کاتب بولسانک بیله کاتب بول و دخی بالغوز اوزاشنک کنه توکل بلکه هر کشی نی
 اشددر بلامک کیراک سن و سنکا هر نی اش بیورسه لار اونوما ییچه اولاشنی ادا
 قیلما ی توروب راحت بولماغایسن - و بارچه دیوان اهلی ننگ اشارتین خبردار
 بولما یسن - و پادشاه خن منته بولغانلار ننگ نی آغانلارین نی بیرکانلرین و اشارت
 امانت اوزرهمی خیانت اوزرهمی تمکشروب بلامک کیراک سن کرچه اول کونده
 کیراک بولماسه ده بر وقت نی لازم بولور لکن حقیقتنه ایرشما ی توروب کشی ننگ

سرین فاش ایتمه - وزیرلر اشنه فاتوشما اما یاشر نجه هر اشلرندن خبردار بولوق
جایزدر - ودخی علم حسابده ماهر بولوق کیراک سن زیرا که کاتبلرکا بو ایتمک نلرم
همه سی هنردر - وگیزلور بر اش واقع بولسه پادشاهنکا وحواجه نکا عرض قیل - ایتمدی
ای اوغل هر سوزنی تفصیل بلان سویلا سام اوزاق بولور بالکلیه سویلا ماسامده
بولاس ناچار هر بابدان کیرا کلی قدر نصیحت ایتمدم که جان قولاغی بلان ایشتبوب
حفظ ایتماسانکده باری مطالعه قیلوب فایده آلاغایسن *

(قرقچی باب وزیرلک ننگ رسمی بیاننده)

بلکل که ای اوغل اکر پادشاه سنی لایق کوروب اوزینه وزیر ایتمسه وزیرلک شرطن
رعایه قیلغایسن - شرط بودر که غایت حسابچان بولوب پادشاه ننگ ایراد و مصرفینی
وهر جنسدان مالی ننگ حسابنی بخش بلوب هوش تدبیر قیلغایسن مالینی ضایع
قیلماغایسن و معامله ده کمیننی آلورسن وکمکانی بیورورسن هر نرسه ننگ بهاسین
بولوب قیلغایسن سنکا اعتماد ایتوب سنی وزیر ایتمکان کشی ننگ قپوسنده
طوغر و لقدان واید کولکدن غیری حرکت ایتماکایسن و پادشاهنی هر زمان
عدل لک و انصافی طرفنه میل قیلدرغایسن اما طمعیک بلان بایلوق فکر نده و مال جیمق
گماننده بولماغایسن و اوز فایدانک اوچون پادشاه ننگ زیانن استامه کوب فایده
امیدنده بولوب از فایدانده محروم قالماغایسن نتا که دیمشلمن طمع الک فائده
الکل یعنی هر کم همه نرسه کا طمع ایتمسه همه سنندن محروم قالور - و غیر آدمکر کایرله
نورغان وظیفه ارمه سی منکا بولسه ای دیب طمع قیلما بارچه لاری سنکا دوشمان بولور لار
یوزنکا ایتماکانلرینه قاراما فرصت تابقاند دوشمانقلارین اظهار قیلوب انتقام غه
آشوغورلار و دخی طمع بلان جیوب تجملاتنکنی و خراجاننکنی کوب قیلسانک غیرلر
دخی طمع قیلوب وزیرلک کا طالب لر کوب بولور یا لغوزیمه کا بیرماسلر یعنی
فایدانکا شریک بولورلا - اما مالنکنی یا لغوزیمه تا که دوستنک کوب بولور و دخی
آشاسانک اوچنک بلان آشاما بارماغنک بلان آشا تا که لقمه ننگ بیگ زور بولوب
تاماغنکا تورماسون - وینه پادشاه اشنه بولغان عملارننک قوللارین مملکت حصولنه
قویماسون دیب باغلاما تا که اش بوزولوب اویاتقه قالماغایسن - بس هر طرفدان
معمور ایتماکا جهد ایت - و دخی ای اوغل پادشاه ننگ خزینه سنه ناظر بولغان کبک
پادشاه ننگ عسکرینه دخی ناظر بول و بعض آن نرسه خصوصیه پادشاه غه فایدادر
دیب قومسز بولما زیرا که تش آراسنده قالغان نعمت قارن تویدرماس و دخی اول آز
نرسه اوچون عسکر طاقفه سین ورعیبتنی اوزنکا دوشمان قیلماش بولورسن بس
پادشاه ننگ مالن زیاده ایتمایم و خزینه سین کامل ایتمایم دیسنک مملکت ننگ ویران

بولغان يرلر ين تعمير قيلمغه جهد ايت حاصلنى كوبراك بولور و هر روز ير كه پادشاه ننگ
مملكتن معمور ايتدى ايدى كو اسم اياسى بولدى ننگا كه حكاييت قيلمىلار عجم
پادشاهلار ننگان ير پادشاه اوزى ننگ بوز ير ينه خاطرى قالبوب وز ير لگندن عزل
ايتدى و وز ير لگنى ايكنچى آدم كا ابشردى و بو معزول وز ير كا ايتدى من دن بر
معمور وفايدالى ير استه كه حاصلين اوز حاجتى كا صرف قيلموب اوقات كچر درس
ديدى معزول وز ير ايتدى منكا معمور و محصولى كوب ير كيرا كاسا كرا منكا
مرحمت ايتسنىك بر ويران يرنى بير باروب اول يرنى تعمير قيلموب سنىكا خير دعا
ايتار من ديدى پادشاه بيموردى نى قدر ويران ير بولسه آنكا بير سونلر بس اركان
دولت نى قدر ازلد يلىر بر يرده ده ويران ير تابماد يلا رحتى بر صوقا تيمورى كرما كان
ير يوق همه سى آباد و معمور ايدى كيلموب پادشاه غه خبر بير ديلر پادشاه دنى عزل
قيلنمش وز ير كا ايتدى سنىكا بير ورك ويران و بوش ير يوقدر نى قيلمور من ديدى
معزول وز ير ايتدى اى شاه عالم من هم بلامن كه منم وز ير لگنده ويران ير و خراب
كوى قالماش ايدى اما مملكت ننگ امانت دار لغين من دن آلدنك ايمدى شوندا اين
بر كشى كا نابشركه ينه آندان آلف استاسنىك معمور لكن آرتد رما سده بارى
كيموتمايچيه تمام سنىكا نابشرك و رلف بولسون موندان باشقه فرمان پادشاه ننگدرديدى
بس پادشاه واقعه دن خبردار بولدى و بلىدى كه مذكور وز ير كا ملد ر عذرين قبول
ايتوب و هوپ خلعتلر كيدروب وز ير لگنده قالدردى اولكى دن زياده حرمتن
آرتدردى - بس اى اوغل سن دنى وز ير لگنده كامل معمار بولعايسن سوزنك
بارچه غه نافر بولوب خوف سز خطر سز اوقات كچر كايسن اما كرا اوز فايدانك
اوچون عسكر طائفة سين رنجيده ايتسنىك بر نيچه زمان تحمل ايتكاندن صونك ناچار
سنى و پاشاهگنى تل كا آلورلار پادشاه دنى اوز ينده ضرر اير شما سون اوچون سنى قتل
يا كه عزل ايتاريس حقيقه طلماقنى اوزنكا ايتمش بولور سن بوهر كتن اميد ايتكان
فايدانك اوزنكا زيان بولور ايمدى جهد ايت كه عسكر معمور بولسون و عسكر معمور
بولسه پادشاه دايم منصور و مظهر بولور زيرا مملكت ننگ قيامى عسكر بلان در
و عسكر ننگ قيامى آتجه بلان در آتجه و آلتون ير ننگ و كوى ننگ معمور يتندن
حاصل بولور و معمور لك عدل و انصاف بلان بولور بس عدل و انصافدان غافل بولما
دايم عدل و انصاف فكرنده بولتا كه وز ير لگنىك محكم بولور ومع ذلك پادشاه طرفند ان
خوفدان بول هيچ خيانتنىك بولماغانده ايمين بولماق كيرا كسن پادشاه ننگ قل لارى
نى قدر خوفده بولسه لاروز ير ننگ خوفى آلاردان زياده بولماق كيرا كزير اياقنىك
كمد كوبراك بولسه خوف دنى آنده كوبراك بولور - و دنى اكر پادشاه كچى ياشده

بولسه

بولسه ده سن آنی کچی صانها باشقه صبی بالالارغه قیاس ایتمه زیر پادشاه زاده یعنی پادشاه بالالاری صوقوشی ننگ بالاسی کبکدر مثلاً فاز و اورداک بالالارینه صوده یوزما کا اوکراتمک حاجت یوقدر اوزندان اوزی صوده یوزما کا اوکرانور پادشاه بالالاری دخی علم سیاستنی اوزی تلا کاچه اجرا ایتوب مملکت فکری بلان بلا دریاسنه توشه ده سیاست علمی ننگ ار مسئله سی بلان در کنار بولورلار و دخی ار باب الدول ملهمون نحو اسنجه آرزماندن دنیا آنکا کوب نرسه تعلیم ایتوب الهام بلان بلکان شیکلی سننگ حرکات و سکناتنکدن خبردار بولورلار اگر ایز کولک ایندنک ایه عالم خلقی سندن خوشنود بولور بلان پادشاه دخی راضی بولوب شرنیدن ایمین بولور سن اما یاوز خلقلی بولوب نی خالق قه فی خلق قه لایق حرکتنک بولماسه پادشاه دخی سندن متنفر بولوب وزیرلک لذتن تاباس سن - پادشاه دخی امر ونهی وقتنده ایکییدن خالی بولماس یا که عاقل بولوب هر اشدن خبردار بولور سننگ حیانتنکینی کور کاچ عقل سببی بلان رسرا ایتماسدن معزول ایتوب یخشی لق بلان خلاص بولور سن - اما اگر جاهل بولاسه سنی تورلور سوالقلار بلان معزول ایتوب بدنام قیلور - ینه دخی عاقل پادشاهدن ان قوتولماغه ممکن بولور اما جاهل پادشاهدن ان هیچ قوتولماغه محال یوقدر ایمدی پادشاه یاش کشی فی قیلور دیب مغرور بولما آخیرین فکرله دخی پادشاه فی طرفه کیتسه ده یانندن یراق بولما دایم برکا بولماغه جهد ایت تا که یالغوز بولغانده دوشمان غمازلق قیلماغای زیر اسوزلری یالغان و افترا بولسه ده تأثیردن خالی بولماس و دخی هر قاچان پادشاه ننگ حرکتن غافل بولما خبردار بول پادشاه غه یاقن و مصاحبلر بلان آشنالقی پید اقیل تا که آلا سننگ جاسوسنک بولوب مجلسدن فی سویلا شلر ایه سنکا خبر بیرکایلر سنکا متعلق بر سوز بولور ایه خبردار بولوب تدارکن کورکایسن و دخی پادشاه حقننده خبردار بولغاننک کیک پادشاه ننگ یاقنلاری حقننده هم خبردار بولوق کیرا کسن پادشاه ننگ دوستی یا دوشمانی دایم دوستلق یا که دوشمانلق فکرنده میدر جاسوس کوندروب خبردار بولوب پادشاه غه خلاف واقعه سیز سنک پادشاهنی تنبیه قیلماغای سن بومد کورلر اصل وزیرلک ننگ شرطند اندر هر طرفدن خبردار بولوب غافل بولما تا که خف متننگ پادشاه غه معلوم بولوب مرتبه ننگ بیوک بولور و دخی ای اوغل هر کشی کابر اش بیورسانک اول اول کمسنه ننگ مقدارین ولیاقتن بلوب اشنی آنکا نابشور نا اهلنی وظالمنی و فقیرنی و آج کشی فی خدمت کالما زیر که اهل بولماغان کشی اشننگ حقندن کیله آلامی مالنی تلف ایتار و مشقتی ضایع بولور - ظالم بولسه ولایت فی ویران ایتوب رعیتنی ضعیفلا ندر - و فقیر و آج کشی اوزی اوچون بر نرسه پید اقیلماغه اجتهاد ایتار سننگ اشکا مقید بولماس اما اهل و دولتو

بولغان كىشى توز و كىر غير كا محتاج توكلدر بير ولفان خفمتنى ادا قىلماغه جهد ايتوب
اوز اشى بلان اول قدر مشغول بولماس نئا كه بر كىشى ايگونن صوعارمق تلاسه اول
ايگون ننگ ساقيه سى آولدن صوبير ولوب صوبول لارى توز و ك بولسه ايگوننه صو
تيز اير شوب ايگونن صوعارور اما اول ساقيه نيچه زماندا بيرلى صو كورما نيچه كىم كان
بولسه بير لكان صو اول ساقيه كا سنگا سنى باروب ايگونلنك كا آزاير شور فاي اسى آز
بولور بس پادشاه عملنده بولغان آدملىرى هم بيله قىياس قىلمق كىراك و دخی
خفمتكارنكا اش بيورسانك تردى بلان بيورما يعنى يا كه بيله يا كه بيله قىل ديمه اكر
حكمنك ايكى تورلو بولسه هيئتكنده سوزنك نافى بولماس بس پادشاه لار ننگ
وزىرلار ننگ بيورقلارى و سوزلىرى بر بولوب حكملرى تيموردن و تاشدان اوتما كا
محتاجدر كه شوكت و هييتارى برنده قالور و هر اشرى حصول كا كيلور - و دخی اى
اوغل كوب شراب ايچما كا هوس ايتمه زىرا شرابدان غفلت حاصل بولور قاجانكه
پادشاه ووزىر شرايقه مشغول بولسه لار اول مملكت كا تيز خلل كيلور يعنى تيز
انقراض و زوال كا يوز توتار - ايمى اى اوغل وزىر بولسانك بو نصيحت لارنى
توت نا كه اشنگده ثابت قدم بولغايسن *

(قرق برنجى باب سر عسكرلنك ننگ رسمى بياننده)

اى اوغل اتفاق اكر سر عسكر بولسانك عسكر كا ايند كواك ايتمك فكرنده بول -
و عسكر كا دايىم اوزنكنى مهابتلى كورسانوب ضبط لار ينه قادر بولغايسن نا كه حكمنك
جارى بولوب سندن خوف ايتكوچى بولورلار - و دخی عسكر ننگ صوغشنى طريقه
اونكعايدىر بلمك كىراك سن - شويله بلكل كه اى اوغل صوغش كونده اونك قولغه
وصونك قولغه صوغش كوركان تجربدا بالرين تعيين ايتكايسن و بر مقدار اش
كورمش كزیده عسكر و دخی آرتده آرقا تعيين ايتكاين زير اديمشلردر كه عسكر ننگ
ايكى قناتى اونكده و صونكده بولغان عسكر درو آرقاسى آرتده بولغان عسكر در -
و دوشمان هر نى ضعيف بولسه دخی حقير صايه اقونلى دوشمان بلان صوغشقا كىك
حاضر لنمك كىراك و دخی دوشمانغه مقابل بولغانده شويله جرأت و بهادرلىق كورسات
اوزنكنى و عسكر نكنى هلاكت كا صال اما قورقو و يورا كسز نكنى كورسانمه عسكر ننگ
دخی قورقوغه توشوب قاجماغه يوز تونما غايلا - و دخی جاسوسلار نكنى دوشمان
طرفند ان كيسمه دوشمان هالندين بر خصوصده ده غافل بولما و كيچه قار اول تعيين ايت
و صوغش مياندانده ايكى عسكر مقابل بولوب بر بيرينه حمله قىلغانده قايغولى بولوب
قورقو علامت لارين كورسانمه كولر يوز بلان بهادرلار چهركت ايت شويله انشاء الله
ميدان بزننك در اى غازيلار مونك برده قورقورغان اش بو قدر همان باصقان يرده

نابت

ثابت قدم بولق لازمدر يگت لر چه هر کت ايتنکز که هر برنکز مرادنکزغه واصل
 بولوب غنيمت آلور سن ايند کو اسم بلان مشهور بولوب بهادرلار آراسنده خير بلان
 ياد ايتولور سن ديب بومقوله بهادرلق وقوت کيتورردای سوزلر بلان صوغوشقه
 قزدرمق لازمدر ودخی عسکرنی جمله سمن بر يولی صوغوشقه قومابولک بولک يبار
 شويله که آلداغی عسکر آرند اغيلارين کورسون آرند اغيلاري دخی آلد اغيلاردن
 خيردار بولسون ودخی يبارلکان بولک لرنی اسملری بلان يافلان اول سن آلدان
 کيت يافلان سن آننگ آرتمدن بار ديب تعيين ايت اما پادشاهغه معلوم بولغان
 آدملرنی ياننگدن يبارمه اوزنگ بلان برکا بولسونلار ودخی عسکرنگدن هر کم
 بهادرلق بر اش کوروب دوشمانغه بر زحمت ايرشدرسه يا که اسير توتوب کيتورسه
 يا که دوشماننگ غازلرندن بری ننگ باشين کيتورسه يا که باشقه تورلوتخمين
 ايتارلک بر هنر کورسانسه آنکا خلعت کيدر وب مرتبه سمن ووظيفه سمن زياده
 ايت که غیری لر دخی شول آرزو بلان اشلرنگ نقصيرلک ايتماسلر ونصرت ميسر
 بولوب پادشاه نظرند سننگ دخی نعمت وحشمه تنگ زياده بولور - ايمدی ای اوغل
 جهد ايت که لازم کيلکان يرلرده عسکر بلان برکا بولوب ايند کو اسم حاصل ايتکايسن
 اما اوزنگ آلدان باروب صوغوشقه کر مه سردار يعنی عسکر باشلغی عسکرنگ جانی
 کبکدر قاچان کم اورننده ثابت بولسه بدن هم قوتنده يعنی سر عسکر سلامت بولسه
 عسکرنگ قوتی هم اورننده در اما عسکرده ضعيفلک پيدايولوب صوغوشقه اوزنگ
 کرمک لازم بولسه اول وقتک نوبت سنکانوشوب صوغوشقه کرکايسن کرار بول فرار بولما
 يعنی تکرار صوغش قيل دوشماندان خوف ايتوب آرقا بيرمه بار غير تنگ بلان
 صوغوشقه اقدام ايت تا که سنی کورکانلر قوت قلب حاصل ايتوب غيرت ايتسونلر
 قاچمق و آرت بيرمک نيتمن کونکلنکا کيتورمه اولوم کا راضی بولوب اقدام ايت
 زيراهر کشی اولوم کا قارشى بارالماس اما فرصت تابوب دوشمانغه غالب کيلسنک
 ودوشماننگ آرقا بيروب قاچسه طمع ايتوب تيز آرتمه توشوب قومازير ا دوشماننگ
 دونما کندن کوب زيان بولور واول زيان بلنماس کم کا بولور - بلکه دوشماننگ
 بوصوده عسکری بولوب علی الفقه ظهور ايتوب عسکرنگنی صندروب منصور ايلکان
 مقهور بولور سن شول سببلی عاقل ومدبر سر عسکرلر دوشماننی آرتمدن قوماسلار
 وصوغوشقه کرکانک باش کوزنگ بلان کراسی يولنگنی کورکان کبک کونکلنک کوزی
 بلان چقاسی يولنگنی دخی کوزله بيربرده بيکلانوب قالمق هنر توکلر لازم کيلکانک
 چقوب قوتولق هنر در ودخی ای اوغل ايتاسی بر سوزم باردرد زهار اونوما کر چه تکرار
 بولسه ده لازم نصيحتدر زير اغيرت اهلنه کير اکلونصحتدر مثلا صوغش وقتنده ايکی

عسکر بر برینه فارشو بولغانده سننك اوزنك تورماغه اونكغای بولماين اورنوتكنى
آلوشدرماغه كيراك بولسه و آرنده راف نورورغه اونكغای راف اورون بولسه ده زنه ار
صاقلان بر آدوم كير و چيكمه زيراسن بر آدوم كيرى چيكمسانك عسكريوز آدوم
كير و كيتار اما الله راف موافق اورون بولسه آله راف كيتمك جايذر و دخی جهد
ايت كه عسکر سنكا محبت ايتسونلر و باشنك ارچون يمين ايتسونلر آط و آنچه
احسان قيلماغه قادر بولسا نكده بارى ايكمك و نعمت ييدرما كا واطلى سوز ايتما كا
تقصير لك ايتمه شويله كه بر لقمه ايكمك كنى و بر ايچمك شربت نى يالغوز آشاما
يالغوز ايچمه زيرا كه وقتنه كوره بر كيساك ايكمك ييدرما كنك آنچه و آلتون بيمرمكن
آرتوق تاثيرى باردر و آدم نك ايدك و اسمين ايكمك و نعمت ارندر - بس اكر
عسکر سندن جانلارين دريغ اينماسون ديب استاسنك آلاردان نعمتنكنى دريغ
ايتمه - ايمدى اى اوغل سر عسکر لك رسمن سنكا ايتدم اما اكر الله تعالى سنى
پادشاهلىقه روا كورسه آنك دخی شرطن برينه كيتورما كا اجنه اذ قيل مثلا
نمازنك شرطلاى رعايه قيلنماسه نماز توكلدر *

(قرق ايكنچى باب پادشاهلى رسمن بياننده)

اى اوغل اكر پادشاهلىقه ايرشسانك پادشاهلىقه هرامدان ز ياده صاقلان زاهدلك
شولدر كه قولونكنى كوزنكنى خلق نك مالندن و درمندن صاقلان غايسن يعنى بر
كمسه نك مالنه و عيالنه قول اوزاتما غايسن پاك دامن بول پاك دامن بولق پاك دين
بولق علامتى در - و هر اشنى قيلماقچى بولسا نك اول راينكنى عقلنكا ايارت آندان
صونك اشنكا شروع قيل يعنى هر بر اش نك اولين آخريين فكر ايتوب كينكا شسر
اشن قيلما زير اباد شاه نك وزير و زراسى عقلى و بلمك لكى در دخی هچ بر اشده
تعجل ايتمه يعنى هر اش نك وقتن قارامبچه و وقتن نابها ينجچه اشلاما چانكه وقتن
نابدنك تاخير ايتمه اكر بر اش كا كرشمك تلاس نك اول چقاسنكنى ايسابله آندان
صونك اشنكا كرش نتا كه عقل ايارى ديمشدر قدم الخروج قيل الولوج - اش نك
آخريين فكر لا كوچى بول زير اش نك اصل كيراكى عاقبتى و آخرى در اش نك
عاقبتن اويلا ماسانك اشنك مراد اوزه بولماس ده بلكه ندامت حاصل ايتارسن - و دخی
پادشاهلارغه مدارا كيرا كدر و هر اشنكده مقيد بولوب مساهله و مسامحه ايتمه و هر
اشن كا نظر ايتسنك در سبت نظر ايت تا كه حقيقتن بلوب همقيدر باطله ميدر كوركايسن
بس معلوم بولدى كه پادشاهلار دور اين وعاقبت انديش يعنى پراقدان كور كوچى
واش نك آخريين اويلا فوچى بولق كيرا كدر و هر سوز كه سركا متعلقدر اول
سوزنى خدمتكار نك ده بولماسون و سوزنى آرسويله زيرا كوب سوزلامك و فارغه نقصدر

وايزنكنى

واورنگنى خلق قه عزیز کورسات هر کشى کایوز کورساتمه وحضورنکا کرورکا یول
 بیرمه تا که عسکر طائفه سنه ورعیت کاهور حقیر کورغا کایسن واکر برا واکز بون بولسانک
 امان تلا کوچی بولما یعنی اوز عجزنکا مقر بولما واکر غالب بولسانک الله تعالی ننک
 بنده لرینه رحیملل بول یعنی مغلوبنک بولغان کمسنه کا مرحمت ایت اما شفقت سن
 ظالمکا شفقت ایتمه انعام واحسان غه عادت ایت وهر زمان خلق قه مهابتلو کورن وهیچ
 بر خصوصه وزیرلرکا یواش کورنمه ووزیرلرنک ننک راینه محتاج بولما یعنی بر
 وزیرنک بر کمسنه حقننده یا که باشقه بر مصلحت اوچون سنکا سوز سوزلاسه تیز عمل
 ایتمه مکر یارار کورورمز دیکل - صونکندن بر وقت نی یاشرنده وزیردن اول
 اش نی نیکشروب بل اول خصوصه آننک مرادی سننک صلاحنک میدر یوقسه
 اوز فایده اسی میدر بس آننک مرادی سنکا معلوم بولغاندن ان صونک سنکا هوش کیلکان
 سوزینه جواب بیر و اوز فایده اسی اوچون بولغانی معلوم بولسه جواب بیرمه تا که سنی
 اوز راینه متابع دیب قیاس ایماسون - واوغری غه شرعی جزا بیر اوغریلار غه
 مرحمت قیلماق خلق ننک زبانه سبیدر وقاتل ننک یعنی کشی اوترکان کشی ننک
 عفوینی جایز کورمه مخصوصا ناحق اوترکان بولسه سویله که اول قاتل ننک خلاصنه
 قصد ایتسنک قیامت کوننده اول قان غه سن هم شریک بولورسن ودخی خلق سننک
 فرماننکا حقارت نظری بلان قاراماسونلار آنی اوزنگار واکورمه اکر سوزنکنی معقول
 کورماین هورتوتسنه لارنی پادشاهلغنکده حرمت نی عالم خلقنه راحت قالور زیرا
 عالم ننک راحتى پادشاه ننک حکمی اجرا قیلنمق بلان در قاجانکه پادشاه ننک حکمی
 اجرا قیلنمسه اول دخی عسکری کبکدر ورعیت کبکدر بر آدمدر پادشاه بلان
 رعیت وعسکر آراسنده آیورما باری شولدر که پادشاه ها کم وآلار محکومدر بس
 قاجانکه ها کم اوزی ننک حکم محکوملر اوستنه اجرا قیلا آلماسه عالم ننک نظامی
 بوز ولور - حکایت - بیکل که ای اوغل سننک آغانک سلطان مسعود قاجانکه سلطنت
 تحتنه جلوس ایتدی کرچه بهادرلک وشجاعت عامن بخش بلور ایدی لکن مملکت
 تدبیری ننک طریق بلماس ایدی ومدار طریقن دخی بلماس ایدی بارچه وزیر
 وزراننک صحبتندن جاریله لر صحبتن آرتوق بلوب عیش عشرتده مشغول ایدی
 آخر اول عیش عشرت اوزینه بیچاق بولدی جانی وباشی وملکی اول آرزو بلان
 هبا بولدی شویله که عسکر طائفه سی وعوام خلق کبجه کوندز آننک عیش عشرتده
 بولغانن کوروب اطاعتدن چقدیلار بو آدمده پادشاه لقی فکری یوقدر دیب هر
 بری اوزلرینه بر ها کم بولدی وعسکری رعیت کا سلطان بولوب هیچ بر وایسن ظلم
 ونعدی کا مبادرت ایتدیلر عدل حکم اینارلک کشی قالماغانلقدن ان خلق ننک

مصاحبتی باغلانندی عسکری رعیت پادشاهنی مسابقه آلماس بولیلار غزنه
 ملکنده رباط دیکان اورونده عامل بولغان کشی بر خاتونغه ظلم ایتوب نرسه سین آلمش
 رباط خاتونی غزنه کا کیلیدی حالن سلطان مسعود کا عرض ایتوب حقن صورادی
 سلطان مسعود فرمان بیردی خاتون فرماننی آلوب مذکور عامل کا ایلندی عامل
 اعتبار ایتما ی بو خاتون ینه دن غزنه کا بار مق مشکدر دیب فکر قیلدی و بو اشدن
 فارغ بولدی اما خاتون ینه غزنه کا بار و سلطانغه شکایت قیلدی سلطان ینه فرمان
 یازدی خاتون ایتدی من بر کون یازغان فرمانکنی ایلتوب بیر دم عمل ایتما دی
 دیدی سلطان ایتدی من دن فرمان ایتمکدر عمل ایتما سه نیشلامک کیراک دیدی
 خاتون ایتدی بو اشدن نیشلامک کیراک ایگان من بلامن سلطان ایتدی سویله
 تدبیر نیدر خاتون ایتدی تدبیر شولد که حکمنک ینکان یر کا قدر پادشاه لق قبل
 حکمنک یور مکان یر دن قولونکنی کونار تا که بر کمسنه ها کم بولسون حکمن اجرا
 ایتسون - رومیدر که سن عیش عشرت و ذوقمنکده بولوب حق تعالی ننگ بندری
 ظلم بلاسنه گرفتار بولسونلار قیامت کوننده تنکری تعالی کا نی جواب بیرورسن
 دیدی بس سلطان مسعود خاتون ننگ سوزندن زیاده خجیل بولوب غفلت یوقوسند ان
 او یغاندی و بیوردی خاتون ننگ حقن آلوب بیروب اول عاملنی آصردی -
 ایمدی ای اوغل بر پادشاه ننگ ملکتنده حکمی اجرا قیلنما سه اول پادشاه پادشاهلقه
 لایق توکلدر زیر پادشاه بلان باشقه خلق آراسنده آیور ما بولمق کیراک ظالم ننگ
 نظامی حکم بلان در ایمدی پادشاه سیاست ایتمکده نقصیر لک ایتما کا نا که نظام
 بوزماسون - ودخی عسکر رعیت اوزه حواله بولماسون یعنی پادشاه عسکری رعیت کا
 تعدی ایتدیر ماسون تا که ملکیت توزوک بولور - ای اوغل عسکر ننگ مصاحبتن نیچوک
 قاراسانک رعیت مصاحبتن دخی بیله قارا کرچه رعیتنی عسکر بلان مطیع ایتماک
 بولور اما عسکر دخی رعیت بلان تر بیه لور یعنی رعیتدن مال حاصل بولوب عسکر کا
 خرج ایتما کا محتاجدر بس رعیت ننگ توزوک کی عدل لک بلان در - ایمدی ای
 اوغل عدالتدن عیری نی کونکنکا کیتورمه و ظلم لقی قه یول بیرمه واللہ تعالی ننگ
 بندلری ظالمق بلاسنه توشوب سن دن مدد تلاسه لر توقفسز تیز عدل لک بلان
 ظلمدن خلاص ایت و هر قاچان خلوتنشین بولمقنی یعنی فقط یالغوز باشنک بولمقنی
 عادت ایتما تا که سن خلق قه و خلق سنکا ودخی بولوب کورنمه زیر پادشاه بلان رعیت
 آراسنده وحشت حاصل بولوب ملک بوزلور ودخی عسکر طائفه سین ورعیتنی حوش
 نوت زیر ابو ایکی طائفه حقن ده نقصیر لک ایتسنک دوشمانغه فایده ایتمش بولورسن
 ایمدی رعیت کا عدل و عسکر کا انصاف ایتوب دایم اوزنکنی آلا رعه مهابت کورسات
 تا که آلا رننگ کونکنی سنکا محبت ایتکان عسکر طائفه سنه رعایه و این کولک ایتما سنک

كونكل لرنندىن سىنگا دوشمان بولورلار حاضرده دوشمانلقلارين اظهار قىلماسه لارده سىنگا دوشمان ظهور ايتكانده بولنكك باش و جان فدائىماسلر بلكه دوشمانىكا دوست بولوب جانىكا قصد قىلورلار و جهد ايت كه پادشاهلىق شرابى بلان سرخوش بولما يعنى من پادشاه من مذمى نرسه م يوق ديب مغرور بولما بو غفلت علامتىد ر سىنگى غفلتده بولاقنىك دوشمانغه فرصتدر - اى اوغل بلكل پادشاهلىق نىك آلتنى تورلو سرمايه سى باردر پادشاهلىق نىك بنيادى اول آلتنى نرسه بلان قوتلى بولور بس بو آلتنى حصلت نى عادت ايتكاي سن اول عدل لك ايكىچى كرم اوچونچى اوز نىكنى مهابىلو كورساتمىك دور تىچى نامشروع اشلردن صافلانمى بىشچى شكارغه يورما مىك وهر اشنىك چاين قاراق - آلتنىچى توغرو سويلامىك اكر پادشاهده بو حصلت لرى بولماسه خلق قه اعتبار سز كورنور و دى اى اوغل اطرافنىك بولغان پادشاهلار نىك حركتىن غافل بولما يعنى عالم پادشاهلارى و بىكلىرى اوزلرى نىك مملكتلرنده و سرايلارنده هر نى سويلارلر ايسه ونى حالدن كىب اورورلار ايسه آلار نىك سوزلرىن ايشتبوب مقصودلار ين بلىك كىرا كسن و پادشاهلار نىك حالندن خبردار بولمىك كىرا كسن - خصوصاً قايسى وزىرنىكا اوز جاننىكى و مالىكىنى تابىش غانسن آننىك حالندن غافل بولما اكر وزىر حالندن غافل بولسانىك اوز حالنىكى و مالىكىدىن غافل بولمىش بوللرسن - و دى اى اوغل پادشاهلغىنىكده بر اش قىلسانىك يا كه بر سوز سويلانىك قىامتكاچه اين كولىك بلان ذكر قىلنور لىق خىراش اشله قىامتكاچه بى نام بولوب قالما - و دى عهدنىكا خلاف ايتمه يعنى نرسه كا عهد ايتسنىك اول عهدنىكا وفاقىل عهدكا خلاف ايتمىك بار چه خلق قاننده عىب اشد ر خصوصاً پادشاه بولسه - زىر اخلق نىك عهدىنه وفا ايتما كانلىكى عاجز لىكنه دليل در اما پادشاه نىدىن عاجزدر كه عهدىنه خلاف ايتار ايدى اكر پادشاه عهدىنه خلاف ايتسه اول دى عاجز لردن بولمىش بولور بس عجز لك پادشاهلارغه نقصدر *

(قرق اوچونچى باب ايكون ايكوچىلىك و غير صنعتلر بىمانده)

اى اوغل اكر ايكون ايكما كا هوس ايتسنىك اول ايكون وقتن بلىك كىرا كسن هر نى نرسه ايكما نلا سنىك وقتن كىچو كىدرمه شوبيله كه وقتندىن اون كون ايلكارى ايكسانىك يىشبر اقد ر وهر زمان ايكون قورالنىك صوفانىك و صابانىك تروك بولسون و آطنىك و او كوزنىك قوتند بولسون و صابان تيمورنىك صوفانىمورنىك و غير اجزالارى هر قاچان محكم و تروك تورسون و آطنىك و او كوزنىك يىشى سىن آل يىشى ترويه قىل آشامى اىچمىك مولى بىر وقتندىن كىچو كىدرمه و دى ممكن قدر هر قاچان آزار نىك ايكى اوچ باش آطنىك يا كه او كوزنىك حاضر تورسون بىنا كا هاش كايورتكان

آطنك سرخا و لاسه يا كه اولسه آلوب چيكاركا حاضر بولسون اشك آرتقه قالماس قه
بخش بولور - و زراعت اسبابي و هرنی ایگون ایگو چیلک كا لازم بولغان نرسه نك
خزینه نكده بولوب نورسون تا كه ایگون وقتی ینكاج حاضر لنور كا توتونوب ایگون
اشك صونكغه قالما سون - اما فاجانه ایگون اشنه شروع ایتدنك غافل بولما كیلاچك
یل اوچون هم ایگون ایکاسی یرنكنی عمارت قیلماغه مشغول بول یرنكاتیرس توك
توزات تیكلزه تا كه محصولی كو براك بولوب راحتن كوركا یسن ایمدی ایگون
ایكمك نكك رسمى بودر كه نصیحتنى نوتسانك فایده كور و رسن و دخی ایگون كشی سی
بولدنك بخش قویلا روسونلی صغرلار آصراماغه حاجتدر - ایمدی ای اوغل اكر
صنعت اهلندن بولمقنى اختیار ایتسك یعنی تكوچی یا كه بورو كچی یا كه
چینو كچی یا كه موندان باشقه صنعتلردان نیند این هنر اوكرانسكك تیز گروچینك
قوللی و پاك قوللی بولوب كشینك مرادچه اشلا كایسن تا كه سنی حلق هنرمند
و بخش اشلا دیب مدح ایتسونلر تا كه مشتری یلرنك كوب بولور و دخی عهد ایت كه
سكك اشك غیرلر اشندن اعلا و بخشیراق بولسون اش حقى زیاده كوب صوراب
مشترى نی نفرت ایتدرمه و خلقنى اوزنكدن بیزدرمه تا كه رزقك كینك بولور بس
آز فایده و آزاره كا قناعت قیل تا كه خلق سكك بلان معامله كا رغبت ایتسونلر -
و مشتری بلان واش كیتوركان كشی بلان حسن معامله قیل و آچق یوز كورساتوب
قرند اشم جانم دوستم ديكان كبك سوزلرنی ایتوركا ایرنمه یومشاق تللی بول تواضعلق
كورسات تا كه تواضعلقك و حسن معامله نك سببلی مشتری یلرنك سندن خوشنود
بولوب سككا كوب فایده حاصل بولور بو کیفیتچه معامله ایتسك جمله خلق سكك
اشك مشتری بولوب كسكك زیاده بولور و هنرنك بلان عالمده مشهور بولورسن اما
معامله ده توغر یلقتی عادت ایتوب یالغاندان صاقلان و هنرنكده و صنعتكده صاران
بولما و متكبر بولما یعنی بر كمسنه سندن هنر و صنعت اوكرانك تلاسه اوكرات صارانلق
ایتمه - هنر و صنعتده سندن هنر مندراك و اوستادراق بولغانلارغه تواضعلق
كورسات اوكرانما كا جهد ایت تكبرلك ایتمه و بالالار و خانولار بلان آلوش بیروش
ایتمه آلاردان سككا فایده حاصل بولماس - غریب و عاجز قالغانلاردان اینك كولكنی
قزغانما و دخی آلاردان فایده استامه - و پادشاهنكا توغرى بول غاین بولما و خف مننده
هر یص بول سپاهی و عسكرى لر بلان قاتوشماغه هوس ایتمه - و دخی اهل و عیالنكا
و جماعتنكا ایكى كونكلی بولوب بعض سنه آرتوق رعایه و بعضی سی حقنده تقصیرلك
ایتمه و شریكركا خیانت ایتمه و ساخته لكدن صاقلان یعنی اوغر یلقدان صاقلان
یعنی مونكك تفصیلی بودر كه بر كمسنه سككا بر نرسه اشلاما كا اسباب آلوب كیتورسه

قالغانن

قالغانن تاما قاي تاروب بېر تاكه هنرنك ننگ و مالنك ننگ بر كتن تابوب عاقبت
مروح بولغايسن - ويا لغانغه آنطاي تودان ورياسويلامكدن و منافقلىقدان زياده
صاقلان سوزنكنى بر تورلر سويله خلق ننگ آلدنده بر تورلو آرتنده بر تورلو
سويلامه آكوش بېر وشده كشي بلان قاطى لق قيلموا و اكر سنكا بر فقير بور و چلى
بولوب بر نرسه سى يوقلغن بلسنك قاطى لق قيلوب قورقوتوب صوراما و آور سوزلر
بلان خاطر ين صندر ما كينك كونكللى بلند همىلى بول الله تعالى سنكا و سننگ مالنكا
بركت بېرور زيراهر كم اوزى ننگ هنرنده بو كيفيتچه هليم بولسه كرم و هنر بلان
مشهور بولوب محترم بولور *

(قرق دورتجى باب جوانمردلك رسمن بيان ايتار)

اى اوغل جوانمردلك نيدر واصلى نيدن بولور تفصيلى بودر كه آدمه اوج صفت
باردرد جوانمردلك آندان ظهور ايتار جمله خلق اول صفت بلان افتخار ايتارلر يعنى
ماقتانورلار و هر بر آدمه لايد بو اوج صفت تابولور لكى اول صفتلارى اجر و اظهار
ايتو چيلار از درزير بعض كشيلىده بو صفتلار ننگ بعضى نقصان اوزره نقصان
بولور و اول صفتلار اول عقلدر و عامدر ايكه چى توغر يلقدرد اوجونچى مروندروبو
اوج ننگ سرمايه سى و اولوغسى عقلدر و هر كم دعوا قيلور كه اول اوج صفت منك باردرد
دير اما حقيقت نظرى بلان قاراسانك واقعا اول اوج صفت هر كمده هالتچه باردرد لكى
بعضى تاما اما اقيلماغه قادر و بعضى تاما اما اقيلماغه قادر بولماين خلافتن اشلار
و آننگ حكمتى بودر كه حق تعالى آدم ننگ بدنن بر مجموعه كبك خلق اينوب جهانده
كورنكان تورلو تورلو نرسه لرى بنى آدم ننگ بدننده جمع قيلدى شوييله كه انكا عالم
كل ديسنك ممكن بولور و عالم جز ديسنك دى جايزدر كورماسى سن عالمده نى باردرد
اول نرسه لرى آدمه دى باردرد عالمده بولغان طبائع مثلاً اسى لك صالقونلق قورولق
يوشلك كبك بولار آدمه ده باردرد - و دى افلاك يعنى كوكلر كبك دى تغير حال
بولوب خالدين حال كا دونار مثلاً كوكده يولوزلار باردرد آدمه دى يولوزغه
او حشاش نرسه باردرد كه براق يعنى يالتر اغوچى ايكي كوزدر - و دى عناصر اربعه
ديرلر اوط صوتو پراق هوا - آدمه دى بولار ننگ مثالى صفر اب لغم قان سودادر
حاصل كلام هيولى صورة نفس عقل - بولار ننگ هر برى اوزهد داننده برار
عالمى و آدم ننگ تريكيبى بو عالمردن جمع بولوب خلق ايتولشدر اما حق تعالى بو
يارچى ننگ برين برينه ربط قيلدى و باغلا دى تا كه بر برندن آيرولما غايلار
نتا كه كور و رسن بولار هر برى بر باشقه جوهر و باشقه طبيعتدر اما جنسيت بلان بر
برينه باغلا نمشدر شوييله كه بر برينه مخالف بولماقلارلى بلنماس نتا كه اوط و صوب

برى ننگ مخالفيدر وهو او تو پراق كند لك طبعها بر برى ننگ مخالفيدر زير او طاور
 طبيعته حار و يابس در يعنى اسى در قور يدر و صوب بارد و رطب در يعنى صالقوندر
 و يوشدر وهو احرار و رطب در و تو پراق بارد و يابس در بس بيله بولسه بر يرينه
 مخالف بولقلارى ظاهر بولدى ايمدى حق سبحانه و تعالى بودورت مخالف نرسنى
 بر يرده جمع و تاليف طبع ايتمك مراد ايتوب تو پراقنى او ط بلان صو آراسته واسطه
 ايتدى قور و لق سببى بلان او طقه ماييل بولوب صالقونلق سببى بلان صوغه ماييل
 بولوب تو پراق واسطه سى بلان بر يرينه مر بوط بولدى بس بودورت جنسمة بر
 جهتن اقتضاي طبع سببلى بر يرينه باغلاندى ايمدى بولاردخى فللك كا اولاشوب
 باغلانلق كيراك ننگا كه تو پراق قور و لق بلان او طقه و صالقونلق بلان صوغه باغلاندى
 صودخى صالقونلق بلان تو پراق قه و يوشلك بلان دخى هواغه باغلاندى وهو ادخى
 رطوبت بلان صوغه و حرارت بلان او طقه باغلاندى او ط دخى جوهرى ننگ حقتى بلان
 فللك كا و فللك دخى قرب جنس بلان نجوم غه نجوم قرب جوهر بلان قو ياش قه باغلاندى
 قو ياش نجوم ننگ و فللك ننگ پادشاهى در كال صافلقى واسطه سى بلان نورغه باغلاندى
 زيرا كه قو ياش عناصر اربعه دن بولماين بر مستقل باشقه جوهر در كه قو ياش عنصر
 خامس ديرلر و قو ياش هيولاغه باغلاندى يعنى بر جوهر كا باغلاندى كه قابل صورت بولا -
 و هيولا صورت كا و صورت نفس كا و نفس علقه باغلانوب و بوبار چه س طبائع كا و طبائع
 ماده كا و ماده قوت كا و قوت غذاغه حكمت آلهيه اقتضا سنجه سلسله بر يرينه مر بوط بولدى
 شوبيله كه اكر طبائع بر يرينه مر بوط بولماقلارى سببلى ماده غذا دن قوت آلماسه
 جمله سنه فتور كيلوب هلاك لك كا سبب بولور بس بو بندلر ننگ بر يرينه اتصال بلان
 استقامتلى رينه سبب غذا بولدى شوبيله بدن غذا دن غذا ماده دن ماده طبائعدان
 و طبائع افلا كدن و افلاك هيولا دان و هيولا نفسدن و نفس عقلا دن غذا النوب قوت
 اياسى بولور - باشقه لارين مونكار قياس قيل ايمدى بلكل كه اى او غل اوشبو
 مذكورلر ننگ هر برى ننگ توابعلارى بار در كه غيرى كا موافق بولماس مثلا آدمده
 آقلى و قارالى عناصر كا تابعدر يعنى بارى عناصر دن بولور و صورت و حيات و قوت
 و حركت - افلا كدن جمع بولدى و دخى بش تورلو حواس خمسهديرلر بر آدم ننگ
 بدننده حساسدر يعنى سبز كوچى بر قوتدر خار جدن بر نرسه ظاهر بولور طويوب
 و سبز وب عقل غمخير بيمرور عقل دخى كونكل كا خبر بيمرور و كونكل جانغه اير و شدر وب
 جمله بدن خبر در ابولور بس نو بش قوت كا حواس خمسهديرلر كه اوشبولاردز
 بصر سمع شم لمس ذوق يعنى كورمك قوتى و ايشتمك قوتى و ايسناب بلمك
 قوتى و توئوب بلمك قوتى و آوزعه قابوب نرسه ننگ آچى سين توچى سين بلمك قوتى

طایمق دیرلر بریش حاسه دخی هیولادان جمع بولور که هیولادخی صورتنی قابل نرسه در - هیولابلان صورت مسئله سنده حکما اختلاف قیامشلاردر بعضاری هیولا و صورت همان بر جوهردر باشقه باشقه جوهر توکلدر دیرلر و بعضاری تحقیق ایتمشاردر که هیولا هر بر ذی روح بولغان صورتده بولور دیرلر یعنی بر نرسه ننگ حیاتی بار ایکان هیولاسی دخی باردر قاچان وفات بولسه هیولاسی صورتدن منفک بولور دیرلر موندان معلوم بولدی که هیولا صورت ننگ زینتی در قاچانکه صورت بوز و لسه هیولا منفک بولو بلان اول صورت ننگ رونقی قاللاس - (بو خصوصه متکلمین طرفند ان اعتراض ایشتاسمز کیلماهی چونکه کیمکاس پادشاه اوزی ننگ اوغلنه حکما من هیندن حکایه سویلاکان سوزلردر - مترجم) - ودخی اول حواس ظاهری دن باشقه دخی بش تورلو حس روحانی باردر که آدم ننگ ایچنده بولوب و طش ان آلفان خبرکا صورت ببر و خبر ایتار بس اول حواس روحانی برسی حس مشترک - ایکنچی خیال - اوچونچی فکر - دورتنچی وهم - بشنچی حافظدور - وننگ بشی ده نفسدن جمع بولمشدر اما بو جمیع صفتلار معزز و محترم صفتلاردر هر بولور بولماس آدنده تمامی بلان تابولماس مقدمه ذکر ایتولکان اوچ صفتنر یعنی کرم علم صدق عقلدن جمع بولمشدر اما بو اوچ ننگ دخی کزینده سی معرفتدر زیر ا عالم علوی دن ابتدا کمال عقل غه اوسرا یوب آدم ننگ بدننه کیلور بس بدن جان بلان قایمدر و جان نفس بلان - نفس عقل بلان قایمدر و بولار بر بری ینک بارلغنه دلیلدر یعنی متحرک بولغان بر جسمنی کورسنگ جانی بارلغنه دلیلدر اگر سوزلاسه نفس بولمقنه دلیلدر و اول نفسنی طاب وقتنده جلب منفعت و دفع مضرت ایتار کورسنگ عقلی بولغانغه دلیلدر مونگار شاهد شولدر نتا که مجنونلر عقللاری بولماغان اوچون طلبلاری دخی یوقدر ایمی ای اوغل کرم و علم و صدق بالقوه هر بر آدنده تابولور لکن بدن بلان جان آراسنده بر علت حاصل بولوب آرا لارنده بولغان بنده لر ضعیفلانوب بدن کا جانندن مقصود بولغان نرسه تمامی بلان واصل بولماس نتا که مجنونلک نفس بلان جان آراسنده پرده بولوب نفسدن جانغه تمام ماده حاصل بولماس و کذلک حواس خمسسه آراسنده بر علت پیدابولوب برندن برینه خبر اولاشما ایچجه جان غه هیچ ذوق حاصل بولماس کذلک نفس بلان عقل آراسنده جهالت قار انگیلغی پرده بولوب عقلدن نفس کا ماده ایرشماس ایسه فکر و تدبیر و کرم و توغر و لقی دن نرسه حاصل بولماس بس حقیقتده هیچ کسینه یوقدر که آند معرفت و جوانمردلک یعنی مر و ت و ج و مار دلق و توغر و لقی بولماس لکن فیاض مطلقدن ان کیلکان فیض معرفت یولی جهالت علتی بلان باغلانوب جانی ننگ یوز بنه پرده بولور اما هر کشی اول اوچ صفتنی دعوا قیلور لکن وجودکا کیتوره آلماس -

ایمدی ای اوغل سن جهد ایت که آلا ر کبک معناسز بولما وجودگا کیتورکانلر
 کبک صاحب معنی بول باطل دعوا قیلمایا وعالم علویدن توجه اینکان علم نوری ننگ
 طریقن آچماغه اجتهد قیل و آننگ آچولماغی اوقوف و علم اوکر انمک و صور امق بلان
 بولور - و حکما دیمشلر در که جوانمردلک کرم توغر یلق بر معناده در اما لفظ بر برینه
 غیر کبکدر ودخی دیمشلر که آدم ننگ بدنی مر و تندن و جانی توغر و لقدان و حواس
 معرفندن مرکب بولوب ایچنه صفادان معنا باردر لکن هر کش ده تمامی بلان
 بولماغان لقدان بر طائفه کا تن رجان نصیب و بر طائفه کا تن و جان و حواس نصیب بولدی
 و بر طائفه کا تن و جان و حواس و معنا نصیب بولدی و بر طائفه کا دخی باری تن که
 نصیب بولدی ظاهر ده بولغان طائفه آلا ر عیارلر و سپاهیلر و بازار چیلاردر - و اول طائفه کا
 تن و جان نصیب بولدی ظاهر ده بولغان معارفدان خبردار بولدی یلار آلا ر متشرع و صوفی
 و درویش لردر که خلق آلا رنی دیندار و زاهد تسمیه قیلدی یلار و اول طائفه که تن
 جان و حواس نصیب بولدی حکما و فضلا در که خلق آلا رغه علما و فضلا دیب اسم
 قرید یلار و اول طائفه کا تن و جان و حواس و معانی نصیب بولدی آلا ر روحانیلردن
 فرشته لردر و بنی آدمین پیغمبرلر و مرسل لردر که آلا ر بر کزیده مخلوقدر ایمدی
 کهکا جوانمردلک نصیب بولدی جوانمردلک ننگ اصلین بله لر ایمدی ای اوغل
 جوانمردلک ننگ اصلی اوچ نرسه در بری کرمدر یعنی بر اش کا مباشرت ایتسنگ
 آنی وجودگا کیتورکایسن و بر سوزنی سویلا سنگ یرینه کیتورکایسن - ایکنچی
 صدق یعنی توغر و لقدر توغر و لقدان غیر سوز سویلاما کایسن - و اوچونچی هر
 اشته صبر و تحملنی عادت ایتکایسن زیرا هر صفت که سننگ قلبنکا متعلق و بو
 اوچ صفت اندر - اما ای اوغل اگر بوقدر تقدیر بلان ده مذکور امرلرنی بر
 برندن تفرقه قیلا بلما سنگ سنکا تفصیل ایتایم زیر جوانمردلک ننگ اوصافی کوبدر
 بارچه سی بو اوچ صفت ایچنده اجزاسی کبکدر ایمدی بو اوچ صفت اجزاسین سنکا
 بیان و هر طائفه آلا سنگ نیچو کدر وحدی نیدر و اولچاوی نیدر عیان ایتایم تا که
 سن دخی بلیکوچی بولغایسن ایمدی اجزاسندان بری بودر که مسرف بولماغایسن
 زیرا که مالن خرج ایتوچیلر ایکی نوعدر بری یرینه خرج اینار که اول سخیدر
 یعنی جومارددر و بری یرینه خرج ایتماس که اول مسرفر شویله که جوانمرد کشی
 یرینه آنچه صرف ایتسه آنی کریم دیرلر مسرف کشی اگر منک آقچنی اورو سنز
 یرکا بیر سه همان مسرفدر آنی جومارد دیماسلر زیرا اورو سنز یرکا بیرمک روزه
 توتقی چی غصو بیرمک کبکدر روزه توتقوچی البته اول صونی ایچماس بس صومون
 ضایع ایتودن غیری فایده اسی بولماس اما اهل اعتبار قاشنده جوانمرد اول کشیدر که

بر نیچه هئری بولور و دخی یورا کلو و مردانه بولور و هر اشنگ صبرلو و وعده کا و فا
 ایتکوچی و پاک دامن و قلبی و کونکلی صاف بولور اوز فایداسی او چون غیری ننگ
 ضررین استاماس بلکه دوست خاطری او چون اوزی ننگ زیاننه راضی بولور
 واسیرلر کا قول اوز اتاماس دوشمانلار غده یاردچی بولور - و بر ظالم بر مظلوم کا تعدی
 قیلسد قویماس منع ایتار و سوزنک و اشنگ توغر و لوق بولور و هم حلالین کسب قیلور
 حلال کا خرج ایتار اید کولک کا یا یا نلق ایتاماس خانولار سوزین ایرانلر آراسنده
 سویلاما کا عار ایتار و بلانی اوزینه راحت بلور - حاصل کلام جوانمرد دیب او شانداق
 کشینی ایتورلر اما حقیقتده بو ذکر قیلنغانلار بار چه سی مذکور کرم علم صدق
 صفتلاری ننگ متعلقاتند اندر آندان خارج توکلدر اما توغر و لوق جمله سندن آرتوق
 بولمقنه کوره بر مناسب حکایت دیملر در که بر کون کوهستانده عیارلر جیولوب
 بر برده اوتورغانده بر کشی مجلسلرینه کیلر اوتوردی آندان صورادیلر کم
 سن نیک کیلدنک دیدیلر اول کشی ایتدی ایلمچی من مرو شهری ننگ عیارلری
 طرفند ان کیلدم سز کا سلام ایتدیلر و سزدن ایکی سؤال لری بار در منکا امر ایتدیلر
 اول سؤال لری سزدن صوراسام کیراک اگر درست جواب بیر سه نکز بز سز کا خفتکار
 بولور مزوا کر جواب کا قادر بولماسه نکز بز ننگ اولوغلر غه و سزدن هنرمند ایگانمز کا
 اقرار ایتمک کیراک سز دیب تبلیغ رسالت قیلدی بولار ایتدیلر سویله فی سؤال نکز
 بار در دیدیلر اول کشی ایتدی اول بودر که جوانمردلک نی نرسه در ایلمچی سز بر
 یولک یا که بر اورونده اوتوروب تورغانده کناهللی یا که کناهسز کشی یاننکزدان
 اوزوب کیتسه آننگ آرتند ان دخی بر کشی قولونده یا لانغاچ قلمچ توتوب اول اول
 اوزوب کیتگان کشی فی اوترمک قصدی بلان کیلوب فلان صفتداغی کشی موندان
 اوزدی مودیب صوراسه آنکا فی جواب بیر ورسز اکرده بلی موندان بو صفتلی آدم
 اوزدی دیسه نکز غمازلق قیلمش بولور سز اکرده اوزمادی دیسه نکز یا لغان سویلامش
 بولور سز اما غمازلق و یا لغانلق عیارلر کا لایق و جایز اش توکلدر بس نیچوک جواب
 بیرمک کیزاک تا که غمازلق و یا لغانلق بولماسون دیدی قاچانکه کوهستان عیارلری
 بو سؤالنی ایشتمیلر بر برینه قاراب تاملده تیک تور دیلار آخر اول عیارلر
 آراسنده بر آدم بار ایدی اسمنه فضل همدانی دیرلر ایدی ایتدی بو سؤال کا من
 جواب بیرایم ایلمچی ایتدی حوش اولایمور نکز دیدی فضل همدانی ایتدی
 جوانمردلک ننگ اصلی صبر و توغر و لوقدر اما جواب بودر که اول یولک اوتورغان عیار
 آلفهراق باروب من بو اورونغه کیلکاندن بیرلی بر کشی ده اوزمادی و بر اونی ده
 کور مادم دیب جواب بیرور بولای بولسه غمازلق هم بولماس یا لغانچیلق هم بولماس

دیدى مكر مذكور اياچى مرو شهرى ننگ عيارلرى ننگ باشى واولوغسى ايمش فضل
 همدانى ننگ جواين قبول و تحسين ايتوب كوهستان عيارلرى ننگ اولوغسنة مسلم
 بولوب و بيعت بيروب كيتدى - ايمدى اى اوغل بو ايتكان سوزلر من
 و مقدمه لر من جوانمردلگ نى نرسه در بلد ننگ ايمدى بلكل كه جوانمردلگ و يكانم
 عيارلر صفتى در اما سپاهلار صفتى دى بو كيفيتك بولق شرط در زيرا كه سپاهى دى
 كامل سپاهى بولسه عيار كيكدر بلكه سپاهى آرتوغراق بولق كيرا كدر اما سپاهى
 بلان عيار آراسنده تفرقه بو قدر در كه خاتون سومك واوز اوزين سومك
 و خد متكارلر سومك واولوغلار ننگ سپاهى غه هنر در اما عيار غه عيبدر لكن كرم
 كورساتمك و مسافارلر نى هر متلامك و سخارتك و حق نانم مقده فاخر و نفيس كيوم
 كيمك سپاه بلان عيار برابر در بلكه سپاهى ده دى زياته بولق كيراك ايمدى
 سپاهى ننگ و عيار ننگ جواغر دلگى بو ايدى كه ذكر ايتدم و بازار چيلار و صاتوچى لار ننگ
 جوانمردلگى هنر بابنده بيان قيلنمش ايدى تكرار حاجت نوكلدر - ايمدى
 بو مذكورلر شول كمسنه لردر كه حكما ترتيب ايتكل صورتده نصيبلارى فقط تن
 بولغانلار در اما شول كمسنه لره كيدند و جانان نصيب آلد يلار موندان مقدم ذكر
 قيلنغانغه بنا صوفى و اهل دين و اهل تقوا بولوب متشرع در و بشارد كه آلاز معرفت
 اياسى و زاهد ديب نسميه قيلنورلار بوطائفه ننگ جواغر دلگى عيار و سپاه و بازار چيلار
 جوانمردلگى نى زياته بولق كيراك در زير ابولار ننگ نصيبى تن و جاندر - ايمدى
 بولار ننگ جوانمردلگى اولدر كه زهدينه كوره سويلسون تركلكى زاهدلر چه
 بولسون و دينده كامل بولسون و ريادان يراق بولوب كشى بلان جنك و جدال
 ايتماسون مكر دين مخالف ارينه كونكلندان دوشمان بولسون و خاق قه ديندارلار
 اوچون دخل ايتماسون و كشى كا فتوا اوكراتماسون زيرا براوكا فتوا اوكراتوب
 خلق قه ياوزلق ايتمش بولور و حيله بلان يمىن ايتمك صافلانسون اما دين كا
 فايدالى فتوالارنى خلق قه ايتمكده ضرر يوقدر دين فتوالارين اوكراتمك صارانلق
 ايتماسون - و اكر بر بيچاره كا بر اش توشسه ممكن بولغانك مدد قيلسون و علمنى
 خلق قه طمع سز اوكراتسون و ديننى دنيا غه صاتمسون و اوزى ننگ زاهدلكن
 خلق قه عرض ايتماسون لكن خلق آراسنده اين كو اسم بلان مشهور بولسه جايز در
 و فاسقنى فسقى سببلى ملامت ايتماسون اما اولاقده ملامت و شلته ايتسه جايز در
 و كيراك كناهلى كيراك كناه سز براوننگ قتلنه فتوا بيرماسون زيرا هر بير فتوا ده خطا
 واقع بولسه تونامك ممكندر اما قتل اوچون فتوا بيركانده خطا واقع بولسه چاره سى
 ممكن نوكلدر يعنى قايتارور حال يوقدر - و دى اوز مذهب تقويه اوچون ايكنجى
 مذهب خلقنه سن كافر ديماسون زيرا كافر ديمك دينى باشقه ديمكدر اما مذهبى

باشقه بولغان ننگ دینی باشقه بولق لازم کیماس - و دخی قرب حق قه سبب بولغان
 بر بلماکان عام ایشتهسه انکار ایتماسون - و عوامنی کناه قیلماغه بهادرانی قیلدر ماسون
 و حق تعالی ننگ رحمتندن نومید ایتماسون یعنی کناهکارلارنی کاهه عذاب بلان
 خوفلندر سون کاهه رحمت بلان امیدلندر سون ایمدی او شبو ذکر قیلانغانلار مفتیلر
 و قاضیلار و واعظلر جوانمردلک اریدر اما صوفیلار ادین و جوانمردلکن استاذلار
 نیچه کتاب لارنک ذکر ایتمشلردر خصوصاً ابو القسیمی ادب الرسایل کتابنده و شیخ
 حسن القدسی کتاب الصفادیکان کتابنده و شیخ ابو منصور دمشقی عظمة الله دیکان
 کتابنده و شیخ علی توحیدی کشف العیان دیکان کتابنده صوفیلار ننگ آداب
 و سلوکلاری ننگ شرطلارین یازوب تفصیل ایتمشلردر - ایمدی ای اوغل طائفه
 مذکور همالارین و سلوکلارین و سلوکلاری ننگ شرطلارین یازوب بلدرمک منم
 خدمتوکلدر زیر آلام مقامی ننگ ایاسی کیرا کدر تا که آلام ننگ حالارین بلوب
 تل کا کیتور ایدی لکن ظاهر بولغان حالاری ننگ بعض ادبیلرین بیان و شرح
 اینایم سنکا بر نصیحت بولسون زیر اصل مرادم سننگ ایدکو بولماقنکدر و سنی
 غفلت او یقوسندان او یغانمقدر تا که اتفاقاً بر وقت صوفیلار بلان صحبت واقع بولسه
 مجلسارنک اجنبی بولوب آلامغه ثقلت و آورلق کیتورما کایسن بس آلام ننگ
 جوانمردلک لری اولدر که آلام چیکان رحمتنی هیچ بر طائفه چیکماس و ریاضتلرینه
 هیچ بر طائفه طاقت کیتوره آلامس و بولار کیتکان حرمت بلان حق تعالی طرفنه هیچ
 طائفه کیتماس یعنی حق تعالی درگاهنده آلام مقبول قل لار درو بو قدر عزیز و محترم
 بولا توروب اوزلرین جمله دن ادنی بلورلر - ای اوغل روایت قیلنور که اول
 صوفیلق آدابین و رسمین وضع ایتکان کشی عزیز علیه السلام در اوز زمانه سنک آندان پاک
 و عارف و صافی کونکلی کیمسنه یوق ایدی شویله که تمام نزاهت و پاکلکندن یهود
 طائفه سی عزیز علیه السلام نی تنکری در یا که او غلیدر دیدیلر سبحان الله عما یصفون
 یعنی الله تعالی یهودلر کمان قیلغان نرسه لردن پاک و منزهدر ایمدی مونکار قیاس
 ایتمک کیرا کدر که صوفیلار ننگ مشربی و سلوکی نی کیفیتکدر - بو طائفه ننگ ادب
 و جوانمردلک لری ایکی تورلوردر برسی خاص صوفی درویشلر ادبی درو برسی صوفیلار
 بلان صحبت ایتکلر ننگ ادبیلر ایکسن دخی بیان اینایم ای اوغل اول درویشلک
 نیدر بلماک کیراک درویش اولدر که مجرد و یالانغاچ بولور یعنی دنیا لاندان هیچ
 نرسه سی بولماس موند مناسب بر حکایت کیتورمشلردر که ایکی صوفی درویش
 سفر کا چغوب یولده بارورلار ایدی برسی مجرد یعنی برده آنچه سی یوق ایدی
 اما برسی ننگ بش آلتون تنکسه سی بار ایدی مجرد درویش خوفسز خطر سز بارور

اما آلتونی بار درویش خوفدن خالی نوکل ایدی آخر ایکسی بر قیوغه کیلد یار
 واول قیو طرافی زیاده خوفلی اورو ایدی مجرد درویش طنج و راحت صو ایچوب
 بر طرفه کیتوب یاتدی اما آلتونی بار درویش آهواه ایتوب حال نیچو ک بولور دیب
 قایغور ورا ایدی مجرد درویش مونی ایشمتوب ای بولد اش سنگا نی بولدی دیدی
 اول ایتدی هی سن نی بلا سن سننک نی نرسه نیک بار فکر نیک صاغش نیک یوق راحت
 سن امامنم بش آلتونم بار اوغر یلار کیلوب آلتونمنی آلماسه لار یارار ایدی دیب
 قایغور و زبون یاتور من دیدی مجرد درویش ایتدی ای درویش اول
 آلتونلار نکنی منکاپیر نا که تشویشدن خلاص بولور سن من رتن تابار من سن ده منم
 کبک راحت بولور سن دیدی همان اول درویش آلتونلار من مجرد بولد اشنه بیردی
 اول دخی آلتونلار نی آلوب در حال قیوغه ناشلادی وایتدی ای دوست آهواه
 ایتمکدن خلاص بولد نیک بار ایدی راحت طنج یاتوب یوقلادی - ایتدی بلکل که
 ای اوغل جمیع مشایخلار اتفاق ایتمشلردر که صوفیلک حقیقتده نجر ید تصدیق
 یعنی حق قهراضی بولوب اطاعت قیلیم وحق یولنده مجرد و مفلس بولمق حق
 طرفند ان قدرت و حکمت و فردانیت و تنزیه سوزی بولسه تصدیق ایتوب راستدر
 دیمک - ایتدی حقیقی درویش اولدر که تسلیم نی اوزینه هنر توتار اول فلان
 مندن آرتوقدر دیب کونکلنده کونچیلک توتما ب و انانیتی بولماس و نظری
 تجرید لک کا و توغریلق قه بولور هیچ نرسه کا ایکمک نظری بلان قاراماش بوش
 کمانلاردان و بوش فکر لردن امیدن کیسار و هر نی نرسه کا قاراسه حقیقت کوزی بلان
 قارار و توغریلقنی هنر ایتار - و شویله بلکل که کشی صدق بلان آیاغن صوغه قویسه
 آیاغی آستنده صویر کبک قاطی بولمق امید ایتولور - و دخی ای اوغل بر کمسنه
 سنکا اولمالار کرامتین خبر بیرسه انکار ایتمه نا که صدق اهلنن بولغا یسن کرامات
 الاولیاء حق دیدی لر عقاید مسئله سیدر - و دخی معلوم اوله که صدق دیکانمز کوزکا
 کورنه تورغان قول بلان توتوب بله تورغان نرسه توکلدر نا که آدم کسب ایتوب
 صدقنی تحصیل ایتار ایتدی معلوم بولدی که صدق دیکانمز بردا دخی ادر آدم کسبی
 بلان بول تورغان توکلدر بس درویش اولدر که هر نرسه کا صدق بلان نظر ایتار
 و حیوانلقتی بییشه ایتماس ظاهر و باطن ایاسی بولور و کونکلی توحیددن خالی بولماس
 لکن جمیع اوقاتده متفکر بولماس کاها سکون اوزه بولور نا که فکر اوطنه کویماس زیرا
 اهل طریقت فکر و اندیشه او طدر دیمشیلر و آننک صوی سکوندر دیمشیلر یعنی
 بر غیر نرسه بلان مشغول بولوب بر مقدار فکر دن خالی بولوب فکر اوطن صالقولتا در
 دیرلر و سمع و رقص کبک حرکت دخی تسلیه مقوله سیدر فکر اوطن سوندر

شویله که اگر درویش سماع کا هوس ایتما سه فکر اوطنه کو یار اما اول کسنه که آنده
توحید فکری بولماس آنکا سماع جایز توکلدرز برا کونگنده توحید فکری بولماین
کونگی ننگ ظامتی دخی زیاده بولورنتا که مشا بخلاردان برا اوزین توحید فکرنندن
بر مقدار خالی کوردی آخر عمرنده سماعنی منع قیلدی وایتدی که سماع صودر
وتوحید فکری او طدر اوطنی صوبلان سوند رلر والاصونی صواوزرینه توکمک
بلان چهالت کیمترو ب کونگنی قارا ایتار دیدی - وبر درویش که ادب نفسانی سی
ومعرفت روحانیسی بولماسه بس واجبدر که باری ظاهرده ادبی بولسون تا که انوار
ظاهری بلان ظاهری توزوک بولش بولور و درویش بولغان کشیکا لازمدر که نماز
اهلی بولسون عابد بولسون وتلی پاک بولسون و کشیکا نعدی وزعت بیرماسون واکر
فسقی بولسه خلق قه فاش ایتما کای اما زهدی اشکاره ایتسون و بدنی وکیومی پاک
بولغای وسفر لوازمندن تایاق قومغان نمازاق طاراق اینه کبک نرسه لر دایم یاننده
حاصر بولسون - وکیومن اوزی یوغای غیر کمسنه کا محتاج بولماغای اما کیوم یومقده
وکیوم یاما مقده یولد اشنه یاردم ایتکای وسفر ایتمکنی سوکای وسفرکا یولد اش سن
کیتما کای و خانقاه لارده قونماغای و خانقاهه بارسه ایتکان ایند کولکین بوز ماغای و بیاننه
بر کمسنه کرمک مراد ایتسه منع ایتما کای و آیاغ صالغانده اول صول آیاغ صالغای
آنند ان صونک اونک آیاغ صالغای اما کیکانده اول اونک آیاغ کیکای وخلق
آراسنه قاتوشوب عوام خلق بلان یوروشما کای و مجلس کا بارغانده قایده اورون
کورسانسه لر آنده اوتورغای و اوتورغان ییرندن کوچوب یورما کای و اوتورغاندن
صونک یورطا یاسندن رخصت صوراب تحیه امکان ایکی رکعت نماز قیلغای و صحبتی
دایم اولو غلار بلان بولغای و خلقنی اوزی حقنه یاوز کماننه نوشوره تورغان کمسنه لر
بلان صحبت ایتما کای و اوزی ننگ حرمتن ووقارین ضایع ایتوب اوزین تنزل
واچسن قیلماغای وهرنی اشلاسه خلق آراسنده اشکاره اشلا کای وبر کمسنه ننگ
آزغنه کنهاسی بولسه زورغه صایماغای تا که آنک دخی آز کنهاسی بولسه زورغه
صایماسلار و دایم نماز لقدان آیرولماغای حاجت بولغانده آز وقتده غنه کیمتوبینه
تیز کیلکای ویا لغوز آشاماغای زیرا درویشلر قاشنده بو عیبدر مجلسده کوب
سویلا ما کای و کمسنه ننگ خرقة سین یرتماغه قول اوزاتماغای و طعام قسمتنه مباشرت
ایتما کای یعنی درویشلر میداننه بر مقدار طعام کیلسه بو طعامنی تقسیم ایت
دیسه لر قولومدن کیلماس دیب جواب بیرکای زیرا خرقة برتمق و طعام تقسیم
ایتما ننگ شرط لاری بار دیرینه کیمتورمک هنر در یعنی خرقة پاره ایتسه اورننه یانکا
نی بیرمک کیراک طعام تقسیم قیلماسه اوزی ننگ اولوشین آز ایتما ک کیراک و دخی

درویشار قولند صوصا لقتی غنیمت بلکای و کمسنه ننگ خر قه سنه و نماز اغنه باصا ماغای
 و کشی اورننه او تور ماغای و شیخ نصیحت یا که بر سوز سو یلا کاند تنکلا مایچه تاشلاب
 کینما کای و سوز دخی سو یلا ما کای و وعظ تنکلا غانده آرقاسین شیخ کا نابا قویما غای
 واکر بر کمسنه نرسه بیر سه قبول اینکای ردقیما غای واکر بر درویش خر قه سین تگسه
 یا که یوسه آننگ ایند کولکنه بدل اوزی دخی ایند کولک ایتوب عذر تلامایچه
 ایکنجی مرتبه آنی اول خدمت کا تکلیف ایتما کای انسان اینکای اما اوزی بر بر
 درویش کا بیله ایند کولک ایتسه بدل فکرنده بولما غای یعنی آند ان دخی ایند کولک
 امید ایتما کای ایمی ای اوغل درویشلک او شبودر ذکر قیلدم و دخی طعام وقتند
 غایب بولما غای غیر لر نی طعام کا کوتدر ما کای و طعام کا غیر لر دن ایلکاری قول
 صوز ماغای و کشی دن ایلکاری آشاودان توقما ماغای و جماعتدن رخصت سوز
 اولوشین کشی کا بیر ما کای واکر طعام کامیلی یوق ایتسه سفره کیلما سدن مقدم عذر
 تلاکای و الاطعام کیلکندن صونک اشامیم دیب ایتما کای و طهارتنی ایکی تورلو
 ایتما کای یعنی گاه حنفی گاه شافعی من هبچه ایتما کای بر من هبنی توتقای
 و نماز وقتند صوفیلار غه نماز تکلیف ایتما کای بر آلا رطاعت بابنده غیر ی ننگ
 تنبیه و تکلیفندن مستغنی لردر - و صوفیلار مجلسنده کوب کولما کای و چتق
 یوزلو بولما غای واکر بروقت قولند بر لنتلی طعام حاصل بولسه مجلسکا آلوب
 باروب بوش قول کیلما کنی روا کور مادم دیب عذر اینکای و کوبراک حلوا کبک
 لذیذ نرسه لر بلان مجلسارینه باروب محبت عرض اینکای - ایمی ای اوغل
 درویشلک ننگ شرط لاری بو ایدی که ذکر قیلدم ایمی کیلک اول طائفه کا که
 آلا رغه تن و جان و هواس نصیب بولش ایدی یعنی جوانمردلک و صدق و علم
 و معرفت نصیب بولدی آلا ر انبیاء علیهم السلام در زیر بو اوج صفت کمد بولسه لابد
 پیغمبر بولسه کبراک یا که حکیمدر که هم تن هم جان هنرنندن خبردار درتن هنری
 صدق و معرفت در جان هنری علمدارا کر ایتسنک علم و معرفت ایکسی بر در
 ایکسی ننگ ده ذکر ی نی کا حاجت ایدی دیسنک جواب بودر که معرفت جزئیاتده
 و علم کلیاتده و جزئیاتده استعمال قیلنور ایمی شویله بالکل که تمام علم دورت نوعدر
 ایشیه کیفیه لمیه کمیه یعنی نی نرسه - نیچه - نی اوچون - نی قدر - ایمی
 سنکاسن نی نرسه سن دیسه لر آدم من اوزیمه بولغان فایده و زیاننی بلور من دیور
 سن اما مونکار معرفت دیور لر حیوان دخی بو معرفتده آدم کبکدر زیرا اول دخی
 بیمین و بالاسین و فایده و ضررین بلور اما آدم ننگ علمی زیاده در هر نرسه ننگ نی
 ایکنن و نیچوک ایکنن بلور اما حیوانن اول مرتبه یوقدر حقیقتن بلما س بس علم معرفتن

زیاده در

زیاده در وهر کمال عام بولسه پیغمبر بولور و پیغمبر ننگ بزدن آرتوقلغی بزننگ
 هیواندان آرتوقلغمز کبکدر وینی آدم درجه سنه پیغمبر لک درجه سندن اولوغ
 درجه یوقدر ایمدی اول طاقفه که آلا رغه تن جان حواس و معای نصیب بولدی
 انبیادان غیر طاقفه توکلدر زیر اوصفلا ری احاطه دان خارجدر و حضرت کا مایل در لر
 یعنی آلا رغه اول عیاندرو آنکا بولار عیاندرو انبیاننگ قصدی عرض سز
 بولوب بقالری فناده و فنادری ابدی هیاندور و صفاتلاری صافی و کوزلاری دایم
 دیدار کورمکنده در ایمدی ای اوغل جهدا یت که هر نی صفتده و هر نی هنرده
 بولساننگ آخرنی فکرلا کوچی و جوانمرد بول ایند کو اسم حاصل ایت تا که عالم خلقی
 آراسنک بر کز یک آدم بولغا یسن و قایسی طاقفه کا یاقن و مصاحب بولساننگ ایمین
 و امانت دار بولوب خیانت و نفاقدان صاقلانغا یسن و کوزنگنی قولونکنی تانکنی
 حرام کورمکندن حرام توتمقندن و یا لغان سویلامکن صاقلانغا یسن و ایشکنکنی
 و سفره نکنی و کسه نکنی دوست قه دوشمانغه آچق توتقایسن واکر بر کمسنه سننگ
 جوانمردلکنکا اعتماد ایتوب بر اش بلان سنکا مراجعت ایتسه اولوغ دوشماننگ
 بولسه ده قاچانکه اول سنکا اوزین وایشین تابشوردی دوشمانلغی اوچون انتقام
 فکرنده بولما اغانت و یاردم ایت و مرادی ننگ حصولنه جاننگ تننگ بلان چالش
 و طرش زیر جوانمردلک ننگ شرطی بودر بر کمسنه نی امید سز ایتمک جوانمردلک
 توکلدر - ایمدی بلکل که ای اوغل اکر بوبابده یوزیل تقریر و تحریر ایتسام ده
 سوز توکانماس و جوانمردلک تمامی بلان بیان قیلنماس فی الجمله سنکا قصه
 طریقه غنه جوانمردلکنی دخی بیان اینایم جوانمردلک اولدر که سینگ سنده
 خلقنیقی خلق ده بولوب خلق ننگ مالنده و ملکنده و اهل عیالنده طمعنگ بولماغای
 و خلق قه غدرنگ و خیانتنگ بولماغای واکر خلق قه ایند کولک ایته آلماسانک باری
 یامانلق و زیان ایتمه تا که دنیا و آخرنده ایند کو بولوب خیر بلان یاد قیلنغا یسن -
 بو کتابده نیچه یرده قناعتنی ذکر ایندم التکرار حسنة مفهومچه ینه تکرار ذکر
 اینایم ایمدی ای اوغل اکر استاسنک آزاد ایکانسن کشی کا قل بولایم دیسنک
 طمعنی کونگانکندن چقار و خام طمع کا توشمه شویله بلکل که جمله عالم بر افندی ننگ
 قللاری در بش بری برندن آرتوق و کیم توکلدر و بری برندن آرتوق کیم
 بولماغای طمع بلا سیدر و دخی بری برینه احتیاج کورساتمک دردی در دنیا ده بای
 و آزاد اول کمسنه در که قناعتلی بولور نتا که دیمشلمن قنعت شع یعنی هر کم قناعت
 ایتدی توق بولدی و هر کم قناعت سز بولدی دایم آچ قالدی و جهانده غایت
 ناقص طمع اهلیدر و کشی اوزی کبک بر کشی کا قل بولماغه سبب طمعدر - حکایت

قیلنور که شیخ شبلی حضرتلری بر کون قوشلق و قننده ایکی رکعت نماز او قوماغه بر
مسجد کا کردی مکر اول مسجد ده صبیان مکتبی یعنی بالالار اوقی نورغان مکتب بار
ایدی بر ایکی بالا شیخ شبلی کا یاقن اور ونده اییدیلر بری بای بالاسی وبری
فقیر بر درویش اوغلی اییدی بای اوغلی ننگ بو قچاسنده بر آزلوا - و درویش
اوغلی ننگ بو قچاسنده بر آزا یکماک بار اییدی بای اوغلی حلوا آشاغانده درویش
اوغلی منکا آزاراق حلوا بیر سنه دیب صورادی بای اوغلی اییدی اکر منم اتم بولسانک
حلوا بیر ورمن دیدی درویش اوغلی اییدی نی بولایارارمن سننگ ائنگ دیدی
بای اوغلی اییدی منم اتم بولسانک ات کبک اورات کبک اولای بیر ورمن دیدی اول
دخی ات کبک اولادی بر مقدار حلوا آلدی شیخ شبلی بو حالنی کوروب غایب
یغلادی مریدلری اییدی ای شیخمز بویغلاما قنکا سبب نیدر دیدیلر شیخ اییدی
کورماسی سز آدم کا طمع فی قیلادر بودرویش اوغلی اوزی ننگ قورو ایکماکنه
قناعت قیلغان بولسه آدم ایکن ات بولماس اییدی دیدی - اییدی ای اوغل کیراک
زاهد کیراک فاسق بول قناعتلی بول تا که جهانده اولوغ مرتبه ایاسی بولغایسن
ودخی شویله بلکل که بو کتابد ممکن بولغان قدر سنکا هر بابدان بر نصیحت ایتوب
کورساندم اییدی عقل احوالی قالدی سنکا عقللی بول دیبمدم زیرا کو چلاب
آدمنی عقللی ایتوب بولایدیر عقل دیکانمز حق تعالی ننگ احسانی وعطاسی در
وهبه سی در اما عقل دخی ایکی نوعدر بری ازلی و عزیزی در که بونوع عقل هر
کمسنه کانصیب توکلدر ودخی کسب بلان بولماس ودخی بری صونکنندان بولنغان
عقلدر که آنکا معرفت دیرلر اکر عقل عزیزی حق تعالی سنکا عنایت ایتوب
بیرمش بولسه مننت الله ننگ در آندان باشقه دخی کسبی بولغان عقلغه اجتهاد قیل
زحمت چیک اجتهاد نکنی صرف ایت تا که اول ایکی نوع عقل بر برینه یاردچی
بولوب زماننکه بی نظیر بولغایسن واکر جیلی عقلنک یوق ایسه باری کسبی عقلننگ
تحصیلنه جهد ایت تا که ایکی کمالدن ده محروم بولما غایسن و جاهل لردن محسوب
بولما غایسن - اییدی ای اوغل هر نی عادت ایتدم بیلدم سنکا ایتدم و نار یخ هجر به ننگ
دورت یوز یتیمش اوچ سنه سنده بو کتابنی تصنیف ایتوب قرق دورت بابده سلوک
واخلاقی ذکر ایتدم و سویلا دمزیرا من فقیر آلمش سنه عمر منی بو طریقچه کچوردم
انشاء الله موندان صوننگ دخی الله تعالی توفیق بیرسه بو عادتنی قویمام اما ای اوغل
اگر سن موندان اعلا عادت تابوب عادت قیلسانک من دن آرتوغراق بولورسن
اما اجتهاد قیل که من دن ده آرتدر غایسن و نصیحتلر منی جان قولانگ بلان ایشنکایسن
زیرا حق تعالی کنی ایند کو دولتلو ایتوب خلق ایتکان بولسه نصیحتنی ایشتور و قبول

ایتوب

ایتوب عمل قیلور والله اعلم بالصواب - لله الحمد والمنة قابوس نامه ترجمه سی تمام -
 احمد بن الیاس ننگ ترجمه سندن قزان تلنه ترجمه قیلیم عبد القیوم ملا عبد الناصر
 اوغلی - ملا حسین اوغلی - ملا آل محمد اوغلی - یوسف اوغلی - ملا عبد العزیز
 اوغلی - علکای اوغلی - ملا عبد الرزاق اوغلی - الشردانی البلغاری - منکده
 ایکسی یوز توقهان سکنر سنه هجر به سنه ذوالقعدة آی ننگ آلتی سنه یکشنبیه
 کون - کملر کیلیدی کملر کیتیدی هر کمدن برسوز قالدی - ایمی دی حق
 سبحانه وتعالی دن امید در که بوفقییرکا وبو کتابنی اوقوغانلارغه وجمیع
 اسلام اهلنه رحمت ومغفرت احسان قیلغای -
 آمین بحرمه سید المرسلین *

﴿ هنده فهرست کتاب قابوس نامه ﴾

بیت

- ۲ مقدمه
- ۴ اولنجی باب الله تعالی نی بلمک بیاننده
- ۶ ایکنجی باب پیغمبرلرننگ وصفی بیاننده
- ۸ اوچونجی باب حق تعالی ننگ شکرن ادا قیلماق بیاننده
- ۹ دورتنجی باب طاعت کوبلمک ننگ فایداسی بیاننده
- ۱۴ بشنچی باب آنا آنا حقلا رین یرینه کیتورمک بیاننده
- ۱۶ آلتنجی باب هنرننگ نسبیدن یخشیراق ایکانی بیاننده
- ۲۸ یدنجی باب سوز سویلامک ننگ شرطلاری بیاننده
- ۳۴ سکنرنجی باب نوشیروان ننگ وصیتلری بیاننده
- ۳۶ نوقرنجی باب یکتلک وقارتلق حاللری بیاننده
- ۳۹ اونونجی باب آشماق ایچمک ادبی بیاننده
- ۴۱ اون برنجی باب ایچمک ننگ ترتیبی بیاننده
- ۴۴ اون ایکنجی باب مسافرکا وقوناق قه حرمت ایتمک بیاننده
- ۴۷ اون اوچونجی باب مزاح ایتمک نرد وشطرنج اوینماق بیاننده
- ۴۸ اون دورتنجی باب عشق وعاشقلق بیاننده
- ۵۲ اون بشنچی باب جماع ننگ فایداسی وضرری بیاننده
- ۵۳ اون آلتنجی باب قشده وجایده حمام غه کرمک بیاننده
- ۵۴ اون یدنجی باب یوقلامق ننگ فایداسی وضرری بیاننده

- ۶۱ اون سكرنجى باب صيد وشكار ننگ ترتيبى بياننده
 ۷۱ اون توقزنجى باب طوب اوينامق بياننده
 ۸۱ يكرمنچى باب جنكده دوشمان بلان مقابله بولمق بياننده
 ۹۰ يكرمى برنجى باب مال قازغانمق سببى بياننده
 ۹۳ يكرمى ايكنچى باب امانت صاقلامق بياننده
 ۹۷ يكرمى دورتنچى باب يورط ير وباچه صانوب آلمق بياننده
 ۹۷ يكرمى بشنجى باب آط آلمق بياننده
 ۹۹ يكرمى آلتنجى باب خانون آلمق بياننده
 ۷۱ يكرمى يدنجى باب اوغلنى نى كيفيتده تربيه قيلمق بياننده
 ۷۶ يكرمى سكرنجى باب كشى بلان دوستلق ايتمك بياننده
 ۷۸ يكرمى توقزنجى باب دوشماندان صاقلانمق بياننده
 ۸۲ اوتوزنجى باب جرم وئناه اوچون عفو وجزا قيلمق بياننده
 ۸۷ اوتوز برنجى باب علم استامك ومدرس وقاضى بولمق بياننده
 ۹۰ اوتوز ايكنچى باب صانو آلوننگ اداپ واركانلرى بياننده
 ۹۷ اوتوز اوچونچى باب طبيبيلار آدابى بيان قيلور
 ۱۰۳ اوتوز دورتنچى باب علم نجوم بلمك بياننده
 ۱۰۷ فصـل علم هندسه وعلم حساب بياننده
 ۱۰۹ اوتوز بشنجى باب شعر وشاعرلر احوالى بياننده
 ۱۰۸ اوتوز آلتنجى باب مطربلرننگ رسم وقاعدهسى بياننده
 ۱۱۰ اوتوز يدنجى باب پادشاهلار خدمتده بولمق بياننده
 ۱۱۳ اوتوز سكرنجى باب پادشاهلار صحبتى ننگ رسملى بياننده
 ۱۱۴ اوتوز توقزنجى باب كانيلر رسمى واركانى بياننده
 ۱۱۷ قرقنجى باب وزيرلك ننگ رسمى بياننده
 ۱۲۷ قرق برنجى باب سر سكرلك ننگ رسمى بياننده
 ۱۲۲ قرق ايكنچى باب پادشاهلق رسمى بياننده
 ۱۲۰ قرق اوچونچى باب ايگون وغير صنعتلر بياننده
 ۱۲۸ قرق دورتنچى باب جوانمردلك رسمى بيان ايتار

Fa 3381

حالا اوزمزه صانولادر :

۱ فواكه الجلساء - ۲ جغرافیای کبیر - ۳ خواص نباتات - ۴ لغت
روس - ۵ اوتوز وعظ - ۶ جواهر الحکایات - ۷ ابوعلی سینا - ۸
قرق وزیر - ۹ قابوس نامه - ۱۰ جغرافیه صغیر - ۱۱ اخلاق
رساله سی کبیر - ۱۲ اخلاق رساله سی صغیر - ۱۳ قواعد کتابت -
۱۴ علم زراعت - ۱۵ ارشاد اطبچه - ۱۶ تواریخ روس - ۱۷
قراءت روس - ۱۸ تواریخ انبیا - ۱۹ منافع اعضا - ۲۰ علم هندسه -
۲۱ انموذج - ۲۲ لهجه تاتاری - ۲۳ قواعد لسان عرب - ۲۴
تربیه کتابی - ۲۵ افسانه کلرخ و قمرجان .

بولاردان باشقه عنقریب باصلاحی :

جغرافیه کبیر آفریقه قطعه سی - عمومما بارچه روس شهرلرنه قویاش
چغو - قویاش بایوبیاننده مخصوص کالیندار عمومی . ۳۰۰۰ منکتنجی
یلغه قدر اصلاح تقویم سال هجری و میلادی .

Fa 3381

قابوس نامه ترجمه سی

ل ۱۳۱۱ نجی یلک هجری

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 15 ноября 1897 г.

Казань

Типо-литография Императорскаго Университета
1898 г.

Bibliothek der
Deutschen
Landischen

AUS
HATIM